Juridisk Tidsskrift.

Udgivet

af

Kolderup-Rosenwinge, Professor, R. af D.

P. Bang, Professor, R. af D.

L. J. Holm, Høiesterets-Assessor.

Tre og tredivte Bind.

Kjøbenhavn 1839.

Trykt og forlagt af Andreas Seidelin, Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Indhold.

Side.

Udvalg af Domme, affagte ved den Kongelige Lands-Over- samt Hof- og Stads-Ret i Kjøbenhavn.

No. 1.

Spørgsmaal om, hvad der i Skovforordningen af 18 April 1781 forstaaes ved: "Deputatbrænde".

I Sagen:

Kammeradvocaten, Etatsraad Schack, paa Embeds Vegne,

contra:

Inspecteur og Forpagter Meyer.

(Affagt den 8de September 1834.)

Under nærværende Sag er Indstævnte, Inspecteur og Forpagter Meyer, i første Instants af det Kongelige Forstvæsen saggiven til for den Udviisning, han i Medfør af den med ham under 27de October 1831 oprettede Contract angaaende Forpagtningen af Jægerspriis Hovedgaard for Aaret 1832 har erholdt af de Kongelige Skove, at betale i Stempel- og Opskovnings-

penge 18 Rbdlr. 3 Mk. 8 ß. Sedler og Tegn, og 3 Rbdlr. Sølv med Renter samt Sagens Omkostninger skadesløs, hvorimod Indstævnte, der ei anseer sig pligtig til at udrede Stempel- og Opskovningspenge for den ham betingede Udviisning, ikke alene har paastaaet sig frifunden for at tilsvare fornævnte Beløb, men og, efter udtagen Contrastævning, søgt Forstvæsenet tilpligtet at tilbagebetale hvad han under sin tidligere Forpagtning af ovennævnte Gaard fra 1ste Mai 1820 til samme Datum 1832 i forommeldte Henseende har erlagt med 292 Rbdlr. 2 Mk. Sedler og Tegn med Renter, og sig fritagen for fremdeles i sin Forpagtningstid at erlægge berørte Stempel- og Opskovningspenge, ligesom han og har paastaaet sig saavel Hoved- som Contrasøgsmaalets Omkostninger skadesløs tillagte.

Ved den inden Horns Herred den 5te November f. A. afsagte Dom er Indstævnte frifunden for Forstvæsenets Tiltale, og dette tilpligtet til ham at betale de contrapaastævnte 292 Rbdlr. 2 Mk. med Renter fra 9de Marts f. A. indtil Betaling skeer, hvorhos Processens Omkostninger ere ophævede og den for Indstævnte efter meddeelt beneficium paupertatis befalede Sagfører, Procurator Nehring, tillagt et Salarium af 10 Rbdlr. Sølv, at udredes af det Offentlige.

Denne Dom har Citanten, Kammeradvocaten, Etatsraad Schack, efter Ordre af det Kongelige Rentekammer paaanket her for Retten, og paastaaet samme underkjendt, tilsidesat og derhen forandret, at Forstvæ-

senet hos Indstævnte tilkjendes forommeldte 18 Rbdlr. 3 Mk. 8 ß. Sedler og Tegn og 3 Rbdlr. Sølv med Renter fra Forligsklagens Dato den 10de Januar f. A. og derimod frifindes for hans Tiltale, samt at han tilpligtes at udrede Sagens samtlige Omkostninger ved begge Instantser, og derunder Salair til Citanten saavelsom til Forstvæsenets Sagfører i første Instants, Procurator Schønning.

Indstævnte har derimod procederet til Underretsdommens Stadfæstelse, under Paastand at tilkjendes Processens Omkostninger ved begge Retter samt Salarium til hans befalede Sagfører her ved Retten, Prøveprocurator d'Auchamp.

Foreløbigen bemærkes, at da Underretsdommen, som ikke af Indstævnte er contrapaanket, i Conclusionen intet har fastsat om hvorvidt Indstævnte efter hans i første Instants nedlagte Paastand for Fremtiden bør være fritagen for at erlægge Stempel- og Opskovningspenge, vil Spørgsmaalet derom ikke her ved Retten blive at tage under Paakjendelse.

Sin i første Instants nedlagte og her ved Retten inhærerede Paastand om at frifindes for at betale de af Forstvæsenet for Aaret 1832 fordrede Stempel- og Opskovningspenge, samt at tilbagebetales hvad han som saadanne under den forrige Forpagtning har erlagt, grunder Indstævnte derpaa, at den under Sagen fremlagte Extract af Forpagtningscontracten af 27de October 1831,

med hvilken den tidligere Contract, forsaavidt den kan faae Indflydelse paa Afgjørelsen af hvad under nærværende Sag omtvistes, efter hvad der maa ansees at være in confesso, er ligelydende, ikke paalægger ham at udrede Stempel- og Opskovningspenge af den ham i Contracten tilsagte Udviisning, og paa at Forpligtelse hertil formeentligen ei heller kan udledes af de i Frd. 18de April 1781 §. 19 og 21 indeholdte Bestemmelser angaaende Deputat Brænde, da herunder, som han antager, alene skal kunne forstaaes den Brændeudviisning, der som en Benaadning er tillagt visse Embedsmænd, ikke derimod den, der tilkommer ham som en contractmæssig Præstation.

Den førstommeldte Grund vil imidlertid ikke i og for sig betragtet kunne afgjøre Spørgsmaalet til Indstævntes Fordeel; thi da Forpagtningscontracten fastsætter, at Udviisningen af det Indstævnte tillagte Brænde skal skee fra de Kongelige Skove, maa det ansees stiltiende erkjendt og vedtaget mellem Contrahenterne, at samme skulde skee under Jagttagelse af de Regler, der for bemeldte Skove ved Anordningerne, og in specie Frd. 18de April 1781 ere foreskrevne, og lader det sig heraf forklare, at Forpagtningscontractens §. 10 udtrykkeligen har fastsat, at Forpagteren selv skal besørge den ham anviiste Tørv skaaren og hjemkjørt, medens den mangler lige Bestemmelser med Hensyn til Skovning og Hjemkjørsel af hans Brændeudviisning, da den citerede Forordnings §. 20 og 21 om sidstmeldte Udviisning

indeholder almindelige Forskrifter, hvilket derimod ikke er Tilfældet hvad Udviisningen af Tørv angaaer.

Indstævntes Forpligtelse i den omtvistede Henseende vil altsaa være at bedømme efter forbemeldte Forordning og in specie afhænge af, om han kan betragtes som Deputatnydende, og som Følge deraf pligtig at erlægge Stempel- og Opskovningspenge efter Forordningens §. 19 og 21. I denne Henseende bemærkes, at den af Indstævnte antagne indskrænkede Betydning af Ordet "Deputat", hvorefter samme alene skulde være at forstaae om den Brændeudviisning, der som Benaadning er tilstaaet visse Embedsmænd, ikke findes at have Hjemmel i Lovgivningen, da det Argument i saa Henseende Indstævnte har villet uddrage af Frd. 26de Januar 1733 §. 27 maa bortfalde, naar hensees til at Ordet "Deputat" der er yderligere bestemt ved Tillægsordet "frie" og Frd. 18de April 1781 baade ved Udtrykkene "andre Deputatydende" og "andre Deputater" i §§. 19 og 21, og ved den klare Bestemmelse i §. 1 viser, at under Benævnelsen Deputat ogsaa indbefattes den Udviisning af Brænde, som skeer til Bønder paa de Kongelige Godser, hvilke ligesom Forpagtere af de dertil hørende Hovedgaarde nyde Udviisningen, som et til den dem iøvrigt indrømmede Brugsret knyttet Emolument.

Derimod skjønnes det ikke rettere, end at Udtrykket Deputater efter Lovgivningen og overeensstemmende med almindelig Talebrug maa, i Modsætning af den Udviisning, der iværksættes efter aarlige Forslag af

Overforstmesteren ifølge ofteciterede Forordnings §. 3, forstaaes om den Udviisning, der for bestandig eller for en vis Aarrække paa Skovrullen er opført, og at altsaa den Indstævnte tillagte Udviisning derunder maa henføres, hvoraf det bliver en Selvfølge at Indstævnte, paa hvem de i Forordningens §. 19 og 20 givne Forskrifter med Hensyn til Bønder og dem, der nyde Udviisning som Bøndergaards-Brugere, efter hans Stilling ikke kunne være anvendelige, maa som andre Deputatnydende have at udrede Stempel- og Opskovningspenge efter §§. 19 og 21. Ligesom han derfor vil have at tilsvare disse for Aaret 1832, efter den fra Forstvæsenets Side opgjorte Beregning, imod hvilken ingen speciel Erindring er fremsat, saaledes maa han og efter det Foranførte, og uden at det bliver fornødent at undersøge hvorvidt Sagen forsaavidt maatte være at betragte som res transacta, erkjendes uberettiget til at fordre Tilbagebetaling af hvad han tidligere har erlagt.

I Overeensstemmelse hermed vil Underretsdommen være at forandre efter Citantens Paastand, hvorhos Indstævnte vil have at tilsvare det Kongelige Forstvæsen Sagens Omkostninger for begge Retter med 30 Rbdlr. Sølv, og i Salarium til Kammeradvocaten 20 Rbdlr. Sølv, derimod bliver Underretsdommen forsaavidt det Procurator Nehring tilkjendte Salair angaaer at stadfæste. Med Hensyn til at Sagen for Indstævnte i begge Instantser har været beneficeret, attesteres at

den befalede Sagførelse ved begge Retter har været forsvarlig.

Under Sagen har stemplet Papiir ikke her ved Retten været at forbruge.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Inspecteur og Forpagter Meyer, bør til det Kongelige Forstvæsen betale de paastævnte 18 Rbdlr. 3 Mk. 8 ß. Sedler og Tegn og 3 Rbdlr. Sølv, med Renter deraf, 4 pCt. aarlig, fra den 10de Januar f. A. indtil Betaling skeer, hvorimod Forstvæsenet for hans Tiltale i denne Sag bør fri at være.

Saa betaler og Indstævnte til bemeldte Forstvæsen Sagens Omkostninger for begge Retter med 30 Rbdlr. Sølv, og i Salarium til Kammeradvocaten, Etatsraad Schack, 20 Rbdlr. Sølv.

Med Hensyn til det Procurator Nehring tilkjendte Salair bør Herredstingsdommen ved Magt at stande.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 2.

Mulct for Accept og Afbenyttelse af Proforma-Vexler.

I Sagen:

Procurator Petersen, som Actor,

contra:

Tiltalte, Silke- og Klædekræmmersvend Ole Jensen Lundbye, Grosserer Michael Henriqves og Kjøbmand Ludvig Sally Salomonsen.

(Afsagt den 9de September 1834.)

De Tiltalte, Silke- og Klædekræmmersvend Ole Jensen Lundbye, Grosserer Michael Henriqves og Kjøbmand Ludvig Sally Salomonsen, sigtes under nærværende Sag for deres Forhold med nogle i Førstnævntes Fallitboe anmeldte Vexler, der formenes at være Proforma-Vexler.

Det er af Tiltalte Silke- og Klædekræmmersvend Ole Jensen Lundbye vedgaaet, at han, der havde etableret sig her i Staden som Kræmmer førend han fallerede, har accepteret 4 under Sagen i Gjenpart fremlagte og paa ham trasserede Vexler, uagtet han aldeles ikke kjendte eller havde staaet i nogetsomhelst Forhold til de foregivne Trassenter, som han ikke engang vidste at existere, men at han blot accepterede bemeldte Vexler efter Anmodning af hans Creditorer, de Tiltalte Grosserer Michael Henriqves og Kjøbmand Ludvig Sally Salomonsen, samt J. S. Salomonsen — om hvilken Sidste det under Sagen er oplyst, at han siden er reist til Paris for der at bosætte sig — hvem han for bekomne Varer skyldte et saa stort Beløb, som de forommeldte til dem endosserede Vexler lyde paa,

samt at han saae sig nødsaget til at gjøre dette for at faae lidt længere Credit, da han bestandig troede, at Handelen skulde komme til at gaae bedre for ham.

Vel har nu Tiltaltes Defensor bemærket, at Tiltalte ikke har havt nogen Deel i Vexlernes Udstedelse, samt at han havde contraheret med Vexlernes Eiere om de af dem bekomne Varer paa den Maade, at han for Varernes Beløb skulde acceptere Vexler, naar disse efter Sælgernes Foranstaltning indløbe fra Udlandet og at han saaledes ved at acceptere Vexlerne ikkun opfyldte den af ham ved Varernes Kjøb indgaaede Forpligtelse; men foruden at denne Fremstilling af Sagen staaer i Strid med Tiltaltes egen Vedgaaelse, ifølge hvilken han ikke kan antages at have accepteret meerbemeldte Vexler for at opfylde nogen af ham i saa Henseende paadragen Forpligtelse, men alene for derved at vinde længere Credit, saa er det og klart, at Tiltalte, om han end havde accepteret Vexlerne af fornævnte Grund, og derhos ansaae det for muligt, at de foregivne Trassenter virkelig existerede, dog, naar han ikke stod i nogen Forbindelse med disse, der kunde give dem Anledning til at trække Vexler paa ham, maatte antage, at Vexlerne blot vare udstedte for at benyttes mellem ham og Endossenterne, og at de følgelig vare udstedte pro forma; og da det forøvrigt ikke er nogen nødvendig Betingelse for Anvendelsen af den i Frd. 18de Mai 1825 §. 3 angaaende Proforma-Vexler fastsatte Straf, at den Paagjeldende skal have udstedt eller have nogen Deel i

Udstedelsen af saadan Vexel, hvorimod det er tilstrækkeligt, at han siden paa nogen Maade deeltager i den begaaede Lovovertrædelse, saa vil Tiltalte i Medfør af fornævnte Paragraph blive at ansee med en Mulct af halv saa meget, som de forommeldte 4 Proforma-Vexlers Beløb, der, da disse tilsammen udgjøre 720 Mk. 12 ß. Hamb. Bc., følgelig bliver at fastsætte til 240 Rbdlr. 4 ß. rede Sølv, hvoraf Halvdelen vil tilfalde Angiveren, Niels E. Nielsen, og den anden halve Deel Kongens Kasse.

Hvad dernæst de 2 andre Tiltalte, Grosserer Michael Henriqves og Kjøbmand Ludvig Sally Salomonsen, angaae, af hvilke den Første har anmeldt een af fornævnte 4 Vexler, stor 130 Mk. 12 ß. Hamb. Bc. og der til ham var endosseret, i Tiltalte Lundbyes Fallitboe, og den Sidste har endosseret en anden af bemeldte Vexler, stor 155 Mk. 11 ß. Hamb. Bc., til Urtekræmmer Levin Marcus Salomonsen, efterat den af Lundbye var accepteret, da have begge disse Tiltalte benegtet at have præsenteret Lundbye fornævnte Vexler til Accept, hvorimod de forklare, at have modtaget dem, der af Trassenterne vare endosserede in blanco og af Lundbye accepterede, i Betaling af Sidstnævnte for Varer af et tilsvarende Beløb, uden at have mindste Kundskab eller Formodning om at disse Vexler vare Proforma-Vexler.

Vel er der nu ikke mod denne de Tiltaltes Benegtelse tilveiebragt noget Beviis for, at de have præsen-

teret Lundbye de ommeldte Vexler til Accept, eller været vidende om at disse Vexler vare trasserede i fingerede Navne, men da der dog taler en høi Grad af Formodning mod den af dem foregivne Uvidenhed, saa vil Sagens Udfald, hvad dem angaaer, beroe paa, om de med Eed tør bekræfte, at de ikke have været vidende om, at bemeldte Vexler vare udstedte pro forma, i hvilket Tilfælde de for Actors Tiltale vil blive at frifinde, hvorimod de i modsat Fald vil være at ansee med Mulct i Overeensstemmelse med den 3die §. i Frd. af 18de Mai 1825, der for Grosserer Michael Henriqves bliver at bestemme til 42 Rbdlr. 25 ß. r. Sølv og for Kjøbmand Ludvig Sally Salomonsen til 50 Rbdlr. 30 ß. r. Sølv, og med hvis Deling der bliver at forholde paa den foran ommeldte Maade.

Saa vil de og, saafremt de ikke maatte trøste sig til at aflægge saadan Ed, in solidum med Tiltalte Ole Jensen Lundbye hver for sit Vedkommende have at tilsvare Actionens Omkostninger, hvorunder Actor, Procurator Petersen, bliver at tillægge 5 Rbdlr. Sølv i Salair, af hvilket Grosserer Henriqves og Kjøbmand Salomonsen vil have at udrede hver $\frac{1}{5}$ Deel, hvorimod Actionens Omkostninger i modsat Fald alene blive at udrede af Tiltalte Lundbye. Den befalede Sagførelse har været lovlig. I Overeensstemmelse med Frd. 3die December 1828 §. 11 bliver Kongens Kasses Ret at forbeholde med Hensyn til den af Niels E. Nielsen tegnede Caution paa

den under Sagen fremlagte Leiecontract af 18de Juli 1832.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Silke- og Klædekræmmersvend Ole Jensen Lundbye, bør bøde 240 Rbdlr. 4 ß. rede Sølv, hvoraf Halvdelen tilfalder Angiveren Niels E. Nielsen, og den anden halve Deel Kongens Kasse, samt udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder i Salair til Actor, Procurator Petersen, 5 Rbd. Sølv.

Naar de Tiltalte, Grosserer Michael Henriques og Kjøbmand Ludvig Sally Salomonsen, efter foregaaende lovlig Omgang og under Jagttagelse af de ved Frd. 15de September 1747 foreskrevne strænge Ceremonier, inden en Synagoge med deres corporlige Eed bekræfte, den Første, at han ikke har været vidende om, at den under Sagen i Gjenpart fremlagte af Joh. Holm paa O. J. Lundbye trasserede, af denne accepterede og til Tiltalte endosserede Vexel, dateret Barmen den 14de Mai f. A., stor 130 Mk. 12 ß. Hamb. Bc., der under 24de Juni næstefter er protesteret de non solutione, og den Sidste, at han ikke har været vidende om, at den under Sagen i Gjenpart fremlagte af J. C. Delcur paa O. J. Lundbye trasserede, af denne accepterede og til Tiltalte endosserede Vexel, dateret Hamborg den 16de April f. A., stor 155 Mk. 11 ß. Hamb. Bc., der under 25de Juni næstefter er protesteret de non solutione, have været trasserede under fingerede Navne eller blot udgivne for

at gjelde mellem dem og Acceptanten, bør de for Actors Tiltale i denne Sag frie at være.

Trøster Grosserer Michael Henriqves sig derimod ikke til at aflægge fornævnte Eed, bør han bøde 42 Rbdlr. 25 ß. rede Sølv, og trøster Kjøbmand Salomonsen sig ikke til at aflægge den ham paalagte Eed, bør han bøde 50 Rbdlr. 30 ß. rede Sølv, Halvdelen til Angivern, N. E. Nielsen, og den anden halve Deel til Kongens Kasse. Saa bør de og i dette Tilfælde in solidum med Tiltalte Lundbye hver for sit Vedkommende tilsvare Actionens Omkostninger og derunder hver ⅕ Deel af Actors Salair.

Kongens Kasses Ret reserveres med Hensyn til den af Niels E. Nielsen tegnede Caution paa den under Sagen fremlagte Leiecontract af 18de Juli 1832, hvormed der ikke er forholdt i Overeensstemmelse med Frd. 3die December 1828 §. 11.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 21de October 1834.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog saaledes, at den Ole Jensen Lundbye idømte Mulct bestemmes til 360 Mk. 6 ß. Hamb. Bc. I Salarium

til Justitsraad Høegh-Guldberg for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 3.

Spørgsmaal, hvorvidt en Enke, som efter hendes Mands Død havde overgivet deres fælles Bo til Skifterettens Behandling, men siden ladet sig samme extradere som fallit med den Forpligtelse, at afgjøre Creditorernes Tilgodehavende, forsaavidt de efter deres Fordringers Beskaffenhed og Boets Forfatning kunde tilkomme noget, kunde være pligtig at tilsvare en paa Boet hvilende Gjeld.

I Sagen:

Selveiergaardmand Peder Nielsen i Asperup,

contra:

Kammerjunker, By- og Herredsfoged Wedel Heinen i Varde.

(Afsagt den 13de October 1834.)

Citanten, Selveiergaardmand Peder Nielsen i Asperup, paaanker under nærværende Sag ifølge ham dertil forundt fri Proces saavel en den 14de October f. A. inden Vends Herredsting afsagt Dom, hvorved han paa sin Hustrues, Hedevig Andersdatters Vegne er tilpligtet at betale til Indstævnte, Kammerjunker, By- og Herredsfoged Wedel Heinen i Varde, 2500 Rbdlr. Sedler og Tegn med Renter deraf,

5 pCt. aarlig, fra 11te December 1820 indtil Betaling skeer, tilligemed Søgsmaalets Omkostninger skadesløst, som og en i Kraft af denne Dom den 20de November 1833 begyndt og den 19de December samme Aar sluttet Executionsforretning og den derunder afgivne Kjendelse.

Denne Dom saavelsom den afholdte Fogedforretning tilligemed den derunder afsagte Kjendelse og det derefter passerede Udlæg har Citanten paastaaet kjendt uefterrettelige eller og underkjendte og derhen forandrede, at han enten frifindes for Indstævntes Tiltale, eller kun kjendes pligtig at betale ham 1000 Rbdlr. Sedler med Renter fra 11te December 1820, hvorhos han har paastaaet Indstævnte tilpligtet i begge Tilfælde at betale saavel Under- som Overretssagens Omkostninger, og derunder Salair til hans her for Retten beskikkede Sagfører, Cancellieraad og Procurator Payngk.

Derimod har Indstævnte procederet til Underretsdommens Stadfæstelse med Tillæg af Sagens skadesløse Omkostninger her for Retten.

Til Styrke for sin nedlagte Frifindelsespaastand har Citanten paaberaabt sig:

1) at den reelle Sikkerhed, der er givet ved den paastævnte af Citantens Kones første Mand, Jacob Jensen, under 11te Juni 1816 udstedte Obligation er gaaet tabt ved den pantsatte Eiendoms Realisation i Aaret 1823, eftersom bemeldte Panteforskrivning, da der intet ved Salget udkom til sammes Dækning, er i Medfør af Pl. 22de April

1817 bleven udslettet, hvoraf det formeentligen vil blive en Følge, at Creditor, der alene kan supponeres at have taget Hensyn til den Sikkerhed, den faste Eiendom afgav, siden det ikke er anført at Debitor med sine øvrige Eiendele skulde hæfte for Gjelden, maa have tabt sin Fordring i det Hele; og

2) at hans Kone, efterat hendes første Mand ved Døden var afgaaet i Aaret 1828, har overgivet sit Bo til Skifterettens Behandling, ved hvilken Leilighed den ommeldte Fordring ei er bleven anmeldt i Boet og at dette er som fallit paa hendes Begjering bleven hende extraderet med den Forpligtelse, at afgjøre Creditorernes Tilgodehavende, forsaavidt de efter deres Fordringers Beskaffenhed og Boets Forfatning kunde tilkomme noget, i hvilken Henseende det fremdeles af Citanten er bemærket, at Boets Eiendele ikkun ere vurderede til 368 Rbdlr. 1 Mk. 12 ß. Sedler og Tegn, og at derimod Skifteomkostningerne i Forening med den anmeldte chirographariske Gjeld udgjorde 411 Rbd. 5 Mk. 5 ß. Sedler og Tegn.

Hvad den førstnævnte Omstændighed betræffer, da maa det vel ansees oplyst, at den oprindelige Debitor, Jacob Jensen, har, i Anledning af at han af Indstævnte tilkjøbte sig sin Fæstegaard, contraheret den omhandlede Gjeld, hvorfor bemeldte Gaard er stillet til Sikkerhed, men ved at hensee til den udstedte Obliga-

tion erfares det, at Jacob Jensen derved har uden nogen Indskrænkning erkjendt sig som Indstævntes Debitor, idet han tillige, for at Creditor, som det hedder, kunde være des sikkrere hos ham og hans Arvinger for Capital og Renters skadesløse Betaling, har givet 2den Prioritets Panteret i den ham tilskjødede Gaard, og at denne accessoriske Forpligtelse senere er bortfalden paa Grund af, at det givne Pant ved Realisationen ei befandtes tilstrækkeligt til Gjeldens Fyldestgjørelse, kan naturligviis ikke betage Creditor hans Ret til at søge Fordringen betalt hos Debitor selv eller andre Vedkommende, paa hvem dennes Forpligtelse retteligen er gaaet over.

Derimod skjønnes ikke rettere, end at den anden af Appellanten paaberaabte og her ovenfor under No. 2 anførte Frifindelsesgrund maa have den tilsigtede Virkning; thi uagtet Underdommeren maa gives Medhold i, at det kun ere Arvinger Frd. af 8de April 1768 hjemler beneficium inventarii, saa er det dog utvivlsomt, at en Enke, som ikke personlig kan forbindes ved de af hendes Mand som det fælles Boes Værge foretagne Handlinger, ikke er pligtig efter hans Død at tilsvare den af ham contraherede og paa Boet hvilende Gjeld, naar hun strax ved hans Død har overladt dettes Behandling til Skifteretten, og ikke siden ved at lade sig Boet extradere har paataget sig at afgjøre Gjelden. Det er saaledes klart, at Appellanten ikke havde været pligtig at indfrie den omhandlede Obligation, dersom hans

Kones forrige Mands og hendes fælles Boe, hvilket ved Mandens Død toges under Skifterettens Behandling, ikke var blevet hende extraderet. Sagens Udfald vil følgelig beroe paa hvad Virkning der tillægges denne Extradition, hvilken vel som en usvækket Retshandling ei kan frakjendes Gyldighed, men som man, forsaavidt man vil lade den gjelde, bør tage som den er. Thi at tillægge den blot som Extradition fuld Gyldighed, men forkaste den tilføiede Indskrænkning, at Gjelden kun skulde betales forsaavidt den efter Beskaffenheden af Boet som Fallitboe kunde erholdes, vilde være vilkaarligt og uretfærdigt. Tager man saaledes Extraditionen som den er, da har Enken ved samme kun paataget sig at betale Creditorerne, forsaavidt de efter Boets Forfatning (hvorved maa menes dets Tilstand ved Extraditionen, da det erklæredes for et Fallitboe) kunde erholde noget. Vel har hun tillige forbunden sig til at holde Skifteretten kravesløs, men, da Creditorerne ikke kunde kræve, at Skifteretten skulde udlægge dem mere end der var i Boet, kan hun heller ikke derved have paadraget sig videre Ansvar. Følgen af at intet Proclama har været udstedt kan med Hensyn til Indstævnte ingen anden være, end at det i Boet Passerede ikke kan præjudicere ham og at i Særdeleshed hans Fordring ikke har været udsat for at præcluderes. Den maa altsaa endnu hefte paa Boet og kunne anmeldes i dette, skjøndt den ikke kan antages at være indbefattet under de Fordringer, som ved Extraditionen bleve omhandlede.

Indstævnte, som ved den oprindelige Debitors Død blot havde Krav paa Betaling efter hans Boes Beskaffenhed, har formeentlig ingen Føie til at besvære sig over, at der ikke paa Grund af den omhandlede Extradition, hvori han ingen Deel havde, og hvorved intet Hensyn toges til ham, tillægges ham større Ret end han forhen havde. Alt hvad han med Ret og Billighed kan forlange, er at Extraditionen ikke maa geraade ham til Skade, og det gjør den ikke, naar han faaer den ham tilkommende Andeel af det extraderede Bo. Hvor stor denne Andeel er, kan ikke afgjøres under nærværende Sag, men henhører til Bedømmelse af Skifteretten, hos hvilken Indstævnte maa kunne forlange sin Debitors Bo paany behandlet.

Appellanten vil altsaa blive at frifinde for Indstævntes Tiltale i denne Sag og det paaankede Udlæg at ophæve.

Det vil paaligge Indstævnte at betale 12 Rbdlr. Sølv i Salair til Citantens for Overretten befalede Sagfører, Cancellieraad Payngk; iøvrigt ville Processens Omkostninger for begge Retter være at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir er her ved Retten blevet brugt, og den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Citanten, Selveiergaardmand Peder Nielsen i Asperup, bør for Indstævnte, Kammerjunker, By- og Herredsfoged Wedel

Heinen i Varde, hans Tiltale i denne Sag fri at være, og det paaankede Udlæg ophævet.

I Salair til Cancellieraad, Procurator Payngk betaler Indstævnte 12 Rbdlr. Sølv. Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger for begge Retter.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Kammerjunker, By- og Herredsfoged Wedel Heinen,

contra:

Selveiergaardmand Peder Nielsen.

(Afsagt den 10de Juni 1835.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Sporon for Høiesteret betaler Citanten 60 Rbdlr. Sølv. Saa betaler han og til Justitskassen 5 Rbdlr. Sølv.

No. 4.

Arbitrair Straf anvendt paa 2 Personer, som i Breve havde søgt at afpresse Folk Penge under Trudsel af, at man ellers vilde bekjendtgjøre visse i Brevene opgivne Forhold, som kunde skade deres gode Navn og Rygte.

I Sagen:

Procurator Bang, som Actor,

contra:

Tiltalte Julius Esperantius Heyliger og Søren Koefoed.

(Afsagt den 14de October 1834.)

Det er under nærværende Sag af Tiltalte, Søren Koefoed, vedgaaet, at han har forfattet endeel Breve til adskillige Personer her i Staden, hvori disse truedes med, at et eller andet i Brevene opgivet Forhold, der kunde skade deres gode Navn og Rygte, skulde vorde bekjendtgjort i et offentligt Blad, saafremt de ikke inden en vis Tid tilstillede Brevskriveren en bestemt Pengesum, der i Almindelighed udgjorde 10 eller 20 Rbdlr., og skulde afgives paa Fodpostcontoiret i Billetter, mærkede med samme Bogstaver, hvormed Brevene vare underskrevne.

Disse Breve forklarer Tiltalte derhos at have conciperet efter Anmodning af Tiltalte Julius Esperantius Heyliger, samt efterat denne havde erklæret sig tilfreds med deres Indhold, at have reenskrevet og derefter med Undtagelse af nogle enkelte Breve, som han vedgaaer selv efter Heyligers Anmodning at have afleveret til de paagjeldende Personer, overleveret dem til Heyliger.

Ligeledes er det af Tiltalte Julius Esperantius Heyliger vedgaaet, at han deels selv har skrevet

nogle Breve af lignende Indhold, deels efter Anmodning af Koefoed reenskrevet andre efter Concepter, som vare leverede ham af denne, samt derefter at have besørget saavel disse Breve som nogle flere, der vare leverede ham af Koefoed, tilstillede de Personer, til hvem Brevene vare stilede, hvorimod Tiltalte har benægtet Koefoeds Forklaring om at have anmodet denne om at concipere eller reenskrive slige Breve, ligesom Tiltalte Koefoed har benegtet Heyligers Udsagn om at have anmodet Sidstnævnte om at reenskrive saadanne Breve efter ham af Koefoed leverede Concepter eller at besørge slige Breve afleverede paa vedkommende Steder.

Ihvorvel nu disse Benægtelser ei kunne ansees bevisligen urigtige, saa skjønnes det dog ikke, at saadant kan have nogen væsentlig Indflydelse paa de Tiltaltes Strafskyld, da det af deres Vedgaaelser, saaledes som disse af enhver især ere afgivne, og som ifølge Lovens 1—15—1 ikke, hvad Tiltalte Heyliger angaaer, kan tabe deres Virkning ved hans senere Tilbagekaldelse af samme, dog fremgaaer, at de indbyrdes have bistaaet hinanden i Forfærdigelsen og Omsendelsen af de omhandlede Breve, i hvilken Henseende det forøvrigt, forsaavidt Tiltalte Heyliger har benægtet, at han, paa den Tid han modtog de af ham omforklarede Breve af Koefoed for at besørge disse afleverede, var ubekjendt med deres Indhold, men at han først senere derom erholdt Kundskab, ikke findes at denne Benægtelse kan komme ham

tilgode, da det efter det Forhold, hvori han efter sin egen Forklaring har staaet til Koefoed, og den Kundskab han har vedgaaet at have havt om dennes Færd, maa ansees for utvivlsomt at han ei kunde være uvidende om hvad disse Breve i det Væsentlige indeholdt.

Vel har nu de Tiltaltes Defensor formeent, at det lovstridige Forhold hvori de, som forommmeldt, have gjort sig skyldige, ei kan ansees egnet til Paatale af det Offentlige, eftersom den skete Affordring af Penge formeentlig i og for sig intet ulovligt indeholder, og det, for at den dermed forbundne Trudsel om visse Beskyldningers Publication, skulde kunne gjøre Handlingen til Gjenstand for Justitiens Forfølgning, formeentlig maatte udfordres, at saadan Publication selv maatte være en offentlig Forbrydelse, da Trudselen om at bekjendtgjøre Beskyldningerne dog ei kunde medføre andet Ansvar end Beskyldningerne selv, hvilke efter Lovgivningens Bestemmelser alene kunde være Gjenstand for privat Søgsmaal.

Men denne Formening skjønnes ikke at kunne billiges. Det er nemlig klart, at de Tiltaltes Forhold i denne Henseende ikke kan blive at bedømme efter Injurielovene, eftersom de ikke blot have truet med at ville bekjendtgjøre visse for de Paagjeldende fornærmelige Beskyldninger, men sat denne Trudsel i Forbindelse med en Affordring af Penge, som de ved de brugte Trudseler have søgt at afpresse Vedkommende. Men at et Forhold af denne Beskaffenhed efter Lovgivningens Grund-

sætninger maa være Gjenstand for Justitiens Forfølgning, skjønnes ikke at kunne drages i Tvivl. Foruden nemlig at Lovgivningen om Røveri, hvilken Forbrydelse og kan udøves ved Trudsel om personlig Overlast, skjøndt denne ikke var af anden Beskaffenhed, end at den, i og for sig betragtet, ikkun vilde være Gjenstand for privat Paatale, frembyder et Beviis for, at Handlinger, der, blot som personlige Fornærmelser betragtede, vilde have en privat Characteer, kan i Forbindelse med et dermed tilsigtet Indgreb i Andres Eiendom blive Gjenstand for Paatale af det Offentlige, saaledes er det og klart, at de Tiltaltes Handlinger efter deres øvrige Beskaffenhed qvalificerer sig til Justitiens Forfølgning, naar hensees til, at deres Forhold saavel derved, at de have holdt deres Navne skjulte, som ved i flere af Brevene at have ladet de Paagjeldende forstaae, at disse i de bebudede Bekjendtgjørelser ikke vilde vorde navngivne, men dog saaledes betegnede, at man ei skulde kunne tage feil af deres Personer, samt i andre at hentyde paa, at de i Tilfælde, at den forlangte Pengesum ikke promte blev erlagt, vilde lade deres Ægtefæller eller Nærbeslægtede meddele Afskrifter af Brevene, har været saaledes anlagt, at de Paagjeldende maatte frygte for, at de, hvis Trudselen blev effectueret, ei vilde kunne komme til Fyldestgjørelse for deres krænkede Ære, eller endog vorde udsatte for hemmelige Efterstræbelser i deres nærmeste Familieforhold uden at kunne drage Gjerningsmanden til Ansvar.

Hvad nu Straffen angaaer, hvormed de Tiltalte, af hvilke Heyliger forhen ved denne Rets Dom af 14de Marts 1829 har været anseet med en Mulct af 50 Rbdlr. for Deelagtighed i falske Toldangivelser, men Søren Koefoed ikke er befunden forhen at have været straffet, for ovennævnte af dem udviiste Forhold maae blive at ansee, da skjønnes samme efter Gjerningens Beskaffenhed og Lovgivningens Analogi at kunne fastsættes til eet Aars Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus for hver.

I Henseende til Erstatningen bliver Intet at paakjende, da samme, forsaavidt derom kunde blive Spørgsmaal, er frafalden. Derimod ville de Tiltalte in solidum have at betale alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvorunder Actor, Procurator Bang, tillægges 8 Rbdlr. Sølv i Salair.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: De Tiltalte, Julius Esperantius Heyliger og Søren Koefoed, bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus hver i 1 Aar, samt een for begge og begge for een udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder i Salair til Actor, Procurator Bang, 8 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

*   *   *

Høiesterets-Dom, afsagt den 2den Decbr. 1834.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Auditeur Liebenberg for Høiesteret betale de Tiltalte, een for begge og begge for een, 20 Rbdlr. Sølv.

No. 5.

At et Vidne selv har havt Deel i den Handling, hvorom det aflægger Forklaring, kan ei svække dets Troværdighed, naar det dog maa antages at være uden al Interesse i Sagens Udfald *).

I Sagen:

Garvermester og Læderfabrikør Bachmann,

contra:

Garvermester Rundins Enke.

(Afsagt den 20de October 1834.)

Indstævnte, Garvermester Rundins Enke, søges under nærværende Sag af Citanten, Garvermester og Læderfabrikør Bachmann, til ifølge et mellem Parterne ved Kjøbenhavns Forligelsescommission den 24de October 1828 indgaaet og paa et af Indstævntes afdøde Mand under 4de December 1820 udstedt Cautionsbeviis grundet Forlig at betale 120 Rbdlr. Sedler tilligemed Renter fra Dato af Klagen til Forligelsescom-

*) Cfr. Eunomia 4de Deel Side 286-287.

missionen, deu 2den April d. A., indtil Betaling skeer samt Processens Omkostninger.

Mod dette Søgsmaal er fra Indstævntes Side erindret, at Citanten havde lovet hende at ville modtage 110 Rbdlr. Sedler som Afgjørelse af det paastævnte Krav, men at han siden, da hun lod ham denne Sum tilbyde til den bestemte Tid, har vægret sig ved at modtage samme. Da nu Citanten som Følge heraf formeentligen maa være uberettiget til at affræve hende en større Sum, end den han engang har erklæret sig villig til at modtage som tilstrækkelig Betaling, saa har hun paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale, mod til ham, imod Extradition af det paastævnte Forlig og det deri ommeldte Cautionsbeviis, at betale 110 Rbdlr. Sedler. Saa har hun og paastaaet Citanten tilpligtet at betale Processens Omkostninger, samt Mulct for unødig Trætte.

Vel har nu Citanten benægtet, at der er afsluttet nogen definitiv Forening om at Indstævnte skulde kunne afgjøre den paastævnte Gjeld mod en Betaling af 110 Rbdlr. Sedler, men da de tvende af Indstævnte førte Vidner have forklaret, at det ved deres Tilstedeværelse paa Citantens Bopæl den 9de Mai d. A. blev afgjort med ham, at den omtvistede Fordring skulde afgjøres med 110 Rbdlr. Sedler, som skulde erlægges den 12te i samme Maaned, men at Citanten, da Vidnerne paa denne Dag indfandt sig hos ham for paa Indstævntes Vegne at overlevere ham denne Sum, vægrede sig ved at

modtage samme med den Erklæring, at han nu havde betænkt sig, saa maa Citantens Benægtelse af at nogen endelig Overeenskomst angaaende Gjeldens Afgjørelse paa den forommeldte Maade skulde have fundet Sted, herved ansees modbeviist; thi at disse Vidner selv have havt Deel i de Forhandlinger, hvorom de have aflagt Vidnesbyrd, skjønnes ikke at kunne svække deres Troværdighed, da der intet er oplyst, hvoraf det kunde udledes, at de enten kunde have nogen Fordeel eller Skade af Sagens Udfald, saalidet som de øvrige af Citanten imod bemeldte Vidner gjorte Indsigelser findes af den Beskaffenhed, at de kunde give nogen grundet Anledning til at drage deres Oprigtighed i Tvivl.

Som Følge heraf, og da den af Indstævnte tilbudne Betaling maa have til Følge, at Citanten ingen Renter kan fordre af den ham tilkommende Sum, kan Indstævnte alene ansees pligtig til, mod Extradition af det omhandlede Forlig og Gjeldsbrev, at betale Citanten 110 Rbdlr. Sedler, hvorimod hun iøvrigt for Citantens Tiltale vil blive at frifinde. Processens Omkostninger vil Citanten efter Omstændighederne have at betale Indstævnte med 15 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Garvermester Rundins Enke, bør mod Extradition af det under Sagen omhandlede Forlig og deri ommeldte Gjeldsbeviis til Citanten, Garvermester og Læderfa-

briksør Backmann, betale 110 Rbdlr. Sedler, men iøvrigt for Citantens Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger betaler Citanten til Indstævnte med 15 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 6.

En Person, som havde gjort Forsøg paa en Brandstiftelse, men hvortil han var tilskyndet og ydet virksom Bistand af en anden, som handlede med Politiets Vidende, frifunden for Straf, men formedelst sin eventuelle Farlighed dømt til at sættes under Politiets specielle Tilsyn.

I Sagen:

Procurator Hansen, som Actor,

contra:

Arrestanten Rasmus Ditløvsen.

(Afsagt den 25de October 1834.)

Arrestanten, Rasmus Ditløvsen, actioneres under nærværende i første Instants inden Vordingborg Byting af Procurator Rye som Sættedommer paadømte Sag, for attenteret Brandstiftelse og forøvet Tyveri.

I første Henseende er det af Arrestanten vedgaaet, hvad der og ved Sagens øvrige Omstændigheder bestyrkes, at han om Aftenen den 14de October f. A. har

efter foregaaende Aftale med Steenhugger Jessen begivet sig i Følge med denne hen i en i Nyraad beliggende og til Brændeviinsbrænderi indrettet Bygning, som Arrestanten ved Kjøbecontract af 17de Juni f. A. havde tilforhandlet sig af Færgegaardseier Jansen for 2500 Rbdlr. Sedler, og der var forsikkret for 5550 Rbdlr. Sølv, i den Hensigt at de skulde sætte Ild paa dette Sted, samt at han, efterat de havde været hinanden behjelpelige med at henbære Halm fra en i Nærheden staaende Stak ind i Brænderiet og Jessen derpaa havde slaaet Ild og antændt et Lys, har modtaget dette af Jessen, og medens Arrestanten stod paa Loftet over Brænderiet, hvor Halmen var spredt langs med Taget i en Høide af 3 Qvarteer, grebet fat med Haanden i Halmen og bragt denne hen til Lyset i samme Øieblik, som han blev anholdt af 2 paa Loftet værende Personer, som efter Foranstaltning af Politiet, for hvem Steenhugger Jessen havde angivet, at Arrestanten havde anmodet ham om at være sig behjelpelig med at sætte Ild paa Brænderiet, vare blevne skjulte sammesteds.

Derimod har Arrestanten vedholdende benægtet, at have gjort Jessen den forommeldte Anmodning, hvorimod han har paaberaabt sig, at det var Jessen, som havde opfordret ham til at afbrænde fornævnte Bygning, og at han alene var gaaet ind i dennes Plan for at sætte ham paa Prøve, samt at det ingenlunde var hans Hensigt med at holde Lyset hen til Halmen, at

tænde Ild i denne, men at han ikkun foretog saadant for at see, hvorvidt Jessen vilde lade det gaae.

Men at Arrestanten ikkun paa Skrømt og for at sætte Jessen paa Prøve skulde have taget den ommeldte Deel i den tilsigtede Ildspaasættelse skjønnes ikke at kunne antages. Foruden at der intet er oplyst, hvoraf der kunde udledes nogen rimelig Grund for Jessen til at vilde afbrænde meerbemeldte Sted, hvorimod saadant vel i flere Henseender kunde have Interesse for Arrestanten, der intet eiede og ingen Udsigt havde til at erholde de til Kjøbecontractens Opfyldelse fornødne Midler, saa er heller intet rimeligere, end at Arrestanten, saafremt det blot havde været hans Agt at ville sætte Jessen paa Prøve, havde søgt at sikkre sig mod den Mistanke, som af et saa voveligt Foretagende kunde opstaae mod ham selv, ved forinden at anmelde Sagen for Øvrigheden eller dog at gjøre andre deelagtige i den med Jessen aftalte Plan; men i denne Henseende har Arrestanten aldeles intet Skridt foretaget.

Den af Arrestanten paaberaabte Undskyldning strider og mod hans egen Forklaring om, at have været i den Grad beruset den Aften, da Planen skulde iværksættes, at han uden at have bemærket saadant var bleven ført ind af Jessen i Brænderiet og af denne var bleven baaret op paa det derover værende Loft, efterdi det, hvis Arrestanten havde været i en saadan Tilstand, aldeles ikke lader sig antage, at han skulde have været istand til at handle med Overlæg og udføre en forudlagt

Plan. Men ligesom de Forklaringer, som de 2 Personer, der vare skjulte i Brænderiet, have afgivet om Arrestantens Adfærd med at bære Halm ind i Brænderiet og at bringe den op paa Loftet, vise, at han ikke kan have været i den Grad beruset, som han foregiver, og at Jessen in specie ikke kan have havt nødig at bære ham op paa Loftet, saaledes vidne og de Yttringer, som Arrestanten efter bemeldte Personers Vidnesbyrd har brugt under den Samtale, som fandt Sted mellem ham og Jessen under Forberedelserne til Gjerningens Udførelse, om at det har været Arrestantens Alvor med at sætte Ild paa Stedet, i hvilken Henseende det og maa bemærkes, at deres Forklaringer gaae ud paa, at Arrestanten holdt Halmen saaledes over Lyset, at det var umiskjendeligt, at der maatte være gaaet Ild i den, dersom han ikke i samme Øieblik var bleven forhindret i at udføre Gjerningen.

Men skjøndt Arrestantens Foregivende om, ikkun at have handlet paa Skrømt, saaledes ikke kan tages til Følge, saa maa det dog paa den anden Side bemærkes, deels at der er en ikke liden Grad af Sandsynlighed for, at Jessen, som efterat have gjort Politiet bekjendt med, at det mellem ham og Arrestanten var aftalt, at Stedet skulde afbrændes den ommeldte Aften, havde ladet Arrestanten hente hen til sig og beværtet ham med Brændeviin, har under Samtalens Løb søgt at opmuntre og bestemme Arrestanten til endnu samme Aften at udføre sit Forsæt, samt at denne under de til Brand-

stiftelsen gjorte Forberedelser har befundet sig i en beruset Tilstand, hvori han af Jessen er bleven opmuntret til at vise sig virksom; deels at Jessen ved at medbringe Fyrtøi, slaae Ild, hente Lys og antænde dette, selv har taget en meget virksom Deel i Gjerningens Udførelse og saaledes arbeidet Arrestanten ind i Hænderne.

Under disse Omstændigheder maa det nemlig, især naar der tillige tages Hensyn til de særdeles gode Vidnesbyrd om Troskab og Redelighed, som Arrestanten i forskjellige borgerlige Forhold har erhvervet sig, dog altid ansees høist problematisk om han nogensinde vilde have været istand til at gaae saa vidt som skeet er i Udførelsen af et saa grovt forbryderisk Forsæt, eller overhovedet at forsøge paa dets Udførelse, dersom han ikke havde mødt den fra Jessens Side udviste Tilskyndelse og Bistand, i hvilken Henseende det naturligviis intet kan relevere, at denne maatte være gaaet udenfor de ham af Politiet givne Instruxioner, da det dog maa antages, at han formedelst den ham tilsagte Angerløshed har handlet med langt større Sikkerhed og Dristighed, end han vilde have handlet med, hvis han ikke havde staaet i nogen Forbindelse med Politiet, men derimod virkelig havde været medskyldig i den tilsigtede Brandstiftelse.

Da man nu som Følge heraf alene af det Passerede kan udlede, hvad Arrestanten kunde have villet foretage sig, dersom Omstændighederne virkelig havde føiet sig saaledes, som Tilfældet har været, formedelst den ham fra Jessens Side ydede Tilskyn-

delse og Bistand; men et saadant, formedelst det Offentliges Indvirkning derpaa, blot illusorisk Factum naturligviis ikke kan tjene til Maalestok for en Persons virkelige Strafskyld, hvilken derimod alene kan bedømmes med Hensyn til hans Forhold under Tingenes egen Gang og de Hindringer, han i disse har vidst at overvinde, saa skjønnes det ikke, at Arrestanten, der ikke mod sin Benægtelse er overbeviist at have anmodet Jessen om at være ham behjelpelig med at afbrænde den omhandlede Bygning, og hvis Forhold iøvrigt, naar det bedømmes uden alt Hensyn til den Forbindelse, hvori han har staaet med Jessen, intet beviisligt Datum indeholder, hvoraf et Attentat paa Brandstiftelse kunde udledes, kan blive at ansee med nogen Straf; men da han dog paa den anden Side maa være pligtig til at underkaste sig de til den almindelige Sikkerhed sigtende Indskrænkninger i sin personlige Frihed, som hans eventuelle Farlighed, saaledes som denne i nærværende Sag er lagt for Dagen, maa opfordre det Offentlige til at træffe, saa vil han for Fremtiden blive at sætte under Politiets specielle Tilsyn.

Hvad dernæst de Tyverier angaaer, for hvilke han ligeledes under nærværende Sag er sigtet, da er der mod hans Benægtelse intet tilstrækkeligt Beviis tilveiebragt, og han vil derfor for Actors videre Tiltale i saa Henseende blive at frifinde.

I Henseende til Actionens Omkostninger, hvorunder de Salarier, der ere tilkjendte de befalede Sag-

førere i første Instants billiges, vil Underretsdommen være at stadfæste.

Saa vil Arrestanten og have at betale Actor her for Retten, Procurator Hansen, Salair, der findes at kunne bestemmes til 8 Rbdlr. Sølv.

Hvad Sagens Behandling i første Instants angaaer, da kan Retten ikke finde, at denne fra Underdommeren, Kammerraad, Dr. juris Kalls Side har været forsvarlig.

Der er nemlig i hele det Tidsrum, som er forløbet fra Forhørets Begyndelse, den 16de October f. A., og indtil den 12te Marts d. A., da Underdommeren paa Grund af den af Arrestanten fremlagte Skrivelse fandt sig foranlediget til at vige sit Sæde, naar undtages de 2 Gange Arrestanten i denne Tid, nemlig den 16de og 26de October, dog kun høist ufuldstændig, er bleven afhørt, saa godt som slet intet foretaget til Oplysning om den tilsigtede Brandstiftelse, hvilket paa ingen Maade kan ansees retfærdiggjort ved den af Underdommeren paaberaabte Undskyldning, at Sagen dog maatte henstaae efter de Oplysningers Erhvervelse, der vare søgte om Arrestantens foregaaende Levnet, da det ligger i Sagens Natur, at Undersøgelserne om den begaaede Forbrydelse ei burde udsættes efter Erhvervelsen af slige Oplysninger, og den i sidstnævnte Henseende medgaaede Tid følgelig alene kunde have tjent Underdommeren til Undskyldning, saafremt han havde benyttet samme til imidlertid at fremme Undersøgelserne mod Arrestanten.

Da nu saadant ikke har været Tilfældet, og den Tid som efter Procurator Ryes Beskikkelse til Sættedommer er medgaaet fra 3die April til 16de Juni d. A. til at oplyse den ham i en umoden Tilstand overgivne Sag, meget vel kunde have været undgaaet, naar Underdommeren ikke havde taget den forommeldte Forsømmelse med Undersøgelsernes Fremme, saa maa han ansees pligtig til i Medfør af Frd. af 3die Juni 1796 §. 35 at erstatte de paa Arrestantens Underholdning og Varetægt i fornævnte Tidsrum medgaaede Omkostninger, ligesom han og vil være at ansee med Mulct til Vordingborg Kjøbstads Fattigkasse, der skjønnes at kunne fastsættes til 10 Rbdlr. Sølv.

For Sættedommeren, Procurator Ryes Vedkommende har Sagens Behandling været lovlig, hvilket og attesteres med Hensyn til den befalede Sagførelse for begge Retter.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten, Rasmus Ditløvsen, bør sættes under Politiets specielle Tilsyn, men iøvrigt for Actors videre Tiltale i denne Sag fri at være.

I Henseende til Actionens Omkostninger bør Bytingsdommen ved Magt at stande. I Salair til Actor her for Retten, Procurator Hansen, betaler Arrestanten 8 Rbdlr. Sølv.

Underdommeren, Kammerraad, Dr. juris Kall, bør erstatte de paa Arrestantens Underholdning og Varetægt i Tidsrummet fra den 3die April til 16de Juni

dette Aar medgaaede Omkostninger, samt til Vordingborg Kjøbstads Fattigkasse bøde 10 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 7.

En Deponent kan ikke drages til Ansvar efter Injurielovene, fordi hans Forklaring indeholder noget Fornærmeligt for den Sigtede, med mindre det kan bevises, at Forklaringen er urigtig og afgiven mod bedre Vidende.

I Sagen:

Toldbetjent Anthon Frederik Hiorhøy,

contra:

Møllersvend Andreas Peter Jørgensen.

(Affagt den 27de October 1834.)

Efterat der ifølge Begjering af Kammeradvocaten, Etatsraad Schack, i Aaret 1832 var indledet Undersøgelse inden denne Rets Criminelkammer i Anledning af opstaaet Mistanke om, at forskjellige ved Consumtionsvæsenet her i Staden ansatte Betjente skulde have været Møllerkudske fra udenbyes Møller behjelpelige i, at indsmugle Meel her i Staden uden Formalingssedler og uden Consumtions Erlæggelse, har Møllersvend An-

dreas Peter Jørgensen, fremstillet for Forhør i Criminelkammeret den 25de og 26de April 1832, afgivet en Forklaring, som gaaer ud paa, at saadan Collusion, som ovenmeldt, har fundet Sted mellem Consumtions-betjente og Møllerkudske, og deriblandt ham selv, medens han kjørte Møllervognen fra den saakaldte Schleyers Mølle, idet Møllerkudskene, efter for de formalede Kornvarers Eiere at have paataget sig at skaffe de fornødne Formalingssedler, imod et vist Pengebeløbs Betaling til Betjenterne af disse erholdt Tilladelse til at indføre deres Læs, uden at lade Formalingssedlerne derpaa fraskrive i Port-Møllebogen og deraf at udrede Consumtion, og at navnligen Toldbetjent Anthon Frederik Hiorhøy har været en af de Betjente, der saaledes har colluderet med Møllerkudskene.

Paa Grund af den i denne Forklaring indeholdte Sigtelse har Toldbetjent Hiorhøy, ifølge Paalæg af det Kongelige General-Toldkammer og Commerce-Collegium, efter meddeelt fri Proces anlagt nærværende Sag imod fornævnte Møllersvend A. P. Jørgensen, og derunder paastaaet de under ovenmeldte Forklaring om og imod ham fremførte Beskyldninger for Uretskaffenhed i Embedsførelse kjendte døde og magtesløse at være, saa at de ikke komme ham til Skade paa Ære, Embede, gode Navn og Rygte, samt at bemeldte Jørgensen for sit udviste Forhold ansees med Bøder efter Rettens Skjøn, og derhos tilpligtes at udrede denne Sags Omkostninger, som om den ikke fra hans Side havde været

beneficeret, saa og et passende Salarium til hans befa-
lede Sagfører, Procurator Borup.

Derimod har Indstævnte, Jørgensen, efter
ligeledes til Sagens Udførelse at være forundt fri Pro-
ces, næst at protestere imod den af Citanten paastaaede
Mortification, paastaaet sig for hans Tiltale aldeles fri-
funden og ham tilpligtet at udrede Sagens Omkostnin-
ger og betale Salarium til Indstævntes befalede Sag-
fører, Procurator Baastrup.

Vel findes der nu ikke fra Indstævntes Side at
være tilveiebragt Beviis for Rigtigheden af den omhand-
lede Forklaring, men da denne af ham er afgiven under
et Forhør, hvor det var hans Pligt uforbeholdent at
meddele alt ham bekjendt, der kunde tjene til Oplysning
under den omhandlede Criminal-Undersøgelse, saa vil
han ikke derfor kunde faldes til Ansvar med mindre Be-
viis præsteres, ikke blot for at den saaledes afgivne For-
klaring har været urigtig, men og at han, da han afgav
samme, derom har været vidende, ligesom det og kun
under Forudsætning heraf imod hans Protest ved Dom
kan fastsættes, at hans Forklaring bør død og magtesløs
at være. Da nu forommeldte Beviis ikke findes fra
Citantens Side at være præsteret, saa vil han for den-
nes Tiltale være at frifinde og den paastaaede Mortifica-
tion paa hans afgivne Forklaring ikke blive at meddele.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighe-
derne at ophæve, hvorhos dog Citanten, da Indstævn-
tes Paastand efter det Foranførte i det Hele tages til

Følge, vil i Medfør af Frd. 3die Juni 1796 §. 42 have at betale Salarium til hans befalede Sagfører, hvilket bestemmes til 12 Rbd. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været forsvarlig. Under Sagen har ikke været Brug for stemplet Papiir.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Møllersvend Andreas Peter Jørgensen, bør for Citantens, Toldbetjent Anthon Frederik Hiorthøys Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves, hvorimod Citanten betaler i Salarium til Indstævntes befalede Sagfører Procurator Baastrup 12 Rbd. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 8.

Pl. 23 April 1813 kan ikke anvendes paa saadanne Constitutioner, der ere grundede paa en mellem den constituerede og virkelige Embedsmand indgaaet Forening.

I Sagen:

Secretair og Procurator Stahlfest,

contra:

Matros Svend Svendsen Præst af Dragøe og Procurator Raasløff paa det Offentliges, eller Amager Birks Skiftevæsens og Overformynderies Vegne.

(Afsagt den 27de October 1834.)

Citanten, Secretair og Procurator Stahlfest, paaanker under nærværende Sag den paa Skiftet efter afgangne Birkedommer og Skriver ved Amager Birk Heins Lauritzen, forfattede, og i Boet den 5te Mai d. A. fremlagte Repartition og øvrige paa Skiftet brugte Behandling, alt forsaavidt han derved er udelukket fra af Boet at erholde udleveret eller fortrinlig udbetalt Halvdelen af den for Aarene 1820 og 1821 den Afdøde som Forstsagfører tillagte og af Boet oppebaarne Gage med 100 Rbd. Sølv, samt et efter Forstregnskabets Aflæggelse for bemeldte 2 Aar ved Kongelig Resolution af 23de Februar 1831 bevilget Gratiale af 100 Rbd. Sedler for hvert Aar, der ligeledes af Boet ere oppebaarne.

Citanten grunder sin Anke i fornævnte Henseende derpaa, at han, da Birkedommer Lauritzen ved sin Udnævnelse til Dommer og Skriver i Amager Birk fratraadte sit Embede som hidtilværende Forstsagfører, er i Anledning af at denne ikke saae sig istand til selv at udføre de for Aarene 1820 og 1821 tilbagestaaende Forstsager, af det Kongelige Rentekammer under 22de Februar 1822 bleven constitueret til at udføre disse Sager, samt at han ogsaa derefter har bragt dem til Ende, og aflagt Regnskab for dem til bemeldte Collegium.

Paa Grund heraf formener Citanten, at han ikke alene i Medfør af Pl. 23de April 1813 maa tilkomme

Halvdelen af den Forstsagfører-Embedet tillagte Gage for benævnte 2 Aar, men at han og maa have Krav paa det hele Beløb af de for disse Aar bevilgede Gratialer, da disse alene udbetales for rigtigt aflagt Regnskab, og altsaa formeentlig blot kan tilkomme den, der aflægger Regnskabet, som en personlig Douceur for hans dermed havte Uleilighed og Umage.

Men om Anvendelsen af de i Pl. 23de April 1813 indeholdte Forskrifter skjønnes der aldeles ikke i nærværende Tilfælde at kunne blive Spørgsmaal. Bemeldte Placat handler nemlig om, hvorledes der, naar nogen som constitueret bestyrer et Embede, skal forholdes med dette Embedes Indtægter fra den Tid, at en virkelig Embedsmand dertil er udnævnt, og indtil denne tiltræder Embedet, og har følgelig ikkun saadanne Constitutioner for Øie, der ere meddeelte Vedkommende umiddelbar af Øvrigheden og uden at være grundede paa nogen mellem den constituerede og virkelige Embedsmand indgaaet Forening. Dermod har Citantens Constitution, saaledes som hans egen Procedure for Skifteretten viser, sin Grund i en mellem ham og Birkedommer Lauritzen indgaaet Overeenskomst, ifølge hvilken han paatog sig paa dennes Vegne at udføre de for Aarene 1820 og 1821 tilbagestaaende Forstsager. Men ligesom Birkedommer Lauritzen, ved at samtykke i, at Citanten blev meddeelt den hertil fornødne Constitution, ingenlunde kan antages at have frafaldet den ham som Forstsagfører for disse Aar tilkommende Gage,

hvilken følgelig alene kunde oppebæres af ham, eller efter hans Død, af hans Bo, saaledes har Citanten, hvis Ret til at nyde Betaling for det af ham paa Birkedommer Lauritzens Vegne udførte Arbeide alene kan blive at afgjøre efter den mellem dem indgaaede Forening, end ikke paaberaabt sig, at denne skulde hjemle ham nogen Andeel i fornævnte Gage, hvorimod han alene støtter sin formeentlige Ret i saa Henseende paa den ham meddeelte Constitution.

Hvad dernæst de ommeldte Gratialer angaae, da skjønnes det heller ikke, at Citantens Paastand om at være berettiget til disse, kan gives Medhold; thi om det endog maatte antages, at disse alene ere blevne bevilgede for rigtigt aflagt Regnskab, saa kan der dog ingen Grund være til at antage, at de skulde tilfalde andre end Birkedommer Lauritzen eller hans Bo, eftersom det var ham, hvem Forpligtelsen til at aflægge Regnskabet paalaae, og paa hvis Vegne samme af Citanten ogsaa er bleven aflagt. At der tillige maatte paaligge Citanten en Forpligtelse i denne Henseende, kan Intet relevere, da han forsaavidt alene stod i et privat Retsforhold til sin Medcontrahent, paa hvis Vegne Regnskabet skulde aflægges og paa hvis An- og Tilsvar Citanten i fornævnte Henseende alene handlede, og at der skulde være skeet nogen Forandring i dette private Retsforholds Natur formedelst den Citanten' meddeelte Constitution, kan saameget mindre antages, som denne dog vilde være fornøden for at sætte Citanten i

Stand til at fungere som Forstsagfører paa Birkedommer Lauritzens Vegne i de Sager, hvis Udførelse Citanten havde paataget sig.

At Citanten ikke heller fra det Offentliges Side er bleven anseet berettiget til nogen Deel af fornævnte Gage og Gratiale, fremlyser og deraf, at Gagen er bleven anviist Birkedommer Lauritzens Bo, og at Gratialerne ved Kongelig Resolution af 23de Februar 1831 udtrykkeligen ere tillagte Boet.

Vel har Citanten endnu yttret, at han i alt Fald maatte være berettiget til de ommeldte Gratialer af den Grund, at det var en Overeenskomst mellem ham og den Afdøde, at han for at udføre de for bemeldte 2 Aar tilbagestaaende Forstsager og derfor at aflægge Regnskab, skulde oppebære de Gratialer, hvortil Birkedommer Lauritzen derved vilde faae Adgang, men at en saadan Overeenskomst skulde være indgaaet er ikke mod de under Skiftet fremførte Benegtelser beviist.

Efter alt Foranførte vil Citantens Paastand om at erholde fornævnte Gage og Gratialer sig udleverede eller fortrinlig udbetalte af Boet, ikke kunne gives Medhold, og da Citantens Formening om, at han i alt Fald maatte være berettiget til at nyde Udlæg i Boet for sit Tilgodehavende i Lighed med den Contorist Toestrup tillagte Fortrinsret, ikke heller kan billiges, eftersom Citanten ikke har været antaget i Birkedommer Lauritzens Tjeneste for aarlig Løn, saa vil den paaankede

Repartition, imod hvilken der ellers ingen Indsigelse er gjort, blive at stadfæste.

Processens Omkostninger her for Retten blive efter Omstændighederne at ophæve.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Skifterepartition bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

No. 9.

Straf for Fornærmelser og Voldsomheder, udviste mod et Vagtmandskab under et Opløb.

I Sagen:

Procurator Baastrup, som Actor,

contra:

Arrestanterne Anders Andersen, Lars Christian Rahbek, Christopher Johan Mulwad og Jens Simon Holbek.

(Afsagt den 1ste November 1834.)

Det maa under nærværende Sag, i Overeensstemmelse med Grundsætningerne i Frd. 1ste Februar 1797 §. 97, Planen for Kjøbenhavns Fattigvæsen af 1ste Juli 1799 §. 155, Frd. 31te August 1813 §. 15, samt Placat

7de Marts 1818, ved det paagjeldende Vagtmandskabs i Forbindelse med de øvrige Personers Vidnesbyrd, der have kunnet give Oplysning i Sagen, ansees tilstrækkelig beviist, at Arrestanten Jens Simon Holbek, da Musqveteer Tersløw den 18de Mai d. A. af den vagthavende Underofficier ved Amagerport var bleven udsendt for at anholde nogle Drenge, der begik Uordener paa Volden, og i den Anledning havde forfulgt en Dreng, som kastede med Steen efter ham, ned ad Sophiegaden og ind i Prindsensgade, hvor Drengen flygtede ind i en Port, har under et derved foranlediget Opløb grebet fat i Musqveteer Tersløws Bajonet, hvormed denne blot var forsynet, og tvungen ham til at stikke den i Skeden, samt med Næverne givet ham flere Slag i Ansigtet, ligesom det og paa lige Maade er beviist, at Arrestanten Anders Andersen, efterat Musqveteererne Holtug og Westeregitzborg vare komne Tersløw til Undsætning, og de tilligemed denne under Forfølgning af den tilløbende Folkestimmel, hvoriblandt Holbek var en af de ivrigste, havde begivet sig ind i Sophiegaden, har frataget Musqveteer Holtug sit Gevær, og stødt dette, som han løftede iveiret med Kolben opad, med saadan Magt mod Brostenene, at Bajonetten sprang istykker, samt derefter tilføiet Holtug et Slag over Hovedet med Geværet.

For ovennævnte deres Forhold ville Arrestanterne, der begge tilforn have været straffede for Tyveri, nemlig Holbek efter Krigsretsdom af 22de October 1827, og

Andersen efter denne Rets Dom af 8de Mai f. A., og af hvilke Holbek desuden flere Gange har været straffet efter Krigsretsdomme for Opsætsighed og Insubordination, blive at ansee efter Frd. 4de October f. A. §. 17, hvorhos Straffen efter Omstændighederne skjønnes at kunne fastsættes til 1 Aars Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus for hver.

Hvad derimod Arrestanterne Lars Christian Rahbek og Christopher Johan Mulwad angaae, da kan det vel ikke mod disses Benægtelse ansees tilstrækkelig beviist, at de have havt nogen Deel i de Vagtmandskabet ved fornævnte Leilighed tilføiede Fornærmelser; men da den Første dog er overbeviist at have fortiet nogle af de Medtiltaltes Brøde for ikke at bringe dem i Uleilighed, og den Anden at have gjort sig skyldig i Løsgjængerie, ved at unddrage sig for det ham af Politiet anviste Arbeide ved Fattigvæsenet, vil hiin, der forhen ved Kjøbenhavns Politieretsdomme af 23de October og 29de December 1830, samt 11te Januar 1832 og denne Rets Dom af 27de April f. A. har været straffet for forskjellige Politieforseelser, blive at ansee med en efter Lovgivningens Grundsætninger læmpet arbitrair Straf, der skjønnes at kunne fastsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage, og denne, der ved Kjøbenhavns Politieretsdomme af 2den Mai 1827 og 8de Januar d. A. har været straffet for Tyverie og Løsgjængerie, samt ved denne Rets Dom af 16de Juli 1831 for usandfærdig Forklaring for Retten, nu blive at

straffe for gjentaget Løsgjængerie efter Frd. 21de August 1829 §. 2, hvorhos Straffen efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage; hvorimod de iøvrigt for Actors videre Tiltale vil blive at frifinde.

Saa vil og samtlige Arrestanter in solidum have at udrede Actionens Omkostninger, hvorunder Actor, Procurator Baastrup, bliver at tillægge 8 Rbdlr. Sølv i Salair.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanterne Anders Andersen og Jens Simon Holbek bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus, hver i 1 Aar.

Arrestanterne Christopher Johan Mulwad og Lars Christian Rahbek bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød, den Første i 4 Gange 5 Dage, og den Sidste i 4 Dage, men forøvrigt for Actors videre Tiltale i denne Sag frie at være.

Saa bør og samtlige Arrestanter, een for alle og alle for een, udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder i Salair til Actor, Procurator Baastrup, 8 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

*　　*　　*

Høiesterets-Dom, afsagt den 6te Januar 1835.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør, forsaavidt paaanket er*), ved Magt at stande, dog saaledes, at Straffetiden for hver af de Tiltalte bestemmes til 18 Maaneder. I Salarium til Advocat Schæffer for Høiesteret betale de Tiltalte, een for begge og begge for een, 20 Rbdlr. Sølv.

No. 10.

Tvist om Sæde-, Adgangs- og Indløsningsretten til en Selveiergaard paa Bornholm.

I Sagen:

Marcus Peter Rasch af Rønne,

contra:

Jens Hansen Lund af Brøddegaard.

(Afsagt den 3die November 1834.)

Under 16de Juli 1781 udstedte Eieren af 4de Selveiergaard i Roe Sogn paa Bornholm, Brøddegaard kaldet, Marcus Marcussen, uden at Lovbydelse overeensstemmende med Frd. 14de October 1773 §. 10 er oplyst at være forudgaaet, et den 20de samme Maaned tinglæst Skjøde, hvorved han til Ungkarl Jørgen

*) For Mulwads og Rahbeks Vedkommende var Dommen ikke paaanket.

Larsen og sin Datter Ellen Kirstine Marcusdatter, der vare forlovede med hinanden, afhændede bemeldte Gaard med Tilliggende og Sæde-, Adgangs- og Indløsnings-Rettigheden til samme, foruden endeel Indbo, Avlsredskaber og Kreaturer, efter en vedlagt Specification, alt for en Kjøbesum af 2500 Rbdlr. Sedler, hvoraf det i Skjødet hedder, at 900 Rbdlr. Sedler af fornævnte Jørgen Larsen vare betalte Sælgeren paa Haanden, 500 Rbdlr. skulde betales Sælgeren næste Mikkelsdag, og de øvrige 1100 Rbdlr. Sedler skulde udbetales til 3 Sønner af sidstnævnte, saaledes at de 2 ældste hver erholdt 300 Rbdlr. Sedler, og den yngste, Wewsk Peter Marcussen, som født Gaardarving, 500 Rbdlr. Sedler.

Bemeldte Jørgen Larsen og Ellen Kirstine Marcusdatter, der senere indtraadte i Ægteskab med hinanden, oprettede derefter, da de ikke havde Livsarvinger, under 9de August 1828 i vedkommende Notarii Overværelse en Disposition, hvori de i Henhold til Frd. 14de October 1773 §. 6 fastsatte, at ovennævnte Gaard, der, naar en af dem døde, skulde som fuldkommen Eiendom tilhøre den Længstlevende, efter dennes dødelige Afgang skulde tilfalde Jens Hansen Lund af 24de Selveiergaard i Olsker Sogn, eller hvis han ikke da var i Live, hans yngste levende Søn, imod at den, der saaledes erholdt Gaarden, skulde udbetale 2000 Rbdlr. Sedler til lige Deling mellem bemeldte Ægtefolks fælles Arvinger efter Loven.

I Medfør af denne Disposition har fornævnte Jens Hansen Lund, efterat den Længstlevende af bemeldte Ægtefolk, nemlig Hustruen Ellen Kirstine Marcusdatter, i Efteraaret 1833 ved Døden er afgaaet, tiltraadt forbemeldte Gaard, men da Marcus Peter Rasch, der er en Søn af fornævnte Wewsk Peter Marcussen, har troet at tilkomme Sæde-, Adgangs- og Indløsnings-Ret til samme, har han under nærværende i første Instants ved Nordre Herredsting paa Bornholm anlagte Sag paastaaet sig tilkjendt Sæde-, Adgangs- og Indløsningsberettiget til bemeldte Gaard, og Indstævnte, Jens Hansen Lund, tilpligtet under en daglig Mulct af 10 Rbdlr. Sølv til Amtets Fattigkasse til ham at vige Gaarden med Tilhørende og Tilliggende, samt at erstatte ham Sagens Omkostninger skadesløst eller med noget Tilstrækkeligt.

Da imidlertid denne Sag ved den under 18de Juli d. A. ergangne Underretsdom paa Grund af Frd. 14de October 1773 §. 10, der forbyder at reise Sag om Adgangs- og Indløsnings-Ret til nogen Gaard, som allerede i 10 Aar upaatalt og upaadømt har været i Andres Eie, er bleven afviist, og Indstævnte hos Citanten tillagt i Kost og Tæring 15 Rbdlr. Sølv, saa har bemeldte Marcus Peter Rasch ved Stævning af 2den August sidstleden her til Retten indanket denne Dom, og nedlagt Paastand om at den enten kjendes uefterrettelig at være og Sagen hjemvises til ny Foretagelse og Paa-

kjendelse i Realiteten, eller at den underkjendes og forandres overeensstemmende med den ved Underretten nedlagte Paastand, alene med den Modification, at der i Henseende til Størrelsen af den Mulct, hvorunder Indstævnte skulde tilpligtes at fravige den omhandlede Gaard, ingen bestemt Paastand her for Retten er nedlagt. Derhos har Appellanten paastaaet i ethvert Tilfælde hos Indstævnte at tillægges Processens Omkostninger for begge Retter.

Indstævnte har, skjøndt lovligen stævnet, hverken mødt eller ladet møde her for Retten, hvisaarsag denne Sag i Medfør af L. 1—4—30 og Frd. af 3die Juni 1796 §. 2 vil blive at paakjende efter de fra Appellantens Side fremlagte Breve og Beviisligheder.

Sine ovenmeldte her for Retten nedlagte Paastande har Appellanten grundet paa, at ovenciterede §. 10 i Frd. 14de Octbr. 1773 ikke skulde kunne være ham til Hinder i at gjøre den ham formeentlig tilkommende Sæde-, Abgangs- og Indløsnings-Ret til forommeldte Gaard gjeldende, deels fordi den i bemeldte Paragraph foreskrevne Præscriptionstid af 10 Aar for Indtale af Sæde-, Abgangs- og Indløsnings-Ret til Selveiergaarde paa Bornholm baade paa Grund af Udtrykket "for de forbigangne Tider", alene skulde referere sig til den Tid der var forløben, da Forordningen udkom, og derhos blot have Hensyn til saadanne Gaarde, som overdrages til Fremmede, men derimod ikke kunne komme til Anvendelse, naar Overdragelsen er skeet til en Slægt-

ning, hvilket Appellanten antager in casu at være Tilfældet; og deels fordi ikke 10 Aar ere forløbne, siden Ellen Kirstine Marcusdatter, for hvem Appellanten mener at Gaarden maatte betragtes som en Arvegaard, og af hvem han er en Brodersøn, ved Døden er afgaaet.

Appellantens Formening om, at forommeldte Præscriptionstermin alene skulde være fastsat med Hensyn til Tiden for Emanationen af Frd. 14de October 1773, skjønnes imidlertid ikke at kunne gives Medhold, da ikke alene den Grund, der maa antages at have fremkaldt Bestemmelsen af hiin Termin, nemlig at sikkre Jordeiendommens Besiddelse, ikke mindre udkrævede at samme kom til Anvendelse for Fremtiden, end forsaavidt den forløbne Tid angik, men derhos Paragraphens foregaaende Passus klarligen udviser, at Salg af en Gaard i næste Arvings umyndige Aar ikke kan kaldes tilbage, naar 10 Aar ere forløbne efter Skjødets Tinglæsning, og det vilde komme aldeles i Strid med Lovgivningens almindelige Grundsætninger at antage, at Lovgiveren i den omhandlede Henseende mindre skulde have sørget for den umyndige end for den myndige Arvings Interesse. Paa samme Maade vilde det, selv om Udtrykket "Fremmed" i Begyndelsen af Forordningens §. 10 kunde ansees brugt i anden Betydning, end modsat "næste Frænde", saaledes at fjernere Beslægtede ei derunder vare at indbefatte, være aldeles stridende mod Forordningens Aand, ikke at lade den til Betryggelse for Kjø-

dere udenfor Familien anordnede Præscriptionstermin, ved analogisk Anvendelse ogsaa komme fjernere Slægtninge, hvem en Selveiergaard maatte være overdragen, tilgode; hvorhos endnu med Hensyn til nærværende Tilfælde bliver at bemærke, at den i Aaret 1781 passerede Overdragelse af Brøddegaard er skeet ikke alene til sidste Besidders Datter, fornævnte Ellen Kirstine Marcusdatter, men med hende til hendes Forlovede Jørgen Larsen, der ei hørte til Familien.

Hvad endelig den Indsigelse af Appellanten betræffer, som han har grundet paa, at der ikke er forløbet 10 Aar siden Ellen Kirstine Marcusdatters Død, for hvem han har meent at Gaarden qvæstionis maa være at betragte som Arvegaard, deraf argumenterende, at der til samme maa tilkomme ham, som hendes nærmeste Slægtning, Søde-, Adgangs- og Indløsnings-Ret, da bliver foreløbigen at bemærke, at ligesom Indstævntes i første Instants fremsatte paa Forligsklagens Indhold byggede Protest imod at anden Berettigelse til den ommeldte Gaard end den, der maatte tilkomme Appellanten som Sønnesøn af ovennævnte Marcus Marcussen under nærværende Sag kommer under Paakjendelse, maa ansees ubeføiet, da bemeldte Klage i Almindelighed angiver Appellantens formeentlige Søde-, Adgangs- og Indløsnings-Ret som Gjenstand, og den forudskikkede historia facti ei skjønnes at kunne afgive Grund til deri at lægge den af Indstævnte antagne Indskrænkning, saaledes findes det

og, at den Punct om Appellantens Berettigelse paa Grund af Slægtskab til Ellen Kirstine Marcusdatter, skjøndt ikke udtrykkeligen debatteret i Underretsdommen, dog implicite derved maa agtes decideret, idet sammes Intimation erklærer det for oplyst, at Salg i 1781 er foregaaet til Jørgen Larsen og Ellen Kirstine Marcusdatter, og at Indstævnte besad Gaarden paa Grund af bemeldte Ægtefællers oprettede testamentariske Disposition.

At nu den omhandlede Gaard ikke for Ellen Kirstine Marcusdatter kan blive at betragte som en Arvegaard, skjønnes at maatte ansees klart, da samme med Forbigaaelse af de flere nærmere berettigede Arvinger ved Skjøde er overdraget til hende og fornævnte Jørgen Larsen, og imod en Kjøbesum, hvoraf efter Skjødets Angivende, hvis Rigtighed ei af Appellanten er modbeviist, en Deel af Jørgen Larsen contant er udbetalt, og Resten af ham og hans daværende Forlovede overtagen som en dem i Fællesskab paahvilende Gjeld. Naar Gaarden saaledes maa betragtes som af bemeldte Ægtefolk ved Kjøb erhvervet, maa den af dem under 9de August 1828 i Notarii Overværelse til Fordeel for Indstævnte oprettede Disposition, forsaavidt Gaarden med Tilliggende, hvorom her alene er Spørgsmaal, betræffer, i Medfør af oftciterede Forordnings §. 6 erkjendes, uden Kongelig Confirmation at have fuld Gyldighed til at hjemle Indstævnte Eien-

domsret til Gaarden, som ei ved nogen Sæde-, Adgangs- og Indløsnings-Ret kan impugneres.

I Henhold til alt Foranførte, og da det af Appellanten, med Hensyn til at Indstævnte ifølge ovennævnte Dispositions Indhold maa antages at være Eier af en anden Gaard, paaberaabte Forbud i Frd. 14de October 1773 §. 3 mod at den, der har arvet een Gaards Sæde og Adgang i een Linie, siden arver nogen videre i en anden, med mindre han fratræder hiin, ikke in casu kan finde Anvendelse, da samme, hvad in specie Paragraphens Slutning "men samme tilkommer næste Arving efter ham" klarligen udviser, alene har Hensyn til Arv ab intestato, vil Indstævnte være for Appellantens Tiltale i denne Sag at frifinde, hvilken Terminologie efter Sagens Beskaffenhed findes at maatte substitueres den af Underdommeren valgte Afviisning af Sagen, og bliver som Følge heraf den Indstævnte ved Underretsdommen retteligen tilkjendte Godtgjørelse for de ham ved Sagen paaførte Udgifter, 15 Rbdlr. Sølv, at tillægge ham under Benævnelse af Procesomkostninger.

Derimod ville Processens Omkostninger her for Retten efter Omstændighederne være at ophæve.

Det til Sagen fornødne stemplede Papiir er herved blevet brugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Jens Hansen Lund af Brøddegaard, bør for Appellan-

tens, Marcus Peter Rasch af Rønne, hans Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger for Underretten betaler Appellanten til Indstævnte med 15 Rbdlr. Sølv.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 11.

Spørgsmaal, hvorvidt en paa en samlet Eiendom hvilende Høeafgift, som havde en contractmæssig Oprindelse, forholdsviis burde overtages af den, der havde erhvervet en Deel af bemeldte Eiendoms Jorder ved Magelæg mod et lige boniteret Areal.

I Sagen:

Karen Svendsdatter, Enke efter Jordbruger Rasmus Trannerup af Frederiksberg,

contra:

Capitain N. A. v. Claesen af Grøndahl.

(Affagt den 17de November 1834.)

Nærværende i 1ste Instants inden Kjøbenhavns Amts søndre Districts Birketing paadømte Sag har sin Oprindelse af et mellem Citantinden, Karen Svendsdatter, Enke efter Jordbruger Rasmus Trannerup af Frederiksberg, og Indstævnte, Capitain N. A. v. Claesen af Grøndahl, ved Mageskiftebreve af

31te December 1825 og 2den Januar 1826 foretaget Magelæg, hvorved Citantinden afstod til Indstævnte en Lod af de til hendes Eiendom i Frederiksberg henhørende Jorder, bestaaende af 115,200 Qvadratalen, som reducerede til Taxten 24 udgjorde 86,400 Qvadratalen, mod at Indstævnte igjen afstod til Citantinden en ham tilhørende og til Gaarden Flindtholm henlagt Jordlod af lige Areal og Bonitet, der forhen havde udgjort en Halvdeel af de saakaldte Frederiksbergs Gaardpladse, hvilket Magelæg under 14de Januar 1826 er blevet approberet af det Kongelige Rentekammer med den Bemærkning, at der, da begge de magelagte Jordlodder vare lige saavel i geometrisk som boniteret Maal, ingen Forandring foregik i Hartkornet paa samme.

Da der nemlig paa den Jordlod, hvilken Citantinden ved dette Magelæg erhvervede, hvilede en aarlig Høeafgift af 3 Læs og 14 Lspd., hvorimod der efter en forholdsmæssig Fordeling af den paa hendes samlede Eiendom hvilende aarlige Høeafgift formeentlig vilde falde 9 Læs 28⅓ Lspd. af denne Afgift paa den af hende til Indstævnte afstaaede Lod af bemeldte Eiendoms Jorder, saa har Citantinden formeent, at Indstævnte som Følge af det skete Magelæg maatte være pligtig at overtage den sidstnævnte Afgift for Eiendommen Flindtholm, men da hendes Paastand i saa Henseende ikke ved Underretsdommen er bleven givet Medhold, har hun nu indanket bemeldte Dom, hvorved Indstævnte er bleven frifunden for hendes Tiltale og Processens

Omkostninger ophævede, her for Retten, med Paastand om, at Indstævnte bør inden en vis kort Tid og under en daglig Mulct ikke blot levere Høeafgiften af det ham ved Mageleg af 2den Januar 1826 af hende overdragne Stykke Jord af de saakaldte Godthaabs Jorder fra Aaret 1829 inclusive, men og for Fremtiden præstere bemeldte Høeafgift til Vedkommende, og til den Ende inden samme Tidsfrist lade sig paa Amtstuen indtegne som Eier af denne Jordlod. Saa har hun og paastaaet Indstævnte tilpligtet at betale Processens Omkostninger for begge Retter.

Derimod har Indstævnte paastaaet Underretsdommen stadfæstet, samt Citantinden tilpligtet at betale ham Appellens Omkostninger skadesløst.

Citantinden grunder sin Paastand derpaa, at Høeafgiften som en paa Eiendommen hvilende aarlig Afgift formeentlig maa følge de Jorder, hvorpaa den hæfter, hvorimod Indstævnte til Styrke for sin Paastand har paaberaabt sig, at da Parterne have byttet Jorder af lige Areal og Bonitet med hinanden, saa kunde han ikke være pligtig at overtage sig en større Høeafgift for den af ham erhvervede Jordlod, end der hvilede paa den han afstod, med mindre saadant udtrykkelig var vedtaget, samt at det Kongelige Rentekammer ved at approbere Magelægget med den Clausul, at der ingen Forandring foregik i Hartkornet paa de magelagte Jorder, formeentligen og har tilkjendegivet, at de Eiendomme, hvorfra de magelagte Jordlodder vare afgivne, skulde

beholde den samme Skyldsætning som tilforn, hvilket, hvad Høeafgiften angik, ikke vilde kunne skee, naar Citantindens Paastand gaves Medhold, idet der for Gaarden Flindtholm i saa Fald maatte blive at udrede 6 Læs 14⅓ Lspd. Høe mere, og for Citantindens Eiendom et lige Qvantum mindre, end førend Magelægget havde været Tilfældet.

Men det skjønnes ikke, at der af det Kongelige Rentekammers Approbation af det omhandlede Magelæg kan udledes noget Beviis for Indstævntes Paastand. Det maa nemlig bemærkes, at den omtvistede Afgift, hverken er paabuden ved Lov eller lignet efter Hartkornet, men at den derimod udgjør endeel af Kjøbesummen, hvorfor de afgiftspligtige Eiendomme i sin Tid ere blevne solgte af Kongen, og altsaa har en contractsmæssig Oprindelse. Men ligesom det heraf er klart, at bemeldte Afgift maa følge de Jorder, ved hvis Afhændelse den er opstaaet og paa hvilke den oprindeligen er lagt, saaledes maatte man og i at afgjøre, om og hvorvidt der ved en saadan afgiftspligtig Eiendoms Udlodning burde foregaae nogen Fordeling af den paa samme hvilende Høeafgift, have at forholde sig efter hvad der i saa Henseende er bestemt i de Skjøder, hvorved Eiendommene i sin Tid ere afhændede af Kongen, hvorimod de Forskrifter, der i Lovgivningen om hvad der bør iagttages ved Jorders Udstykning indeholdes med Hensyn til Skatter og andre offentlige Afgifter, ikke her kunde komme til Anvendelse.

Men nu er det in confesso imellem Parterne, at der i de Conditioner, hvorved Frederiksberg Jorderne i sin Tid ere solgte, indeholdes, at Jordens Eier maa, naar han finder for godt samme at afhænde og bortskjøde, overdrage den til andre og hvem han vil, enten tilsammen eller udi mindre Dele, dog at det skeer ved rigtig Maal og Hartkorn, saa at Afgiften følger med og svares af hver Deel; og at hver Gang saadant foretages, derom bør gives behørig Efterretning saavel til Rentekammeret som Amtsbetjenten, der oppebærer Afgiften.

Det er heraf klart, at der i Tilfælde af en partiel Afhændelse af den Eiendom, hvorpaa Høeafgiften hviler, bør følge en forholdsmæssig Deel af denne Afgift med den afstaaede Lod, og at denne Bestemmelse maa være anvendelig hvad enten Vederlag for den afhændede Deel gives i Penge eller Jord, og hvad enten de ombyttede Jordlodder i sidste Fald ere af lige Areal og Bonitet eller ikke, er formeentlig en Følge af Høeafgiftens Beskaffenhed som en contractmæssig Afgift, der maa følge den Gjenstand, hvorpaa den ved Contracten er lagt, og ikke uden alle Vedkommendes Samtykke kan overføres paa nogen anden, hvorimod alt hvad Indstævnte herimod har anført alene viser, at det, naar Jordlodder af lige boniteret Areal magelægges med hinanden, ikke med Hensyn til Skatters og offentlige Afgifters Beregning behøves at iagttage de samme Forholdsregler som ved egentlige Udstykninger, efterdi der i hiint

Fald ingen Forandring skeer i de Eiendommes Hartkorn, hvorfra Jordlodderne afgives, følgelig ikke heller i deres af Hartkornet afhængige Skyldsætning, men hvilket som forommeldt ikke lader sig anvende i nærværende Tilfælde, hvor der handles om en Afgift, der har en contractmæssig Oprindelse, og desuden ikke er paalignet efter Hartkornet.

At det ikke har været det Kongelige Rentekammers Mening ved at approbere det omhandlede Mageleæg, at ville tilkjendegive, at der ingen Forandring skulde foregaae i den Høeafgift, som de Eiendomme, hvorfra de magelagte Jordlodder vare afgivne, hidtil havde svaret, fremlyser og af de Svar, som bemeldte Collegium har givet Parterne paa deres til samme gjorte Forespørgsler, idet nemlig Rentekammeret har yttret, at det i Henseende til Høeafgiften holder sig til de Jorder, paa hvilke denne Afgift, som en Deel af den oprindelige Kjøbesum i sin Tid er sat.

Men skjøndt det saaledes ikke kan antages, at der haves noget Samtykke fra Afgiftseierens Side til, at der i Henseende til Høeafgiftens Fordeling, som Følge af det skete Magelæg, maatte forholdes paa anden Maade end de Skjøder hjemlede, hvorved de Eiendomme, hvortil de magelagte Jorder henhørte, oprindeligen vare afhændede, hvilket og, naar henseesstil, at den Jordlod, som Indstævnte har afstaaet til Citantinden, som udgjørende en halv Gaards Jorder af de saakaldte Frederiksberg Gaardpladse, var ansat til Høeaf-

gift for sig selv, men at den af Citantinden til Indstævnte afstaaede Jordlod derimod ikke var ansat til nogen bestemt Høeafgift, men ikkun som en Deel af Citantindens hele Eiendom, hvorpaa der hvilede en vis Høeafgift, maatte bære en forholdsmæssig Deel af denne, kunde havt til Følge, at Citantindens Eiendom i Tilfælde, at hun igjen maatte sælge den af hende ved Magelægget erhvervede Lod, kunde blive uforholdsmæssig betynget med Høeafgift, saa maa det dog bemærkes, at den Bestemmelse, der indeholdes i de forommeldte Skjøder, angaaende hvorledes der ved partiel Salg af de bortskjødede Eiendomme skulde forholdes med Hensyn til Høeafgiftens Fordeling, alene afgiver en Regel mellem A f g i f t s e i e r e n og d e m, d e r m a a t t e e r h v e r v e d e a f g i f t s p l i g t i g e E i e n d o m m e, hvorimod der intet kan være til Hinder for, at de Sidstnævnte indbyrdes kunde forene sig om en anden Fordelingsmaade, i hvilket Tilfælde der, saafremt Afgiftseierens Samtykke ei dertil maatte kunne erhverves, naturligviis maatte opstaae en Ret for den af Contrahenterne, som derved kom til at udrede større Afgift end der var vedtaget, til at fordre at hans Medcontrahent skulde refundere ham, hvad han saaledes kom til at udrede mere af den hiin forhen paahvilende Afgift end han havde overtaget sig.

Spørges der nu om, hvilken Deel af den Citantindens samlede Eiendom paahvilende Høeafgift Parterne kan antages at have villet, at Indstævnte skulde overtage sig formedelst det skete Magelæg, saa kunde det

vel, naar henfees til, at der aldeles intet i saa Hen-
seende er fastsat i de udstedte Mageskiftebreve, synes,
at Citantindens Paastand om, at Indstævnte burde
overtage en saadan Deel af forbemeldte Afgift, som der
svarede til det Forhold, hvori den afstaaede Lod stod til
hendes samlede Eiendom, maatte som en naturlig Følge
af, at Afgiften maa følge Eiendommen, hvorpaa den
hviler, have Formodningen for sig, men paa den anden
Side kommer det dog an paa, om der ikke maatte være
særegne Grunde i nærværende Tilfælde, formedelst hvilke
det kunde antages, at Parterne have villet en anden
Fordelingsmaade.

Men saameget hiin Fremgangsmaade nu maatte
have havt Formodningen for sig, saafremt der blot
havde været Spørgsmaal om et Salg af den fra Citant-
indens Eiendom afstaaede Jordlod, saameget maa den
netop have Formodningen imod sig i nærværende Til-
fælde, hvor Indstævnte har afstaaet Citantinden en
Jordlod af samme Areal og Bonitet, som den han igjen
erholdt af hende; thi hvor der saaledes er byttet lige for
lige, maa Formodningen og være for Lighed, og Ind-
stævnte kan følgelig i Mangel af anden Overeenskomst
ikke ansees pligtig for den af ham erhvervede Jordlod at
overtage sig en større Andeel i den Citantindens Eien-
dom paahvilende Hoeafgift, end der svarer til den Af-
gift, som han har havt at udrede af den Jordlod,
hvilken han igjen har afstaaet til hende.

Vel har Citantinden herved bemærket, at den Jordlod, som Indstævnte erhvervede ved Magelægget, havde en fordeelagtigere Beliggenhed for ham end den han afstod, men at hun derimod ved Magelægget er kommen i det modsatte Tilfælde, og at det derfor netop var med Hensyn til at hun ved Magelægget erhvervede en Lettelse i sin Høeafgift, at hun havde givet sit Samtykke dertil, samt at Indstævnte ved at udrede de omtvistede 6 Læs og $14\frac{1}{8}$ Lspd. Høe for Aarene 1826 og 1827 og selv har erkjendt sin Forpligtelse til at yde samme; men da Indstævnte her for Retten har beviist, at han har givet Citantinden en Godtgjørelse af 150 Rbdlr., og den af hende, der forøvrigt erkjender at have modtaget denne Godtgjørelse i Erstatning for det af den magelagte Jordlods Beliggenhed flydende Ulempe, herimod fremførte Indsigelse, at bemeldte Godtgjørelse ingenlunde var en tilstrækkelig Skadesløsholdelse i fornævnte Henseende, ikke vil kunne tages i Betragtning, eftersom hun ved i første Instants at have benægtet at have modtaget nogensomhelst Godtgjørelse, maa antages herved at have afskaaret sig enhver speciel Indsigelse mod samme, saa vil der af de magelagte Jordlodders Beliggenhed ikke kunne udledes nogen Grund til at afvige fra det foranførte paa Lighed i Byttet grundede Resultat i Henseende til Høeafgiftens Fordeling, og hvad angaaer at Indstævnte har præsteret den omtvistede Høeafgift for Aarene 1826 og 1827, da skjønnes deraf saameget mindre at kunne udledes noget til Fordeel for Citantin-

dens Paastand, som Indstævnte, der har ydet denne Afgift paa Anfordring af vedkommende Oppebørselsbetjent, i alt Fald med Hensyn til Afgiftseieren ei kunde vægre sig ved at præstere en til den af ham erhvervede Jordlod svarende Deel af den paa Citantindens Eiendom, hvorfra Jordlodden var afgiven, hvilende Høeafgift. Men hertil kommer, at Citantinden, saafremt hendes Paastand angaaende Høeafgiften forholdt sig rigtig, da og med samme Føie maatte kunne fordre, at Indstævnte burde tage en forholdsmæssig Andeel i den Pengeafgift, for hvilken hendes Eiendom ifølge Amtstuens Attest af 11te April 1832 staaer anført i Jordebogen, men ligesom Citantinden ingen Paastand i denne Henseende har gjort, saaledes er det og klart, at Indstævntes Forpligtelse, naar den blot indskrænkes til Høeafgiften, maatte forudsætte en speciel Overeenskomst, saafremt den skulde gaae ud paa mere end hvad han hidindtil havde erlagt af sin egen Jordlod.

Da nu Citantinden efter alt Foranførte maa ansees uberettiget til, uanseet det Forhold hvori Parterne ved det omhandlede Mageløg maatte være komne til Afgiftseieren, at fordre, at Indstævnte for den af ham ved det omhandlede Mageløg erhvervede Lod af hendes Eiendom, skulde overtage sig en større Deel af den paa bemeldte Eiendom hvilende Høeafgift end 3 Løs og 14 Lspd., hvilken Afgift Indstævnte hidtil har præsteret og fremdeles anseer sig pligtig til at præstere, saa vil Indstævnte blive at frifinde for Citantindens Tiltale.

Underretsdommen, hvis Bestemmelse i Henseende til Processens Omkostninger ligeledes maa billiges, vil følgelig blive at stadfæste.

Processens Omkostninger her for Retten ville efter Omstændighederne være at ophæve.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

I Overeenstemmelse med Frd. 3die December 1828 §. 44 §. 6, vil der være at forelægge Indstævnte en passende Frist til at foranstalte den af ham her for Retten ved Indlæg af 10de Marts d. A. fremlagte Qvittering afskreven paa behørig stemplet Papiir.

Forøvrigt har det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

Indstævnte, Capitain N. A. v. Claessen af Grøndahl, forelægges herved 14 Dages Frist til at foranstalte den af ham her for Retten ved Indlæg af 10de Marts d. A. fremlagte Qvittering afskreven paa stemplet Papiir.

No. 12.

Den Kjøbmand, som ved en Varehandel lover at remittere en Deel af Kjøbesummen til en bestemt Tid, antages at opfylde sin Forpligtelse, naar han betimeli-

gen tilstiller Sælgeren en a vista Anviisning paa et solid Handelshuus.

I Sagen:

Kjøbmand J. B. Fahnøe i Bogense,

contra:

Eieren af Oliemøllen i Horsens W. Schytte.

(Afsagt den 17de November 1834.)

Under nærværende i første Instants inden Bogense Kjøbstads Gjesteret paadømte Sag tvistes mellem Citanten, Kjøbmand J. B. Fahnøe i Bogense, paa den ene, og Indstævnte, Eieren af Oliemøllen i Horsens W. Schytte, paa den anden Side, betræffende Førstnævntes Forpligtelse til at opfylde en mellem Parterne indgaaet Handel om et Parti Hørfrø.

Det er in confesso mellem Parterne, at der i November Maaned f. A. har været afsluttet en Handel mellem dem, ved hvilken Citanten havde forpligtet sig til i indeværende Aars Foraar at levere Indstævnte 100 Tdr. Slaghørfrø frit ombord paa Bogense Rhed, til en Vægt af 108 Pd. hollandsk pr. Tønde mod 6 Rbdlr. 2 Mk. for Tønden, og paa Vilkaar at Indstævnte remitterede Citanten de 400 Rbdlr. af Kjøbesummen ved November Maaneds Udgang f. A. og Resten ved Aarets Slutning.

Denne Handel formener Indstævnte fra sin Side at have opfyldt ved paa en Reise fra Horsens gjennem Odense til Kjøbenhavn at have føiet den Foranstaltning,

at Citanten hos Handelshuset Grut & Hoyer i Odense kunde paa Anfordring modtage de ommeldte 400 Rbdlr., samt derom at underrette Citanten ved en fra Odense affendt Skrivelse af 22de November f. A.; derimod benægter Citanten at have modtaget en saadan Skrivelse, ved hvilken han derhos har bemærket, at Indstævnte i alt Fald ei kunde antages at have fyldestgjort Betingelserne for den afsluttede Handel, eftersom Pengene ifølge disse formeentligen skulde betales Citanten inden November Maaneds Udgang, og ikke anvises ham paa noget Handelshuus enten i Odense eller andetsteds.

Denne sidste Erindring skjønnes imidlertid ikke at kunne billiges. Da nemlig Citanten i sin Skrivelse til Indstævnte af 15de November f. A. ikkun har betinget sig at de 400 Rbdlr. af Kjøbesummen skulde remitteres ham ved November Maaneds Udgang, uden udtrykkelig at fordre, at denne Sum skulde erlægges i contante Penge, saa kan der ikke antages at have paaligget Indstævnte nogen anden Forpligtelse end at præstere samme paa en saadan Maade, der efter Handelscoutume maatte ansees som god Betaling. Men nu er det af Indstævdte i første Instants uimodsagt avanceret, at det er hjemlet i Handelscoutume, at ansee a vista Anviisninger paa et solid Handelshuus som god Betaling, og der kan følgeligen, da Citanten ingen Indsigelse har fremført mod det ham anviste Handelshuses Soliditet, alene blive Spørgsmaal om han har mod-

hos Handelshuset Grut & Hoyer i
e paa Anfordring modtage de ommeldte
samt derom at underrette Citanten ved en
affendt Skrivelse af 22de November f. A.;
ægter Citanten at have modtaget en saadan
ved hvilken han derhos har bemærket, at
i alt Fald ei kunde antages at have fyldest-
elserne for den afsluttede Handel, eftersom
lge disse formeentligen skulde betales Ci-
n November Maaneds Udgang, og ikke
am paa noget Handelshuus enten i Odense
eds.

sidste Erindring skjønnes imidlertid ikke at
es. Da nemlig Citanten i sin Skrivelse til
af 15de November f. A. ikkun har betinget
0 Rbdlr. af Kjøbesummen skulde remitte-
ved November Maaneds Udgang, uden
at fordre, at denne Sum skulde erlægges i
enge, saa kan der ikke antages at have paa-
stævnte nogen anden Forpligtelse end at præ-
paa en saadan Maade, der efter Handels-
aatte ansees som god Betaling. Men nu er
stævdte i første Instants uimodsagt avanceret,
hjemlet i Handelscoutume, at ansee a vista
ger paa et solid Handelshuus som god Beta-
der kan følgeligen, da Citanten ingen Indsi-
fremført mod det ham anviste Handelshuus
alene blive Spørgsmaal om han har mod-

taget den ommeldte Skrivelse fra Indstævnte eller ikke, eftersom Handelen i første Fald maa ansees opfyldt fra Indstævntes Side og Citanten følgeligen være pligtig at levere Indstævnte, der inden Aarets Udgang foruden de ommeldte 400 Rbdlr. har tilbudt Citanten Resten af Kjøbesummen, det belovede Qvantum Hørfrø til den i Contracten bestemte Tid.

Da man nu med Underdommeren maa være enig i, at der ved det af Vognmand Jørgen Andersen aflagte Vidnesbyrd i Forbindelse med de øvrige fra Indstævntes Side tilveiebragte Oplysninger, vel ikke kan antages at være præsteret tilstrækkeligt Beviis for, at Citanten har modtaget det omhandlede Brev, men at der dog i denne Henseende er tilveiebragt saadan vis Formodning imod Citanten, at han efter L. 1—14—6 og 7 maa have at fralægge sig samme med Eed, saa vil Underretsdommen, hvorved Sagens Udfald er gjort afhængigt af, om Citanten maatte trøste sig til med Eed at bekræfte, at han ikke i November Maaned f. A. har modtaget et Brev fra Indstævnte med Anviisning paa Grut & Hoyer i Odense for 400 Rbdlr. Sedler, i hvilket Tilfælde han er bleven frifunden for Indstævntes Tiltale, hvorimod han i modsat Fald er tilpligtet under en daglig Mulct af 5 Rbdlr. Sølv til Bogense Byes Fattigkasse at levere Indstævnte 100 Tdr. renset Slagfrø til en Vægt af 108 Pd. hollandsk pr. Tønde frit ombord paa Bogense Rhed imod contant Betaling af

6 Rbdlr. 2 Mk. pr. Tønde, i Overeensstemmelse med Indstævntes Paastand blive at stadfæste.

Processens Omkostninger her for Retten vil Citanten efter Omstændighederne have at betale Indstævnte med 10 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været brugt.

Thi kjendes for Ret: Gjæsteretsdommen bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger her for Retten betaler Citanten, Kjøbmand J. B. Fahnøe i Bogense, til Indstævnte, Eieren af Oliemøllen i Horsens W. Schytte, med 10 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 13.

Fæstebonden kan ikke uden Hjemmel i sit Fæstebrev eller anden Adkomst gjøre Fordring paa Udviisning af Gjerdsel.

I Sagen:

Fæstegaardmand Jens Hansen af Fodslette,

contra:

Proprietair Hastrup til Hjortholm.

(Afsagt den 17de November 1834.)

Ved Langelands Herredstingsdom af 7de December f. A. i en af Citanten, Fæstegaardmand Jens Hansen

af Fodslette, efter forundt beneficium paupertatis mod Indstævnte, Proprietair Hastrup til Hjortholm, anlagt Sag, betræffende hans formeentlige Ret til af denne at erholde Udviisning af fornødent Gjerdsel paa det hans Fæstegaard tilliggende Gjerdselmaal, samt Erstatning for det ham ved Indstævntes Nægtelse af en saadan Udviisning paaførte Tab, er Indstævnte frifunden for Citantens Tiltale og Processens Omkostninger ophævede, samt Udredelsen af det Citantens beskikkede Sagfører, Procurator Boesgaard, tillagte Salair af 12 Rbdlr. Sølv paalagt det Offentlige.

Denne Dom har Citanten ifølge Stævning af 5te Juni d. A. paaanket her for Retten til Underkjendelse, Tilsidesættelse og Forandring, idet han i Overeensstemmelse med sin for Underretten brugte Procedure har paastaaet Indstævnte under en daglig Mulct tilpligtet, at udvise ham den fornødne Gjerdsel af Stavre i det hans Gaard tilliggende Gjerdselmaal med i det Mindste 16 Læs aarlig, senest inden hvert Aars 1ste Marts, og paalagt at betale Citanten som Erstatning for det ham ved Nægtelse af Udviisning i 1833 paaførte Tab 100 Rbdlr. Sedler, samt endvidere at udrede Processens Omkostninger for begge Retter og derunder Procurator Boesgaards Salair.

Derimod procederer Indstævnte til Underretsdommens Stadfæstelse.

Som Hjemmel for sin nedlagte Paastand har Citanten fornemmeligen paaberaabt sig, at det ifølge Un-

derretsproceduren formeentlig maa ansees in confesso; at han, der ved Fæstebrev af 26de August 1811, udstedt af Hjortholms daværende Eier, Kammerraad Madsen, er overdraget sin nuhavende Gaard med underliggende Jorder af Ager, Eng og Skovskyld, blandt andet paa Vilkaar, at han ikke maa lade noget forkomme af Gaardens Tilliggende, det være sig Ager, Eng, Torn eller Stavrehugst m. v., men derimod forbedre Gaardens Jorder, og frede og opelske hvad som er Tørveskjær, Gjerdsel og Skov, har i over Hævdstid upaatalt indtil Aaret 1833 hugget i det hans Gaard tillagte Gjerdselmaal uden Udviisning, hvisaarsag Citanten formener, at Indstævnte saameget mindre kunde være berettiget til at nægte ham Udviisning af hans Gjerdselmaal.

Denne Citantens Formening skjønnes imidlertid ikke at kunne gives Medhold.

Hvad nemlig det Spørgsmaal angaaer, om Fæstebonden i Almindelighed og uden at Fæstebrevet hjemler ham Ret dertil, kan paastaae fornødent Gjerdsel, da skjønnes samme at maatte besvares benægtende. Vel har Citanten formeent, at L. 3—13—12, der bestemmer, at "hvis Huusbonden tager fra nogen Bonde Skov, Ager, Eng, Græsgang, Tørveskjær eller deslige, som Bonden i Fæste og Brug haver og giver Landgilde af, da skal Huusbonden korte efter Billighed i Bondens Landgilde, og selv udrede hvad Tynge der ligger paa det Fratagne, saavidt det sig kan beløbe, dog hvis Huusbonden samme Tørveskjær og Gjerdsel, som han tilforn

til sin Fornødenhed nydt haver, udviser, da bør ei Huusbonden hannem derfor noget afkorte", sammenholdt med L. 3—13—21, viser, at Fæstebonden i Almindelighed har Ret til Gjerdsel. Men ligesom Udtrykkene i denne Artikel "Tørveskjær eller deslige, som Bonden i Fæste og Brug haver", maa forstaaes saaledes, at dermed kun menes det Tørveskjær, Gjerdsel og deslige, som Fæstebrevet eller anden Adkomst hjemler Bonden, saaledes viser L. 3—13—21 vel, at Bonden ikke maa udøve Tørveskjær og Gjerdselhugst uden Huusbondens Udviisning, eller, som det og samstedsmestebs hedder, uden Huusbondens Villie, men ikke at Huusbonden er pligtig at give Samtykke dertil. At heller ikke Frd. 26de Januar 1733 §. 42, der bestemmer, at den Bonde, der har Tørveskjær paa sin Gaards Marker skal, for at Misbrug kan forekommes, udvises hvad og hvormeget han maa skjære, kan med Grund paaberaabes som Hjemmel for at Fæstebonden i Almindelighed har Ret til Tørveskjær, indsees let, hvorimod den Mening, at Fæstebonden ikke i Almindelighed har Ret til Gjærdselhugst yderligere bestyrkes ved Frd. 18de April 1781 §. 4.

Men ligesom nu Citantens Fæstebrev ikke hjemler ham Ret til Gjærdselhugst, saaledes er det aldeles irrelevent, om det endog antages, at det i første Instants har været in confesso mellem Parterne, at Citanten i over 20 Aar, har udøvet saadan Hugst, efterdi det ikke er ved Udøvelse i Hævdstid, men kun ved præscriptio

immemorialis eller Udøvelse i Alders Tid at Ret til Gjærdselhugst, som en servitus discontinua, efter L. 5—10—21 kan hjemles uden anden Adkomst. Men at Citanten og hans Formænd ved Gaarden skulde fra Alders Tid have udøvet saadan Hugst, er ikke engang avanceret fra hans Side.

Den paaankede Dom, hvis Resultat billiges, vil saaledes blive at stadfæste, hvorhos Citanten vil være pligtig at betale Indstævnte Processens Omkostninger her ved Retten med 12 Rbdlr. Sølv.

Forsaavidt Sagen i første Instants har været beneficeret bemærkes, at dens Behandling og den befalede Sagførelse har været lovlig, og har det behørige stemplede Paplir for Overretten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger for Overretten betaler Citanten, Fæstegaardmand Jens Hansen af Fodslette, til Indstævnte, Proprietair Hastrup til Hjortsholm, med 12 Rbdlr. Sølv, der udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 14.

En Person, som inden Retten havde tilstaaet at være Medvider i en Brandstiftelse, frifunden paa Grund af den Formodning der var for, at Tilstaaelsen, som han siden tilbagekaldte, var aftvungen.

I Sagen:

Procurator Knudsen, som Actor,

contra:

Arrestantinden Maren Pedersdatter og Arrestanten Peder Hansen.

(Afsagt den 30te December 1834.)

Det er under nærværende i første Instants inden Antvorskov Birketing paadømte Sag ved egen Tilstaaelse af Arrestantinden, Maren Pedersdatter, i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder beviist, at hün har gjort sig skyldig i Mordbrand ved at sætte Ild paa hendes Huusbonds, Lieutenant Wassards Gaard, Eskemosegaard kaldet, som den 29de Mai dette Aar afbrændte, samt at hun forinden har frastjaalet Lieutenant Wassards Hustru 1½ Alen Lærred.

Da Arrestantinden, som tvende Gange tilforn har været dømt for Tyveri, for ovennævnte af hende begaaede Mordbrand ved Underretsdommen er tilfunden Straf efter L. 6—19—1, jfr. med Frd. 24de September 1824, hvorved den Straf Arrestantinden for det forøvede Tyveri havde forskyldt maa ansees absorberet, samt tilpligtet at udrede Erstatning til de Skadelidte og Actionens Omkostninger, hvorunder de Salarier, der ere tillagte de befalede Sagførere billiges, vil bemeldte Dom for hendes Vedkommende være at stadfæste.

Hvad dernæst Arrestanten, Peter Hansen, angaaer, da er det vel af ham vedgaaet, at han har

tilskyndet Arrestantinden til at forøve den ommeldte Brandstiftelse, men da der er nogen Sandsynlighed for, at Arrestanten, saaledes som han, der og fra først af benægtede al Deeltagelse i Gjerningen, siden har paabe- raabt sig, kan ved Trudsler om, at blive paalagt sværere Jern, hvis han ikke gik til Bekjendelse, være bleven intimideret til at paatage sig den Skyld, hvorfor Arre- stantinden Maren Pedersdatter sigtede ham, og Arrestantens Paastand om, at hans Tilstaaelse ikke medfører Sandhed, derhos vinder nogen Bestyrkelse ved Maaden, hvorpaa denne Tilstaaelse er afgiven, idet han nemlig, uagtet dertil gjentagne Gange opfordret, ikke strax har givet nogen sammenhængende Forklaring om sin Deelagtighed i Brandstiftelsen, men blot ved bejaende Svar bekræftet Rigtigheden af Maren Pedersdat- ters Sigtelser imod ham, efterhaanden som disse styk- keviis bleve fremførte, saalidet som den af ham siden afgivne detaillerede Forklaring indeholder andet end en Gjentagelse af hvad han saaledes i Almindelighed havde vedgaaet, og man paa den anden Side ei heller kan udlede noget bestemt indicium mod Arrestanten af Maren Pedersdatters forommeldte Sigtelser, da hun saavel før som efter at have fremført disse, har erklæret Arrestanten aldeles uden Skyld i Gjerningen, saa skjønnes det ikke, at der under disse Omstændigheder, og naar tillige hensees til Arrestantens unge Alder, kan med nogen saadan Vished grundes noget Bevis imod ham paa den af ham afgivne Vedgaaelse, at han paa

Grund deraf kan blive at fælde som skyldig i den ham paasigtede Brøde.

Arrestanten vil derfor være at frifinde for Actors videre Tiltale, hvorhos han dog efter Omstændighederne maa ansees pligtig for sit Vedkommende at tilsvare Actionens Omkostninger, og derunder in solidum med Arrestantinden ⅓ af de Salarier, der ere tillagte de befalede Sagførere i første Instants, hvoraf dog det Procurator Hansen tilkjendte Salair af 2 Rbdlr. Sølv som ulovhjemlet maa bortfalde.

Saa vil de Tiltalte og paa lige Maade have at udrede Salair til Actor her for Retten, Procurator Knudsen, der skjønnes at kunne fastsættes til 10 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: I Henseende til Arrestantinden, Maren Pedersdatter, bør Birketingsdommen ved Magt at stande, dog saaledes, at det Procurator Hansen tillagte Salair af 2 Rbdlr. Sølv bortfalder; derimod bør Arrestanten, Peder Hansen, for Actors videre Tiltale i denne Sag fri at være, dog at han for sit Vedkommende udreder alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder in solidum med Arrestantinden ⅓ Deel af de Salarier, der ere tillagte de befalede Sagførere i første Instants.

Saa betale de Tiltalte og i Salair til Actor her for Retten, Procurator Knudsen, paa lige Maade 10 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 18de Februar 1835.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes, at de Tiltalte, een for begge og begge for een, betale alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger. I Salarium til Justitsraad Salicath for Høiesteret betale de Tiltalte paa lige Maade 20 Rbdlr. Sølv.

No. 15.

Eieren af et mellem nogle Blegdamme anlagt Gjærbrænderie tilpligtet at foretage saadan Indretning ved samme, at Eierne af de omliggende Blegdamme derved kunde beskjermes mod Tab og Skade af den fra Brænderiet opstigende Steenkulsrøg.

I Sagen:

Eierne af 3die Blegdam No. 75 paa Blegdamsveien, Blegmand Joh. Jenner, paa sin Hustru, Sophie Jenner, født Hanseus Vegne, Klædekræmmer Benjamin Hansen, Birgitte Ma-

rie Hansen og Karen Marie Hansen med Curator, Procurator Hansen.

contra:

Skibscapitain Christian Borthig og Lysesteber Niels Borthig.

(Affagt den 19de Januar 1835.)

Citanterne, Eierne af 3die Blegdam No. 75 paa Blegdamsveien, Blegmand Joh. Jenner, paa sin Hustru, Sophie Jenner, fød Hansens Vegne, Klædekræmmer Benjamin Hansen, Birgitte Marie Hansen og Karen Marie Hansen med Curator, Procurator Hansen, søge under nærværende Sag Indstævnte, Skibscapitain Christian Borthig, ved Dom og under en daglig Mulct tilpligtet, enten aldeles at nedlægge det af ham paa 2den Blegdam No. 74 paa Blegdamsveien anlagte saakaldte Gjærbrænderie, eller at indrette Ildstederne ved samme saaledes, eller at benytte saadant Brændselsmaterial og navnligen Brænde i Stedet for Steenkul til Ildstederne, at Citanterne ikke krænkes i Brugen af fornævnte deres Eiendom, navnligen til Blegdam, samt ellers at foretage det, som er fornødent til saadant Diemeds Opnaaelse, saa og til at betale Processens Omkostninger skadesløst.

Dette Søgsmaal grunde Citanterne, hvis Eiendom er tilskjødet og stedse har været afbenyttet som Blegdam, derpaa, at Røg, Sod og Fnug, særdeles ved Brugen af Steenkul, saaledes skal overfare bemeldte

deres Eiendom fra det af Indstævnte paa Nabogrunden anlagte Gjærbrænderie, at Blegtøiet fordærves ved Pletter, og Citanterne saaledes paaføres Tab og Skade i deres Næringsvei.

Indstævnte har derimod principaliter paastaaet Sagen afviist og sig tilkjendt Kost og Tæring hos Citanterne, og subsidialiter, at han vorder frifunden for Citanternes Tiltale, og disse tilpligtede at betale ham Processens Omkostninger med noget Tilstrækkeligt.

Som Grund til den første af disse Paastande er anført, at Indstævnte formeentlig ikke er rette Sagvolder i nærværende Sag, eftersom han ikke er Eier af 2den Blegdam, No. 74 paa Blegdamsveien, men ikkun med Eierens, den for Processens Maade Indstævnte, Lysestøber Niels Borthigs Samtykke, har indrettet et Gjærbrænderie i en paa denne Eiendom værende Bygning. Da denne Indsigelse imidlertid henhører til Sagens Realitet, og saaledes ikke kan have Sagens Afviisning til Følge, vil den blive at paakjende i Forbindelse med de øvrige, til Styrke for den af Indstævnte subsidialiter nedlagte Paastand anførte Grunde.

Hvad nu denne Paastand angaaer, da har Indstævnte, næst at benægte at han ved Anlægget af sit Gjærbrænderie hindrer Citanterne i Afbenyttelsen af deres Eiendom til Blegdam, eller at den Skade, det paa bemeldte Dam til Bleg udlagte Tøi kan have taget, har været nogen Følge af Steenkulsrøgen fra hans Gjærbrænderie, erindret, at dette Brænderie er anlagt i

en Bygning, i hvis Ildsteder der over Hævdstid uden Anke har været brændt og brugt Steenkulv, og uden at der er foretaget nogen Forandring ved den i bemeldte Bygning værende Skorsteen, samt at der ved Gjærbrænderiets Besigtigelse heller intet anordningsstridigt ved samme er befundet. Fremdeles har Indstævnte bemærket, at den ommeldte Bygning befinder sig i den yderste Grændse af 2den Blegdams Grund i saa lang Afstand, som det er muligt at tilveiebringe fra Citanternes Eiendom, saa at det i alt Fald maa tilskrives tilfældige Omstændigheder, hvorfor Indstævnte ei kan være ansvarlig, om Steenkulvsrøgen fra Gjærbrænderiet til enkelte Tider maatte fare hen over Citanternes Bleg; samt at da de Pletter, som derved maatte afsættes paa det til Bleg udlagte Tøi, formeentlig uden Vanskelighed kan afvaskes, det alene maa have sin Grund i Mangel af betimelig Vask og Tøiets hensigtsmæssige Behandling fra Citanternes Side, om dette, hvad Indstævnte dog ikke erkjender enten at have været eller at kunne være Tilfældet maatte have taget nogen Skade af de fra Steenkulvsrøgen faldende Fnug, i hvilken Henseende Citanternes Besværing og efter Indstævntes Formening saa meget mere maa ansees som ugrundet, som deres Blegdam er den, der har meest Søgning og endnu stedse benyttes, uanseet det af Indstævnte anlagte Gjærbrænderie.

Endelig har Indstævnte endnu erindret, at Brugen af Steenkulv ikke alene er nødvendig ved dette Værks

Drift for at tilveiebringe den fornødne Varmegrad ved Gjærproductionen, men at det og i andre Henseender er det meest hensigtsmæssigste Brændsel, som han, især da Ildstederne engang dertil ere indrettede, ei uden betydeligt Tab vilde kunne undvære, samt at det formeentlig end ikke vil være muligt, at træffe saadan Indretning ved Skorstenen eller Ildstederne i den Bygning, hvori Gjærbrænderiet er anlagt, hvorved det kunde forebygges, at Røgen slog ned og Snug faldt paa det paa Citanternes Blegdam udlagte Tøi, uden at destruere Værket i dets Drift, ligesom en saadan Forpligtelse formeentlig saa meget mindre vil kunne paalægges ham, som han har anlagt bemeldte Værk i Medfør af Hans Majestæts Resolutioner af 1ste September 1830 og 19de Januar 1833, uden at der ved disse er gjort nogen Indskrænkning i Henseende til Stedet eller Brændselsmaterialet, hvorimod den sidste af disse endog viser, at Værket allerede da var anlagt paa 2den Blegdam, og saaledes formeentlig endog indeholder en Kongelig Sanction for at det maatte anlægges paa dette Sted.

Men hvad den første af disse Indsigelser angaaer, hvilken Indstævnte, Lysestøber Niels Borthig, og som Eier af 2den Blegdam har anseet sig beføiet til at tiltræde, idet der formeentlig under nærværende Sag handles om, at forbyde ham at lade Steenkulsrøg opstige fra sin Eiendom, og saaledes at paalægge denne en vedvarende Byrde, uagtet han hverken har været

indkaldt til Forligelsescommissionen eller er bleven stævnet som Part, da skjønnes samme ikke at kunne billiges.

Ligesom der nemlig ikke under nærværende Sag er noget Spørgsmaal om at paalægge Indstævnte, Lysestøber Borthigs Eiendom nogen servitus, eftersom den Forpligtelse, der i alt Fald maatte blive at paalægge Indstævnte, Skibscapitain Borthig, til at træffe de forlangte Foranstaltninger ved det af ham anlagte Gjærbrænderie, ingenlunde vilde indeholde nogen Indskrænkning for Eieren af 2den Blegdam i at afbenytte denne sin Eiendom paa hvad Maade, han finder for godt, hvisaarsag det heller ikke kan antages at have været fornødent at inddrage ham under Forligsmæglingen i nærværende Sag, hvorimod der ved Stævningens Anmeldelse for ham er givet ham al den Leilighed til at iagttage sit Tarv, som han efter Sagens Beskaffenhed, forsaavidt det muligen kunde interessere ham ei at være uvidende om dens Tilværelse, kunde fordre; saaledes er det og klart, at Indstævnte, Skibscapitain Borthig, som den, der har anlagt det Gjærbrænderie, ved hvilket Citanterne ansee sig fornærmede, og for hvis Regning dette drives, alene er den, med hvem de i den paaankede Henseende have at bestille, og mod hvilken deres Søgsmaal derfor maatte blive at rette.

Naar Indstævnte dernæst har benægtet, at Citanterne have lidt nogen Skade af Steenkulsrøg, eller at saadant i alt Fald har været nogen Følge af det af ham anlagte Værk, da maa det modsatte heraf ansees tilstræk-

kelig beviist ved de af Citanterne førte Vidner og den af dem erhvervede Skjønsforretning, idet nemlig denne sidste gaaer ud paa at Steenkulsrøgen fra Indstævntes Gjærbrænderie ved Vinden kan føres over paa Citanternes Eiendom og saaledes afsætte Pletter paa det til Bleg udlagte Tøi; og Tingsvidnet derhos viser, at Saadant ogsaa virkelig har viist sig at være Tilfældet, ligesom Citanterne ved de af dem fremlagte Erklæringer fra flere af deres Kunder og have oplyst, at disse deels allerede have fundet sig foranledigede til at forlade Citanterne formedelst den Skade, deres Blegtøi havde taget ved de fra Steenkulsrøgen nedfaldne Fnug, deels ere sindede at forlade dem, saafremt der ikke kan raades Bod paa denne Ulempe i Fremtiden.

Vel har Indstævnte herved erindret, at det formeentlig ved det af ham erhvervede Tingsvidne er beviist, at man endog paa den 2den Blegdam, der dog ligger Gjærbrænderiet langt nærmere end 3die, meget vel kan blege uden Hinder af den fra Værket opstigende Steenkulsrøg, i hvilken Henseende han og har fremlagt flere Attester fra Personer, som have benyttet hiin Blegdam, der gaae ud paa at de ingensinde have fundet Anledning til Klage over, at det Tøi, som de paa denne Dam have havt til Bleg, skulde have taget Skade af Smuds eller Pletter, men meget mere i alle Henseender været tilfredse med sammes Behandling; men foruden at disse Attester ikke skjønnes at kunne godtgjøre Urigtigheden af de forommeldte fra Citanternes Side fremlagte Erklæ-

ringer, eftersom det ligger i Tingens Natur, at den Ulempe, hvorover Citanterne føre Anke, ikke nødvendigviis maa yttre sig til enhver Tid, men ikkun naar Vinden fører den fra Gjærbrænderiet opstigende Røg ud over det paa Blegdammen udlagte Tøi, og at det følgelig meget vel kan have været muligt at iværksætte enkelte Bleg enten ganske eller tildeels uden Skade, saa maa det og bemærkes, at de af Indstævnte førte Vidners Forklaringer dog vise, at det paa 2den Blegdam udlagte Tøi har taget Pletter af Steenkulsrøgen, hvorimod Vidnerne ikkun have formeent, at disse Pletter, hvad det grovere Tøi angaaer, uden Vanskelighed, og med Hensyn til det finere med behørig Forsigtighed lade sig afvaske, uden at Tøiet derved tager nogen Skade.

Men om det nu end kunde antages, at denne Vidnernes Formening forholdt sig rigtig, saa fremlyser det dog heraf, at det af Indstævnte anlagte Gjærbrænderie medfører ikke ubetydelige Hindringer for Citanterne i Afbenyttelsen af deres Eiendom til Blegdam, der nødvendigviis maa have Tab paa deres Næringsvei til Følge, for hvilket de efter Ret og Billighed maae kunne fordre at vorde befriede, og det saa meget mere, som det Skjøde, hvorved 2den Blegdams Grund i sin Tid er afhændet fra Staden Kjøbenhavn, udtrykkelig indeholder den Clausul, at Eieren ikke maa gjøre noget Anlæg eller Indretning paa bemeldte Grund, som enten for det Almindelige eller de tilstødende Beboere ikke kunde tillades, hvilken Clausul, der med Hensyn til den Gavn,

Hovedstadens Beboere have af de paa dens Grund værende Blegdamme, i nærværende Tilfælde endog maa ansees anvendelig i dens hele Indhold, Indstævnte naturligviis maa være pligtig at holde sig efterrettelig, da han som Leier ikke kan udøve større Rettighed end Eieren.

At der i den Bygning, hvori Indstævntes Gjærbrænderie er anlagt, over Hævdstid har være brændt og brugt Steenkulv skjønnes ikke herimod at kunne komme i Betragtning; thi foruden at det ikke kan ansees beviist, at saadant uafbrudt har været Tilfældet, og at Vidnernes Forklaringer derhos give Anledning til at antage, at det Steenkulvs Forbrug, der har været anvendt til chemisk Blegerie og Farverie paa 2den Blegdam, har været i langt mindre Grad end Tilfældet er med Indstævntes Gjærbrænderie, og derfor har kunnet finde Sted uden at forulempe Naboerne i deres Næringsvei, saa er der heller ikke her Spørgsmaal om det overhovedet kan være tilladt at brænde Steenkulv i fornævnte Bygning eller ikke, men ikkun om den Maade og Grad, hvori Indstævnte forbruger eller maa forbruge dette Material ved det af ham anlagte Værk, kan tilstedes ham, naar og forsaavidt hans Medborgere derved lide Skade.

Ligesaalidt kan det have nogen Indflydelse i nærværende Sag, at der ved Gjærbrænderiets Besigtigelse intet anordningsstridigt ved samme er befundet, da de af Indstævnte paaberaabte Besigtigelser ikkun ere fore-

tagne i visse Henseender, saasom for Fortifications- og Brandvæsenets Skyld og følgelig alene kunde godtgjøre, at der fra det Offentliges Side i disse Henseender intet ved Anlægget er fundet at bemærke; eller at bemeldte Brænderie er anlagt i saa lang Afstand, som det paa 2den Blegdam var muligt at tilveiebringe fra Citanternes Eiendom, da denne Omstændighed, naar dets Drift desuagtet ikke kan skee paa den hidtil brugte Maade uden Skade for Citanterne, naturligviis ikke i og for sig kan disculpere Indstævnte, for hvem der ingen Nødvendighed var i, at anlægge dette Værk paa anden Blegdam.

Indstævntes Yttring, at han ei kan gjøres ansvarlig for Vind og Veir eller andre slige tilfældige Omstændigheder, har aabenbar slet intet at betyde, da Grunden til at Citanterne lide Tab formedelst disse Omstændigheder dog ligger i en fri Handling fra Indstævntes Side, hvis Følger han maatte kunne forudsee, saalidet som det kan komme i Betragtning, at Citanterne, uanseet det af Indstævnte anlagte Gjærbrænderie, hidtil have kunnet benytte deres Eiendom som Blegdam, eftersom det naturligviis ikke kan udfordres, at Citanterne for at kunne gjøre deres Paastand under nærværende Sag gjeldende, skulde være aldeles forhindrede i at benytte deres Eiendom til sin Bestemmelse, hvorimod det er tilstrækkeligt, at der ved Indstævntes Anlæg paaføres dem Skade i deres Næringsvei.

Hvad endelig den af Indstævnte paaberaabte Nødvendighed af, og Hensigtsmæssighed i at forbruge Steenkulv ved meerbemeldte Værk angaaer, da skjønnes disse Grunde ikke at kunne bevirke hans Frifindelse for Citanternes Tiltale, thi foruden at det ei kan ansees beviist, at Gjærproductionen ei skulde kunne skee uden ved Hjelp af Steenkulv, hvorimod der vel er Grund til at antage, at Steenkulv er det Brændselsmaterial, som i flere Henseender er at foretrække, hvorved Indstævnte dog maa tilskrive sin egen Ubetænksomhed, om han, ved at anlægge et Værk, hvortil et betydeligt Steenkulvsforbrug behøvedes, i Nærheden af Blegdamme, for hvilke det dog maatte være ham øiensynligt, at et saadant Anlæg maatte kunne medføre Ulempe, nu kommer til at gaae Glip af de med Brugen af Steenkulv forbundne Fordele, saa gaaer Citanternes Søgsmaal heller ikke ud paa at saadant Brug ubetinget skulde forbydes Indstævnte, hvorimod de ikkun fordre, at han, saafremt han for Fremtiden vil betjene sig af det omhandlede Brændselsmaterial, bør træffe saadanne Indretninger ved sit Gjærbrænderie, at den Skade, Citanterne hidtil har lidt, kan forebygges, og at det ikke skulde være muligt at opnaae dette Øiemeed uden at destruere Værket i dets Drift, er ingenlunde fra Indstævntes Side beviist, hvorimod det meget mere saavel efter den af Citanterne fremlagte Erklæring fra Bestyrelsen for den polytechniske Læreanstalt, som efter den af dem erhvervede Skjøns-

forretning maa antages at slige Foranstaltninger lade sig iværksætte.

Endelig skjønnes det heller ikke, at Indstævntes Formening om at have Hjemmel for Gjærbrænderiets Anlæg paa det Sted, hvor saadant er skeet, og for den Maade, hvorpaa det er indrettet, i de af ham paaberaabte Kongelige Resolutioner, kan billiges, da disse, der aldeles intet bestemme i fornævnte Henseender, maa antages at være grundede paa den almindelige Forudsætning, at Indstævnte benyttede den Tilladelse, der var ham given, paa en saadan Maade, at 3die Mand ikke derved tilføiedes Skade, i hvilken Henseende den Omstændighed, at det maatte have været Hans Majestæt ved Afgivelsen af den sidste Resolution bekjendt, at Indstævntes Gjærbrænderie var anlagt paa 2den Blegdam, saa meget mindre kan komme i Betragtning til Indstævntes Fordeel, som allerhøistbemeldte Resolution ikke indeholder mindste Anledning til at antage, at det har været Hensigten med samme at afgjøre de Tvistigheder, som der maatte opstaae mellem Indstævnte og hans Naboer angaaende Lovligheden af Brænderiets Anlæg paa bemeldte Sted, endnu mindre, hvorvidt Indstævnte maatte være fritagen for at foretage saadan Forandring med Værkets Indretning, hvorved det kunde gjøres uskadeligt for tredie Mand.

Da det forøvrigt maa ansees oplyst, at Øiemedet med Citanternes Søgsmaal vil kunne opnaaes, uden at Indstævnte behøver at nedlægge sit Gjærbrænderie, og

det naturligviis maa overlades til ham selv at træffe hvilken af de til bemeldte Øiemeds Opnaaelse sigtende Foranstaltninger, han maatte finde meest overeensstemmende med sit eget Tarv, naar kun Tab og Skade derved afværges for Citanterne, saa vil disses Paastand, forsaavidt den har bemeldte Værks Nedlæggelse til Gjenstand, ikke kunne tages til Følge, hvorimod Indstævnte efter alt Foranførte vil være at tilpligte under en daglig Mulct, der skjønnes at kunne fastsættes til 10 Rbdlr. Sølv og vil blive at tillægge Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse, at foretage saadan Indretning ved det af ham anlagte Gjærbrænderie, der efter uvillige af Retten udmeldte Mænds Skjøn kan ansees for tilstrækkelig til at beskjerme Citanterne mod at krænkes i Brugen af deres Eiendom som Blegdam formedelst den fra bemeldte Værk opstigende Steenkulsrøg.

Hvad de af Parterne gjensidigen nedlagte Paastande om Mortification paa flere under Poceduren brugte, formeentlig fornærmelige Yttringer m. v. angaae, da skjønnes der ikke at være tilstrækkelig Anledning til at tage nogen af disse tilfølge.

Processens Omkostninger vil Indstævnte efter Omstændighederne have at betale Citanterne med 35 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Skibscapitain Christian Borthig, bør under en Mulct til

Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse af 10 Rbdlr. Sølv for hver Dag, han sidder denne Dom overhørig, foranstalte saadan Indretning ved det af ham paa 2den Blegdam No. 74 paa Blegdamsveien anlagte Gjærbrænderie, som efter uvillige, af Retten udmeldte Mænds Skjøn kan ansees tilstrækkelig til at beskjerme Citanterne, Eierne af 3die Blegdam No. 75 paa Blegdamsveien, Blegmand Joh. Jenner, paa sin Hustru, Sophie Jenner, fød Hansens Vegne, Klædekræmmer Benjamin Hansen, Birgithe Marie Hansen og Karen Marie Hansen med Curator, Procurator Hansen, mod Tab og Skade i Brugen af deres Eiendom, No. 75 paa Blegdamsveien, som Blegdam, formedelst den fra bemeldte Brænderie opstigende Steenkulsrøg.

Processens Omkostninger betaler Indstævnte til Citanterne med 35 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Skibscapitain Christian Borthig,

contra:

Blegmand Johan Jenner, paa hans Hustru, Sophie fød Hansens Vegne, m. Fl.

(Affagt den 9de Juni 1837.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande. Proces-

sens Omkostninger for Høiesteret ophæves. Til Justits-kassen betaler Citanten 5 Rbdlr. Sølv og Contracitanterne ligesaa meget.

No. 16.

Sager angaaende personlig Vold, der ere af den Beskaffenhed, at de efter Lovgivningen qvalificere sig til at behandles politieretsviis, bør og paatales paa samme Maade, skjøndt de anlægges af det Offentlige.

I Sagen:

Procurator Benzon, som Actor,

contra:

Tiltalte Hans Frederik Hansen Bløer af Skovgaards Mark,

(Afsagt den 20de Januar 1835.)

Tiltalte, Hans Frederik Hansen Bløer af Skovgaards Mark, actioneres under nærværende i 1ste Instants inden Øster Flakkebjerg Herredsting paadømte Sag for voldsomt Overfald mod Tjenestekarl Peder Pedersen af Halagerlille.

Efter den af bemeldte Peder Pedersen afgivne Forklaring skal denne, da han om Aftenen den 6te October forrige Aar havde været tilstede hos Gaardmand Lars Madsen i Ravneberg tilligemed sin Huusbond, Sognefoged Søren Hansen i Halagerlille, i Anled-

ning af en af Huusmand Niels Christensen ved Skovgaard optaget og Gaardmand Peder Sørensen i Halagerlille tilhørende Hest, som Tiltalte efter Niels Christensens Anmodning havde bragt fra dennes Bopæl til Lars Madsens Gaard, være bleven overfaldet af Tiltalte paa Veien udenfor Ravneberg, hvor han strax efter at Tiltalte havde forføiet sig bort, havde begivet sig ud for at søge efter sin Huusbonds Kreaturer, hvilket Overfald skal være skeet paa den Maade, at Tiltalte, uden nogen fra Peder Pedersens Side dertil given Anledning, skal have slaget ham i Ansigtet med en Grime, saaledes at han faldt omkuld uden at være sig bevidst, hvorpaa Tiltalte skal have kastet sig over ham og med knyttet Næve tilføiet ham flere Slag i Ansigtet, indtil han ved Gaardmand Peder Madsens og Fleres Hjelp, som imidlertid vare komne til, blev befriet.

Derimod forklarer Tiltalte, at Peder Pedersen, som endnu medens de vare samlede ved Lars Madsens Gaard i Ravneberg havde yttret at han nok skulde curere Tiltalte, fordi denne engang skulde have skjeldt ham ud, kom løbende bag efter Tiltalte, strax efter at denne havde begivet sig ad Veien til sit Hjem ved Skovgaard, og strittede efter ham med Stene, samt tilføiede ham et Slag med en Knippel eller noget saadant Redskab over Nakken, hvorpaa de, efterat Peder Pedersen havde grebet fat om den Grime, som Tiltalte havde i Haanden og revet denne fra ham, kom

i ordentligt Slagsmaal med hinanden, i hvilken Anledning Gaardmand Lars Madsen og Væver Hans Pedersen kom til, hvoraf den Første greb Tiltalte ved Trøiekraven i Nakken og holdt ham, medens Hans og Peder Pedersen sloge paa ham. Derhos benegter Tiltalte, at have ligget paa Peder Pedersen og slaaet denne i Ansigtet, da de andre kom til, hvorimod han forklarer, at han, efterat Lars Madsen, som omforklaret, havde taget fat paa ham, kom til at tumle om med Peder Pedersen, saa at denne faldt til Jorden, og Tiltalte oven paa ham, ved hvilken Leilighed han anseer det for muligt, at han kan være kommen til at beskadige Peder Pedersen i Ansigtet.

Hensees der imidlertid til, at det af Gaardmand Lars Madsen og Væver Hans Pedersen edelig er bevundet, at de have seet Tiltalte liggende ovenpaa Peder Pedersen og med knyttet Næve tilføie ham flere Slag i Ansigtet, da de kom hen til dem, samt at disse Personers Vidnesbyrd, om det end kunde ansees svækket ved den af Tiltalte mod dem gjorte Sigtelse, skjøndt denne er blottet for alt Beviis, dog fuldkommen er bekræftet ved den af Tjenestekarl Peder Rasmussen, der ligeledes kom tilstede ved den omhandlede Leilighed, afgivne edelige Forklaring, saa vil Tiltaltes Foregivende om, blot at være tumlet omkuld med Peder Pedersen derved, at Lars Madsen tog fat i ham, ikke kunne tages til Følge, hvorimod det maa ansees beviist, at han har udøvet Vold mod Peder Pe-

dersen, i hvilken Henseende det og maa bemærkes, at den Tilstand, hvori denne befandt sig, efterat han var bleven befriet for Tiltalte, nemlig med flere Saar i Ansigtet, hvoraf Blodet fløð ud, ingenlunde stemmer med Tiltaltes Udsagn om blot at være kommen til at beskadige ham i Ansigtet ved at falde ovenpaa ham. Derimod kan det mod Tiltaltes Benegtelse ikke ansees beviist, at han skulde have slaaet Peder Pedersen i Ansigtet med den omhandlede Grime.

Vel har nu Tiltalte paaberaabt sig først at være overfalden af Peder Pedersen, men dette Foregivende, der er ubeviist, findes ikke at kunne komme i Betragtning, saa meget mindre som de tilstedeværende Personer have bevundet, at de ikke have hørt at Peder Pedersen brugte nogen Trudsel mod Tiltalte, medens de vare samlede ved Lars Madsens Gaard, samt at han hverken da han kom til Ravneberg eller forlod Byen var forsynet med nogen Knippel; imidlertid maa det dog paa den anden Side bemærkes, at det af Peder Pedersen er vedgaaet, at han, da Tiltalte bragte den omhandlede Hest til Lars Madsens Gaard, har yttret, at det var forunderligt, at Tiltalte vilde paatage sig at bringe Hesten, uagtet han ei havde været med at optage den, ved hvilken Yttring det ikke er usandsynligt, at han kan have opvakt Fortrydelse hos Tiltalte, hvorfor det skete Overfald ikke kan ansees at være ganske uforanlediget fra hans Side, i hvilken Henseende det og kan mærkes, at der ingen Nødvendighed for denne, der

hørte hjemme i Halagerlille, var i, at begive sig ad samme Vei som Tiltalte ad Skovgaarden for at søge efter hans Huusbonds Kreaturer, eftersom hans Huusbond intet Paalæg i saa Henseende havde givet ham, ligesom det heller ikke er oplyst, at nogen af dennes Kreaturer ommeldte Aften savnedes.

Efter alt Foranførte maa det billiges, at Tiltalte ved Underretsdommen er anseet efter Frd. 4de October 1833 §. 3, ligesom Straffen og efter Omstændighederne skjønnes retteligen at være fastsat til en Mulct til Sorø Amts Fattigkasse, hvis Størrelse, der ved Underretsdommen er fastsat til 20 Rbdlr. Sølv, dog med Hensyn til Tiltaltes Evne og Vilkaar skjønnes at kunne nedsættes til 10 Rbdlr. Sølv.

I Henseende til Erstatningen bliver Intet at paakjende, da der ingen Paastand i saa Henseende er nedlagt; hvad derimod Actionens Omkostninger angaae, da skjønnes det Salair, som derunder er tillagt Procurator Bruel for Underretten af 3 Rbdlr. Sølv, hvilket iøvrigt billiges, saalidet som det Salair, der vil blive at tilkjende Actor her for Retten, Procurator Benzon, og som findes at kunne fastsættes til 5 Rbdlr. Sølv, at kunne paalægges Tiltalte at udrede, eftersom nærværende Sag ikke kan antages at have været af anden Beskaffenhed, end at den efter Lovgivningen og in specie Frd. 20de October 1819 qvalificerede sig til Behandling som Politiesag, hvorfor den og efter Frd. 4de October 1833 §. 30 af det Offentlige burde have været paa-

talt paa samme Maade, og da Tiltalte i saa Fald ikke vilde have havt de ommeldte Salarier at svare, saa findes disse at maatte blive at udrede af det Offentlige.

Under Sagens Behandling i første Instants har intet ulovligt Ophold fundet Sted. Den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes at den Tiltalte, Hans Frederik Hansen Bløer af Skövgaards Mark, idømte Mulct nedsættes til 10 Rbdlr. Sølv og at det Procurator Bruel tillagte Salair bliver at udrede af det Offentlige.

Actor her for Retten, Procurator Benzon, tillægges 5 Rbdlr. Sølv i Salair, der udredes af det Offentlige.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 17.

Overformynderne kunde ei ansees competente til at opsige de under deres Bestyrelse værende Capitaler uden Amtets Samtykke.

I Sagen:

Commissionair Larsen af Faaborg,

contra:

Faaborg Kjøbstads Overformynderie.

(Afsagt den 26de Januar 1835.)

Under nærværende i første Instants ved Faaborg Byting paakjendte Sag er Citanten, Commissionair Larsen af Faaborg, af de Indstævnte, Faaborg Kjøbstads Overformynderie, bleven sagsøgt til af sin til Faaborg Kjøbstads Overformynderie under 8de Januar 1830 for 1000 Rbdlr Sedler og 500 Rbdlr. r. S. udstedte Panteobligations paalydende Capital at betale 425 Rbdlr. r. S. og 890 Rbdlr. 33 ß. Sedler og Tegn, som de Indstævnte under 4de Juni 1832 havde opsagt ham til Udbetaling i 11te December samme Aar, tilligemed resterende Renter, men hvilken Opsigelse Citanten ikke havde holdt sig efterrettelig, og Underdommeren har givet de Indstævntes Paastand Medhold.

Men da den omhandlede Obligation er forsynet med den ved det Kongelige Danske Cancellies Circulair-Skrivelse af 20de August 1825 foreskrevne Paategning, ifølge hvilken den ikke kan quitteres, sælges eller pantsættes uden Amtets Samtykke, maa bemeldte Opsigelse, som de Indstævnte have foranstaltet uden at Citanten med det samme er bleven underrettet om, at denne Foranstaltning bifaldtes af Amtet, efter Overrettens Skjøn ansees for i sig selv at være ugyldig. Dette Resultat formenes at være en nødvendig Følge af Sagens Natur, som ikke alene tilsiger, at den Opsi-

gelse, som finder Sted fra Creditors Side, og som maa ansees at indeholde Løfte om, at Debitor, naar han betaler til den bestemte Tid, skal faae behørig Qvittering, ikke gyldig kan foranstaltes uden Bifald af dem, hvis Samtykke behøves til Qvitteringen, men ogsaa medfører, at Debitor ikke kan være pligtig at rette sig efter Opsigelsen, naar han ikke inden Opsigelsestidens Forløb faaer at vide, at de Personer som foranstalte Opsigelsen, have Competence dertil. At heri skulde være skeet nogen Forandring ved den positive Lovgivning, saa at denne skulde byde, at Debitor skulde rette sig efter en Opsigelse uden at vide om den bifaldtes af dem, uden hvis Samtykke Qvittering ikke kunde gives, og at han saaledes skulde udsættes for de Uleiligheder, som maatte flyde af, at han, naar han havde belavet sig paa at betale, maaskee ikke kunde faae behørig Qvittering, er saa langt fra, at det tvertimod i den Forestilling, som ligger til Grund for den Kongelige Resolution af 9de Marts 1825 (Collegialtidenden for nysnævte Aar Side 160) endog udtrykkelig siges, at Nødvendigheden af Amtmandens foregaaende Samtykke til Overformynderie-Obligationers Opsigelse er en umiddelbar Følge af den Indretning, at Amtmanden har forsynet disse Obligationer med Paategning, hvorefter Overformynderne ikke uden hans Samtykke kunne disponere derover. Ifølge Indholdet af den ovenfor anførte Cancellie-Skrivelse af 20de August 1825 maa det desuden antages, at den ved samme foreskrevne Paategning ikke

skal betyde **mindre**, men være nøiagtigere i Udtryk end den ved Udkast-Anordningen af 7de Februar 1794 befalede, hvori **Opsigelse** udtrykkelig forbydes. Om end, som det hedder i Underretsdommen, Overformynderne maae antages til den skete Opsigelse at have havt den fornødne Authorisation af Overøvrigheden, hvilket efter Underdommerens Formening desuden skal fremgaae af den Omstændighed, at Amtet har bevilget Overformynderne beneficium processus gratuiti til Sagens Udførelse imod Citanten, saa kan dette, efter det ovenfor Anførte, dog ikke her komme i Betragtning, da det maa ansees at være in confesso, at Citanten ikke inden Opsigelsestidens Forløb er bleven underrettet om Amtets Samtykke til Opsigelsen. Sagens Udfald vil altsaa blot beroe paa, om Citanten ikke selv har erkjendt, at den ommeldte Mangel af betimelig Underretning om Amtmandens Samtykke til Opsigelsen ikke kunde være til Hinder for Opsigelsens Gyldighed, men dette sees Citanten ikke at have gjort, og slig Erkjendelse skjønnes ikke at kunne udledes enten af hvad Acterne indeholde om den fra hans Side skete Opsigelse af den af de Indstævnte uopsagte Deel af den paastævnte Obligations Capital eller af Citantens øvrige Procedure, under hvilken han tvertimod har beraabt sig paa, at han ikke kunde rette sig efter den af de Indstævnte foranstaltede Opsigelse, fordi han antog at Amtet ei vilde give Samtykke til at qvittere Obligationen, ligesom det desuden er klart, at de Grunde paa hvilke Citanten har bestridt

Opsigelsens Lovlighed, for en Deel maatte bortfalde naar Amtets Samtykke til Opsigelsen var bleven ham tilkjendegivet tilligemed denne.

Da den omhandlede Mangel ved Opsigelsen saaledes skjønnes at være tilstrækkelig til at bevirke den af Citanten paastaaede Frifindelse for de Indstævntes Tiltale i denne Sag, ansees det ufornødent at gjennemgaae hvad han endvidere har anbragt for at godtgjøre, at Sagen bør have dette Udfald.

Efter Omstændighederne blive Processens Omkostninger for begge Retter at ophæve.

Det de Indstævntes befalede Sagfører i første Instants, Procurator Friis, tilkommende Salarium, som bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv, bliver at udrede af det Offentlige.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse ved begge Retter har været lovlig.

Kongens Kasses Ret bliver at forbeholde for det Tilfælde, at Originalen til den i Underretsacten Side 12 og 13 indførte Gjenpart af en under 8de Mai 1832 udstedt Beskikkelse for Agent Petersen til at være Curator for Niels Christian Frederik Petersen ikke skulde være skreven paa det anordnede stemplede Papiir.

Iøvrigt er det til Sagen hørende stemplede Papiir her ved Retten bleven brugt.

Thi kjendes for Ret: Citanten, Commissionair Larsen af Faaborg, bør for de Indstævnte, Faa-

borg Kjøbstads Overformynderies Tiltale i denne Sag fri at være. Processens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Procurator Friis tillægges i Salarium 5 Rbdlr. Sølv, som udredes af det Offentlige.

Kongens Kasses Ret forbeholdes for det Tilfælde, at Originalen til den i Underretsacten Side 12 og 13 indførte Gjenpart af en under 8de Mai 1832 udstedt Beskikkelse for Agent Petersen til at være Curator for Niels Cristian Frederik Petersen ikke skulde være skreven paa det anordnede stemplede Papiir.

No. 18.

Naar en Gaardfæsters Enke vil benytte den hende ved Lovens 3—13—4 tillagte Ret til at blive ved Gaarden, saalænge hun sidder Enke, maa hun være pligtig at tilsvare Gaardfæld saavelsom de ved Mandens Død paadragne Restancer, uagtet Godseieren intet Krav i saa Henseende har anmeldt paa det efter Manden afholdte Skifte.

I Sagen:

Kammerherre, Generalkrigscommissair v. Deurs til Frydendahl, Ridder af Dannebrogen,

contra:

afgangne Fæstegaardmand Jens Hendriksens Enke Birthe Olsdatter med Lavværge.

(Affagt den 16de Februar 1835.)

Nærværende Sag har i første Instants været anlagt af Citanten, Kammerherre, Generalkrigscommissair v. Deurs til Frydendahl, Ridder af Dannebrogen, mod Indstævnte, afgangne Fæstegaardmand Jens Hendrikssens Enke, Birthe Olsdatter, med Lavværge, ved Frydendahls Birketing, betræffende en Fordring af 471 Rbdlr. 56¾ ß. Sedler og Tegn, hvilke Citanten formener at komme tilgode hos Indstævnte i Anledning af hendes Frasigelse af Fæstet til den Gaard i Ulvig, som hun efter hendes Mands Død har besiddet.

Af denne Citantens Fordring, hvorfor han under 7de April f. A. har ladet effectuere Arrest hos Indstævnte, og der bestaaer af følgende Poster:

a)	resterende Kongelige Skatter . . .	16 Rb. 3¾ ß.
b)	resterende Hoverie og Landgildepenge fra Michaeli 1832 incl. til Paaskee 1834	62 — 48 -
c)	for 4 Tdr. Saaehavre	8 — s -
d)	for Fæld paa den fratraadte Gaards Bygninger, samt for Mangel paa Besætning og Inventarium, Sæde- og Fødekorn	381 — 16 -
e)	Vederlag for Kongetiende . . .	3 — 85 -
	Tilsammen Sedl. og Tegn	471 Rb. 56¾ ß.

har Underdommeren ved den i Sagen den 26de Mai f. A. affagte Dom tilkjendt Citanten de under a, c og e anførte Summer, saavelsom 20 Rbdlr. 14 ß. Sølv

eller 20 Rbdlr. 75 ß. Sedler og Tegn af hans Krav under Litr. b, ligesom den af Citanten foretagne Arrestforretning og er stadfæstet; derimod er Indstævnte iøvrigt ved Underretsdommen bleven frifunden for Citantens Tiltale og Processens Omkostninger ophævede.

Denne Dom har Citanten nu indanket her for Retten og paastaaet samme deels stadfæstet deels underkjendt og saaledes forandret, at Indstævnte tilpligtes at betale Citanten de paastævnte 471 Rbdlr. 56⅔ ß. Sedler og Tegn samt den passerede Arrestforretnings Bekostning, saavelsom Processens Omkostninger for begge Retter med noget Tilstrækkeligt.

Derimod har Indstævnte, der er meddeelt fri Proces, næst at henstille hvorvidt Retten med Hensyn til, at det efter Udtrykkene i Klagen til Forligelsescommissionen formeentligen maa ansees tvivlsomt, om den passerede Arrestforretning har været Gjenstand for bemeldte Klage, ex officio maatte finde sig foranlediget til at ophæve Arresten som ikke lovlig forfulgt, og at kjende Underretsdommen uefterrettelig forsaavidt den stadfæster bemeldte Forretning, paastaaet Underretsdommen stadfæstet og Citanten tilpligtet at betale Processens Omkostninger.

Da Retten ikke finder nogen Anledning til at drage i Tvivl, at den ommeldte Arrestforretning har været Gjenstand for den til Commissionen skete Paaklage, vil den af Indstævnte gjorte Indstilling blive uden Følge.

Hvad Sagens Realitet angaaer, da vil denne som Følge af at Underretsdommen ikke er paaanket fra Indstævntes Side, alene blive at tage under Paakjendelse i Henseende til de under Litr. b og d ommeldte Poster, hvori Underretsdommen ganske eller tildeels er gaaet Citanten imod.

I Henseende til disse Poster har Indstævnte erindret, at hun med Undtagelse af 20 Rbdlr. 14 ß. Sølv, som hun erkjender at skylde i Hoverie og Landgildepenge, ikke anseer sig pligtig at tilsvare samme paa Grund af, at Citanten, uagtet de formeentlig hidrøre fra Restancer og Fæld, som hendes afdøde Mand havde paadraget sig i sin Besiddelsestid, ikke har anmeldt sit formeentlige Krav paa Skiftet efter bemeldte hendes Mand.

Vel er det nu ikke i første Instants udtrykkelig modsagt af Citanten, at de Mangler, der ved Gaardens Fratrædelse af Indstævnte ere befundne paa Bygning, Besætning og Inventarium, samt Sæde- og Fødekorn, allerede have fundet Sted ved hendes Mands Død, men foruden at den af Indstævnte med Hensyn til de resterende Hoverie og Landgildepenge gjorte Indsigelse, at Citanten maa have afskrevet de i hendes Besiddelsestid erlagte Hoverie og Landgildepenge paa de Restancer, hendes Mand havde paadraget sig, i alt Fald alene kunde være anvendelig paa den ved Paaske 1831 forfaldne Afgift, som var den eneste Afgift af den Art, som efter hendes Qvitteringsbogs Udvisende stod til Restance ved hendes Mands i August Maaned næstefter

paafulgte Død, saa skjønnes det heller ikke, at den Adskillelse Indstævnte saaledes vil have gjort mellem de i hendes Mands og de i hendes egen Fæstetid paadragne Forpligtelser, og de Følger hun deraf vil have udledet paa Grund af forsømt Anmeldelse i hendes Mands Sterboe, kan billiges med Hensyn til Citanten som Godseier.

Hvad nemlig de paa Fæstegaardens Bygning, dens Besætning og Inventarium m. v. værende Mangler angaae, da følger det saavel af Beskaffenheden af Fæstebondens Retsforhold, saaledes som dette ved L. 3—13 er bestemt, som af det Øiemeed, hvori de ved Frd. 8de Juni 1787 indførte Synsforretninger ere paabudne, at Spørgsmaal om hvorvidt Fæstebonden maatte være pligtig at udrede Erstatning formedelst slige Mangler til Godseieren, først kan opstaae naar Gaarden skal fratrædes. Men da nu dette ikke er Tilfældet ved Fæsterens Død, naar hans Enke vil benytte den hende ved L. 3—13—4 tillagte Ret til at blive ved Gaarden saalænge hun sidder Enke, saa kan Jorddrotten følgelig heller ingen Anledning have til at lade optage Syn over Gaarden ved Fæsterens Død og derefter anmelde noget Krav i hans Sterboe, hvorimod det maa overlades til Fæsterens Enke, hvorvidt hun vil lade en saadan Forretning erhverve, for at samme kan blive lagt til Grund paa Skiftet mellem hende og Arvingerne i Henseende til det Boet i Medfør af L. 3—13—1 paahvilende Ansvar for Gaardens og Besætningens i Fællesdsskabet paa-

dragne Mangler. Dette stemmer og med hvad der i flere Cancellie-Skrivelser, saasom af 21de Januar 1792, 17de Mai 1794 og 16de November 1799 §. 1, er antaget.

Mere tvivlsom kunde Sagen derimod synes at være med Hensyn til de under Litr. b omhandlede Hoverie og Landgildepenge, efterdi disse ikke saaledes som Erstatning for Fæld paa Bygningerne først skulde tilsvares Godseieren, naar Gaarden blev fæsteledig, men derimod skulde erlægges til de i Fæstebrevet bestemte Tider, hvorfor det og kunde synes, at Huusbonden, naar Skifte i Anledning af Fæsterens eller hans Hustrues Død bliver holdt, maatte ligesom enhver anden Creditor have at anmelde sit Krav i Stervboet.

Men det maa dog herved mærkes, at der, naar Enken vil benytte den Ret L. 3—13—4 giver hende, intet nyt Fæste begynder ved Fæsterens Død, men at det i Mandens Levetid indgaaede Fæste blot fortsættes saalænge Enken lever og forbliver i ugift Stand. Heraf er det nemlig en Følge, at ligesom Fæsterens Ret til at blive ved Gaarden overhovedet er betinget deraf, at de i Fæstebrevet bestemte Afgifter erlægges i rette Tid, saaledes maa ogsaa Enkens Ret til at fortsætte Mandens Fæste være afhængig af, at hun vil præstere de Afgifter, der alt vare forfaldne medens han levede. Vil hun nu altsaa benytte den Adgang Lovens 3—13—4 hjemler hende, saa har hun derved stiltiende tilkjendegivet, at hun vil tilsvare de i hendes Mands Levetid

paadragne Restancer, og Huusbonden behøver følgelig, naar han er villig til at creditere hende denne Gjeld, ikke at anmelde noget Krav i Boet, eftersom han kan holde sig til hendes Person, i hvilken Henseende det intet kan relevere, at Enken maatte have overgivet Boet til Skifterettens Behandling, da det ved Frd. 8de April 1768 hjemlede beneficium inventarii naturligviis ikke kan komme til Anvendelse med Hensyn til Forpligtelser, der, som Følge af at Rettigheder for Enken ere betingede af deres Opfyldelse, maa ansees overtagne af denne derved, at hun ikke har villet renuncere paa Rettighederne.

Efter alt Foranførte maa Indstævnte ansees pligtig at betale Citanten de for Underretten paastævnte 471 Rbdlr. 56¾ ß. Sedler og Tegn, ligesom den passerede Arrestforretning som lovlig gjort og forfulgt vil være at stadfæste.

Bemeldte Forretnings saavelsom Processens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte efter Omstændighederne have at betale Citanten med 40 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, afgangne Fæstegaardmand Jens Hendriksens Enke, Birthe Olsdatter, med Lavværge, bør til Citanten, Kammerherre, Generalkrigscommissair v. Deurs til Fry-

dendahl, Ridder af Dannebrogen, betale de for Underretten paastævnte 471 Rbdlr. 56⅔ ß. Sedler og Tegn.

Den af Citanten foretagne Arrestforretning bør som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande.

Bemeldte Forretnings saavelsom Processens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Citanten med 40 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 19.

En enkelt Lodseier i Fælled, hvis Lod støder op mod en Andens, kan ikke ved at opføre Hegn mod dennes Lod, men uden at frahegne sig fra alle andre Lodseiere, udelukke hiin fra Jagten i den saaledes frahegnede Deel af Fælleden, hvorimod det kun er ved en fuldstændig Indhegning af sin egen Lod at en enkelt Lodseier i Medfør af Frd. 23de April 1781 kan bevirke Fællesjagtens Ophævelse, forsaavidt hans Lod angaaer. Den til Jagts Udøvelse enten i det Hele eller paa det Sted, hvorom der handles, uberettigede Grundeier kan ikke ansees competent til, blot som Eier at anlægge noget Søgsmaal, der gaaer ud paa Jagtlovenes Anvendelse mod den, som jager paa hans Grund uden dertil at være berettiget.

I Sagen:

Hofjægermester Zeuthen til Tølløsegaard, Ridder af Dannebrogen,

contra:

Kjøbenhavns Magistrat.

(Affagt den 6te April 1835.)

Ved Stævning af 16de September f. A. paaanker Citanten, Hofjægermester Zeuthen til Tølløsegaard, Ridder af Dannebrogen, en inden Tølløse Birketing den 6te Marts næstforhen affagt Kjendelse, saavelsom en derefter under 7de August affagt Dom i en af de Indstævnte mod Citanten for at have udøvet uberettiget Jagt paa Gaardmand Christopher Pedersens Mark under det Staden Kjøbenhavn tilhørende Vidstrupgaards Gods i Nørre Eskildstrup, anlagt Sag, ved hvilken Kjendelse det er eragtet, at den af Citanten paastaaede Afviisning ikke kunde finde Sted, hvorhos han ved bemeldte Dom er pligtet at bøde til de Indstævnte 100 Lod Sølv og Processens Omkostninger ophævede.

Denne Dom har Citanten principaliter paastaaet kjendt uefterrettelig at være, og Sagen derimod fra Underretten afviist, men subsidialiter underkjendt og saaledes forandret, at han frifindes for de Indstævntes Tiltale.

Saa har han paastaaet de Indstævnte i begge Tilfælde tilpligtede at betale Processens Omkostninger for begge Retter med noget Tilstrækkeligt.

Derimod have de Indstævnte paastaaet den paaankede Kjendelse og Dom stadfæstede og Citanten til-

...te, naar de saaledes ikke ere Eiere af Jagten,
... være uberettigede til at instituere nogen Paa...
...lovlig Jagt.

...emdeles har Citanten bemærket, at selv om det
...antages, at Jagten paa Bidstrup Gods er over...
...de Indstævnte, saa maatte den nedlagte excep-
...aris incompetentis dog gives Medhold af den
... at de Indstævnte, hvem Roeskilde Lehn er
...et med de Rettigheder, som ellers Adelsgods
...dog i ethvert Tilfælde ikke ere givne andre eller
...ettigheder end saadanne, som efter Lovgivningen
... enhver privilegeret Sædegaardseier. Men da
...ns 5—10—28 og Frd. 18de April 1732 §. 18
..., at Kongen tilkommer Jagten paa Strøegods,
...r længere end 2 Mile fra Hovedgaarden, og
... confesso, at Nørre Eskildstrup Bye, hvor
...vne Jagt skal være foregaaet, ligger over 2
... Bidstrup Hovedgaard, saa er det formeentlig
...heraf en Følge, at de Indstævnte, om Bid...
...o end kunde henregnes til de i Loven omhand...
...lette Sædegaarde, og de Indstævnte derhos
...ttigede til at udøve Jagt paa Godset, dog i
...fælde kunde udøve Jagt paa Strøegods, hvortil
...ve beviist at være overdragen nogen særlig Ret.
...elig er det og af Citanten yttret, at Underdom...
...alt Fald burde have afviist Sagen med Hensyn
...vgivningen om Forligelsesvæsenet ikke er bleven
...t fra de Indstævntes Side, i hvilken Hen...

pligtet at betale dem Processens Omkostninger for Overretten.

Citanten grunder sin principale Paastand paa den Formening, at de Indstævnte ikke ere competente Sagsøgere i nærværende Sag. Til Styrke for denne Formening er anført, at det i de Staden Kjøbenhavn under 24de Juni 1661 forundte Privilegier, ved hvilke høisalig Kong Frederik den 3die blandt mere i §. 9 har skjenket Staden sit Lehn Roeskilde til evindelig Eiendom, og tilsagt at en rigtig Jordebog og Skjødebrev derover skulde leveres, udtrykkelig i bemeldte Paragraph er tilføiet, at Kongen vil have sig Jagten forbeholden, og at denne Ret, som Følge heraf, ikke kan ansees Kjøbenhavns By overdragen ved det under 12te November næstefter meddeelte Skjøde paa Roeskilde Lehn, hvorunder Bidstrupgaard med tilliggende Byer og derunder Nørre Eskildstrup henhører, efterdi dette Skjøde, ihvorvel de nævnte Eiendomme derved ere overdragne Kjøbenhavns By, Magistrat og Menighed, med al den Frihed, Høihed og Herlighed, som ellers Adelsgods følger eller bør at følge, formeentlig maa forstaaes i Overeensstemmelse med de Privilegier i Medfør af hvilke det er udstedt, og det følgelig, hvis det havde været Hensigten tillige at overdrage Jagtretten paa det omhandlede Gods havde været fornødent, udtrykkelig at anføre saadant i Skjødet for derved at tilkjendegive, at Privilegierne, paa hvilke Skjødet var grundet, forsaavidt vare forandrede, hvilket imidlertid ikke er skeet, men at de

Indstævnte, naar de saaledes ikke ere Eiere af Jagten, og maae være uberettigede til at instituere nogen Paatale af ulovlig Jagt.

Fremdeles har Citanten bemærket, at selv om det maatte antages, at Jagten paa Bidstrup Gods er overdragen de Indstævnte, saa maatte den nedlagte exceptio actoris incompetentis dog gives Medhold af den Grund, at de Indstævnte, hvem Roeskilde Lehn er overdraget med de Rettigheder, som ellers Adelsgods følger, dog i ethvert Tilfælde ikke ere givne andre eller større Rettigheder end saadanne, som efter Lovgivningen tilkomme enhver privilegeret Sædegaardseier. Men da nu Lovens 5—10—28 og Frd. 18de April 1732 §. 18 bestemme, at Kongen tilkommer Jagten paa Strøegods, som ligger længere end 2 Mile fra Hovedgaarden, og det er in confesso, at Nørre Eskildstrup Bye, hvor den foregivne Jagt skal være foregaaet, ligger over 2 Mile fra Bidstrup Hovedgaard, saa er det formeentlig ligefrem heraf en Følge, at de Indstævnte, om Bidstrupgaard end kunde henregnes til de i Loven omhandlede complette Sædegaarde, og de Indstævnte derhos vare berettigede til at udøve Jagt paa Godset, dog i intet Tilfælde kunde udøve Jagt paa Strøegods, hvortil de ikke have beviist at være overdragen nogen særlig Ret.

Endelig er det og af Citanten yttret, at Underdommeren i alt Fald burde have afviist Sagen med Hensyn til at Lovgivningen om Forligelsesvæsenet ikke er bleven fyldestgjort fra de Indstævntes Side, i hvilken Hen-

seende det er bemærket, at Skovrider Klüwer, der under 4de September 1833 har paaklaget Sagen til Forligelsescommissionen, og senere under Forligsprøven, den 25de samme Maaned, givet Møde for de Indstævnte, formeenlig ikke har været competent hertil, da hans Instruction alene gjør ham til Pligt at paasee at intet Indgreb tilføies Vildbanen m. v., og den ham af de Indstævnte meddeelte og under Sagen fremlagte Fuldmagt af 20de s. M., om den end har været foreviist i Forligelsescommissionen den Dag, Sagen der blev forhandlet, hvorom den dog ingen Paategning er meddeelt, først er udstedt efterat Klagen allerede var udtagen, og desuden ikkun bemyndiger ham til at paatale den formeentlig ubererttigede Jagt, men derimod intet indeholder om, at ham blev meddeelt Fuldmagt enten til at paaklage Sagen, hvilket han allerede formeentlig uden Competence havde besørget, eller til at møde i Forligelsescommissionen og der med Citanten at indgaae noget Forlig.

Da den sidste af disse Indsigelser er af den Beskaffenhed, at Retten ex officio dertil maa have at tage Hensyn, hvoraf følger, at den af de Indstævnte gjorte Erindring, at bemeldte Indsigelse efter den Maade, hvorpaa den er fremkommen i første Instants, maatte ansees frafalden af Citanten, ikke kan komme i Betragtning, saa maa den efter sin Beskaffenhed ansees qvalificeret til først at tages under Paakjendelse.

Vel forholder det sig nu saa, at Skovrider Klüwer paa den Tid, han udtog Klagen til Forligelsescommissionen, endnu ingen speciel Fuldmagt dertil havde erholdt fra de Indstævnte; men om det end ikke kunde antages, at han ifølge sin Bestilling som Skovrider og den ham meddeelte Instruction havde været beføiet til denne Handling, saa er det dog klart, at de Indstævnte ved senere at bemyndige ham til at paatale den af Citanten formeentlig udøvede ulovlige Jagt, hvorunder det første Skridt til Sagens Forfølgning, nemlig at indgive Klage til Forligelsescommissionen, naturligviis maatte ansees indbefattet, have ratihaberet hvad han i saa Henseende paa de Indstævntes Vegne allerede havde foretaget, men naar det saaledes paa den Tid, Sagen foretoges til Forligsmægling, maatte antages, at Skovrider Klüwer havde udtaget den ommeldte Klage som Mandatarius for de Indstævnte, saa følger heraf, at han og maatte ansees berettiget til i samme Egenskab at give Møde i Forligelsescommissionen og der at indgaae Forlig, hvis saadant kunde have været opnaaet, uden at nogen speciel Bemyndigelse i saa Henseende behøvedes, eftersom det ligger i Sagens Natur, at den, der under de ellers lovbestemte Betingelser bemyndiger en anden til paa sine Vegne at indklage en Sag til Forligelsescommissionen, derved tillige maa have bemyndiget ham til at afslutte Forlig. At den omhandlede Fuldmagt ikke er given nogen Paategning om at være foreviist i Forligelsescommissionen, skjønnes intet at

kunne relevere, da Commissionen i dens Paategning paa Klagen om Sagens Henviisning til Rettergang intet har meldt om, at han skulde være mødt uden Fuldmagt, og det følgelig maa antages, at den har forvisset sig om, at de lovbestemte Betingelser for Sagens Behandling til Forligsmægling have været opfyldte.

Hvad dernæst de øvrige af Citanten til Styrke for den af ham i første Instants nedlagte Afviisningspaastand anførte Grunde angaae, da have de Indstævnte vel formeent i det til Staden Kjøbenhavn udstedte Skjøde paa Roeskilde Lehn, at have Hjemmel for Jagtretten paa det derunder henhørende Gods; men det skjønnes ikke, at de i bemeldte Skjøde brugte Udtryk, "og ligesaadan Frihed, Høihed og Herlighed, som ellers Adelsgods følger og følge bør", kunde afgjøre Spørgsmaalet om de Indstævntes Jagtret til deres Fordeel, da den Omstændighed, at disse Udtryk tillige indbefatte Jagtretten, dog kun vilde være afgjørende, saafremt Kongen ikke i Privilegierne havde forbeholdt sig samme, og der paa den anden Side, eftersom bemeldte Udtryk ikke blot betegne Jagtretten, men ogsaa de øvrige Sædegaardene tillagte Rettigheder, ingen Nødvendighed er i, at forstaae dem som en Tilbagekaldelse af den i Privilegierne, i Medfør af hvilke Skjødet er udstedt, udtrykkelig tagne Reservation; imidlertid maa dog den Tvivl, der i denne Henseende frembyder sig mod Skjødets Fortolkning, ansees hævet derved, at Skjødet i Gjerningen er blevet forstaaet i Overeens-

stemmelse med den af de Indstævnte yttrede Formening, idet nemlig det Kongelige Jagtvæsen saavel ved at meddele dem Jagtskildt, som ved de facto ikke at udøve nogen Jagt paa Bidstrup Gods har erkjendt deres Berettigelse til at udøve Jagten paa Godset.

Men det er herved at mærke, at det er in confesso mellem Parterne, at den Englod, der tilhører de Indstævnte i Nørre Eskildstrup, er beliggende over 2 Mile fra Bidstrupgaard, og at det følgelig ikke er de Indstævnte men Kongen, hvem Jagtretten efter den 4de §. i Frd. 18de April 1732 sammesteds tilkommer.

Vel have de Indstævnte herved erindret, at Gaardmand Christopher Pedersens Englod, paa hvilken Citanten sigtes for at have udøvet ulovlig Jagt, er udskiftet af Fælledsskabet, og tilligemed de øvrige Kjøbenhavns Magistrat og Universitet tilhørende Englodder i Nørre Eskildstrup ved en Flækgrøft frahegnede Tølløse Gaards Andeel i bemeldte Byes Eng, samt at de i alt Fald i Egenskab af Grundeiere maatte være berettigede til at paatale Jagt, som udøves paa deres Eiendom af Personer, som ikke dertil vare berettigede, eftersom Jagten paa de Steder, hvor Eieren ikke selv er berettiget til at jage, blot kan betragtes som en Byrde, der er paalagt Eiendommen til Fordeel for den, hvem Jagten sammesteds er tillagt, og Eieren følgelig ikke kan være pligtig at taale, at den udøves af andre paa hans Grund, for hvilken Mening de og have antaget at finde

Hjemmel i L. 5—10—25, 37 og 38, jfr. med Frd. 18de April 1732 §. 1, 21 og 22.

Men ihvorvel det ikke skjønnes, at de af Citanten herimod gjorte Indsigelser, at den omhandlede Grøft ei kan ansees som lovligt Hegn, og at samme desuden ikke er forsvarligen vedligeholdt, kunne tages til Følge, eftersom Frd. 23de April 1781 §. 13, hvad Indhegningsmaaden angaaer, i Almindelighed har overladt det til Lodseierne selv at vælge det Hegn, de finde tjenligt, og Frd. 29de October 1794, hvorved Hegnets Beskaffenhed nærmere er bleven bestemt, i dens 1ste §. Litr. f udtrykkelig anfører Flækgrøfter som saadant Hegn, der i Moser, Enge og Kjær skulde agtes for lovligt, ligesom det, hvad Grøftens forsømte Vedligeholdelse angaaer, heller ikke findes, at saadant kan have nogen Virkning i Henseende til Jagtrettens Udøvelse, da Frd. 23de April 1781 §. 1 aldeles intet indeholder om, at den ved Jordernes Udskiftning og Indhegning engang ophævede fællebs Jagt igjen kunde træde i Kraft, naar Hegnet ikke lovligen vedligeholdtes, hvilket og vilde medføre en stor Ubestemthed i Henseende til Jagtrettens Grændser, samt give Anledning til idelige Tvistigheder, saalidet som Frd. 29de October 1794 har forbundet nogen saadan Virkning med Hegnets Forsømmelse, men Grundsætningerne i dens 30te §. endog tale herimod, saa skjønnes det dog ikke, at Bestemmelserne i Frd. 23de April 1781 §. 1 i nærværende Tilfælde kunne komme til Anvendelse. Det maa nemlig bemærkes, at den Englod der tilhører

de Indstævnte i Nørre Eskildstrup, ikke er indhegnet for sig selv, men at ikkun Universitetets Englod, som støder op mod Tølløsegaards paa den ene og de Indstævntes paa den anden Side, er afskilt fra Citantens Englod ved den omhandlede Flækgrøft, hvorimod den intet Hegn har imod de Indstævntes, hvis Lod følgelig endnu ligger i Fællig med Universitetets.

Men hvad enten man seer hen til de Grunde, hvorpaa Bestemmelserne i Frd. 23de April 1781 §. 1 ere byggede, nemlig at fremme Agerdyrkningens desto større og hastigere Forbedring, eller til Ordene i bemeldte Paragraph, der alene handle om for sig selv indhegnede Steder, hvoraf ikkun een er Eier, skjønnes det ikke at kunne antages, at en enkelt Eier i Fælled, hvis Lod støder op mod en andens, skulde ved blot at opføre Hegn mod dennes Lod kunne udelukke saavel ham som Eierne af de øvrige paa samme Side af Hegnet beliggende Lodder fra Jagten i den saaledes frahegnede Deel af Fælleden, saa at denne for Fremtiden alene maatte være hiin Lodseier og de som havde deres Jorder paa samme Side af Hegnet som han forbeholden, efterdi det kun er ved en fuldstændig Indhegning af sin egen Lod og saaledes at frahegne sig fra alle andre Lodseiere i Fælled, at en enkelt Lodseier ifølge den citerede Paragraph kan bevirke Fælledsjagtens Ophævelse, forsaavidt hans Lod angaaer, hvorimod den ikke hjemler nogen Deling af Fælledsjagten selv som Følge af en enkelt Lodseiers Forhold med at opføre et ufuldstændigt Hegn.

Men hertil kommer, at om man end kunde antage, at Citanten ved Opførelsen af den omhandlede Flækgrøft maatte ansees udelukket fra den Jagt, som forhen tilkom ham i Nørre Eskildstrups i Fællig liggende Englodder som Lodseier i bemeldte Bye for et større Qvantum Hartkorn, end der efter den i Rentekammerbrev af 14de Januar 1792 omhandlede Kongelige Resolution af 27de April 1781, jfr. med Kongelig Resolution af 3die December 1772, udfordres til Jagtrettens Udøvelse paa Fælled, saa vilde de Indstævnte dog ikke paa saadan Grund kunne ansees competente til at paatale den omtvistede Jagt, efterdi deres Englod i Nørre Eskildstrup endnu ligger i Fællig med Kjøbenhavns Universitets og Jagtretten sammesteds følgelig, da her er Spørgsmaal om Jorder, der ligge længere end 2 Mile fra Hovedgaarden, efter den 4de §. i Frd. 18de April 1732 maatte tilkomme Kongen*).

*) Dersom den omhandlede Englod havde været indhegnet for sig selv, saa vilde de Indstævnte udentvivl have været berettigede til at formene Citanten at jage paa samme, endskjøndt den var beliggende over 2 Mile fra Hovedgaarden. Dette er og antaget i en anden mellem samme Parter under samme Dato afsagt Dom, betræffende Citantens Ret til at jage paa 2 Gaardmænds Marker i Alkestrup, der vare udskiftede af Fællesskabet og indhegnede for sig selv. Den herhen hørende Passus i Dommen lyder saaledes: "Ligesom det nemlig heraf er en Følge, at der i Medfør af Frd. 23de April 1781 §. 1 ingen Jagt kan udøves paa samme af Citanten, fordi han tillige er

Vel have de Indstævnte formeent, at de i alt Fald som Grundeiere maatte være beføiede til at reise nærvæ-

Lodseier i bemeldte By for et større Qvantum Hartkorn, end der efter den i Rentekammer-Brev af 14de Januar 1792 omhandlede Kongelige Resolution af 27de April 1781, jfr. med Kongelig Resolution af 3die December 1772, udfordres til Jagtrettens Udøvelse paa Fælled, saaledes skjønnes det heller ikke rettere, end at den Jagtret, der tilforn tilkom Kongen paa disse Jorder, da Forbudet i Frd. 23de April 1781 §. 1 er ganske almindeligt og ikke bundet til den i Frd. 18de April 1732 §. 4, jfr. med §. 18, i Henseende til Strøegods gjorte Indskrænkning, nu ved deres Udskiftning og Indhegning maa være ophørt. Det er nemlig klart, at da Frd. 18de April 1732 i §. 4 netop forudsætter, at det over 2 Mile fra Hovedgaarden beliggende Gods er i Fællig, saa kan bemeldte Paragraph ikke forstaaes paa anden Maade, end at Kongen, hvad Fælleds-Jagtretten angaaer, i Henseende til sligt fraliggende Gods ligesaavel træder i den privilegerede Eiers Sted, som han ellers træder i Stedet for den uprivilegerede Eier i Fælled, hvoraf da igjen maa følge, at Kongen ved Frd. 23de April 1781 §. 1 maa antages under de deri anførte Betingelser at have frafaldet den Fælleds-Jagtret, der tilforn maatte have tilkommet ham paa Strøegods, om dette end ikke ved formedelst Udskiftning at affondres for sig selv maatte indbringes under det legale Begreb om Enemærker, i Henseende til hvilke hiin Strøegodset betræffende Indskrænkning ikke er gjeldende." Imidlertid blev Citanten dog ogsaa i bemeldte Sag, paa andre Grunde, frifunden for de Indstævntes Tiltale.

rende Søgsmaal, men det skjønnes ikke at kunne antages, at en Eier, der enten slet ikke eller dog ikke paa det Sted, hvorom der handles, er jagtberettiget, skulde være competent til blot som Eier at paatale Jagt, der udøvedes paa hans Grund af andre end de, som til Jagten sammesteds vare berettigede. Det er nemlig klart, at ligesom de Love, der alene ere givne til Jagtrettens Beskjermelse, ikke kunne komme til Anvendelse paa andre Handlinger end saadanne, der paa en eller anden Maade indeholde en Krænkelse af Jagtretten, saaledes maa der og, for at være competent til at paatale Indgreb i en vis Rettighed, udfordres Besiddelsen af den Ret, som formenes at være krænket; følgelig kan den Grundeier, som ingen Jagtret har, skjøndt han vel i andre Henseender kan være beføiet til at føre Anke over den Ulempe, der maatte paaføres ham ved Jagt paa hans Grund, dog ikke være beføiet til at fordre Jagtlovene anvendte mod den Paagjeldende, skjøndt denne ingen Jagtret sammesteds har.

De af de Indstævnte paaberaabte Lovsteder skjønnes heller ikke at kunne hjemle deres Formening. Lovens 5—10—25 og Frd. 18de April 1781 §. 1 opstille vel som almindelig Grundsætning, at ingen maa jage paa de Steder, hvor han ikke har Lod og Deel i Grunden, men heraf følger ikke, at Grundeieren som saadan, uden Hensyn til om han selv er jagtberettiget eller ikke, skulde være competent til at paatale Jagt, der udøvedes paa hans Grund af andre end de jagtberettigede Med-

eiere, hvorimod det, hvis han ikke selv er jagtberettiget, alene kan være disse sidste, af hvem et Søgsmaal mod Indgreb i Jagtretten kan anlægges.

Hvad Frd. 18de April 1732 §. 21 og 22, der ere eenslydende med L. 5—10—37 og 38, angaae, da er det klart, at den sidstnævnte Artikel, der handler om Enemærker, ved Ordet "Eiermanden" alene kan have sigtet til den jagtberettigede Grundeier, men da denne Artikel ikkun skiller sig fra den 37te i Henseende til Gjenstanden, idet hiin handler om Enemærker, denne om Fælled, saa maa det samme følgelig og antages om Udtrykkene "da bøde han til den af Eiermændene som hannem tiltaler" i den 37te Artikel.

Da de Indstævnte efter alt Foranførte maa antages at have været incompetente til at anlægge nærværende Sag, saa vil Underretsdommen i Overeensstemmelse med den af Citanten nedlagte principale Paastand være at kjende uefterrettelig og Sagen fra Underretten at afvise. Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne for begge Retter at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør uefterrettelig at være, hvorimod Sagen fra Underretten bør være afviist.

Processens Omkostninger for begge Retter ophæves.

No. 20.

Naar Udstederen af et Fæstebrev, der ikke tinglæses inden den i Frd. 8de Februar 1810 §. 6 foreskrevne Tid, desuagtet lader Fæsteren forblive i Brug og Afbenyttelse af det Fæstede, antages han at have frafaldet den Indsigelse mod dets Gyldighed, hvoraf han ellers kunde have betjent sig. Fæstebrevets Tinglæsning kan ei ansees paabuden til Betryggelse for senere Eiere af det bortfæstede Gods.

I Sagen:

Huusmand Anders Sørensen Stryhn af Kokkehuset,

contra:

Eieren af Gabrielsminde, F. Suhr.

(Afsagt den 18de Mai 1835.)

Citanten, Huusmand Anders Sørensen Stryhn af Kokkehuset, paaanker under nærværende Sag en inden Lollands sønder Herredsting den 9de Mai f. A. afsagt Dom, hvorved han er tilpligtet at fraflytte og ryddeliggjøre det af ham beboede og til Gaarden Gabrielsminde henhørende Huus, Kokkehuset kaldet, med Tilliggende, samt at betale Indstævnte, Eieren af Gabrielsminde, Processens Omkostninger skadesløst.

Denne Dom har Citanten paastaaet underkjendt og derhen forandret, at han kjendes berettiget til at beholde, bruge og afbenytte bemeldte Huus med tilliggende Jord i Overeensstemmelse med det ham den

26de Februar 1829 meddeelte Fæstebrev, samt iøvrigt for Indstævntes Tiltale i denne Sag frifindes. Saa har han og paastaaet sig tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst for begge Retter.

Citanten grunder sin Formening om at være berettiget til at forblive i Besiddelsen og Brugen af meerbemeldte Huus, som af Indstævnte under 5te Juni 1833 er bleven ham opsagt til Fraflyttelse til Michaeli Flyttedag samme Aar, paa et ham af Gabrielsmindes forrige Eier, Tobias Johansen, under 26de Februar 1829 meddeelt, og den 3die Februar 1831 tinglæst Fæstebrev, hvorved Kokkehuset er bleven overdraget ham i Fæste paa hans og Hustrues Livstid imod en aarlig Afgift af 10 Rbdlr. Sedler, samt imod at han forbandt sig til, istedetfor Indfæstning, at sætte Huset i forsvarlig Stand.

Dette Fæstebrev formener Indstævnte derimod at være ugyldigt, deels fordi det ikke er tinglæst inden den i Frd. 8de Februar 1810 §. 6 foreskrevne Tid, deels fordi det, skjøndt dateret den 26de Februar 1829, dog først skal være udstedt i Begyndelsen af Aaret 1831, paa hvilken Tid Gabrielsmindes daværende Eier, fornævnte Tobias Johansen, formedelst et af en Panthaver i Eiendommen gjort Udlæg og derefter paabegyndt Auction, formeentlig var uberettiget til at bortfæste Kokkehuset, hvorhos han har bemærket, at da Fæstebrevet i alt Fald først kunde ansees fuldbyrdet ved dets Udlevering til Citanten, men dette først er skeet paa den Tid det blev tinglæst, maatte det, om det end ikke var

antidateret, dog være ugyldigt paa Grund af at der, som foranmeldt, allerede da var skeet Udlæg i Gabrielsminde, og denne Eiendom stillet til 2de Auctioner, ligesom der heller ikke i de Auctionsconditioner, hvorefter Eiendommen var opbuden til Salg og siden den 11te Februar 1831 blev bortsolgt, er meldt noget om Citantens Fæstebrev paa Kokkehuset, hvoraf intet Reversal har været udstedt, saalidet som det har været indført i nogen Fæsteprotocol, saa at Kjøberen, hvis Rettigheder siden ved Transport ere blevne overdragne til Indstævntes Hustru i hendes daværende Enkestand, ei kunde være vidende om, at noget saadant Fæstebrev existerede, hvorom Indstævnte og kun leilighedsviis skal have erholdt Underretning, efterat han ved at indgaae Ægteskab med sin Hustru havde erhvervet Gabrielsminde, paa hvilken Eiendom der er bleven meddeelt hende Skjøde uden at dette ved dets Tinglæsning har erholdt nogen Paategning om det til Citanten udstedte Fæstebrev.

Men ligesom det ikke mod Citantens Benægtelse er beviist, at dette Fæstebrev skulde være udstedt senere end det er dateret, hvorimod det modsatte endog edelig er bekræftet af Udstederen, fornævnte Tobias Johansen, saaledes skjønnes det heller ikke, at den Omstændighed, at det ikke er bleven tinglæst i rette Tid kan svække dets Gyldighed.

Det er nemlig klart, at Fæsterens Forsømmelse med at lade sit Fæstebrev tinglæse inden den i Frd. 8de Februar 1810 §. 6 foreskrevne Tid, hvorledes Forord-

ningens Bestemmelser om den deraf flydende Virkning end maatte fortolkes, dog i det høieste kunde medføre en Ret for Udfæsteren til at unddrage sig fra Contractens Opfyldelse som ugyldig; men da Forordningen aldeles intet Forbud indeholder mod, at han kan frafalde denne Indsigelse, saa maa et Fæstebrev, uagtet det ikke er blevet tinglæst i rette Tid, dog ansees som forpligtende for ham, naar han ved desuagtet at lade Fæsteren forblive i Brugen og Afbenyttelsen af det Fæstede i Gjerningen har lagt for Dagen, at han vilde at Contracten skulde være gjeldende, og saaledes stiltiende har frafaldet den Indsigelse mod dens Gyldighed, hvoraf han kunde have benyttet sig. I nærværende Tilfælde kan der desuden saameget mindre være nogen Grund til at ansee Fæstebrevet ugyldigt af den ommeldte Aarsag, som Tobias Johansen under Eed har bekræftet, at han holdt Fæstebrevet tilbage, fordi han ikke vilde udlevere Citanten det, førend han havde opfyldt den ved Fæstebrevet indgaaede Forpligtelse, at sætte Huset i forsvarlig Stand, af Frygt for at han, naar Fæstebrevet først var blevet tinglæst, skulde vise sig efterladen i Opfyldelsen af denne Forpligtelse, og det følgelig maa antages, at Citantens Medcontrahent selv har lagt denne Hindring i Veien for at faae Fæstebrevet læst inden den i Anordningerne foreskrevne Tid.

Men naar det saaledes maa antages, at det omhandlede Fæstebrev har været forbindende for Udstæderen Tobias Johansen, saa skjønnes det heller ikke ret-

tere, end at det samme og maa antages med Hensyn til Indstævnte som senere Eier af Gabrielsminde; thi endskjøndt Frd. 8de Februar 1810 §. 6 viser, at Fæstebreves Tinglæsning ikke blot er paabuden for at den fornødne Rigtighed kunde holdes med den ved Forandring af Fæster paabudne Afgifts Erlæggelse, men og fordi saadant i andre Henseender er anseet for nyttigt, saa kan der dog ingen Grund være til at antage, at saadant Paabud skulde være skeet med Hensyn til deres Betryggelse, som senere maatte erhverve Eiendomsret til det bortfæstede Gods. Da nemlig Fæstegods ikke kan afbenyttes uden ved Bortfæstning, og, hvad det Væsentligste deraf angaaer, Bøndergaarde, end ikke uden ved Bortfæstning paa Fæsterens Livstid, saa kan den ny Erhverver allerede paa Grund af Godsets Beskaffenhed ikke være uvidende om, at han uden Hensyn til Indholdet af de derom oprettede Fæstebreve, ingen Dispositionsret over samme kan erhverve, og forsaavidt det kunde interessere ham at kjende de nærmere Betingelser for Bortfæstningen, er det langt naturligere, at han søger Oplysning herom af Fæsteprotocollerne end af Pantebøgerne. Hermed stemmer og den Synspunct, der ligger til Grund for Cancelliets Skrivelse af 1ste October 1811, hvori det, i Betragtning af Hensigten med Fæstebreves Tinglæsning, er anseet for tilstrækkeligt at disse extraheres i Justitsprotocollen, uden at det behøves at indføre dem i Skjøde- og Panteprotocollerne, ligesom Frd. 25de November 1831 §. 3 ogsaa viser, at de deri fore-

skrevne Regler om Tinglæsningen af Forpagtnings- og Leiecontracter om Jord, der netop ere givne til Sikkerhed for senere Afhændelser eller Behæftelser, ei ere anvendelige paa Fæstegods, hvortil de dog fornuftigviis maatte være blevne udvidede, saafremt Fæstebreves Tinglæsning havde været paabuden i samme Øiemeed som Tinglæsningen af Forpagtnings- og Leiecontracter. Vel ere de Forpligtelser, der paaligge Eieren af Fæstegods, ikke altid anvendelige paa Huse, der og kunne være opførte paa Jorder, hvilke det er Eieren tilladt at inddrage under Gaardens egen Drift, men ligesom Frd. 8de Februar 1810 ikke indeholder mindste Spor til, at Tinglæsningen af Fæstebreve paa Huse skulde være paabuden af andre Grunde end Tinglæsningen af Fæstebreve paa Gaarde, saaledes giver den heller ingen Anledning til at antage, at Forskjellen mellem Fæstebreve og Leiecontracter paa Huse, uden al Hensyn til disse Contracters Indhold, skulde sættes deri, at hine alene havde Huse, der vare opførte paa Fæstegods, til Gjenstand og at Forordningens Bestemmelser, hvad Huse betræffe, som Følge deraf alene vare anvendelige paa saadanne Huuslodders Bortfæstning, hvortil kommer, at det i alt Fald ikke er beviist, at Kokkehuset ikke er opført paa Fæstegods eller oprettet under saadanne Betingelser, at det kunde være Indstævnte tilladt aldeles at nedlægge samme og inddrage dets Jord under Gaardens Drift, i hvilken Henseende det og kan bemærkes, at det af Indstævnte fremlagte Skjøde paa Ga-

brielsminde, der er en Parcel af Hovedgaarden Baades-gaard, visér at Eiendommen ikke blot bestaaaer af frit Hartkorn.

Naar Indstævnte dernæst har formeent, at det omtvistede Fæstebrev i alt Fald først kunde ansees fuld-byrdet ved dets Overlevering til Citanten, da skjønnes denne Formening heller ikke at kunne billiges, hvorimod Contracten maa antages at være gaaet i Opfyldelse fra den Tid, da Citanten tiltraadte Husets Besiddelse og Brug i Medfør af det udstedte Fæstebrev.

Ligesaalidet skjønnes Citantens Fæstebrev at kunne tabe sin Gyldighed med Hensyn til Indstævnte som senere Eier enten derved, at det ikke har været ommeldt i de Auctionsconditioner, hvorefter Gabrielsminde i sin Tid er bleven solgt, da Undladelsen heraf i alt Fald alene kunde give Indstævnte et Regressøgsmaal mod den, der har ladet Eiendommen bortsælge, eller derved, at der ikke beviisligen har været udstedt noget Reversal-fæstebrev eller at Fæstebrevet ikke er bleven indført i nogen Fæsteprotocol, siden Reversalfæstebrevet ikkun er paabuden til Sikkerhed for Godseieren for at han deri kan have Beviis mod Fæsteren, og det følgelig ikke kan paaligge denne at drage Omsorg for Reversalets Udste-delse eller Opbevaring ved Godset, saalidet som Fæsteren kan være ansvarlig for, at der ved Godset holdes nogen Fæsteprotocol, eller at hans Fæstebrev deri indføres.

Endelig kan det heller intet relevere, at der ikke ved Tinglæsningen af det til Indstævntes Hustru

udstedte Skjøde er givet dette nogen Paategning om Citantens Fæstebrev, da saadant med Hensyn til Fæstebreve maa ansees ufornødent.

Efter alt Foranførte vil Citanten i Overeensstemmelse med den af ham som Sagvolder i første Instants nedlagte Paastand blive at frifinde for Indstævntes Tiltale. Processens Omkostninger for begge Retter blive efter Omstændighederne at ophæve, dog at Indstævnte i Medhold af Frd. 3die Juni 1796 §. 42 vil have at betale Citantens her for Retten befalede Sagfører, Procurator Skeel, samt Procurator Bonnezen for hans Udlæg og Arbeide med det under nærværende Sags Drift her for Retten for Citanten erhvervede Tingsvidne, Salarier, der skjønnes at kunne fastsættes til 15 Rbdlr. Sølv for den Første og 3 Rbdlr. Sølv for den Sidste, hvorimod det Procurator Bonnezen ved Underretsdommen tillagte Salair af 5 Rbdlr. Sølv, der billiges, bliver at udrede af det Offentlige.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Det til Sagen forsaavidt den ikke har været beneficeret hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Citanten, Huusmand Anders Sørensen Stryhn af Kokkehuset, bør for Indstævnte, Eieren af Gabrielsminde F. Suhrs Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger for begge Retter ophæves, dog at Indstævnte betaler Procurator Skeel her for Retten og Procurator Bonnezen, den Første 15 Rbdlr. Sølv og den Sidste 3 Rbdlr. Sølv i Salarier, hvorimod det Procurator Bonnezen ved Underretsdommen tillagte Salair af 5 Rbdlr. Sølv udredes af det Offentlige.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 21.

Sager angaaende Lodsvæsenet kunne ei indankes til Landsoverretterne.

I Sagen:

Lods Jørgen Sommer af Korsøer,

contra:

Baadfører Peder Andersen Hou.

(Afsagt den 25de Mai 1835.)

Da Sager angaaende Lodsvæsenet eller Lodsernes Rettigheder og Pligter, forsaavidt samme høre til Afgjørelse ved Rettergang, ifølge Frd. 30te April 1806, indeholdende Over-Admiralitetsrettens Instruction, dens 2den Cap. §. 8 Litr. b henhøre under bemeldte Domstols Paakjendelse, hvori der ikke ved Forordningen angaaende Lodsvæsenet i Danmark af 27de Marts 1831 og det

under samme Dato udkomne Reglement for Lodsindretningen er skeet nogen Forandring, og den af Citanten, Lods Jørgen Sommer af Korsøer, erhvervede Kongelige Bevilling af 6te Januar d. A., hvorved det er bleven tilladt, at nærværende i første Instants inden Korsøer Kjøbstads Gjesteret paadømte Sag maa indstævnes her for Retten og der paakjendes, uanseet at dens Gjenstand ikke udgjør den for Overretten bestemte summa appellabilis, alene kan antages at indeholde en Dispensation fra Lovgivningens almindelige Forskrifter, forsaavidt Sagen efter dens Værdi ikke vilde være Gjenstand for Appel her til Retten, men ingenlunde forsaavidt den efter sin Beskaffenhed aldeles ikke henhørte under denne Rets Paakjendelse, saa vil nærværende Sag, hvori tvistes om Citantens Ret til at affordre Indstævnte Lodspenge, her fra Retten blive at afvise.

Da Sagen for begge Parters Vedkommende har været beneficeret, har stemplet Papiir ikke deri her for Retten været at forbruge.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag afvises.

No. 22.

Sager angaaende Told- og Consumtionssvig bør i Medfør af Frd. 1ste Februar 1797 §. 119 behandles gjesteretsviis, hvad enten Confiskation har funden Sted og de confiskerede Varers Eier som Følge deraf optræder som Sagsøger, eller Paatale skeer efter Toldvæsenets Foranstaltning.

I Sagen:

Procurator Damkjær, som Actor,

contra:

De Tiltalte, Bagersvend Julius Ross, Bagerlærling Salomon Simonsen, Bagermester Ludvig Meincke, Møllerlærlingerne Frederik Pedersen og Jørgen Hansen, Møllersvend Hans Jochumsen, Tjenestekarl, nu Indsidder Lars Frederiksen, samt Lieutenant og Toldbetjent Cornelius Frederik Mentzel.

(Afsagt den 13de Juni 1835.)

Med Hensyn til de Tiltalte, Bagermester Ludvig Meincke, Møllerlærlingerne Frederik Pedersen og Jørgen Hansen, Møllersvend Hans Jochumsen, og Tjenestekarl, nu Indsidder Lars Frederiksen, der under nærværende Sag sigtes, den første som Hovedmand, og de øvrige som Medhjelpere ved begaaet Indsmugling, samt forsaavidt Tiltalte Bagerlærling Salomon Simonsen ligeledes er sigtet for at have været Medhjelper ved Indsmugling, hvilken Sigtelse, skjøndt ikke berørt i den her til Retten udtagne Stævning, ikke destomindre for hans Vedkommende vil blive at tage under Paakjendelse, da bemeldte Tiltalte for Sagen i det Hele er bleven indvarslet her til Retten, hvor han og, hvad bemeldte Punct angaaer, er bleven actioneret og defenderet, bliver den af de Tiltaltes Defensor i 1ste Instants for Nakskov Byting nedlagte, men

ved Underretsdommen forkastede Afviisningspaastand, i Henhold til hvilken deres Defensor her ved Retten har fremsat Paastand om Underretsdommens Annullation, at underkaste Prøvelse.

Bemeldte Paastand, der er bygget paa, at Sagen forsaavidt den angaaer forøvet Told- og Consumtions-svig uretteligen skulde være anlagt som Justitssag, iste-detfor overeensstemmende med Frd. 1ste Februar 1797 §. 119 at være paastævnet for en Gjesteret, har Underdommeren ikke fundet sig foranlediget til at tage til Følge, da han har antaget at Gjesteretsbehandling i nys-citerede Paragraph ikkun er anordnet for det Tilfælde, hvor Confiskation har fundet Sted og de confiskerede Varers Eier optræder som Sagsøger for at gjenerholde samme, og derimod ikke foreskreven for Sager angaaende Toldsvig, som af Toldvæsenet foranstaltes anlagte.

Denne Underdommerens Formening findes imidlertid ikke at kunne gives Medhold. Naar det nemlig i ovenciterede Paragraph hedder "alle saadanne Sager skal indstævnes, føres og paadømmes gjesteretsviis", da kunde det vel efter den Forbindelse, hvori Paragraphen ved dens Begyndelsesord er sat med den foregaaende §. 118, der kun omhandler Paatale for Retten af skeet Anholdelse af Varer, synes, at Lovbudet i §. 119 ogsaa hertil indskrænkede sig, men foruden at Analogien af den ældre Consumtionsforordning af 15de October 1778 Cap. XV., cfr. Frd. 16de Februar 1820 §. 30, taler imod at lægge saadan Indskrænkning i bemeldte

Paragraphs Bud, findes og selve Frd. af 1ste Februar 1797 herimod at frembyde Modgrunde, da oftnævnte §. 119, der i Forbindelse med de 3 nærmest forudgaaende og 2 paafølgende Paragrapher, under Overskrift "Paatale" udgjør en Underafdeling af Forordningens 1ste Afdeling XIte Post som er inscriberet "om Confiskationers Behandling, Bøders Inddrivelse og confiskerede Varers samt Bøders Deling", maa antages ikke mindre at have foreskrevet Procesmaaden for de Sager, der angaae Bøders Inddrivelse, end for dem, der betræffe iværksatte Confiskationer, hvilket og bestyrkes derved, at §. 121 nævner i Almindelighed "Told- og Consumtionssager", og naar Underdommeren for den af ham antagne Mening har paaberaabt Frd. 1ste Februar 1797 §. 127 og Sport. Regl. 22de Marts 1814 §. 21, da skjønnes det ikke rettere, end at disse Lovsteder netop udvise, at Sager, hvori Bøder søges for begaaet Told- og Consumtionssvig, ikke ere Gjenstand for Behandling som Justitssager, efterdi det under en modsat Forudsætning vilde have været ligesaa ufornødent i det førstmeldte Lovsted specielt for det Tiifælde, at den Saggivne ikke er tilstede, at anordne Beskikkelse af et Forsvar for ham, som i det sidstnævnte at fastsætte, at der med Hensyn til Betaling for Forhører i Toldovertrædelses-Tilfælde skal, naar den Skyldige ikke udfindes og der ei heller haves Gods at holde sig til, forholdes efter Sport. Reglementets §. 12 og 18, samt i Henseende til Diætpenge efter Anordningerne for Justitssager.

Det findes derfor, at den paa ovennævnte Tiltaltes Vegne fremførte Indsigelse mod for den dem paasigtede Indsmugling at underkastes criminel Tiltale og Dom, maa ansees beføiet, og at som Følge heraf den ergangne Dom for de Tiltalte Bagermester Meinckes, Møllerlærlingerne Frederik Pedersens og Jørgen Hansens, Møllersvend Hans Jochumsens og Indsidder Lars Frederiksens Vedkommende in totum, og for Tiltalte Bagerlærling Salomon Simonsen, forsaavidt han er sigtet som Medhjelper ved Indsmugling, maa blive at kjende uefterrettelig.

Forsaavidt Actionen dernæst angaaer de af Bagersvend Julius Ross og Bagerlærling Salomon Simonsen for Retten under Eeds Tilbud afgivne urigtige Forklaringer, have bemeldte Tiltalte vel under de tidligere Forhører forklaret og under Eeds Tilbud vedblevet, at de hverken selv have været Tiltalte Bagermester Meincke behjelpelige med Indsmugling, eller erfaret at samme for ham er udført ved andre, og senere under Forhører den 30te April og 3die December f. A. maattet tilstaae, at de baade selv have iværksat saadan Indsmugling og havt Leilighed til at bemærke, at andre foretog samme. Men ligesom det Urigtige i deres først afgivne Forklaringer forsaavidt det angik deres egne Handlinger ikke vil kunne paadrage dem Strafskyld, saaledes skjønnes der ei heller med Hensyn til den nære Forbindelse mellem deres eget Forhold, og de af andre forøvede Handlinger, hvorom Forklaring blev dem

afforbret, at være tilstrækkelig Anledning til for deres i sidstnævnte Henseende afgivne urigtige Udsagn at belægge dem med Straf, hvorimod de under denne Post af Sagen efter Omstændighederne for Actors videre Tiltale ville være at frifinde.

Imod Tiltalte Lieutenant og Toldbetjent Cornelius Frederik Mentzel, der er actioneret for at skulle have conniveret med Indsmugling af 2 Sække Meel, er intet Beviis i saa Henseende fremkommet, hvisaarsag han for Actors Tiltale bliver at frifinde.

Iøvrigt ville de Tiltalte Julius Ross og Salomon Simonsen have at tilsvare Actionens Omkostninger hver for sit Vedkommende, og derunder hver især ⅙ Deel af de Actor og Defensor i første Instants ved Underretsdommen tillagte Salarier, hvis Størrelse billiges, samt af det Salarium som bliver Actor her ved Retten, Procurator Damkjær, at tilkjende, hvilket bestemmes til 12 Rbdlr. Sølv, hvorimod Resten af bemeldte Salarier vil være at udrede af det Offentlige.

Sagens Behandling i første Instants er ligesom Sagførelsen sammesteds fremmet med tilbørlig Hurtighed; derimod findes Defensor i første Instants, Procurator Bonnezen, ved sin brugte Skrivemaade at have forskyldt de Mulcter til Nakskov Kjøbstads Fattigkasse og Justitskassen, der ere ham paalagte ved Underretsdommen, hvilken desaarsag forsaavidt bliver at stadfæste.

Actionen her ved Retten har ikke været forbunden med ulovligt Ophold.

Defensionen har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: For de Tiltalte, Bagermester Ludvig Meinckes, Møllerlærlingerne Frederik Pedersens og Jørgen Hansens, Møllersvend Hans Jochumsens og Tjenestekarl, nu Indsidder Lars Frederiksens Vedkommende, samt forsaavidt Tiltalte Bagerlærling Salomon Simonsen er sigtet som Medhjelper ved Indsmugling, bør Bytingsdommen uefterrettelig at være. Iøvrigt bør Bagersvend Julius Ross og Salomon Simonsen, samt Tiltalte Lieutenant og Toldbetjent Cornelius Frederik Mentzel, de 2 Første for Actors videre Tiltale og Sidstnævnte for Actors Tiltale i denne Sag frie at være.

De Tiltalte Julius Ross og Salomon Simonsen tilsvare Actionens Omkostninger hver for sit Vedkommende, og derunder hver især ½ Deel af de ved Bytingsdommen de befalede Sagførere i 1ste Instants tilkjendte Salarier, samt af Salarium til Actor for Overretten, Procurator Damkjær, 12 Rbdlr. Sølv, hvorimod Resten af bemeldte Salair udredes af det Offentlige.

Med Hensyn til de Defensor i 1ste Instants, Procurator Bonnezen, paalagte Mulcter bør Bytingsdommen ved Magt at stande.

Nysmeldte Mulcter udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og iøvrigt at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 23.

En Sag afviist, paa Grund af at Indstævnte, formedelst en urigtig Angivelse af hans borgerlige Stilling i Klagen til Forligelsescommissionen, efter Omstændighederne maatte antages at have havt nogen Grund til at formene, at Klagen ikke angik ham, og derfor var udebleven fra Forligsmæglingen.

I Sagen:

Overskjærermester J. Heinisch,

contra:

Smedesvend og Commissionair Werrenrath.

(Afsagt den 22de Juni 1835.)

Under nærværende Sag, hvorunder Citanten, Overskjærermester J. Heinisch, søger Indstævnte, Smedesvend og Commissionair Werrenrath, tilpligtet enten at betale 207 Rbdlr. 75 ß. Sedler og Tegn eller under en daglig Mulct at aflægge Regnskab for nogle ham af Citanten betroede Incassationer m. m., er fremlagt et Indlæg af Frederich Carl Werrenrath, hvori denne har paastaaet Sagen, forsaavidt den maatte angaae ham, afviist og sig tilkjendt Kost og Tæring hos Citanten, hvilken Paastand han grunder derpaa,

at han i Stævningen er benævnt Smedesvend og Commissionair, samt i den af Citanten sidst indgivne Klage til Forligelsescommissionen, hvorefter der af ham ikke er bleven givet Møde, Smedesvend; skjøndt han intet Borgerskab har som Commissionair, men kun kaldes saadan, fordi han besørger et og andet for Andre, hvorimod han siden den 5te Februar 1816 har været indlemmet som Smedemester i Stadens Grov- og Kleinsmedlaug, samt under 30te Juni 1817 har erhvervet Borgerskab som Meel- og Grynhandler her i Staden.

Vel er det nu ikke af Indstævnte benægtet, at han staaer i det i Klagen og Stævningen omhandlede Mellemværende med Citanten, ligesom han og har givet Møde ved Forligelsescommissionen efter den af Citanten først udtagne Klage, hvori Indstævnte alene er benævnt som Commissionair; hensees der imidlertid til, at den sidst indgivne Klage ikke udtrykkelig er angiven at være udtagen i Continuation af eller Forbindelse med den første, samt at i hiin Parternes Mellemværende er anført af anden Beskaffenhed saavelsom Citantens Tilgodehavende med et andet Beløb end i denne, saa skjønnes det ikke, at Indstævnte, der i den sidst udtagne Klage er benævnt Smedesvend, og efter Indholdet af den derefter udstedte Indkaldelse alene erholdt Kundskab om, at Sagen angik en Sum af 207 Rbdlr. 75 ß., kunde have nogen tilstrækkelig Anledning til at antage, enten at denne Klage angik samme Gjenstand eller stod i nogen Forbindelse med den første, eller, naar hensees til, at

det af ham uimodsagt er anført, at der i den Gaard, hvori han har Bopæl, boe flere Familier af Haandværksklassen og deriblandt en Smedemester, som har flere Arbeidere, at den overhovedet vedkom ham; og da det, som Følge heraf, maa tilskrives Citantens egen Forseelse i Henseende til den feilagtige Maade, hvorpaa fornævnte Klage er affattet, at der intet Møde efter samme er bleven givet af Indstævnte, hvortil denne, naar han havde Grund til at antage at Klagen ikke angik ham, ei heller kunde være pligtig, saa findes det ikke at Citanten efter Grundsætningerne i Lovgivningen om Forligsvæsenet kan være berettiget til at erholde Dom over Indstævnte efter meerbemeldte Klage, hvorimod Sagen vil blive at afvise.

I Kost og Tæring vil Citanten være pligtig at betale Indstævnte 2 Rbdlr. Sølv.

I Medfør af Frd. 3die December 1828 §. 44 No. 6, jfr. med §. 42 1ste Post No. 7, vil der være at forelægge Citanten en passende Frist til at foranstalte de tvende af ham i Gjenpart fremlagte Qvitteringer afskrevne paa stemplet Papiir, iøvrigt har det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir været forbrugt.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag afvises.

I Kost og Tæring betaler Citanten, Overskjærermester J. Heinisch, til Indstævnte, Smedemester Frederich Carl Werrenrath, 2 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

Citanten forelægges herved 8 Dages Frist til at foranstalte de tvende af ham i Gjenpart fremlagte Qvitteringer afskrevne paa stemplet Papiir.

No. 24.

Reqvirenten af en Executionsforretning kan ikke fordre, at Reqvisitus, naar han paaanker denne, skal foruden Executionsforretningen fremlægge den Domsact, som har ligget til Grund for samme.

I Sagen:

Proprietair Rasmussen,

contra:

Hr. Amtsprovst Wedel i Skaarup, Ridder af Dannebrogen.

(Afsagt den 29de Juni 1835.)

Indstævnte, Amtsprovst Wedel i Skaarup, Ridder af Dannebrogen, har paastaaet nærværende Sag, hvorunder Citanten, Proprietair Rasmussen, paaanker en efter Indstævntes Reqvisition hos ham foretagen, og paa Høiesteretsdom af 27de Juni f. A. grundet Executionsforretning, betræffende en Brændepræstation af Bøgeskovgaard, afviist paa Grund af at Citanten ingen fuldstændig Act har fremlagt.

Da Citanten har fremlagt den paaankede Executionsforretning in forma beskreven, saa maa Indstævntes Formening om Actens Ufuldstændighed antages at være grundet derpaa, at Citanten ikke tillige har fremlagt de Domsacter, hvorpaa Executionen er grundet.

Men en Forpligtelse hertil skjønnes ikke at kunne paaligge Citanten; det er nemlig vel ved Frd. 19de August 1735 §. 7, jfr. med L. 1—24—34, gjort Reqvirenten af en Executionsforretning til Pligt, at have Domsacten tilstede under Forretningen, men ligesom Reqvisitus, som Følge heraf, ei kan komme i den Nødvendighed at bekoste Domsacten for at forsvare sig mod den tilsigtede Execution, saaledes er det heller intetsteds paalagt ham, at han, naar han vil paaanke Executionen, skal foruden at tage Executionsforretningen beskreven, tillige fremlægge den eller de Domsacter, der have ligget til Grund for denne Forretning.

Det maa derfor ansees overladt til Reqvisiti eget Godtbefindende, at tage saadanne Udskrifter af de Retshandlinger, som ere gaaede foran Executionen, som han til sit eget Tarv og Sagens Oplysning anseer fornødne, uden at Reqvirenten, i hvis Magt det altid staaer at fremlægge Domsacten, kan paanøde ham at løse denne for Appellens Skyld.

Som Følge heraf, og da den Omstændighed, at Indstævnte benytter de ham tilhørende Domsacter ved andre Sager af samme Gjenstand som nærværende, naturligviis ikke kan begrunde nogen Forpligtelse for

Citanten i Henseende til disse Acters Anskaffelse, der ellers ikke paalaae ham, vil den af Indstævnte nedlagte Afviisningspaastand ikke kunne gives Medhold, men da han for dette Tilfælde har forbeholdt sig Contraappel og Tilsvar i Sagens Realitet, vil denne dog ei heller for Tiden kunne tages under Paakjendelse.

Thi eragtes: Den af Indstævnte, Hr. Amtsprovst Wedel i Skaarup, Ridder af Dannebrogen, nedlagte Paastand om nærværende Sags Afviisning kan ikke gives Medhold.

No. 25.

Straffen for falsk Vidnesbyrd funden uanvendelig formedelst Mangel paa beviislig dolus. Derimod ansees Vidnet med en arbitrair Straf for at have beediget sin Forklaring, uagtet det nærede Tvivl om der i samme laae en fyldestgjørende Besvarelse af de fremsatte Spørgsmaal, og saaledes ikke havde været ganske enigt med sig selv om det ogsaa kunde aflægge Eden, uden at overtræde Sandheden.

I Sagen:

Procurator Benzon, som Actor,

contra:

Tiltalte Wilhelmine Henriette Mønsted, Lars Nicolaysens Hustru.

(Afsagt den 4de Juli 1835.)

Under et inden denne Rets 3die Vidnekammer af Rasmus Nielsen Haarbye til Oplysning om hans Hustrues, Helene Gjerdings Forhold optaget Tingsvidne, har Tiltalte, Wilhelmine Henriette Mønsted, Lars Nicolaysens Hustru, der under nærværende Sag actioneres for falsk Vidnesbyrd, paa Spørgsmaal om Vidnet vidste, at bemeldte Helene Gjerding havde krænket Vidnecitantens ægteskabelige Rettigheder, og hvad det desangaaende kunde forklare, udsagt, at hun, medens hun var i Parternes Tjeneste 2 Gange havde bemærket, at 2 forskjellige Mandspersoner vare særskilte, hver een Gang, med Helene Gjerding gaaet ind i Parternes Sovekammer, hvor de forbleve i nogen Tid; men at det var hende ubekjendt hvad der passerede mellem dem, undtagen forsaavidt en i Skjænkestuen værende Hoboist Jensen, som var tilstede den ene af disse Gange, havde udsagt, at han ved at see gjennem Nøglehullet paa Døren til Sovekammeret havde seet den ommeldte Mandsperson ligge i Sengen hos Helene Gjerding, hvorhos hun tilføiede at hun ikke selv havde bemærket, at Jensen kiggede igjennem Nøglehullet.

Denne Forklarings Rigtighed bekræftede Tiltalte, efterat den for hende var oplæst og ratihaberet, derpaa med Eed.

Efterat Hoboist Jensen under et senere Tingsvidne var afhørt, og derunder blandt andet havde for-

klaret, at han ved den foromhandlede Leilighed havde gjort Tiltalte opmærksom paa, hvad der passerede i Sovekammeret mellem hendes Madmoder og den Mandsperson, som var gaaet ind i Værelset med hende, samt at hun paa saadant hans Andragende ligeledes saae igjennem det ommeldte Nøglehul, blev Tiltalte atter indstævnet som Vidne og foreholdt denne Hoboist Jensens Forklaring, i hvilken Anledning hun vedgik Rigtigheden af, at hun af Jensen var bleven gjort opmærksom paa, hvad der passerede i Sovekammeret, samt at hun ogsaa selv havde seet igjennem Nøglehullet, og da bemærket at den ommeldte Mandsperson laae i Sengen hos Helene Gjerding i en saadan Stilling, at man kunde formode at de havde legemlig Omgang med hinanden, hvorhos hun ligeledes bekræftede denne Forklarings Rigtighed med Eed.

Vel har nu Tiltalte saaledes, ved under sin første Afhørelse at bevidne, at det var hende ubekjendt hvad der passerede i Sovekammeret mellem fornævnte Mandsperson og Helene Gjerding, undtagen forsaavidt hun havde erfaret saadant ved Hoboist Jensens Beretning, samt at hun ikke selv saae ham kigge igjennem Nøglehullet, afgivet en Forklaring, der staaer i Strid med hendes senere Vidnesbyrd, hvilket sidste hun under nærværende Sag har vedtaget som det rigtige; hensees der imidlertid til, at Tiltalte til Undskyldning for sit Forhold med, ved hendes første Afhørelse at fortie, at hun selv havde erfaret det forommeldte Factum, har

anført, at hun undsaae sig ved at vedgaae med egne Øine at have seet, hvad der foregik i Sovekammeret og derfor, da hun ikke udtrykkelig blev spurgt om hun selv havde seet Nielsens Hustru ligge i Sengen med Mandspersonen, og heller ikke dengang troede at hun skulde beedige sin Forklaring, lod sig bevæge til at fortie dette, samt at hun, da hun blev opfordret til at aflægge Eden og nu hæsiterede om hun skulde tilbagekalde sin Forklaring som urigtig, ikke i det Øieblik kunde komme ganske i det Rene med sig selv, om der med Hensyn til den Maade, hvorpaa hendes Forklaring var tilført Protocollen, virkelig laae nogen Usandhed deri, saa skjønnes der dog, især naar hensees til, at den 3die Qvæstion, der gik ud paa, om Vidnet intet videre vidste til Oplysning om Parternes Forhold Sagens Gjenstand betræffende, blev frafaldet, samt at det ikke af Vidneforhøret kan sees, at Tiltalte førend hendes Afhørelse udtrykkeligen er bleven betydet, at hun vilde komme til at beedige sin Forklaring, at Tiltalte, der forøvrigt har forsikkret, at hun virkelig ikke dengang erindrede selv at have seet Hoboist Jensen kigge gjennem Nøglehullet, kan ansees overbeviist, at hun paa den Tid, da hun aflagde Eden, klarligen har været sig bevidst at hun beedigede noget Usandfærdigt, og at hun saaledes med fri Villie og fuldt Forsæt har vidnet aabenbar Løgn.

Da Tiltalte imidlertid førend hun aflagde Eden i alt Fald burde have gjort Vidnedommeren opmærksom paa den Tvivl hun nærede, om der i hendes Forklaring

laae en fyldestgjørende Besvarelse af det til hende fremsatte Spørgsmaal, og altsaa dog har forseet sig ved at aflægge Eden, uagtet hun ei var ganske enig med sig selv, om hun ogsaa kunde gjøre dette uden at overtræde Sandheden, vil hun, der maa antages at være i en Alder af omtrent 29 Aar, og ikke er befunden forhen at have været straffet, ikke kunne undgaae at vorde anseet med en arbitrair Straf, der efter Omstændighederne og med særdeles Hensyn til, at der ikke er mindste Anledning til at antage, at hun har villet vidne Nielsens Hustru til Fordeel, men alene har ladet sig bevæge til det Tilbageholdne i hendes Forhold ved et undskyldeligt Motiv, skjønnes at kunne fastsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage, hvorhos hun vil være pligtig at erstatte Actionens Omkostninger, hvorunder Actor, Procurator Benzon, bliver at tillægge 5 Rbdlr. Sølv i Salair.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Wilhelmine Henriette Mønsted, Lars Nicolaysens Hustru, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage, samt betale alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder i Salair til Actor, Procurator Benzon, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 26.

Spørgsmaal om Fortolkningen af Lovens 2—23—10 *).

I Sagen:

Inspecteurerne for Kirken i Storeheddinge, Etatsraad, By- og Herredsfoged Bluhme og Sognepræsten Hr. Holst, samt bemeldte Kirkes Værge, Brændeviinsbrænder P. Hauberg sammesteds,

contra:

1. Gjestgiver H. Christophersen; 2. Kjøbmand og Dannebrogsmand P. Svendsen; 3. Kjøbmand H. Hoffmeier; 4. H. Permin; 5. Procurator Barfoed; 6. Møller Schiølert; 7. Kjøbmand C. Permin; Avlsbrugerne: 8. R. Sørensen; 9. C. Jørgensen; 10. Johan Conradt; 11. Hans Pedersen; 12. Michael Jensens Enke med Lavværge; 13. Hermann Pedersen; 14. Søren Pedersen; 15. Ole Larsen; 16. Hermann Bendsen; 17. Poul Larsen; 18. Christian Andersen; 19. Hermann Sørensen; 20. Lars Hansen; 21. Jens Nielsen; 22. Jens Christensen; 23. S. Madsen; 24. Niels Jensen; 25. Kastrup; 26. Præstmark; 27. M. Olsen; 28. Poul Pedersen; 29. Lars Nielsen; 30. Poul Rasmussen; 31. Lars Hansen; 32. Frede-

*) Cfr. Ørsteds Haandbog, 6te Bd. S. 586 et seq.

rik Carlsen; 33. Rasmus Larsen; 34. Niels Christensen; 35. Lars Jensen; 36. Anders Hansen; 37. Christen Andersen; 38. Jørgen Jørgensen; 39. Hans Olsen; 40. Niels Poulsen; 41. Peder Christian Madsen; 42. Jens Erichsen; 43. Michael Michaelsen; 44. Kjøbmand S. H. Hoffmeier; 45. Brændeviinsbrænder Ovesen; 46. Avlsbruger Niels Andersen; 47. Niels Larsen, og 48. Jeppe Nielsen, samtlige i Storeheddinge.

(Afsagt den 3die August 1835.)

Ved Stævning af 24de Januar dette Aar paaanke Citanterne, Inspecteurerne for Kirken i Storeheddinge, Etatsraad, By- og Herredsfoged Bluhme og Sognepræsten Hr. Holst, samt bemeldte Kirkes Værge, Brændeviinsbrænder P. Hauberg sammesteds, en i en af de Indstævnte, Gjestgiver H. Christophersen, Kjøbmand og Dannebrogsmand P. Svendsen, Kjøbmand H. Hoffmeier, H. Permin, Procurator Barfoed, Møller Schiølert, Kjøbmand C. Permin, Avlsbrugerne: N. Sørensen, C. Jørgensen, Johan Conradt, Hans Pedersen, Michael Jensens Enke med Lavværge, Hermann Pedersen, Søren Pedersen, Ole Larsen, Hermann Bendsen, Poul Larsen, Christian Andersen, Hermann Sørensen, Lars Hansen, Jens Nielsen, Jens Christensen, S. Mad-

sen, Niels Jensen, Kastrup, Præstmark, M. Olsen, Poul Pedersen, Lars Nielsen, Poul Rasmussen, Lars Hansen, Frederik Carlsen, Rasmus Larsen, Niels Christensen, Lars Jensen, Anders Hansen, Christen Andersen, Jørgen Jørgensen, Hans Olsen, Niels Poulsen, Peder Christian Madsen, Jens Eriksen, Michael Michaelsen, Kjøbmand S. H. Hoffmeier, Brændeviinsbrænder Ovesen, Avlsbruger Niels Andersen, Niels Larsen og Jeppe Nielsen, samtlige i Storeheddinge, mod Citanterne ved Storeheddinge Byting anlagt Sag, betræffende de Indstævntes Forpligtelse til at svare Tiende til bemeldte Kirke, under 25de August forrige Aar af Cancellieraad og Borgemester Brorson i Kjøge som Sættedommer afsagt Kjendelse, hvorved Citanternes Paastand om, at Sagen burde været afviist fra Underretten, er bleven nægtet Medhold, saavelsom en derefter i bemeldte Sag under 3die November næstefter afsagt Dom, ved hvilken de Indstævnte for dem og efterkommende Eiere eller Brugere af Storeheddinge Kjøbstads Jorder ere fritagne for at svare Tiende til samme Kjøbstads Kirke fra den 30te April forrige Aar, saalænge denne Kirke med egne Midler og andre Indtægter kan vedligeholdes, hvorhos Processens Omkostninger ere ophævede og Citanternes befalede Sagfører i første Instants, Procurator Rye, tillagt 30 Rbdlr. Sølv i Salair hos det Offentlige.

Denne Dom have Citanterne paastaaet enten kjendt uefterrettelig at være eller og underkjendt og forandret saaledes, at Citanterne paa Storeheddinge Kirkes Vegne frifindes for de Indstævntes Tiltale, samt at de Indstævnte i begge Tilfælde tilpligtes at betale Citanterne Sagens Omkostninger for begge Retter skadesløst.

Derimod have de Indstævnte, næst at excipere mod Citanternes principale Paastand, paastaaet Underretsdommen stadfæstet, og Citanterne paa Storeheddinge Kirkes Vegne tilpligtede at betale de Indstævnte Processens Omkostninger med noget Tilstrækkeligt.

Citanterne have grundet deres i 1ste Instants nedlagte Paastand om Sagens Afviisning paa den Formening, at Nationalbanken og den Kongelige Kasse burde have været indvarslede under Sagen, eftersom Storeheddinge Kjøbstads tiendeydende Hartkorn er behæftet til Nationalbanken for en Bankhæftelses-Capital af 524 Rbdlr. 56 ß. rede Sølv, og til det Offentlige for Landskatten, som deraf svares efter Frd. 15de April 1818, og Bankens saavelsom det Offentliges Tarv, som Følge heraf, formeentlig verserer under Sagens Qvæstion.

Men da denne alene gaaer ud paa, hvorvidt de Indstævnte ere pligtige at svare Tiende til Storeheddinge Kirke af de til bemeldte Kjøbstad hørende Jorder, som de Indstævnte have i Eie eller Brug, og saaledes alene verserer mellem de Indstævnte som Tiendeydere

paa den ene, og Citanterne som Eiere af Tienden paa den anden Side, uden at de Indstævnte have villet gjøre Banken eller den Kongelige Kasse deres Rettigheder stridige eller sat disse under Qvæstion i nærværende Sag, saa skjønnes det ikke at kunne have paaligget de Indstævnte, at indvarsle disse Instituter under Sagen, hvori Dommen naturligviis alene kan afgjøre, hvad der skal være Ret mellem de tvistende Parter, hvorimod Citanterne, saafremt de antoge, at det, for det Tilfælde, at de Indstævntes Paastand maatte gives Medhold, vilde være overeensstemmende med deres eget Tarv, at Banken og den Kongelige Kasse ei vare forblevne uvidende om nærværende Tvist, i alt Fald selv maatte have at træffe de i saa Henseende fornødne Foranstaltninger.

Naar Citanterne dernæst her for Retten have anført, at Underdommeren ikke alene af den forommeldte Grund burde have afviist Sagen, men ogsaa fordi de Indstævntes Paastand, efter de Udtryk, hvori den var affattet, formeentlig indbefattede samtlige Storehedinge Kjøbstads Jorder samt disses nærværende og tilkommende Eiere, uagtet disse Jorder ikke blot eies og bruges af de Indstævnte, men der og ere flere Lodseiere i samme, som aldeles ikke have deeltaget i Sagen, samt fordi de Indstævnte, forsaavidt de ikke ere Eiere men ikkun Leiere eller Brugere af de omhandlede Jorder, maatte ansees incompetente til at reise nærværende Sag i eget Navn og uden vedkom-

mende Eieres udtrykkelige Samtykke dertil, da vil disse Indsigelser, der ikke ere fremførte i 1ste Instants, alene kunne komme i Betragtning her for Retten, forsaavidt de maatte ansees af saadan Beskaffenhed, at Retten ex officio dertil maatte have at tage Hensyn.

Dette skjønnes imidlertid alene at være Tilfældet, forsaavidt den Indsigelse angaaer, at de Indstævntes Paastand om at nyde Tiendefrihed ikke blot skulde have indbefattet de Jorder, som de selv havde i Eie eller Brug, men ogsaa dem, hvoraf andre vare Eiere, da det, hvad de øvrige Indsigelser betræffe, er klart, at den Regel, der maatte blive antaget ved Dommen i nærværende Sag i Henseende til den omtvistede, paa Jorderne hvilende Forpligtelse, og maa blive at tage til Følge for disses tilkommende Eiere, og Dommen med Hensyn til de øvrige Indstævnte, der blot ere Leiere af de omhandlede Jorder, naturligviis, forsaavidt de have leiet disse Jorder af andre end Citanterne, maa blive uden Indflydelse for Eierne, der ei have deeltaget i Sagen, hvorimod det i modsat Fald maatte beroe paa Citanterne selv, om de vilde lade Spørgsmaalet afgjøre i den Udstrækning, hvorpaa Paastanden gaaer ud. Men ligesom det er klart, at hiin Erindring, om den end havde været grundet, ei kunde have havt Sagens Afviisning i det Hele til Følge, men i alt Fald blot kunne have bevirket at Dommen maatte indskrænkes til de af Storeheddinge Kjøbstadsjorder, hvoraf de Indstævnte vare i Besiddelse, saaledes findes det heller ikke, at den

Paastand, de Indstævnte i 1ste Instants have nedlagt, kan antages at have indbefattet samtlige Storeheddinge Kjøbstads Jorder.

Da nemlig denne Paastand lyder paa: "at Citanterne for sig og efterkommende Eiere og Brugere af Storeheddinge Kjøbstads Jorder fritoges for at svare Tiende o. s. v.", saa er det tydeligt nok, at Meningen ikke har været at paastaae Fritagelse for Ydelsen af den omtvistede Tiende for samtlige Storeheddinge Kjøbstads Jorder, men at man alene har havt de af bemeldte Jorder for Øie, som de Indstævnte, der i 1ste Instants vare fremtraadte som Citantere, havde i Eie eller Brug, hvoraf igjen følger, at Underretsdommen, der er affattet i Overeensstemmelse med de Indstævntes Paastand, heller ikke kan tillægges nogen videre Udstrækning, eller antages at have decideret noget med Hensyn til de Jorder, hvis Eiere ikke have deeltaget i nærværende Sag.

Vel har Citanterne endnu til Styrke for den af dem nedlagte principale Paastand her for Retten anført, at Afgjørelsen af det Spørgsmaal, hvorom der tvistes, formeentligen henhører under Øvrighedens Virkekreds, samt at de Indstævnte ogsaa selv skulde have erkjendt dette ved at indgaae med en Ansøgning om at nyde den omtvistede Tiendefrihed til det Kongelige Danske Cancellie, af hvem dog Ansøgningens Bevilgelse er nægtet, saa at Sagen endog paa Grund heraf formeentlig maa ansees som endeligen afgjort.

Men ligesom det ikke skjønnes, at de Indstævnte, saafremt Spørgsmaalet i nærværende Sag maatte qvalificere sig til Afgjørelse af Domstolene, kan antages at have frafaldet deres Ret til at faae den omtvistede Forpligtelse decideret paa saadan Maade derved, at de først have gaaet supplicando til Værks, og det saa meget mindre, som de kan have henvendt sig til det Kongelige Danske Cancellie som det Collegium, der fører Overbestyrelsen af Kirkers og offentlige Stiftelsers Gods, og i hvis Magt det derfor stod, paa Kirkens Vegne at indrømme de Indstævntes Begjering, saafremt Collegiet maatte have fundet sig foranlediget dertil, saaledes findes det heller ikke, at det Spørgsmaal, hvorom der under nærværende Sag tvistes, kan ansees unddraget fra Domstolenes Paakjendelse, da her ikke handles om et ved Øvrighedens Regulation af Kirkens og Menighedens gjensidige Retsforhold engang bestemt Bidrag til dens Vedligeholdelse, men om en ved den almindelige Lovgivning Grundeierne i Menigheden paalagt Ydelse til Kirken, samt hvorvidt de lovbestemte Betingelser for sammes Ophørelse kan antages at være forhaanden, i hvilken Henseende Yderne, naar de og Kirkens Bestyrere ei kunde blive enige, maae være berettigede til at faae deres Mening underkastet Domstolenes Prøvelse, ligesom disse naturligviis i saa Fald ikke alene maae være beføiede til at indlade sig paa Fortolkningen af de herhen hørende Lovsteder, men og til at undersøge, hvor-

vidt de i Loven bestemte Betingelser kunne antages i Gjerningen at være gaaet i Opfyldelse eller ikke.

Da Citanternes principale Paastand efter det Foranførte ei kan gives Medhold, vil Sagens Realitet følgelig blive at tage under Paakjendelse.

Hvad nu denne angaaer, da støtte de Indstævnte fornemmelig deres Mening om, ikke længere at være pligtige at yde Tiende til Storeheddinge Kirke, paa L. 2—23—10, ifølge hvilken Besidderne af Kjøbstadjorder formeentligen ikke ere forpligtede til at give Tiende til Kirken, naar denne har andre Midler, hvormed den kan vedligeholdes, hvilket nu skal være Tilfældet med Kirken i Storeheddinge, da denne har opsamlet en Capital af nogle og fyrgetyve Tusinde Rigsbankdaler, af hvis Renter i Forbindelse med de øvrige Kirken tillagte Indtægter ikke alene dens aarlige Udgifter rigeligen kan bestrides, men der endog haves et betydeligt Overskud til extraordinaire Udgifter, uden at den omtvistede Tiende behøver at medregnes.

Forsaavidt nu Citanterne med Hensyn til dette Lovsteds Fortolkning have bemærket, at der ved Udtrykket: "Kjøbstæder som Avl bruge" alene kan være sigtet til Communerne, forsaavidt disse for egen eller Kæmnerkassens Regning bruge Avl, men ikke til Kjøbstædjorder og Indbyggere, samt at bemeldte Artikel ved at undtage visse Kjøbstæder fra at svare Tiende, ikkun kan have havt Hensyn til de Kjøbstæder, hvor Tienden paa den Tid, Loven udkom, endnu ikke var indført, og som

enten ved sær Benaadning vare fritagne for at svare Tiende, eller som paa den Tid havde andre Midler, hvormed deres Kirker kunde vedligeholdes, men ingenlunde til at betage de Kjøbstædkirker, som allerede vare i Besiddelse af saadan Tiende denne deres Ret, eller at gjøre den afhængig af visse Omstændigheder for Fremtiden, da skjønnes disse Bemærkninger ikke at kunne billiges.

Det er af den Forbindelse, hvori L. 2—23—10 staaer med de 9 foregaaende Artikler, der handle om Tiende af Bondejord, samt med den paafølgende 11te Artikel, der har Sædegaarde til Gjenstand, klart, at den maa have til Hensigt at bestemme den paa Kjøbstædjorder i Almindelighed hvilende Tiendepligt. Der kan følgelig ligesaa lidet være nogen Anledning til at indskrænke Artiklen til saadanne Kjøbstæder, der for egen Regning bruge nogen Avl, hvilket dog ei vil kunde skee uden ved Bortforpagtning af Kjøbstadens Jorder, i hvilket Tilfælde det er klart, at Tienden ingen virkelig Indtægt vilde afgive for Communen, da der i saa Fald vilde tabes i Forpagtningsafgiften, hvad der vandtes ved Tienden, som til at antage, at Lovgiveren skulde være gaaet ud fra den Forudsætning, at Kjøbstædjorder i Almindelighed vare ubetinget tiendepligtige, og ved den omhandlede Artikel blot havde villet undtage visse Kjøbstæder fra en saadan almindelig Forpligtelse. Artiklen har heller ingenlunde Form af nogen Undtagelse, men indeholder kjendeligen en almindelig Regel for Kjøbstæd-

jordernes Tiendepligt, i hvilken Henseende den og kun har stadfæstet den ældre Retstilstand. Paa Landet, hvor Kirken ikke eies af Menigheden, men enten tilhører Kongen eller privat Mand, og hvor følgelig Kirkeeierens og Menighedens Tarv kunde komme i Strid med hinanden, var det fornødent, at begges Retsforhold med Hensyn til Kirkens Vedligeholdelse nøiagtigen blev bestemt, og den Regel L. 2—23—1, 2 og 3 har indført for Menighedens Bidrag er ogsaa af den Beskaffenhed, at den paa faa Undtagelser nær, hvortil der dog er taget Hensyn i 2—23—11 og 13, maatte træffe alle Menighedens Medlemmer. I Kjøbstæderne, hvor Menighederne selv eie deres Kirker, fandt derimod en saadan Strid ikke Sted, ligesom Byrden med Kirkens Vedligeholdelse, saafremt denne skulde skee ved Hjelp af Tiender, alene vilde træffe enkelte Medlemmer af Menigheden. Det er derfor naturligt, at Lovgiveren har overladt til Menigheden selv, paa hvad Maade den vilde sørge for Kirkens Vedligeholdelse, og at han kun, hvor Omstændighederne gjorde det fornødent, har fundet det overeensstemmende med Billighed, at paalægge Eierne af Kjøbstædjorderne at yde Tiende til Kirken. Men da denne Forpligtelse er betinget af, at Kjøbstaden ingen andre Midler har, hvormed Kirkens Vedligeholdelse kan bestrides, saa maa den og bortfalde med Betingelsen, ligesom det og vilde være ubilligt, at Eierne af Kjøbstadens Jorder, naar de ved at yde Tiende gjennem en Række af Aar, havde bidraget til at sætte Kirken

i den Stand, at den for Fremtiden kunde vedligeholdes af dens egne Midler, skulde vedblive at være uforholdsmæssig betyngede fremfor Menighedens øvrige Medlemmer, blot i den Hensigt, at Kirken kunde opsamle unødvendige Capitaler.

Naar Citanterne herved have erindret, at Kjøbstedkirkerne paa denne Maade efterhaanden kunde miste deres bedste og sikkreste Indtægter, og derved sættes ud af Stand til ei alene at samle saadanne Capitaler, hvorved deres egen Subsistents kunde sikkres og tilstrækkelige Fonds haves til deres aarlige Reparationer og Vedligeholdelse, men og til i Overeensstemmelse med Lovens 2—22—71 at afholde visse Skoleudgifter og efter 2—22—64 at komme andre uformuende Kirker til Hjelp i Nødstilfælde, da er det allerede foran viist, at Lovgiveren ikke har betragtet Tienden af Kjøbstedjorder som det Middel, hvorpaa Kirkernes Vedligeholdelse i Kjøbstederne fornemmelig skulde grundes, ligesom den befrygtede Fare for Kjøbstedkirkernes Ødelæggelse og vil findes ugrundet, naar hensees til, at Tienden, hvor den engang i Mangel af andre Midler er bleven indført, ikke kan bortfalde, med mindre det bevises, at andre Midler til Kirkens Vedligeholdelse haves, hvorved der naturligviis maa tages Hensyn til de Forpligtelser, der ved Loven ere paalagte Kjøbstedkirkerne i Henseende til Vedligeholdelsen af Skolebygningerne, hvorimod der ikke kan være nogen fornuftig Grund til at beskatte Menigheden og endnu mindre enkelte af dens Medlemmer

for at opsamle Midler, hvorved Kirken i Nødstilfælde kunde komme andre Kirker til Hjelp.

At L. 2—23—10 ikke alene handler om Kirkens Andeel i Tienden, men om Tienden i det Hele, hvoraf Delingen bestemmes saavel til Fordeel for Præsten som for Kirken, skjønnes intet at kunne relevere i nærværende Tilfælde, hvor der alene er Spørgsmaal om den Tiende, de Indstævnte hidtil have ydet til Kirken, ligesom det heller ikke findes, at de af Citanterne paaberaabte Rescripter af 24de Januar 1705 og 26de August 1740 kunne afgive noget Argument til deres Fordeel, da Bestemmelserne i disse, der forøvrigt ikkun have paabudet Tienden i saadanne Tilfælde, hvor de paagjeldende Kirker manglede Midler til at bestride deres Udgifter og Vedligeholdelse, netop ere grundede paa L. 2—23—10, og altsaa, skjøndt saadant ikke udtrykkelig er fastsat, dog maatte være at forstaae saaledes, at Tienden igjen kunde bortfalde, saafremt Kirkerne i Tiden paa anden Maade bleve forsørgede, ligesom Tienden ved Rescr. 30te October 1716 ikkun er paabuden for det Tilfælde, at ikke andet Forslag til Kirkens Vedligeholdelse kunde gjøres.

Naar Citanterne fremdeles have yttret, at de Indstævntes Paastand gaaer ud paa, at der af Kirkens Overskud skulde gjøres dem en Gave, der formeentlig vilde være saa meget mere ubillig og uretfærdig, som den ikke i mindste Maade vilde komme Efterkommerne tilgode, men blot de nærværende Eiere, der ved at kjøbe Jorderne ingen Regning derpaa have gjort, idet Jor-

dernes Kjøbesum strax vilde stige i Forhold til den formindskede aarlige Byrde, hvorimod der, hvis Tienden engang i Tiden igjen blev paalagt, fordi Kirkens Fornødenheder imod Formodning udkrævede det, vilde paaføres de daværende Eiere, der havde kjøbt Jorderne som tiendefrie, et Tab, da skjønnes disse Erindringer heller ikke at kunne komme i Betragtning.

Her er nemlig aldeles ikke Spørgsmaal om at bortskjenke Kirkens Indtægter til Fordeel for de Indstævnte, men alene om disse bør fritages for at bære en Byrde, der hidtil har hvilet paa deres Jorder til Fordeel for Kirken, og da denne ved Loven ikkun er paalagt Jorderne betingelsesviis, saa er det naturligt, at den ikke kan have nedsat disses Priis i samme Grad som en stedsevarende Afgift, men at den større eller mindre Sandsynlighed, der til enhver Tid har været for at Byrden vilde ophøre, maa have havt Indflydelse paa deres Værdi, ligesom de efterkommende Eiere af de omhandlede Jorder, saafremt det nogensinde skulde blive nødvendigt atter at opkræve Tienden til Kirkens Vedligeholdelse, heller ikke kunde ansee sig fornærmede herved, eftersom en saadan Forpligtelse dog eventualiter hvilede paa Jorderne paa den Tid, de tilforhandlede sig samme, og det saa meget mindre, som det, hvis en slig Nødvendighed skulde indtræffe, dog i Almindelighed maa antages, at Udsigten til Jordernes Betyngelse maa have viist sig en rum Tid iforveien, ligesom Adgangen til deres Befrielse heller ikke pludselig er indtraadt, men er

forberedt ved den successive Forøgelse af Kirkens Formue gjennem en lang Række af Aar.

At den enkelte Mands Retsforhold til Communen skulde kunne forandres derved, at Kirke=Administrationen med mere eller mindre Held og Klogskab havde været istand til at sammenspare Fonds for Kirken, kan heller ikke, saaledes som Citanterne have yttret, ansees for anomalisk, da dog Byrderne for Communens Medlemmer tildeels maae beroe paa Maaden, hvormed dens Anliggender bestyres, ligesom det heller ikke skjønnes, at det Tilsyn, hvilket det som Følge heraf maa interessere Communens Medlemmer i Almindelighed eller Enkelte af samme i Særdeleshed at føre med Bestyrelsen af Kirkens Midler, skjøndt denne ikke i Almindelighed vedkommer dem, kan lade nogen Ulempe befrygte, eller at den Adgang, der maa gives dem til at sætte Nødvendigheden og Lovmæssigheden af de Byrder, der affordres dem til Kirkens Vedligeholdelse, under Qvæstion, hvad enten nu dette skeer for Øvrigheden, eller i de Tilfælde, som dertil kunde egne sig, for Domstolene, kan have andet end gavnlige Følger, cfr. Cancellie=Brev 18de April dette Aar.

Vel have Citanterne endnu formeent, at Sagen i alt Fald maatte afgjøres til Kirkens Fordeel paa Grund af den mellem denne og de Indstævnte under 9de Juli 1814 indgaaede og med Kongelig Sanction forsynede Forening, hvorved de have vedtaget at præstere et aarligt Vederlag istedetfor Tienden in natura, da denne

Forening formeentlig indeholder en contractmæssig Erkjendelse af Tiendepligten, som en bestandig paa Jorderne hvilende Byrde; men da det ommeldte Vederlag blot er sat i Stedet for Tienden, saa maa Ydernes Forpligtelse til at præstere samme og blive at bedømme paa samme Maade, som deres Forpligtelse til at yde Tienden selv, og Kirkens Ret til hiint maa følgelig forsaavidt Foreningen ikke indeholder noget, hvoraf det Modsatte kan udledes, hvilket dog ikke er Tilfældet, ophøre under de samme Betingelser, hvorunder dens Fordring paa Tienden selv maatte bortfalde.

Da nu Storeheddinge Kirke besidder saadanne Midler, at den ikke alene er i Stand til at bestride Omkostningerne med dens Vedligeholdelse, men endog kan have et aarligt betydeligt Overskud, uagtet den Indtægt, som den hidtil har havt af den omtvistede Tiende, ikke tages med under Beregning, saa skjønnes det ikke rettere, end at de Indstævntes Paastand om at fritages for at svare Tiende af de Jorder, hvoraf de ere i Besiddelse, saalænge denne Kirke med egne Midler og andre Indtægter kan vedligeholdes, maa ansees hjemlet i Lovens 2—23—10. Underretsdommen, der forøvrigt ingenlunde, som Citanterne have formeent, kan siges at være uendelig, fordi den har tillagt de Indstævnte en af Omstændighederne i Fremtiden betinget Fritagelse, vil følgelig blive at stadfæste.

Processens Omkostninger her for Retten vil efter Omstændighederne blive at ophæve.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Bytingsdommen bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Inspecteurerne for Kirken i Storeheddinge, paa Kirkens Vegne,

contra:

Gjestgiver H. Christophersen med Flere.

(Afsagt den 20de December 1836.)

Citanterne bør for de Indstævntes Tiltale i denne Sag frie at være. I Salarium til Procurator Rye, Cancellieraad Payngk samt Justitsraad Blechinberg betale de Indstævnte til hver af de tvende Førstnævnte 30 Rbdlr., og til den Sidstnævnte 60 Rbdlr., alt Sølv; saa betale de og til Justitskassen 5 Rbdlr. Sølv.

No. 27.

Tvist om Affenderen af et Vareparti, der havde oversendt Connossementet, forsynet med Endossement in blanco,

til Varenes Eier, samt tilkjendegivet ham, at have crediteret ham Kjøbesummen, men i Anledning af dennes derpaa indtrufne Fallissement havde ladet gjøre Arrest i Ladningen førend Skibets Afgang, kunde være berettiget til at nyde Fyldestgjørelse i samme fremfor Consignatarius,* der efter at have modtaget Connossementet fra Eieren havde gjort denne Forskud paa det consignerede Varepartie.

I Sagen:

Skibscapitain J. Koefoed,

contra:

Handelshuset Fiedler & Comp.

(Afsagt den 3die August 1835.)*

Nærværende, fra Kallundborg Kjøbstads Gjesteret hertil indankede Sag, hidrører fra en efter Reqvisition af Indstævnte, Handelshuset Fiedler & Comp., effectueret Arrestforretning i en Ladning Rug til Beløb 1148 Tdr., som Citanten, Skibscapitain J. Koefoed, havde indtaget i sit førende Skib, Karen Hedevig, beliggende paa Kallundborgs Red og bestemt til Rotterdam i Holland.

Efterat nemlig de Indstævnte havde i forrige Efteraar i det forommeldte Fartøi for Kjøbmand Heinrich Hirsch's Regning indladet det anførte Varepartie, blev der af Citanten for sammes Modtagelse udstedt 4 ligelydende, som det hedder, ikkun for eet gjeldende Connossementer, hvorved han paa sædvanlig

Maade forbandt sig til at aflevere den modtagne Rug efter sin lykkelige Ankomst i Rotterdam til de Indstævntes Ordre. Af disse Connossementer beholdt han selv det ene, og leverede de 3 andre Exemplarer til de Indstævnte, som ifølge hvad der er in confesso beholdt det ene og affendte de øvrige 2 forsynede med Endossement in blanco til Kjøbmand Heinrich Hirsch i Hamborg, hvem de tillige tilkjendegav at have crediteret den for hans Regning indkjøbte Rug med Mk. 6620. Strax efter Connossementernes Affendelse erholdt imidlertid de Indstævnte Underretning om at Heinrich Hirsch havde standset med Betaling, og da de ved at opgjøre deres Mellemværende med ham fandt, at der tilkom dem en Saldo af Bc. Mk. 10796. 8 foruden Rente og Recambio, reqvirerede de den 6te November forrige Aar Arrest foretaget i de ovennævnte i Skibet Karen Hedevig, der endnu ei var afseilet fra Kallundborg, indladede 1148 Tdr. Rug, og skjøndt Citanten protesterede imod den reqvirerede Arrest og under Reservation af alle Vedkommendes Ret gjorde de Indstævnte ansvarlige for det heraf muligt flydende Tab og in specie for det Tab, der maatte opstaae derved, at en Reise som han efter Rugens Aflevering i Rotterdam havde forpligtet sig til at foretage med en Ladning Steenkul fra Sunderland her til Staden, muligen blev forfeilet, blev dog paa Reqvirenternes eget An- og Tilsvar og under Forbehold af alle Vedkommendes lovlige Ret, Arrest og Beslag paa det omhandlede Varepartie

decreteret for den Sum 7224 Rbdlr. 5 Mk. 13⅕ ß. rede Sølv, hvortil, herunder tillige indbefattet de ved Forretningen foranledigede Omkostninger, de hos H. Hirsch fordrede Bc. Mk. 10,796. 8 efter Opgivende beløbe sig. De Indstævnte udtoge derpaa Stævning til Kallundborg Gjesteret, hvor de paastode Arresten stadfæstet og Skibscapitain Koefoed, som substitueret Mandatarius for Heinrich Hirsch, tilpligtet at betale 10,796 Bc. Mk. 8 ß. eller 7,197 Rbdlr. 64 ß. rede Sølv med Renter saavelsom Arrestforretningens Bekostning med 27 Rbdlr. 1 Mk. 13⅕ ß. rede Sølv, samt Søgsmaalets Omkostninger skadesløst. Skibscapitain Koefoed paastod derimod efter udtagen Contrastævning principaliter Arrestforretningen ophævet og sig for Tiltale frifunden, samt derhos tilkjendt en passende Erstatning for det ved Arresten ham og Skibets Redere foraarsagede Tab og Skade, dernnder indbefattet det Tab, han kommer til at lide ved ikke at kunne opfylde den indgaaede Contract om at afhente en Ladning Kul i Sunderland, saavelsom al den videre Skade, Tab og Ulempe, som kan foraarsages ham og Skibet i Anledning af Opholdet, efter uvillige Mænds Skjøn, med Renter heraf, og desuden fra Arrestens Dato Liggedagspenge 25 Gylden hollandsk Cour. daglig indtil Skibets Affeiling, ligeledes med Renter; hvorhos han in subsidium for det Tilfælde, at Arrestforretningen maatte vorde stadfæstet, paastod sig tilkjendt den ham tilkommende fulde Fragt med Caplak 1440 Gylden

4 Styver holl. Courant med Renter, saa og Liggedagspenge 25 Gylden holl. Courant fra Arrestens Dato indtil Skibets Affeiling, ligeledes med Renter, ligesom han endelig i hvert Fald paastod sig Procesomkostningerne skadesløst tilkjendte. Ved den derefter under 17de November forrige Aar affagte Dom blev i det Væsentlige den af Handelshuset Fiedler & Comp. nedlagte Paastand taget til Følge, idet Arrestforretningen blev stadfæstet, dog saaledes, at bemeldte Handelshuus tilpligtedes inden Udlosningen skete at betale Skibscapitain Koefoed den fulde for Rugen betingede Fragt, hvorhos Kjøbmand Heinrich Hirsch blev tilfunden at udrede de paastævnte 10,796 H. Bc. Mk. 8 ß. r. S. med Renter, 4 pCt., fra den 12te November samme Aar, hvorimod Parterne forøvrigt bleve frifundne for hinandens Tiltale og Sagens Omkostninger ophævede.

Denne Dom har Citanten, Skibscapitain Koefoed, ifølge her til Retten udtagen Appellationsstævning paastaaet derhen forandret, at den omhandlede Arrestforretning som ulovlig ophæves og han for de Indstævntes Tiltale frifindes, samt disse tilpligtes at betale ham i Fragt og Caplak for de ommeldte 2 Reiser hans førende Skib skulde og kunde have foretaget 1440 Gylden 4 Styver holl. Courant og L. Str. 63. 10. 5, og i Erstatning for det Tab og den Skade, der maatte ansees at være ham tilføiet ved det videre Ophold, hans Skib kommer til at lide foruden den Tid, der udfordres til at udføre disse 2 Reiser, en saadan Sum, som

uvillige dertil udmeldte Mænd maatte bestemme, alt med Renter fra den udtagne Contrastævnings Dato den 12te November forrige Aar indtil Betaling skeer, og endelig denne Sags Omkostninger skadesløst. Under den saaledes iværksatte Appel har Handelshuset Gotschalch & Comp. givet Møde for Stahl & Bertel i Rotterdam, og næst at bemærke at det til Heinrich Hirsch endosserede Connossement er blevet overdraget til Stahl & Bertel, og at disse herpaa have gjort ham et Forskud af f. 5138. 20, have de forsaavidt gjort fælles Sag med Citanten at de ligeledes have paastaaet det paa den omhandlede Ladning lagte Beslag ophævet, hvorhos de endvidere have paastaaet Citanten tilpligtet at fortsætte Reisen til Rotterdam. De Indstævnte have derimod, næst at inhærere deres for Underretten yttrede Formening om at Skibscapitain Koefoed ikkun kan ansees berettiget til at erholde halv Fragt af det omhandlede Partie Rug, iøvrigt procederet til Gjesteretsdommens Stadfæstelse, samt derhos paastaaet Citanten og Intervenienten tilpligtede at udrede Processens Omkostninger her for Retten, og Førstnævnte derhos tillige Omkostningerne for Underretten.

Forsaavidt nu de Indstævnte have paaberaabt dem, at det af Citanten for Rugens Modtagelse meddeelte Connossement var udstedt til Ordre, og at de følgelig, da de forbleve i Besiddelse af det ene Exemplar af dette Document, maatte mod Qvittering herpaa med fuldkommen Føie kunne fordre Ladningen igjen udleveret

af Citanten, der saalænge han endnu opholdt sig paa dansk Territorium ikke kjendte nogen anden Eier af Ladningen eller havde med andre at bestille en dem, findes det ikke at denne Erindring kan komme i nogen Betragtning. Foruden at de Indstævnte ingenlunde kunde siges at have under nærværende Sag grundet deres Ret til at tilbageholde Ladningen paa det Exemplar af Connossementet, der hos dem var blevet beroende, i hvilket Fald de, istedetfor at effectuere Arrest i Ladningen som Heinrich Hirsch's formeentlige Eiendom, selv maatte være fremstaaede som Eiere, er det ogsaa klart, at Citanten ved at udstede flere Exemplarer af Connossementet havde sat sig i et saadant Forhold til disses retlige Ihændehavere, at Afsenderne, naar de selv maatte erkjende at have disponeret over Connossementet i Faveur af Trediemand, ei kunde løse Citanten fra sin indgaaede Forpligtelse ved blot at tilbagelevere et enkelt af de af ham modtagne Exemplarer. Det bliver derfor at undersøge, om de Indstævnte kunde antages at have havt nogen Fordring paa Heinrich Hirsch, og i saa Fald om de i Medhold af Pl. 30te November 1821 vare berettigede til i saadan Anledning at lade foretage Arrest i det omhandlede Varepartie, som en ham tilhørende her i Landet beroende Gjenstand. Ligesom det nu under Sagen ikke er modsagt, at de Indstævnte ere Heinrich Hirsch's Creditorer for et Beløb af 10,796 Bc. Mk. 8 ß., saaledes maa det og ved de fra de Indstævntes Side producerede Bevisligheder i For-

bindelse med Interventientens egen Erkjendelse i hans fremlagte Breve ansees tilstrækkelig oplyst, at Heinrich Hirsch har standset med sine Betalinger og altsaa er at betragte som Fallent. Forudsat altsaa at de omqvæstionerede 1148 Tdr. Rug kunde antages at være hans Eiendom, maa den af de Indstævnte brugte Fremgangsmaade ansees fuldkommen stemmende med de ved Pl. 30te November 1821 etablerede Regler. Nu er det saa langt fra, at der er tilveiebragt nogen Oplysning om, at den af Heinrich Hirsch ved Connossementets Overdragelse til ham erhvervede Eiendomsret over det omqvæstionerede Varepartie skulde forinden Arrestforretningens Afholdelse være gaaet over til Trediemand, at det meget mere af de her for Retten fremlagte Documenter, i hvis Fremlæggelse uden dertil erhvervet Bevilling Sagens samtlige Parter maae antages at have været enige, fremgaaer, at Connossementet kun er fra Heinrich Hirsch bleven endosseret til Stahl & Bertel i Rotterdam for at disse som Consignatarier kunde for hans Regning modtage og forhandle Rugen. Vel er det af Stahl & Bertel uimodsagt avanceret, at de ved Connossementets Modtagelse have som Forskud paa den til dem consignerede Ladning udbetalt Heinrich Hirsch en betydelig Sum, men naar de i Forbindelse hermed paaberaabe dem, at Connossementet blev dem overleveret som haandfaaet Pant for dette deres Tilgodehavende, findes det ikke, at der herfor er tilveiebragt noget Bevis; thi

ligesom de ei have godtgjort, at en saadan Panteret enten udtrykkeligen er dem tilstaaet eller ifølge Handels-coutume tilkommer dem, kan ei heller den Omstændighed, at Connossementet er i endosseret Tilstand blevet dem oversendt, i og for sig relevere noget, da dette var en nødvendig Betingelse for at de kunde erholde det omhandlede Vareparti udleveret af Skipperen og for Heinrich Hirsch's Regning kunde besørge det realiseret. Om man derfor endog vilde antage, at de reelle Rettigheder i Ladningen, der med Samtykke af Ladningseieren Heinrich Hirsch maatte paa lovlig Maade være erhvervede af Trediemand, vilde være til Hinder for at de Indstævnte kunde holde dem til bemeldte Ladning, vil saadant dog være uden Indflydelse i nærværende Tilfælde, hvor det, efter hvad der ovenfor er bemærket, ikke er oplyst, at der er indrømmet Intervenienterne nogen reel Ret i Ladningen; thi at de i det Beløb, hvortil Ladningen ved den Realisation, som de efter sammes Modtagelse skulde iværksætte, blev udbragt, kunde liqvidere hvad de havde crediteret dennes Eier, kan naturligviis ikke hertil henføres.

Da saaledes den fra de Indstævntes Side brugte Fremgangsmaade maa ansees hjemlet ved Pl. 30te November 1821, maa det billiges at den afholdte Arrestforretning er ved den paaankede Dom bleven stadfæstet og Heinrich Hirsch tilpligtet til de Indstævnte at udrede det paastævnte Beløb, forsaavidt der herfor vil

kunne erholdes Fyldestgjørelse i den omhandlede Ladning Rug.

Hvad dernæst den af Citanten fordrede Fragt betræffer, da vil der, siden Dommen ikke fra de Indstævntes Side er contrapaaanket, ikke kunne blive Spørgsmaal om nogen Nedsættelse i det ham tilkjendte Beløb. Forsaavidt han derimod endvidere har paastaaet Godtgjørelse for den Fragt, han skulde have havt for at overføre en Ladning Kul fra Sunderland her til Staden og yderligere Erstatning efter uvillige Mænds Skjøn, vil denne Deel af hans Paastand ikke kunne gives Medhold, eftersom det mod de Indstævntes Benægtelse ikke er oplyst, at der ved den effectuerede Arrest i Ladningen er bleven paaført ham nogen videre Standsning i hans Reise end den, der er en Følge af at han ikke strax har udleveret Rugen til Arrest-Impetranterne.

Efter alt Foranførte maa det i Gjesteretsdommen antagne Resultat billiges, og bemeldte Dom vil derfor være at stadfæste, dog med den Indskrænkning, at de Indstævnte ikkun kjendes berettigede til for de paastævnte 10,796 Bc. Mk. 8 ß. eller 7,197 Rbdlr. 4 Mk. rede Sølv med Renter, 4 pCt. p. A., fra den 12te November forrige Aar indtil Betaling skeer, at søge Fyldestgjørelse i det omhandlede Partie Rug.

Forsaavidt derimod Intervenienterne have nedlagt Paastand om at Citanten skulde tilpligtes at fortsætte Reisen til Rotterdam, vil Sagen her fra Retten være

at afvise, siden dette Punct af Sagen er aldeles udenfor Klagen til Forligelsescommissionen og ei heller har været Gjenstand for Processen i første Instants.

Processens Omkostninger her for Retten blive efter Omstændighederne at ophæve.

Med Hensyn til at det af Intervenienterne her for Retten fremlagte Connossement er skrevet paa ustemplet Papiir, bliver den Kongelige Kasses Ret at forbeholde; iøvrigt er det Sagen tilhørende stemplede Papiir her for Retten rigtig forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Forsaavidt Intervenienterne Stahl & Bertel i Rotterdam have paastaaet Citanten, Skibscapitain J. Koefoed, tilpligtet at fortsætte den under Sagen omhandlede Reise til Rotterdam, afvises Sagen, og bør den paaankede Gjesteretsdom ved Magt at stande, dog saaledes, at de Indstævnte kun i det omhandlede Partie Rug kjendes berettigede til at søge Fyldestgjørelse for de paastævnte 10,796 Bc. Mk. 8 ß. eller 7,197 Rbdlr. 4 Mk. r. S. med Renter, 4 pCt. p. A., fra den 12te November forrige Aar indtil Betaling skeer.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves. Kongens Kasses Ret forbeholdes med Hensyn til at det af Intervenienterne her for Retten fremlagte Connossement er skrevet paa ustemplet Papiir.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Handelshuset Friderich & Edvard Gottschalk, som Mandatarius for Handelshuset Stahl & Bertel i Rotterdam,

contra:

Handelshuset Fiedler & Comp.

(Afsagt den 29de November 1836.)

Citanterne bør være berettigede til fremfor de Indstævnte at søge Betaling i den omhandlede Ladning Rug for den Sum hollandsk Courant Gylden 5138. 20 Cent. med lovlige Renter deraf samt Omkostninger, og bør den paaankede Arrestforretning forsaavidt være ophævet. Processens Omkostninger ophæves. Til Justitskassen betale de Indstævnte 5 Rbdlr. Sølv.

No. 28.

Bestemmelserne i Frd. 20de October 1819 §. 2 kunne ikke medføre, at Klageren, efterat en Sag angaaende verbale Injurier som Følge af den af ham nedlagte Paastand eengang er henviist fra Politieretten til Behandling og Paakjendelse ved den ordinaire Ret, skulde være pligtig at føre de Vidner, han attraaer afhørte til Sagens Oplysning, ved Politieretten.

I Sagen:

Arvefæster Niss Josephsen af Peirup,

contra:

Kromand Gottfred Larsen af Brobyeværk.

(Afsagt den 17de August 1835.)

Nærværende Sag har først været anlagt af Citanten, Arvefæster Nis Josephsen af Peirup, mod Indstævnte, Kromand Gottfred Larsen af Brobyeværk, ved Grevskabet Muckadells Birks Politieret, betræffende ærekrænkende Beskyldninger, som Indstævnte skulde have fremført mod Citanten ved det fra den 6te til 11te October forrige Aar afholdte Valgmøde i Sønderbrobye til Valg af Deputerede ved Provindsial-Stændernes Forsamling.

Da Forlig imidlertid ikke var at opnaae mellem Parterne, og den Paastand, hvilken Citanten i sin Klage havde nedlagt over Indstævnte, efter Dommerens Formening gik ud paa 3 Marks Bøder, blev Sagen, efterat Følgerne af en saadan Paastand var bleven Citanten betydet, paa dennes gjentagne Begjering i Medfør af Frd. 20de October 1819 §. 2 henviist til Afgjørelse ved den ordinaire Ret.

Citanten anlagde derefter Sag mod Indstævnte ved Grevskabet Muckadells Birketing, hvor han i Anledning af Indstævntes Benægtelse af at have fremført de paatalte Beskyldninger, begjerede og erholdt 3 Ugers Anstand paa Grund af et af ham ved Salling Herredsting tilstævnt Tingsvidne, hvorved han agtede at bevise sin Sigtelse.

Dette Tingsvidne paastod Indstævnte afviist, deels fordi Citanten ved ikke betimeligen at føre Vidner formeentlig i Medfør af L. 1—13—21 havde fortabt sin Ret til Vidneføring angaaende de paatalte Beskyldninger, deels fordi Citanten ikke havde tilveiebragt eller engang forlangt nogen Undersøgelse ved Politieretten om samme, men strax paastaaet Klagen henviist til den ordinaire Rets Behandling.

Den første af disse Indsigelser blev ikke af Vidnedommeren givet Medhold, hvorimod han bifaldt den anden, idet han antog, at Citanten efter den ved Frd. 20de October 1819 indførte summariske Procesform i Injuriesager ikke kunde føre Vidner angaaende de formeentlige Fornærmelser udenfor Politieretten, hvisaarsag han ved Kjendelse af 30te Marts dette Aar afviste den af Citanten udtagne Vidnestævning, og tilfandt denne at betale Indstævnte 3 Rbdlr. Sølv i Kost og Tæring.

Denne Kjendelse har Citanten nu indanket her for Retten, og paastaaet samme enten kjendt uefterrettelig at være, og Sagen som Følge deraf paa Vedkommendes Bekostning hjemviist, eller og underkjendt og derhen forandret, at det tilstævnte Tingsvidne nyder Fremme, samt at Citanten i ethvert Tilfælde tillægges Processens Omkostninger skadesløst for begge Retter.

Indstævnte har derimod paastaaet den paaankede Kjendelse stadfæstet, og Citanten tilpligtet at betale Processens Omkostninger skadesløst.

Hvad nu den første af de Indsigelser, hvorpaa Indstævnte har støttet sin for Underretten nedlagte Paastand om Tingsvidnets Afviisning, angaaer, da skjønnes det ikke rettere, end at Underdommeren med Føie har nægtet at give samme Medhold, og det saa-meget mere, som den Benægtelse, hvilken Indstævnte har paaberaabt sig alt at have afgivet for Politieretten, blot indeholdt en almindelig under Forligsmæglingen fremført Modsigelse af Klagens Indhold, og saaledes ingen bestemt Anledning gav Citanten til strax at føre Vidner, hvorimod den under Sagen fremlagte Udskrift af Muckadells Birketings Justitsprotocol viser, at Citanten strax efterat Indstævnte under Sagens Behandling ved den ordinaire Ret var fremkommen med en Benægtelse af Factum, har tilstævnet det omhandlede Tingsvidne til Salling Herredsret.

Derimod skjønnes Underdommerens Formening, at Citanten maa være ubeføiet til at føre Vidner angaaende de paaklagede Beskyldninger ved den ordinaire Ret, ikke at kunne billiges.

Underdommeren støtter sin Formening i saa Henseende paa Bestemmelserne i Frd. 20de October 1819 §. 2, ifølge hvilke Sagen, naar de mundtlige Beskyldninger, som paatales, ere af den Natur, at Klageren anseer sig beføiet til at nedlægge Paastand om 3 Marks Bøder, ikke destomindre skal foretages til Mægling og Undersøgelse paa den i Forordningens 1ste §. bestemte Maade, dog, hvad Mæglingen angaaer, med

Undtagelse af de Tilfælde, hvor den Fornærmede er pligtig at fralægge sig Beskyldningerne ved Dom, hvoraf han udleder, at Vidneføringen i slige Sager, naar denne til Sagens fuldstændige Oplysning ansees nødvendig, og bør finde Sted ved Politieretten, eller forsaavidt Vidnerne ikke henhøre under Politieretsdommerens Ressort, af ham maa foranstaltes iværksat ved den Politieret, hvorunder Vidnerne henhøre.

Men om det nu endog maatte antages som en Følge af foranførte Bestemmelser, at Dommeren, medens Sagen stod for Politieretten, burde have taget Indstævntes bestemte Erklæring over Klagens Indhold, og for det Tilfælde, at han nægtede at have brugt de i Klagen anførte Beskyldninger om og imod Citanten, søgt at oplyse Sagen ved Vidneførsel, forinden han, hvis denne Undersøgelse ei maatte have ført til Sagens mindelige Afgjørelse, henviste samme til videre Behandling og Paakjendelse ved den ordinaire Ret, saa skjønnes det dog ikke, at Citanten, fordi Underdommeren saaledes maatte have forsømt, hvad der fra hans Side havde været at iagttage, kan afskjeres sin Ret til nu, da Sagen er kommen for den ordinair Ret, at føre Vidner til Oplysning om Søgsmaalets Gjenstand, og det saa meget mindre, som det efter Lovgivningen, in specie Frd. 8de Marts 1799, er Pligt for Dommeren i private Politiesager at veilede Parterne, der ikke altid kunne forudsættes selv at have Kundskab om den Fremgangsmaade, de have at følge, ligesom det heller ikke

insees, at Indstævnte kan vorde udsat for nogen Forurettelse ved at det ommeldte Tingsvidne, der er tilstævnet længe førend Udløbet af den i L. 1—13—22 foreskrevne Frist, nyder Fremme, hvorimod det vilde være tvertimod Hensigten med den i Sagen angaaende saadanne Injurier, der ordentligviis maa oplyses ved Vidner, foreskrevne summariske Procesform, hvis det af Citanten tilstævnte Tingsvidne blev nægtet Antagelse ved den ordinaire Ret, og han saaledes blev nødsaget til at begjere Sagen paany foretaget ved Politieretten.

Efter alt Foranførte vil den paaankede Kjendelse være at underkjende og forandre derhen, at det af Citanten tilstævnte Tingsvidne bør nyde Fremme.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Det til Sagen hørende stempleds Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Det af Citanten, Arvefæster Niels Josephsen af Peirup, tilstævnte Tingsvidne bør nyde Fremme.

Processens Omkostninger ophæves.

No. 29.

Spørgsmaal, om andre Godseiere end de, der besidde Hovedgaarde, kunne ansees indbefattede under Benævnelsen "Proprietair" i Frd. 24de September 1708, 2den Post §. 13.

I Sagen:

Kjøbenhavns Amts Fattigkasse,

contra:

Inspectores qvæsturæ ved Kjøbenhavns Universitet.

(Afsagt den 21de September 1835.)

Ifølge dertil meddeelt fri Proces og den ham meddeelte Ordre søger Landvæsenscommissair og Procurator Knudsen, som beskikket Sagfører for Kjøbenhavns Amts Fattigkasse, under nærværende Sag de Indstævnte, inspectores qvæsturæ ved Kjøbenhavs Universitet, tilpligtede paa Universitetets Vegne, som Eier af Jordegods, at udrede Bidrag til bemeldte Kasse efter Frd. 24de September 1708 2den Post §. 13 og at betale denne Sags Omkostninger, derunder indbefattet et passende Salair til ham som Amts-Fattigkassens beskikkede Sagfører.

Ved den ovenciterede §. i Frd. 24de September 1708 er det foreskrevet, at en Kasse i hvert Herred skal indrettes for at kunne skaffe de fremmede Omløbere bort, og efterat det dernæst er bestemt, hvormeget de til Bonbestanden henhørende Personer hertil aarligen skulle erlægge, hedder det endvidere: "især skal hver Proprietair, enten han har Hovedgaard i Herredet eller ikke, give efter hans Godses Proportion noget raisonabelt hertil, fordi han som burde lade bortføre dem som findes paa Godset, bliver for en stor Byrde og Omkostning forskaanet." De Herredskasserne saaledes tillagte Ind-

tægter ere senere ved Reglement for Fattigvæsenet paa Landet af 5te Juli 1803 §. 47 Litr. a overdragne til Amts-Fattigkassen, og da Kjøbenhavns Universitet er i Besiddelse af Jordegods paa Kjøbenhavns Amt og følgelig efter Citantens Formening maa kunne henføres under Benævnelsen "Proprietair", har Citanten formeent, at Amts-Fattigkassens under nærværende Sag formerede Krav herved maa ansees tilstrækkelig begrundet. At Universitetet eier Jordegods, som er beliggende i Kjøbenhavns Amt, er under Sagen givet, men det er tillige in confesso, at dette Gods kun er at betragte som Strøegods, og at Universitetet ikke er i Besiddelse af nogen Hovedgaard, Sagens Udfald vil desaarsag væsentlig beroe paa, om Benævnelsen "Proprietair" kan paa det citerte Sted af Frd. 24de September 1708 antages at angaae andre Godsbesiddere end dem, der eie Hovedgaarde. Ligesom nu den omhandlede 13de §. bestemmer, hvilke Bidrag der skulle erlægges til de for at bestride Udgifterne ved fremmede Betleres Transport indrettede Herredskasser, saaledes afhandle de foregaaende §§. i den 2den Post af Frd. 24de September 1708 Maaden, hvorpaa der af de forskjellige Sognes Beboere skulde sørges for de i bemeldte Sogne hjemmehørende Fattige. Ogsaa her nævnes blandt dem, som det paaligger at yde Bidrag i den 8de §. Proprietairerne, men med det Tillæg, "som have deres Gaarde i Sognet", og Rescr. 5te Februar 1734 §. 7 og 5te Marts 1734 §. 7, der slutte sig til

denne Lovbestemmelse, have efter Ordet Proprietairer endvidere den Tillægsbestemmelse: "der opholde dem paa deres Sædegaarde". Det er altsaa kun dem som eie Hovedgaarde, der i denne Deel af Anordningen ere betegnede som Proprietairer, i hvilken Bemærkning denne Benævnelse ogsaa maa antages at være brugt i den foregaaende 6te §., hvor Proprietairen nævnes som den, der paa sit Gods kan meddele Udpantningsordre til Restancers Inddrivelse, en Myndighed der efter Lovgivningen ikke kunde antages at tilkomme den, der blot var i Besiddelse af Strøegods. Men at den samme Benævnelse skulde i den samme Anordning, kun nogle Paragrapher senere, være brugt i en herfra forskjellig og mere udvidet Betydning, er i og for sig kun lidet antageligt, og har ei heller nogen Hjemmel i den Forbindelse, hvori det omhandlede Udtryk i den nævnte 13de §. er brugt. Ogsaa her er Hovedgaard, nævnt i en saadan Ordføining med Proprietair, at det er umiskjendeligt, at Lovgiveren har ved den Sidstnævnte alene tænkt sig den, der var eier af en Hovedgaard, og i Modsætning til den indførte Sogneligning, hvortil Proprietairerne kun efter §. 8 skulde bidrage forsaavidt de havde deres G a a r d e i Sognet, er det foreskrevet at Ligningen til Herredskassen ogsaa skulde omfatte de Proprietairer, som ingen Gaarde havde i Herredet, hvorimod disse tvende sidste Ord vilde være aldeles overflødige, naar endog den, som slet ingen Gaard besad hverken i eller udenfor Herredet, skulde blot fordi han eiede noget

bortfæstet Bøndergods i Herredet, være pligtig at yde Bidrag til den forommeldte Kasse. Om denne Sidste, der ikke paa det ham tilhørende adspredte Gods havde den Myndighed, som tilkom Hovedgaards-Eieren, kunde det ei heller med Føie siges, at han blev befriet for den Byrde, at lade de fremmede Betlere bortføre af Godset, hvilket efter hans hele Stilling og Forhold ikke kunde vedkomme ham, men de Embedsmænd i hvis Districter Godset laae adspredt. At overalt Hovedgaards-Eiernes Stilling maa være at bedømme efter andre Regler end de Jorddrotters, der ikkun ere i Besiddelse af Strøegods, vise ei alene de af Indstævnte paaberaabte Bestemmelser om Jagten, men det samme fremgaaer ogsaa af de Forskrifter, der ere givne med Hensyn til Udskrivningen til militair Tjeneste, idet nemlig Frd. 20de Juni 1788 §. 12 paabyder, at Proprietairerne skulle paa deres Godser forfatte almindelige Ruller over Mandskabet, men at Amtsforvalterne derimod paa Strøegodset skulle sende Land- og Krigscommissairen slige Ruller. Hertil kommer endnu, at de Indstævnte i deres seneste Indlæg have paa det bestemteste benægtet, at det omhandlede Bidrag nogensinde er bleven svaret af Universitetets Jordegods, samt udtrykkeligen provoceret Modpartiet, saafremt det Modsatte blev paastaaet, til herfor at præstere Beviis, uden at der herimod er fremkommen andet end en generel Benægtelse og Exception, uagtet det ikke kunde falde Citanten vanskeligt at tilveiebringe den deciderede Oplysning, dersom virkelig

et sligt Bidrag var blevet det nævnte Jordegods paalignet. Men naar der saaledes som in casu alene er Spørgsmaal om hvilken Betydning der skal tillægges en enkelt Benævnelse, er en saadan Omstændighed ikke af Uvigtighed, og at det lige siden Emanationen af Frd. 24de September 1708 er af alle Vedkommende forudsat at dens 2den Post §. 13 ei kunde komme til Anvendelse paa Universitetet som Jordegods-Eier, afgiver saaledes et yderligere Datum for Rigtigheden af den Fortolkning, der i det Foregaaende er opstillet.

Som Følge heraf ville de Indstævnte for Citantens Tiltale i denne Sag være at frifinde.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Den befalede Sagførelse har været lovlig, og under Sagen har ei været Brug for stemplet Papiir.

Thi kjendes for Ret: De Indstævnte, inspectores qvæsturæ ved Kjøbenhavns Universitet, bør for Tiltale af Citanten, Kjøbenhavns Amts Fattigkasse, i denne Sag frie at være.

Processens Omkostninger ophæves.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Bestyrelsen for Kjøbenhavns Amts Fattigkasse,

contra:

Inspectores qvæsturæ ved Kjøbenhavns Universitet.

(Afsagt den 16de November 1837.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger for Høiesteret ophæves. Til Justitskassen betale Citanterne 1 Rbdlr. Sølv.

No. 30.

En Sag angaaende en Læredreng, der i Utide havde forladt sin Tjeneste, urigtigen anlagt som offentlig Politiesag.

I Sagen:

Cancellieraad og Procurator Beyer, som Actor,

contra:

Tiltalte Jacob Rasmussen af Svendborg.

(Afsagt den 22de September 1835.)

Da nærværende, i første Instants inden Svendborg Byes Politieret paakjendte Sag, hvorunder Tiltalte, Jacob Rasmussen af Svendborg, sigtes for i Utide at have forladt sin Tjeneste som Læredreng hos Glarmester Hans Andersen i Svendborg, af Underdommeren er behandlet som offentlig Politiesag, hvortil den efter Bestemmelserne i Frd. 21de Marts 1800 §. 11 No. 1, jfr. med Pl. 3die November 1832, ikke kan ansees qvalificeret, saa vil den i Sagen ved Underretten brugte Behandling og afsagte Dom være at annullere, ligesom Actionens Omkostninger, hvorunder Actor her

for Retten, Cancellieraad og Procurator Beyer, bliver at tillægge 5 Rbdlr. Sølv i Salair, som Følge heraf vil være at udrede af det Offentlige.

Den befalede Sagførelse her for Retten har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Den i nærværende Sag ved Underretten brugte Behandling og afsagte Dom bør uefterrettelig at være.

Actionens Omkostninger, hvorunder Actor her for Retten, Cancellieraad og Procurator Beyer, tillægges 5 Rbdlr. Sølv i Salair, udredes af det Offentlige.

No. 31.

Arbitrair Straf for skadefro Fordærvelse af Andres Ting.

I Sagen:

Prøveprocurator d'Auchamp, som Actor,

contra:

Tiltalte Jensine Dorthea Roerup og Anne Margrethe Georg.

(Afsagt den 20de October 1835.)

Det er under nærværende Sag ved egen Tilstaaelse i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder beviist, at de Tiltalte, Jensine Dorthea Roerup og Anne Margrethe Georg, af Misundelse over at Pigen Emilie Kirstine Ebbesen var kommen i

Besiddelse af en ny Kjole, have uden hun mærkede det overheldet samme med Skedevand, som de i den Hensigt havde taget med sig paa en Spadseretour, hvortil de havde indbudt hende. For dette Forhold, der efter den hemmelige Maade hvorpaa det er udført, ikke skjønnes at kunne bedømmes efter Slutningen af Lovens 6—20—1 eller efter Lovens 5—14, vil de Tiltalte, der er over criminel Lavalder, men ikke befundne forhen at have været straffede, blive at ansee med en arbitrair Straf, der efter Omstændighederne og i Medfør af Frd 12te Juni 1816 skjønnes at kunne fastsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage for hver.

I Erstatning til Pigen Ebbesen vil de Tiltalte i Overeensstemmelse med den under Sagen trufne Forening have at betale hver 1 Rbdlr. 3 Mk. Sedler og Tegn, ligesom de og vil være pligtige in solidum at udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvorunder Actor, Prøveprocurator d'Auchamp, bliver at tillægge 5 Rbdlr. Sølv i Salair.

Under den befalede Sagførelse har fra Justitsraad Weidemanns Side intet ulovligt Ophold fundet Sted; iøvrigt har Sagførelsen været lovlig.

Thi kjendes for Ret: De Tiltalte, Jensine Dorthea Roerup og Anne Margrethe Georg, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød hver i 4 Dage.

I Erstatning til Emilie Kirstine Ebbesen betale de Tiltalte hver 1 Rbdlr. 3 Mk. Sedler og Tegn.

Saa bør de og, een for begge og begge for een, udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder i Salair til Actor, Prøveprocurator d'Auchamp, 5 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 32.

Ulovlig Borttagelse af et i en Skov liggende dødt Dyr, som var anskudt ved en Dagen iforveien sammesteds afholdt Jagt, anseet som ulovlig Omgang med Hittegods.

I Sagen:

Procurator Hansteen, som Actor,

contra:

Tiltalte Gaardmand Rasmus Rasmussen Suhr af Birket.

(Afsagt den 14de November 1835.)

Tiltalte, Gaardmand Rasmus Rasmussen Suhr af Birket, der er 46 Aar gammel, og ikke befindes forhen at være tiltalt eller straffet, er under nærværende, i første Instants inden Fuglsang og Priorskov Birketing paakjendte Sag, tilstrækkeligen overført, den 8de Februar sidstleden i den Grevskabet Hardenberg Reventlow tilhørende saakaldte Teglskov at have bemægtiget sig en

der liggende død Spidshjort, og efterat have affkaaret og paa Stedet efterladt dens Hoved, Been og Indvolde, bragt Resten til sit Hjem, hvor han deraf forbrugte $\frac{1}{3}$, vurderet til 1 Rbdlr. Seddel, men de øvrige $\frac{2}{3}$ hos ham bleve antrufne og udleverede fornævnte Grevskabs Besidder. Derimod kan det ei ansees Tiltalte mod hans Benægtelse overbeviist, at han, der Dagen forud som Fæster havde forrettet Klapning ved en foretagen Jagt, og navnligen faaet det Tilhold i Teglskoven at eftersøge en undløben Spidshjort, der skulde være anskudt, allerede ved denne Leilighed skulde være bleven opmærksom paa det ommeldte Dyr. Skjøndt bemeldte Dyr, som fældet paa fornævnte Grevskabs Grund, alene af dettes Besidder lovligen kunde bemægtiges, kan dog, da en saadan Bemægtigelse af Dyret ifølge de Oplysninger, der have kunnet tilveiebringes, endnu ikke fra den Jagtberettigedes Side havde fundet Sted, det Tiltalte ovenfor imputerede Forhold ikke blive at henføre til Tyverie, hvorimod det findes at samme i den ergangne Underretsdom retteligen er betragtet som ulovlig Omgang med Hittegods, og Tiltalte derfor i Medfør af L. 5—9—2, jfr. med Analogien af Frd. 20de Februar 1789, anseet med en arbitrair Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage. Ligeledes maa det billiges, at Tiltalte er tilpligtet at udrede Actionens Omkostninger, og deriblandt Salarium til Defensor ved Underretten, Procurator Gjerding, 2 Rbdlr. Sølv, samt at tilsvare i Erstatning til Besidderen af ovennævnte

Grevskab 1 Rbdlr. Seddel, men da denne sidste Bestemmelse ikke er optagen i Underretsdommens Conclusion, bliver det fornødent at give en ny Conclusion, hvorved det endvidere vil være at paalægge Tiltalte at betale Salarium til Actor her for Retten, Procurator Hansteen, med 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants skjønnes ei at kunne paadrage Underdommeren Ansvar.

Sagførelsen ved begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Gaardmand Rasmus Rasmussen Suhr af Birket, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, samt udrede i Erstatning til Besidderen af Grevskabet Hardenberg Reventlow 1 Rbdlr. Seddel.

Saa bør han og tilsvare samtlige af Actionen lovlig flydende Omkostninger og deriblandt i Salarium til Defensor for Underretten, Procurator Gjerding, 2 Rbdlr. Sølv, og til Actor for Overretten, Procurator Hansteen, 4 Rbdlr. Sølv.

Den idømte Erstatning at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

*   *   *

Høiesterets-Dom, afsagt den 15de Januar 1836.

Rasmus Rasmussen Suhr bør bøde 20 Rbdlr. Sølv til Amtets Fattigkasse. I Henseende til Erstatningen og Actionens Omkostninger bør Lands-Over-

samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Schæffer for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 33.

Spørgsmaal om Broholm Gaard og Gods er at ansee som et Stamhuus.

I Sagen:

Cancellieraad og Herredsfoged Bruun, som Skifteforvalter i sidste Besidder af Broholms Gaard og Gods, afgangne Lieutenant A. v. Sehesteds Bo,

contra:

Lieutenant A. v. Sehesteds Enke, Edel Marie v. Sehested paa Broholm, samt Niels Frederik Bernhardt v. Sehested med Curator, Procurator Søren Hansen.

(Afsagt den 30te November 1835.)

Ved Stævning af 13de September forrige Aar paaanker Citanten, Cancellieraad og Herredsfoged Bruun, som Skifteforvalter i sidste Besidder af Broholms Gaard og Gods, afgangne Lieutenant A. v. Sehesteds Bo, efter erhvervet Opreisning, en inden Nyborg Bytings Gjesteret den 26de Marts næstforhen afsagt Dom, i en mellem Citanten paa den ene, og

Indstævnte, Lieutenant A. v. Sehesteds Enke, Edel Marie v. Sehested, paa den anden Side, opstaaet Tvist, betræffende Sidstnævntes formeentlige Forpligtelse til, enten i hendes afdøde Mands Bo at indbetale 40,000 Rbdlr. Sølv med lovlige Renter deraf fra den 2den November 1819 indtil Betaling skeer, eller at fravige Besiddelsen og Brugen af Broholm Gaard og Gods m. m.

Bemeldte Dom, hvorved Indstævnte er bleven frifunden for Citantens Tiltale, har Citanten paastaaet underkjendt og derhen forandret, at Indstævnte tilpligtes til hendes afdøde Mands, Lieutenant A. v. Sehesteds Bo at betale de paastævnte 40,000 Rbdlr. Sølv med Renter, 4 pCt., deraf fra den 2den November 1819 indtil Betaling skeer, eller under en passende daglig Mulct dømmes til at fravige og til Skifteforvalteren i fornævnte Bo, paa dets Vegne at aflevere Broholm Gaard og Gods, samt efter uvillige Mænds Skjøn at erstatte Boet hvad bemeldte Eiendom har kunnet indbringe i hendes Besiddelsestid. Saa har Citanten og i begge Tilfælde paastaaet, at Indstævnte, saavelsom hendes Søn Niels Frederik Bernhardt Sehested, der i første Instants med sin Curator, Procurator Søren Hansen, er indtraadt som Intervenient i Sagen, tilpligtes in solidum at betale Citanten Processens Omkostninger for begge Retter skadesløst.

Derimod have de Indstævnte paastaaet Underrets-dommen stadfæstet samt sig tilkjendte Processens Omkostninger for begge Retter skadesløst, hvorhos Lieutenant Sehesteds Enke for det Tilfælde at denne Paastand ikke maatte gives Medhold, har inhæreret den af hende i første Instants, ifølge anlagt Contrasøgsmaal, nedlagte Paastand om at nyde Erstatning for de af hende i hendes Besiddelsestid paa Broholm Gaard og Gods anvendte Bekostninger og betalte Skatterestancer, samt i den omtvistede Løsningscapital at nyde Liqvidation for den hende deraf formeentlig tilkommende Hoved- og Broderlod.

Det Document, der ved denne Sags Afgjørelse væsentligen bliver at tage i Betragtning, er et af afgangne Viceadmiral Caspar v. Wessel og Hustru Elisabeth Scheel, under 23de Juli 1749 oprettet og den 13de Marts 1750 allernaadigst confirmeret reciproqve Testament, i hvis 4de Post Testatorerne, efterat de i de foregaaende Poster havde bestemt, at den Længstlevende af dem for sin Livstid skulde nyde og beholde Broholm Gaard og Gods tilligemed deres øvrige Formue, samt at Admiral Wessels Stifbørn, de Sehesteder, som hans Hustru fornævnte Elisabeth Scheel i sit forrige Ægteskab med Oberstlieutenant Niels Sehested til Broholm havde avlet, skulde være deres Universalarvinger, have fastsat følgende: "Efterdi Broholm Gaard og Gods haver i meget lang Tid været en Familiegaard, saa er det saavel min som

min kjere Frues endelige og alvorlige Villie, at saavel Broholm som alt underliggende Bøndergods og tilhørende tvende Kirker, efter den herved følgende specificerede og af os begge underskrevne og forseglede Jordebog, skal efter vores dødelige Afgang tilfalde den af de Sehesteder og vore Børn som vil og kan indløse bemeldte Gaard og Gods for de 40,000 Rbdlr. som jeg, Elisabeth Scheel, den haver antaget for ved Skifte og Deling efter min salig Mand, Oberstlieutenant Niels Sehested, hvilken Capital tilligemed alle andre efterladende Midler og Formue skal efter Loven deles imellem vore Børn, som ere vore Arvinger; og dersom den ældste Søn vil eller kan indløse bemeldte Gaard og Gods for benævnte Summa, bør og skal han dertil være den nærmeste, og saaledes skal det fremdeles dermed forholdes saalænge en af de Sehesteder er til som vil og kan indløse den, saa at Broholm med alt den underliggende Bøndergods ingensinde fragaaer den Sehestedske Familie; i Særdeleshed maa ikke heller det Gods, som i Gudbjerg Sogn er beliggende, nogensinde abalieneres, men skal bestandig følge denne Familie paa den Maade som bestemt er."

Da det imidlertid ikke ved dette Testament udtrykkelig var fastsat, om den til Broholm Gaard og Gods i Medhold deraf nærmest berettigede Arvings Tiltrædelse i Fremtiden skulde skee efter Faderens eller først efter begge Forældrenes Død, saa blev det paa Ansøgning af Oberstlieutenant Anders Sehested, der først havde

tiltraadt Godset efter Testatorerne, og hans Hustru, Wibecke Marie Pultz, for at forekomme al Tvivl og Disput i Familien for Fremtiden, ved Kongelig Bevilling af 21de December 1775 anordnet: "at Broholm Familiegaard og Gods ikke skal tilfalde nogen af deres Børn, førend ved begge deres dødelige Afgang, eller efter den Sidstlevendes eget Godtbefindende, dog saaledes, at saafremt Moderen skulde blive den Længstlevende, hun da ved indfaldende Skifte og Deling med hendes Børn efter deres Fader maa beholde Gaard og og Gods for 40,000 Rbdlr., og blive i Besiddelse deraf saalænge hun ikke i andet Ægteskab indtræder."

Da nu Indstævnte i Medfør af denne Bevilling og ifølge det Kongelige danske Cancellies Resolution af 2den November 1819 efter hendes Mands, Lieutenant A. v. Sehesteds Død, har overtaget Besiddelsen af Broholm Gaard og Gods, saa formener Citanten at hun ogsaa maa være pligtig enten at indbetale den deri ommeldte Løsningssum med Renter fra fornævnte Tid til hendes Mands Bo, eller og at fravige Gaard og Gods, samt erstatte Boet hvad hun deraf har oppebaaret.

Ihvorvel det nu heraf fremgaaer, at der ikke af Citanten paa Creditorernes Vegne i afgangne Lieutenant Sehesteds Bo er nedlagt nogen Paastand om i Broholm Gaard og Gods at nyde Fyldestgjørelse for deres i Boet anmeldte Fordringer, hvoriblandt og er indbefattet den Løsningssum, som Lieutenant Sehested ved

sin Tiltrædelse af Broholm havde at udrede til sine Medarvinger og som ved hans i Aaret 1819 indtrufne Død ei endnu var berigtiget, men alene om at erholde til Boet indbetalt den Løsningssum, hvilken det formeentlig paaligger Indstævnte for sin Person som Godsets nuværende Besidder at udrede, saa vil det dog, for at afgjøre nærværende Sag, være nødvendigt at undersøge om Broholm er et Stamhuus, efterdi det vil beroe paa dette Spørgsmaals Afgjørelse, fra hvilket Synspunct den omtvistede Løsningssum maa betragtes, om den nemlig bør være at ansee som en Godsets foregaaende Besidders Bo tilhørende Fordring, eller som et hans Arvinger tilkommende i selve Erectionsbrevet begrundet Vederlag for Godset, i hvilket sidste Fald det er klart, at den som en integrerende Deel af Fideicommisset maa være Antecessors Bo uvedkommende.

Hvad nu hiint Spørgsmaal angaaer, da har Citanten til Styrke for dets benægtende Besvarelse anført, at ligesom det i Testamentet af 23de Juli 1749 ikke hedder, at Testatorerne vilde oprette Gaarden Broholm til et Stamhuus, hvorimod de blot benævne denne Eiendom som en Familiegaard eller en Eiendom, der i længere Tid havde tilhørt den Sehestedske Familie og derhos yttre, at de ønske at den fremdeles skulde blive i Familien, til hvilken Ende de have gjort den Bestemmelse, at den ved indtræffende Dødsfald skulde kunne løses for den Summa 40,000 Rdblr.; saaledes

have Testatorerne ved at affatte det ommeldte Testament ikke heller efterkommet, hvad L. 5—2—65 paabyder angaaende Stamhuses Oprettelse, idet de ikke Aar og Dag tilforn til det Landsting, hvorunder Godset laae, have ladet forkynde saadan Hensigt, og beviist, at de have advaret deres Creditorer Aar og Dag førend Testamentet blev oprettet. Fremdeles har Citanten bemærket, at da Testamentet viser at det kun er under den Betingelse, at nogen af den Sehestedske Familie vil og kan betale den bestemte Løsningssum, at det skal forblive i Familien, saa kan det alene antages at have hjemlet den Sehestedske Familie en Forkjøbsret til Godset, og da enhver ny Besidder af Broholm som Følge heraf maa antages ved Godsets Tiltrædelse af sin egen Formue at have præsteret den omhandlede Sum, saa maa den og ved hans Død komme ind igjen i hans Bo, hvorimod der intet fideicommissarisk Baand er lagt paa Løsningssummen, men meget mere om den bestemt, at den skulde deles mellem sidste Besidders Arvinger tilligemed hans øvrige Formue efter Loven, saa at hiin i alle Henseender, følgelig ikke blot i Henseende til Maaden, hvorpaa den skulde deles, men og i Henseende til Betingelserne for dens Udlodning er sat i Classe med denne, og altsaa maa betragtes som et hans Bo tilhørende Activ, hvorimod den formeentlig ingenlunde kan sættes i Classe med det Vederlag, som den, der tiltræder et Stamhuus, efter L. 5—2—65 i visse Tilfælde har at udrede til sine Sødskende, da denne

Præstation er noget, som aaarlig skal ydes, som skal bestemmes af Samfrænder, og som kun skal udredes naar en Descendent, som tiltræder Stamhuset efter en Ascendent, har Sødskende som ingen Arv bekomme efter denne, istedetfor at den omhandlede Løsningssum betales engang for alle, er aldeles bestemt og maa ydes hvad enten Godsets sidste Besidder har været den nye Besidders Ascendent eller Beslægtede i Sidelinien, og hvad enten den sidste Besidder, foruden hiin formeentlige Fordring paa 40,000 Rbdlr. for Godset, efterlader Midler eller ikke.

Men disse Grunde skjønnes ikke at kunne billiges.

Det er dog klart af den omhandlede Disposition, at det har været Testatorernes Hensigt at sætte den Sehestedske Familie i en saadan Retstilstand til Broholm Gaard og Gods, hvorved der opnaaedes Sikkerhed for at denne Eiendom ligesom den alt i lang Tid havde været i Familiens Eie, saaledes og fremdeles skulde forblive i den, eller med andre Ord, at oprette et Fideicommis i den Sehestedske Familie af Broholm Gaard og Gods. Af denne Hensigt maa følgelig dens Bestemmelser forklares og med Hensyn dertil fortolkes. Men ligesom nu denne Hensigt at sikkre Godsets Besiddelse i Familien fornuftigviis maa antages at have havt sin Grund i det Øiemeed, at betrygge Familiens Opretholdelse ved Godset, saaledes maatte Testatorerne og, for at opnaae denne Hensigt, have et dobbelt Formaal for Øie, nemlig deels at unddrage Godset fra at kunne

angribes til Fyldestgjørelse af Besiddernes private Gjeld, deels at afværge at det ei ved indtræffende Skifte skulde falde i Deling mellem Familiens Medlemmer. Lægger man nu den Fortolkning til Grund, hvorfra Citanten er gaaet ud, ifølge hvilken Testamentet blot skulde hjemle den Sehestedske Familie en Forkjøbsret til Godset, saa er der vel sørget for det første af disse Hensyn forsaavidt det dog altid stod til Familien i Tilfælde, at den sidste Besidder maatte efterlade sig større Gjeld, end der kunde betales af hans private Formue, at sikkre sig Godsets Besiddelse ved at betale hans Gjeld eller indbetale den fastsatte Løsningssum i hans Bo, men herved vilde man dog komme i Strid med Testatorernes tydelige Øiemeed, at anvende Broholm Gaard og Gods som et Middel til den Sehestedske Families Conservation, idet nemlig det i saa Fald ikke vilde været Godset, men kun hvad det maatte være mere værd end sidste Besidders mulige Gjeld indtil en Sum af 40,000 Rbdlr., der vilde være sikkret Familien. Det fremgaaer og tydelig af den testamentariske Disposition, at det ingenlunde har været Hensigten med samme, at bestemme Retsforholdet hvad Broholm Gaard og Gods angik mellem den Sehestedske Familie paa den ene og 3die Mand paa den anden Side, men meget mere at ordne Retsforholdet i Henseende til dette Gods imellem Familiens Medlemmer indbyrdes, hvorimod man, hvad Besiddernes private Gjeld angik, har anseet det som noget der faldt af sig selv, at hans Creditorer,

naar Godset skulde være et Fideicommis i Familien, ei kunde holde sig til dets Substants, men alene til Frugterne deraf for Besidderens Livstid. Men naar det saaledes antages, at Testatorerne have havt for Øie ved Dispositionen at sikkre sig for at Godset ei skulde falde i Deling paa Skifte imellem Familiens Medlemmer, saa maatte de og være betænkt paa at bestemme hvad Vederlag den, der erhvervede Godsets udeelte Besiddelse, skulde give sine Medarvinger, og det maa følgelig antages at være i denne Hensigt at det er paalagt Aqvirenten at udrede den bestemte Capital af 40,000 Rbdlr., om hvilken det og udtrykkelig er bestemt at den skulde deles mellem Testatorernes Arvinger. Men fra denne Synspunct kan bemeldte Løsningssum ikke betragtes som en Fordring sidste Besidder efterlader sig, og der kunde blive at inddrage i hans Bo, hvorimod den derom trufne Bestemmelse maa ansees givet til Fordeel for Successors Medarvinger, og ligesom han alene kan tiltræde Godset i Kraft af Erectionen og mod, i Lighed med hvad Fru Elisabeth Scheel havde maattet præstere, at udrede et erectionsmæssigt Vederlag til sine Medarvinger, saaledes er og disses Ret til dette Vederlag ligeledes grundet i Erectionen.

Citanten har vel herved bemærket, at der intet fideicommissarisk Baand er lagt paa Løsningssummen, men Meningen har heller ingenlunde været at disse 40,000 Rbdlr. atter skulde behandles som et Fideicom-

mis, men Rettigheden til at fordre dem, og Forpligtelsen til at udrede dem er dog, som ovenbemærket, en Følge af Godsets Oprettelse til Fideicommis og grundet i denne Oprettelse, saa at den maa betragtes som en integrerende Deel af Fideicommisset og som saadan være sidste Besidders Bo uvedkommende.

At det Vederlag, Aqvirenten af Stamhuset som Følge heraf har at udrede til sine Medarvinger, ikke netop qvadrerer det i L. 5—2—65 under visse Betingelser Stamhuusbesidderen paalagte Bidrag til sine Medarvingers Underholdning, kan ingenlunde godtgjøre at det ei skulde være indført i samme Diemeed, nemlig at bidrage til Familiens Conservation, saalidet som dette Diemeed tilintetgjøres derved, at Aqvirenten ordentligviis selv vil faae Andeel i Løsningssummen. Paa Grund af Foranførte skjønnes det heller ikke, at der kan udledes noget afgjørende Argument til Fordeel for Citantens Paastand af den Bestemmelse i Testamentet, ifølge hvilken Løsningssummen, tilligemed Testatorernes øvrige Formue, skulde deles efter Loven mellem deres Arvinger; thi naar det maa antages at denne Fordring ei er at ansee som en Arv, der efterlades af sidste Besidder, men derimod maa ansees som deriveret til dennes Arvinger fra Erectorerne af Stamhuset som et billigt Vederlag for det Tab, de kunde lide ved Godsets Oprettelse til Fideicommis, saa er det klart, at hiin Bestemmelse alene kan være at forstaae med Hensyn til Maaden, hvorpaa Udløsningssummen

skulde deles, og at det følgelig kun er den i Loven bestemte Delingsmaade af deres øvrige Formue, der her er anvendt som Regel for Løsningssummens Deling, hvorimod det ikke har været Meningen at betragte denne som en Deel af Erectorernes uindskrænkede Eiendom, hvilket og er saa meget mere uantageligt, som den først skulde udredes af Successor og i Medfør af Erectionen.

Endelig skjønnes det heller intet at kunne relevere, at der ei ved Broholms Oprettelse til Stamhuus er forholdt paa den i L. 5—2—65 foreskrevne Maade, da Testamentet, hvori Oprettelsen er grundet, er forsynet med Kongelig Confirmation, og Testatorerne følgelig maa antages at have været dispenserede fra at iagttage bemeldte Lovsteds Forskrifter i Henseende til Creditorernes Indkaldelse. Vel maa det ansees som en Følge af meerbemeldte Disposition, at Broholm, naar der ingen i den Sehestedske Familie er, som vil og kan indløse Godsets udeelte Besiddelse fra Familien paa den i Dispositionen bestemte Maade, maa ophøre at være Fideicommis, men dette viser naturligviis intet andet, end at det blot er for den Sehestedske Familie at Broholm er oprettet til Stamhuus, og det ligger iøvrigt udenfor nærværende Sags Qvæstion at undersøge, hvorledes der i fornævnte Tilfælde maatte blive at forholde med Godset, og om in specie sidste Besidders Creditorer da kunde gjøre sig betalte i samme.

Dersom den af Citanten antagne Fortolkning maatte billiges, saa vilde dette og have til Følge at

Broholm Gaard og Gods ved enhver Besidders Død foreløbigen maatte inddrages under Skiftebehandlingen af hans Bo, da dette, saafremt den Afdøde maatte efterlade sig Gjeld, ei kunde være pligtig at afstaae Godset førend Løsningssummen var betalt, men ligesom denne Fremgangsmaade aabenbar vilde være stridende mod Naturen af et Fideicommis, saaledes er Bevillingen af 21de December 1775 og grundet paa den Forudsætning, at Løsningssummen ei skal tjene til Creditorernes Fyldestgjørelse, idet den betragter samme som en Gjenstand i Henseende til hvilken sidste Besidders Enke for det Tilfælde at hun maatte attraae at forblive i Godsets Besiddelse, alene har at ordne sig med deres Børn. Citanten har vel formeent, at denne Bestemmelse alene kan være anvendelig, naar Enken har erhvervet Bevilling til at sidde i uskiftet Bo, men det er klart, at denne Mening er stridende mod Bevillingens Indhold, der netop forudsætter at Skifte finder Sted.

Efter Testamentet er det og kun i Tilfælde af sidste Besidders Død, at der kan blive Spørgsmaal om Løsningssummens Udredelse, hvilket heller ikke kunde være anderledes, saafremt den maatte ansees som et erectionsmæssigt Vederlag, den ny Besidder havde at udrede ved Godsets Tiltrædelse til Medarvingerne. Skulde Testamentet derimod blot hjemle den Sehestedske Familie en Forkjøbsret til Broholm, saa indsees det ikke hvad der kunde være til Hinder for at Besidderens Creditorer gjorde sig betalte i Godset endnu medens han levede,

naar de kun iagttoge forinden at opbyde det til Familien saafremt nogen af dem vilde eller kunde indløse det for 40,000 Rbdlr.

Men om der end efter alt Foranførte kunde være nogen Tvivl om hvorledes meerbemeldte Testament maatte forstaaes, saa skjønnes det dog ikke rettere, end at der ere andre Grunde, der i saadan Grad understøtte den Fortolkning, ifølge hvilken Broholm maa ansees som et Stamhuus og Løsningssummen som en dermed forbunden Indretning i Familien, at denne maatte blive at foretrække.

Det er saaledes oplyst, at Broholm i tvende Kongelige Commissoria af 18de December 1818, hvorved Godset endnu medens Lieutenant Sehested levede sattes under en interimistisk Bestyrelse, og det blev Commissarierne paalagt, at gjøre Forslag angaaende dets Bestyrelse i Fremtiden samt om Maaden, hvorpaa Lieutenant Sehesteds Gjeld kunde afgjøres, er benævnt og betragtet som et Stamhuus, hvilket og er Tilfældet med en Kongelig Bevilling af 17de November 1820, hvorved det blev Indstævnte, Fru Sehested, tilladt, som Besidderinde af Stamhuset Broholm, at optage et Laan paa Stamhusets Substants.

Ligeledes er det godtgjort, at Broholm i flere Høiesterets-Domme er erkjendt for at være et Stamhuus, og afgangne Lieutenant Sehesteds Creditorer som Følge deraf ansete uberettigede til at gjøre sig betalte i dets Revenuer, forsaavidt disse vare oppebaarne efter

hans Død, samt at det Kongelige danske Cancellie paa en Forespørgsel fra de beskikkede Commissarier om, hvorledes de havde at forholde sig i Anledning af Lieutenant Sehesteds Død, ved Resolution af 2den November 1819 har decideret, at Commissionens Virksomhed nu var ophørt, da den blot var grundet paa Lieutenant Sehesteds Umyndighed og dens Nedsættelse ikke hjemlede Creditorerne Ret til videre Betaling end den, der af de ham tilkommende Revenuer af Godset kunde blive tilovers, samt at Stamhuset Broholm nu burde overdrages hans Enke, Indstævnte Fru Sehested, overeensstemmende med allerhøieste Bevilling af 21de December 1775, imod at hun tilfredsstillede Sønnen for den ham tilkommende Løsningssum.

Efter alt Foranførte, hvortil endnu kommer, at Broholm er inddraget under det Kongelige danske Cancellies Lehnscontoir som Fideicommis, skjønnes det ikke rettere, end at Indstævnte, der har tiltraadt Godsets Besiddelse i Overeensstemmelse med foranførte Cancellie Resolution, og med hvem forøvrigt Intervenienten, hendes Søn Niels Frederik Bernhardt Sehested, har erklæret at han ikke har nogen Tvist, da han agter i Mindelighed at arrangere sig med sin Moder angaaende Løsningssummen, maa blive at frifinde for Citantens Tiltale, og det bliver saaledes overflødigt at indlade sig i nogen Paakjendelse af hendes Contrapræstensioner, der kun ere gjorte for det Tilfælde, at hendes principale Paastand ei maatte gives Medhold.

Underretsdommen, hvis Bestemmelse i Henseende til Processens Omkostninger ligeledes maa billiges, bliver saaledes at stadfæste.

Processens Omkostninger her for Retten vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

No. 34.

Spørgsmaal, om en Negerslave kunde antages at være skjenket Friheden af sin Herre.

I Sagen:

Taffeldækker Christian Messer,

contra:

Premierlieutenant i Søeetaten, Skibscapitain John Christmas.

(Afsagt den 30te November 1835.)

Citanten, Taffeldækker Christian Messer, søger under nærværende Sag Indstævnte, Premierlieutenant i Søeetaten, Skibscapitain John Christmas, tilpligtet at betale 93 spanske Piastre med 174 Rbdlr. 2 Mk. 4 ß. rede Sølv tilligemed Renter deraf, 4 pCt.,

fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen, den 5te Juli 1833, indtil Betaling skeer, samt Processens Omkostninger, hvilken Sum Citanten formener at have tilgode hos Indstævnte:

1.	i Gage for 4 Maaneders Tjeneste som Hovmester paa Indstævntes førende Skib "Johanne Marie", paa en Reise til Vestindien og her tilbage, fra 7de Mai til 7de September 1832, à 6 spanske Piaster	24	sp. Piast.
2.	Løn for 6 Ugers Tjeneste i Land fra sidstmeldte Tid	3	—
3.	for 2 Fade Rom, som Indstævnte har modtaget af Citanten for at overføre fra Vestindien hertil i bemeldte hans Skib, men som han vægrer sig ved at udlevere, af Værdie	66	—
	tilsammen ovennævnte	93	sp. Piast.

Mod dette Søgsmaal er af Indstævnte erindret, at Citanten forhen som Negerslave har tilhørt nu afdøde Major Mac Dougal, Eier af Plantagen Morningstar i Vestindien, hvilken Plantage tilligemed alle sine Negre var pantsat for et hollandsk Pengelaan, samt at Major Mac Dougal kort førend sin Død kaldte Indstævnte til sig og yttrede at han havde lovet Citanten, hvem han havde bragt med sig her til Staden, sin Frihed, og til den Ende udstedt et Fribrev for ham, hvorhos han, da dette Fribrev med Hensyn til, at Citanten tilligemed den øvrige til Plantagen Morningstar

hørende Negerbesætning var pantsat for det ommeldte hollandske Laan, ei kunde være gyldigt uden Pantecreditors Samtykke, anbefalede til Indstævnte at gjøre alt hvad der stod i hans Magt for at see dette, som et af hans sidste Ønsker, opfyldt.

Da nu Indstævnte i Anledning heraf ved Kjøbebrev af 19de Mai 1831 har tilforhandlet sig Citanten af bemeldte Pantecreditor, der imidlertid efter Dom og Execution havde sat sig i Besiddelse af Plantagen Morningstar, paa den Maade, at Indstævnte indsatte et Negerfruentimmer, hvorfor han havde betalt 448 Rbd. r. S., i Citantens Sted, saa formener han, at Citanten maa ansees som hans Eiendom indtil han har afbetalt den Sum, som Indstævnte har maattet udrede for at løskjøbe ham, og at Citanten som Følge deraf ikke kan have nogen Fordring paa ham, hvorimod alt, hvad han ved sit Arbeide kan have fortjent, meget mere maa tilfalde Indstævnte, og forsaavidt han dertil maatte findes villig, komme til Afdrag i hans Udlæg.

Paa Grund heraf anseer Indstævnte sig ikke forpligtet til at betale Citanten den under Søgsmaalets første Post beregnede Gage for 4 Maaneder, og det saameget mindre, som Citanten ikke paa denne Reise har været paamynstret som Hovmester. Derimod har Indstævnte erklæret sig villig til at godtgjøre Citanten de under 2den og 3die Post beregnede 69 Piastre med 130 Rbdlr. r. S., saaledes, at disse komme til Liquidation i Indstævntes Udlæg efter det omhandlede Kjøbe-

brev af 448 Rbdlr. r. S., og han har derfor efter udtagen Contrastævning paastaaet Citanten tilpligtet, mod at erholde behørigt Fribrev, at betale 318 Rbdlr. r. S. tilligemed Hoved- og Contrasøgmaalets Omkostninger. Derimod har Hovedcitanten, der ikke erkjender at have henhørt til Negerbesætningen paa Plantagen Morningstar, og i alt Fald formener, at det til Contracitanten udstedte Kjøbebrev maa være ugyldigt med Hensyn til at Udstederen endnu ikke paa den Tid havde erhvervet Eiendomsret til bemeldte Plantage, paastaaet sig frifunden for Contracitantens Tiltale og ham tilpligtet at betale Contrasøgsmaalets Omkostninger.

Om nu end Identiteten mellem Hovedcitanten og den Negerslave, hvorpaa meerbemeldte Kjøbebrev lyder, mod Hovedcitantens Benegtelse kunde ansees beviist, og dette Kjøbebrev, uanseet den derimod fremførte Indsigelse, derhos maatte kunne tillægges Gyldighed, saa skjønnes det dog ikke, at Hovedcitanten kan betragtes som Contracitantens Eiendom.

Det er nemlig af Hovedcitanten beviist, at Contracitanten, efterat have løskjøbt ham fra Negerbesætningen ved Plantagen Morningstar, og modtaget det i denne Anledning udstedte Kjøbebrev, har hyret ham som Hovmester med sit Skib paa en Reise til Vestindien, og oprettet formelig Forhyringscontract med ham. Men da Contracitanten herved har sat sig i et saadant Retsforhold til Hovedcitanten, der som medførende gjensidige Rettigheder og Pligter ei kunde bestaae med den Forud-

sætning, at Hovedcitanten var Contracitantens Eiendom, men meget mere indeholdt en tydelig Erkjendelse af, at han var at ansee som fri Mand, saa skjønnes det ikke at Contracitanten, der saaledes ved sine egne Handlinger har lagt for Dagen, at han havde skjenket Hovedcitanten sin Frihed, nu kan gjøre nogen Eiendomsret til ham gjeldende.

Men ligesom Contracitanten, som Følge heraf, ikke kan ansees berettiget til, paa Grund af sin formeentlige Eiendomsret til Hovedcitanten, at negte denne Betalingen af den under Hovedsøgsmaalets 1ste Post omhandlede Gage, saaledes skjønnes det heller intet i denne Henseende at kunne relevere, at Hovedcitanten ikke ved den Reise, hvorfor bemeldte Gage fordres, har været paamynstret som Hovmester, da det dog er in confesso, at han i denne Egenskab har gjort Tjeneste paa Contracitantens Skib, og altsaa maa være berettiget til at fordre sit Arbeide betalt, i hvilken Henseende der ingen speciel Indsigelse er gjort mod den af ham fordrede Løn, om hvilken det derimod er in confesso, at den er overeensstemmende med, hvad der paa 2 ældre Reiser i samme Egenskab har været ham tilstaaet.

Efter alt Foranførte maa Contracitanten ansees pligtig at betale Hovedcitanten de omhandlede 174 Rbd. 2 Mk. 4 ß. rede Sølv med Renter deraf, 4 pCt., fra Klagens Dato, den 5te Juli 1833, indtil Betaling skeer.

Derimod skjønnes det ikke, at Hovedcitanten kan være pligtig at betale Contracitanten de af ham i Anledning af Kjøbebrevet af 19de Mai 1831 udlagte 448 Rbdlr. r. S. Saafremt dette skulde antages, saa maatte nemlig Grunden hertil enten søges deri, at Hovedcitanten førend sin Løskjøbelse havde forenet sig med Contracitanten om at erstatte denne sit Udlæg, eller deri, at han siden ved sin Frigivelse havde paadraget sig nogen Forpligtelse i saa Henseende. Men hvad det første angaaer, da er der intet oplyst, hvoraf saadant med Føie kunde udledes, og det saameget mindre, som han ved den omhandlede Transaction ikke umiddelbar erholdt sin Frihed, men blot skiftede Eier, og hvad det sidste betræffer, da viser vel Kjøbebrevet, at Kjøbslutningen udtrykkelig er skeet i den Hensigt at gjøre Hovedcitanten fri, og med den Aftale at Contracitanten, saasnart hiin betalte det Beløb, som denne havde udgivet for ham, skulde gjøre ham fri; men af denne mellem Sælger og Kjøber trufne Overeenskomst skjønnes ikke i og for sig at kunne udledes nogen Forpligtelse for Hovedcitanten, hvorimod hertil maatte udfordres, at det beviislig ved hans Frigivelse var gjort til Betingelse for ham, at erstatte Contracitanten sin Kjøbesum, hvilket ikke er oplyst at have været Tilfældet, saa at hans Frigivelse, uden hvilken det af Major Mac Dougal yttrede Ønske, der foranledige Contracitanten til at tilforhandle sig ham, ei heller vilde være gaaet i Opfyldelse, følgelig maa antages at være skeet ubetinget.

Som Følge heraf vil Hovedcitanten blive at frifinde for Contracitantens Tiltale.

Processens Omkostninger ville efter Omstændighederne blive at ophæve, dog saaledes, at Contracitanten i Medfør af Frd. 3die Juni 1796 §. 42 vil have at betale Hovedcitantens befalede Sagfører, Procurator Jydtmann, Salair, der skjønnes at kunne fastsættes til 15 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Hovedcitanten, Taffeldækker Christian Messer, bør for Contracitantens, Premierlieutenant i Søeetaten, Skibscapitain John Christmas's Tiltale i denne Sag fri at være; derimod bør Contracitanten til Hovedcitanten betale 174 Rbdlr. 2 Mk. 4 ß. rede Sølv tilligemed Renter deraf, 4 pCt., fra Klagens Dato, den 5te Juli 1833, indtil Betaling skeer.

Processens Omkostninger ophæves, dog at Contracitanten betaler Hovedcitantens befalede Sagfører, Procurator Jydtmann, 15 Rbdlr. Sølv i Salair.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

*　　*　　*

Høiesterets-Dom i Sagen:

Premierlieutenant i Søeetaten John Christmas,

contra:

Taffeldækker Christian Messer.

(Afsagt den 18de Mai 1836.)

Citanten bør til Indstævnte betale 174 Rbdlr. 2 Mk. 4 ß. rede Sølv med Renter, 4 pCt., deraf fra den 5te Juli 1833 indtil Betaling skeer, hvorimod Citantens Ret efter Kjøbebrevet af 19de Mai 1831 forbeholdes ham. Til Justitskassen betaler Citanten 5 Rbdlr. Sølv.

No. 35.

Frd. 13de Februar 1775 §. 6 kan ei ansees hævet ved den yngre Lovgivning.

I Sagen:

Handelsfuldmægtigerne Ole Sigvardt Colberg og Louis Ferdinand Maybaum,

contra:

Auditeur og Byfoged Olrik i Helsingøer paa de unævnte Angiveres eller i alt Fald paa det Offentliges Vegne.

(Afsagt den 7de December 1835.)

Ved Stævning af 18de August dette Aar paaanke Citanterne, Handelsfuldmægtigerne Ole Sigvardt

Colberg og Louis Ferdinand Maybaum, en inden Helsingøers Kjøbstads Politieret den 7de samme Maaned affagt Dom, hvorved de for Overtrædelse af Frd. 13de Februar 1775 ere i Medfør af bemeldte Forordnings §. 6 tilpligtede at bøde til Fordeel for vedkommende Angiver, Førstnævnte 30 Rbdlr. og Sidstnævnte 50 Rbdlr., begge Dele Sølv, og derhos at udrede enhver med det Halve Sagens Omkostninger skadesløst.

Denne Dom have Citanterne principaliter paastaaet kjendt uefterrettelig, fordi Forlig ikke er tenteret, men da Sagen efter dens egen Natur og Lovgivningens Bestemmelser maa betragtes som offentlig, vil den ikke kunne være Gjenstand for Forligsmægling, og den nedlagte Annullationspaastand kan altsaa ikke tages til Følge.

Med Hensyn til Sagens Realitet er det fra Citanternes Side in confesso, at de, der begge ere fremmede reisende Handelsfuldmægtige, have hertil medtaget et betydeligt Antal af forskjellige Vareprøver, deels i Pakker og Æsker og deels i Prøvebøger, samt at de ved Forevilsning af saadanne Prøver have solgt og modtaget Varecommissioner eller Bestillinger til de Handelshuse, for hvilke de reise; men de have derhos formeent, at denne deres Fremgangsmaade, skjøndt den ligefrem er stridende mod Bestemmelserne i Frd. 13de Februar 1775 §. 6, dog ikke kan paadrage dem noget Ansvar, fordi den nævnte Anordning formeentligen maa ansees hævet ved Pl. 22de December 1808 og ikke kan bestaae

ved Siden af de Forandringer, der paa den senere Tid ere foregaaede i Handelen og Toldvæsenet. Men ligesom den sidstnævnte Omstændighed naturligviis ikke kan betage Anordningen sin Kraft, saalænge den ikke af Lovgiveren er tilbagekaldet, saaledes kan den omhandlede Anordning saameget mindre antages at være hævet ved den allegerte Pl. 22de December 1808, der desuden aldeles ikke omtaler Frd. 13de Februar 1775, som denne sidste Anordning næsten paa samme Tid paany er i det Hele bleven indskjerpet ved Pl. 24de Juni 1809. Ligesaalidet kan det med nogen Føie af den ogsaa fra Citanternes Side paaberaabte Frd. 23de April 1817 udledes, at den omqvæstionerede Frd. 13de Februar 1775 skulde være traadt ud af Kraft; thi foruden at Frd. 23de April 1817 kun indeholder nærmere Bestemmelser i de tidligere om Handelen emanerede Anordninger, in specie Frd. 4de August 1742 og Pl. 22de December 1808, er det ogsaa af den senere Lovgivning, navnligen af Pl. 30te Januar 1823 aldeles klart, at Frd. 13de Februar 1775 endnu staaer ved Magt. Som Følge heraf maa altsaa Bestemmelserne i den 3die §. af Frd. 23de April 1817 være at forstaae med den Indskrænkning, der flyder af Forskrifterne i den 6te §. af Frd. 13de Februar 1775, hvorved endnu kan bemærkes, at den forommeldte 3die §. i Forordningen af 1817 i det Væsentlige er af samme Indhold som den 14de §. i Frd. 4de August 1742, der var gjeldende paa den Tid Frd. 13de Februar 1775 udkom.

I Overeensstemmelse hermed og da Citanternes Foregivende om at Frd. 13de Februar 1775 ikke paa behørig Maade skulde være kundgjort, ikke efter de under Sagen fremkomne Oplysninger kan tillægges nogen Vægt, vil følgelig den paaankede Dom, hvorved Mulcten efter den 6te §. i Forordningen 1775 findes efter Omstændighederne passende bestemt for Colberg til 30 Rbdlr. og for Maybaum til 50 Rbdlr. Sølv, blive at stadfæste, hvorhos Citanterne enhver med det Halve ville have at udrede det Retsgebyhr og Skriversalarium, som skulde have været erlagt saavelsom Godtgjørelse for det stemplede Papiir, som skulde have været forbrugt, hvis Sagen ikke for Indstævntes Vedkommende her for Retten havde været beneficeret, samt endvidere Salair til Indstævntes beskikkede Sagfører, Prøveprocurator d'Auchamp, med 12 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været forsvarlig, og det til Sagen hørende stemplede Papiir er her for Retten rigtig forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Politierettens Dom bør ved Magt at stande.

Citanterne, Handelsfuldmægtigerne Ole Sigvardt Colberg og Louis Ferdinand Maybaum, bør enhver med det Halve til det Offentlige erlægge det Retsgebyhr og Skriversalarium, der skulde have været betalt, saavelsom Godtgjørelse for det stemplede Papiir, der skulde have været forbrugt, hvis Sagen ikke for Indstævntes Vedkommende havde her for

Retten været beneficeret. Saa bør de og paa lige Maade udrede i Salair til den for Indstævnte beskikkede Sagfører, Prøveprocurator d'Auchamp, 12 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 36.

Ret til Vandafløb, hvormed intet synligt Tegn til Rende eller andet Afledningsmiddel har været forbundet, kan ikke erhverves ved Hævd.

I Sagen:

Oberst v. Rømeling af Nakskov,

contra:

Kjøbmand Wulffeldt sammesteds.

(Afsagt den 21de December 1835.)

Om det end ved de af Indstævnte, Kjøbmand Wulffeldt af Nakskov, førte Vidner, uanseet den mod enkelte af disses Habilitet af Citanten, Oberst v. Rømeling sammesteds, gjorte Indsigelse saavelsom de under Sagen afgivne modstridende Vidneforklaringer, kunde ansees godtgjort, at Vandet fra den Indstævntes Huus No. 117 norden Kirken i bemeldte Kjøbstad tilhørende Gaardsplads i Hævdstid har havt Afløb til Citantens tilhørende Gaardsplads, saa vilde dette dog

ikke i og for sig være tilstrækkeligt til at constituere den Forpligtelse for Citanten, der er Gjenstand for nærværende Retstrætte, nemlig at aabne for det sig i Indstævntes Gaardsplads samlede Regn- og Spildevand, samt at taale at det passerer gjennem det mellem Parternes Gaardspladse opførte Hegn eller Plankeværk ind paa eller over hans Grund; thi naar det overeensstemmende med de Vidners Udsagn, der fuldstændigen have forklaret sig om, paa hvilken Maade Vandets Afløb fra Indstævntes Gaardsplads til Citantens fandt Sted, forudsættes at saadant er skeet, fordi Jordsmonnet i Citantens Gaard er lavere end i Indstævntes, kunde den tilfældige Virkning heraf med Hensyn til Vandets Afløb fra Indstævntes Gaard ikke betage Citanten Raadighed til ved Opfyldning at forhøie sit Jordsmon. Derimod maatte det, for at den omspurgte Forpligtelse kunde erkjendes at paahvile Citanten, fra Indstævntes Side være godtgjort, at der i Skjellet mellem Parternes Gaarde var synligt Tegn til Rende eller lignende Afledningsmiddel for Vandet fra hans Gaard, men herfor er behørigt Beviis ikke af ham blevet tilveiebragt, da det i saa Henseende paaberaabte Vidnesbyrd af Dagleier Christian Aalborg om, at der under Plankeværket mellem Gaardene var nedsat Kampesteen i en mod hinanden inclinerende Stilling, saaledes at det ikke kan betvivles, at Hensigten dermed har været at danne en Rendesteen eller et Vandløb, baade er eenligt og modsiges af Tømmermand Heins Jensens ligeledes

under Eed afgivne Forklaring, der gaaer ud paa at bemeldte Kampestene øiensynligen vare nedsatte for at hemme Vandets Indflydning paa det sidere Jordsmon, under hvilket sidste Udtryk efter Sammenhængen maa forstaaes Citantens Gaardsplads.

I Overeensstemmelse med det Foranførte vil den i 1ste Instants inden Nakskov Byting afsagte Dom, hvorved den omqvæstionerede Forpligtelse under Dagmulct er paalagt Citanten, efter dennes Paastand blive at forandre derhen, at han for Indstævntes Tiltale i denne Sag tillægges Frifindelse.

Processens Omkostninger ville efter Omstændighederne for begge Retter være at ophæve.

Under Sagen er behørigt stemplet Papiir blevet forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Citanten, Oberst v. Rømeling af Nakskov, bør for Tiltale af Indstævnte, Kjøbmand Wulffeldt sammesteds, i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger for begge Retter ophæves.

No. 37.

Frd. 4de October 1833 §. 2 sidste Membrum anvendt.

I Sagen:

Procurator Hansteen, som Actor,

contra:

Arrestanten, Tjenestekarl Rasmus Jensen af Nyerup.

(Afsagt den 29de December 1835.)

Under nærværende Sag maa det ved Arrestanten, Tjenestekarl Rasmus Jensens egen Tilstaaelse i Forbindelse med de iøvrigt tilveiebragte Oplysninger, hvoriblandt den over Tjenestepigen Karen Olsdatters Liig foretagne Obductionsforretning med derefter afgivne visum repertum, ansees tilstrækkeligen godtgjort, at Arrestanten Aftenen den 19de September sidstleden har ombragt bemeldte Pige, der ved ham var svanger i 7de Maaned, ved at nedstyrte hende i en 2½ Alen dyb Hovedgrøft, og da hun ved Faldet kom til at ligge paa Maven, at have traadt til og holdt hendes Hoved med Ansigtet nedad i flere Minutter nedtrykt i det i Grøften til en Høide af ½ Alen værende Vand.

Arrestanten har imidlertid vedholdende benægtet ved de saaledes foretagne Handlinger at have havt til Hensigt, at skille bemeldte Karen Olsdatter ved Livet, og der findes efter Omstændighederne ikke i selve Beskaffenheden af bemeldte Handlinger i Forbindelse med den Omstændighed, at den Afdøde efter 2 Deponenters Forklaring skal have næret Mistanke om, at Arrestanten ved en tidligere Leilighed har villet attentere mod hendes Liv, hvilket han dog ligeledes har benægtet fra sin Side nogensinde at have tilsigtet, at være afgjørende

Data til at tillægge ham anden Hensigt end den af ham opgivne, nemlig at tugte hende fordi hun under en mellem dem opkommen Ordstrid havde fremført adskillige Skjældsord imod ham. Forsaavidt dernæst opstaaer Spørgsmaal om de foretagne Handlinger under Forudsætning af saadan dermed havt Hensigt ere udførte efter forudfattet Overlæg, eller dog som øvede mod en fuldkommen Sagesløs i Henhold til Frd. 4de October 1833 §. 6 maa blive at straffe som overlagte, da findes dette Spørgsmaal at maatte besvares benægtende, efterdi Arrestanten, hvis Forklaring, da han uden andet Beviis for hans Skyld ene derved fældes, ikke uden aldeles afgjørende Modgrunde, som ei skjønnes in casu at være forhaanden, kan forkastes, vedholdende har paastaaet, at de ommeldte Handlinger af ham ere foretagne efter en øieblikkeligen fattet Beslutning, og at han dertil foranledigedes ved Skjældsord af den Afdøde, der, under Forudsætning af at dette forholder sig rigtigt, hvilket de af forskjellige Deponenter afgivne Forklaringer om hendes Caracteer ikke give Anledning til at ansee utroligt, ei kan siges at have været fuldkommen sagesløs.

I Henhold til det Foranførte findes det ved den i Sagen i 1ste Instants inden Arts og Skippinge Herredsting afsagte Dom retteligen at være antaget, at Arrestanten, der er 25 Aar gammel og ikke forhen tiltalt eller straffet, maa blive at ansee efter forbemeldte Forordnings §. 2 sidste Membrum, ligesom der og efter Omstændighederne og i Henhold til samme Frd. §. 23

skjønnes at have været Anledning til at vælge det i førstciterede §. fastsatte Straffemaximum, 6 Aars Fæstningsarbeide.

Da derhos Underretsdommens Bestemmelser med Hensyn til Actionens Omkostninger og de derunder Sagførerne i 1ste Instants tilkjendte Salarier ligeledes maae billiges, vil bemeldte Dom i det Hele være at stadfæste, og vil Arrestanten endvidere have at udrede Salarium til Actor her for Retten, Procurator Hansteen, hvilket bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv. Sagens Behandling i 1ste Instants og Sagførelsen ved begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør ved Magt at stande.

I Salarium til Actor for Overretten, Procurator Hansteen, betaler Arrestanten, Tjenestekarl Rasmus Jensen af Nyerup, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 12te Februar 1836.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Blechinberg for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 38.

Naar en Part under Reservation principaliter har proce=deret til Sagens=Afviisning paa Grund af en Exception, der egentlig vedkommer Sagens Realitet, men af ham feilagtigen er bleven anseet for en Formalitets=Exception, bør der ikke nægtes ham Adgang til at fremkomme med sine øvrige Indsigelser i Sagens Realitet *).

I Sagen:

Gaardmand Peder Jensen af Tranegilde,

contra:

Selveier Mads Larsen.

(Afsagt den 1ste Februar 1836.)

Det Spørgsmaal, der først bliver at afgjøre under nærværende, fra Kjøbenhavns Amts søndre Birketing af Citanten, Gaardmand Peder Jensen af Tranegilde, ifølge ham meddeelt fri Proces appellerede Sag, er om Underdommeren efter den stedfundne Procedure kan antages at have havt tilstrækkelig Grund til at nægte Citanten den af ham i Indlæg af 18de Marts

*) I en i nærværende Tidsskrifts 8de Bind S. 161=173 indført Dom er der vel nægtet en Part, der havde procederet til Afviisning formedelst Realitets=Exceptioner, Adgang til yderligere Indsigelser i Sagens Realitet, men der var hans Procedure og af den Beskaffenhed, at det ikke lod sig antage, at en feilagtig Mening om Exceptionernes Natur havde ligget til Grund for hans Forhold.

forrige Aar begjerte Anstand til at fremkomme med Tilsvar i Sagens Realitet.

Efterat nemlig Indstævnte, Mads Larsen, der havde tilforhandlet sig et Stykke Jord i Ulvemosen, som Citanten forhen havde eiet, havde ved det ovennævnte Birketing saggivet Citanten til at udrede Erstatning for formeentlig Vanhjemmel efter det af denne i sin Tid udstedte Skjøde, har Citanten foreløbigen mod dette Søgsmaal fremsat den Indsigelse, at Indstævnte ikke var berettiget til i bemeldte Anledning at saggive ham, eftersom han ei havde skjødet Jorden til Indstævnte, men derimod til en anden ustævnt Person, og at Indstævnte maatte holde sig til denne Sidste som sin rette Hjemmelsmand. Paa Grund heraf paastod Citanten Sagen afviist under Forbehold af Tilsvar i Realiteten, og den dertil fornødne Anstand saafremt Afviisningspaastanden maatte blive forkastet.

Mod denne Indsigelse og den derpaa byggede Paastand om Sagens Afviisning fremkom Indstævnte med sine Indsigelser, og efterat Citanten herved havde gjort sine Bemærkninger, og som det i hans Indlæg hedder: "indladt Sagens præliminaire Qvæstion til Rettens Kjendelse, under den tagne Reservation af Tilsvar i Realiteten, hvis paafordres," blev Sagen optaget til Kjendelse eller Dom. I Præmisserne til den derefter afsagte Dom, hvorved Sagens Realitet er tagen under Paakjendelse, er det antaget, at den fremsatte Exception ikke er nogen Afviisnings- men en Fri-

findelsesgrund, og at der desaarsag ikke kan tages Hensyn paa Citantens Reservation af Tilsvar i Realiteten. Det er imidlertid af den for Underretten brugte Procedure klart, at den omhandlede Indsigelse er fra Parternes Side betragtet og behandlet som en Formalitets-Exception, til hvis præliminaire Afgjørelse der blev proderet forinden Citanten fandt Anledning til at indlade sig paa det, han antog at henhøre under Sagens Realitet.

Skjøndt nu denne Anskuelse er feilagtig og Underdommeren med Føie har statueret, at den ommeldte exceptio rei incompetentis i intet Fald kan medføre Afviisning, men derimod, hvis den kunde billiges, maatte lede til Citantens Frifindelse, og altsaa blive at paakjende under Sagens Realitet, findes der dog ikke at have været tilstrækkelig Føie til at afskjære Citanten Adgang til at fremkomme med sine Indsigelser med Hensyn til Sagens Realitet, fordi en til denne henhørende Qvæstion formedelst en urigtig Anskuelse var bleven procederet som Formalitets Qvæstion. Denne Omstændighed kunde alene medføre, at den nedlagte Afviisningspaastand blev forkastet, og at Dommeren ikke indlod sig paa at afgjøre den opstaaede Qvæstion, forinden Realiteten var udprocederet, men til strax at tage denne under Paakjendelse, uanseet den fra Citantens Side tagne Reservation og uagtet han efter sin Anskuelse endnu ikke havde indladt sig paa Realiteten, var der saa meget mindre Anledning, som der end ikke fra Veder-

partens Side var skeet nogen Protest mod den af Citanten tagne Reservation. Den paaankede Dom vil desaarsag i Overeensstemmelse med Citantens her for Retten gjorte Paastand være at kjende uefterrettelig, hvorhos Underdommeren bliver pligtig paany at foretage Sagen og paa nærmere Begjering bevilge Citanten en passende Anstand til at fremkomme med Tilsvar i Sagens Realitet.

Processens Omkostninger her for Retten ville efter Omstændighederne være at ophæve, dog at Indstævnte i Salair til Citantens beskikkede Sagfører, Landvæsenscommissair og Procurator Knudsen, erlægger 12 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling ved Underretten og den befalede Sagførelse for begge Retter har været fremmet med tilbørlig Hurtighed og under Sagen er ingen Overtrædelse af stemplet Papiirs Lovgivningen begaaet.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør uefterrettelig at være, hvorimod Underdommeren paany bør foretage Sagen og paa nærmere Begjering meddele Citanten, Gaardmand Peder Jensen af Tranegilde, en passende Anstand til at give Tilsvar i Sagens Realitet.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves, dog at Indstævnte, Selveier Mads Larsen, i Salair til den for Citanten beskikkede Sagfører, Landvæsenscommissair og Procurator Knudsen, betaler 12

Rbdlr. Sølv, der udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 39.

Et af en Leier, flere Aar efterat Leiecontracten var hævet, paa Udleierens Enke fremsat Erstatningskrav for at have betalt et større Skattebeløb af det ham leiede Locale, end der formeentlig retteligen havde paaligget ham at udrede, efter Omstændighederne forkastet.

I Sagen:

Viinhandler H. H. Borch,

contra:

Universitetsbogholder Baagøes Enke med Lavværge.

(Afsagt den 22de Februar 1836.)

Citanten, Viinhandler H. H. Borch, søger under nærværende Sag Indstævnte, Universitetsbogholder Baagøes Enke med Lavværge, til at betale 258 Rbd. 6 ß. Sedler og Tegn tilligemed Renter af denne Sum fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen, den 26de October forrige Aar, indtil Betaling skeer, samt Processens Omkostninger.

Dette Søgsmaal grunder Citanten derpaa, at afgangne Universitetsbogholder Baagøe, med hvem Citanten under 27de Januar 1815 havde indgaaet Leiecontract om Kjelderen i Huset No. 221 i Laxegaden mod at svare aarlig Leie 300 Rbdlr. Sølv samt de af

Leiligheden gaaende Skatter og Afgifter, skal i de 6 Aar fra Foraaret 1815 til Foraaret 1821, fra hvilken sidste Tid Citanten tillige har beboet Stueetagen i Huset mod for begge Leiligheder at svare 560 Rbdlr. Sølv i aarlig Leie med alle Skatter iberegnede, have affrævet Citanten i Skatter af bemeldte Kjelderleilighed den Summa . . . . S. og T. 485 Rbd. 88 ß.
i Stedet for at Citanten, efter en af ham erhvervet af Stadsconducteuren forfattet Beregning over de Beløb, der retteligen tilkom ham at svare i Skatter for ethvert af Halvaarene, i samme Tidsrum formeentlig ikkun havde været pligtig at betale . . . . 252 — 82 -
og saaledes affrævet Citanten formeget . 233 Rbd. 6 ß.
samt at han desuden efter Qvittering af 26de Mai 1819 har fordret og faaet den da forfaldne halvaarlige Leie af 150 Rbdlr. Sølv betalt med 175 Rbdlr. Sedler, uagtet Coursen dengang var pari, saa at der i denne Post tilkommer Citanten Godtgjørelse af 25 Rbd. Sedler, som lagt til ovenstaaende 233 Rbdlr. 6 ß., udbringer de paastævnte 258 Rbdlr. 6 ß. Sedler og Tegn, hvilken Sum Citanten derfor formener at Indstævnte, der sidder i uskiftet Bo efter hendes afdøde Mand, maa være pligtig at godtgjøre ham.

Men denne Formening skjønnes ikke at kunne billiges; thi ihvorvel det ved den af Stadsconducteuren forfattede Beregning maa ansees godtgjort, at Citanten

i det ommeldte Tidsrum har erlagt et større Beløb i Skatter og Afgifter, end det han, efter den af ham producerede, mellem ham og afgangne Bogholder Baagøe indgaaede skriftlige Leiecontract var pligtig at tilsvare, saa skjønnes denne Omstændighed dog ikke i og for sig at kunne godtgjøre, at han skulde have præsteret mere, end hans Modcontrahent havde været berettiget til at affordre ham, naar hensees til, at den Mulighed, at Citanten paa anden Maade kan have vedtaget at tage en større Andeel i de af Eiendommen gaaende Skatter og Afgifter, end han efter den skriftlige Contract var pligtig til, dog vinder nogen Styrke derved, at han i flere Aar efter hinanden har betalt det ham affordrede Beløb, uden at gjøre nogen Indsigelse derimod, ligesom det og taler imod Citanten, at han først nu, flere Aar efter Bogholder Baagøes Død og efterat den Contract, hvorpaa han støtter sit Krav paa Godtgjørelse, forlængst har været hævet, fremkommer med sin Fordring, hidrørende fra Præstationer, der have fundet Sted for mange Aar siden, paa Enken, om hvem det maa antages, at hun ei kan være bekjendt med de Forhold, som dengang have bestaaet mellem hendes Mand og Citanten, i hvilken Henseende det og fortjener at bemærkes, at den mellem Citanten og Bogholder Baagøe i Aaret 1821 indgaaede Contract har været afsluttet mundtlig. Det skjønnes heller ikke uden Ubillighed at kunne paalægges hende i en samlet Sum at godtgjøre Citanten, hvad han i mindre Summer

gjennem flere Aar maatte have erlagt formeget til hendes afdøde Mand af mulig Vildfarelse, og som af denne i god Tro kan være modtaget og forbrugt i den Formening, at han lovligen kunde disponere derover, hvorimod Citanten i alt Fald maa tilskrive sig selv at han ikke har seet sig for eller saa betimeligen søgt at komme efter sin Vildfarelse, at det Tab samme havde medført for ham, endnu kunde godtgjøres ham uden at falde hans Modcontrahent eller dennes Arvinger til en føleligere Byrde end Citanten vilde lide ved at savne, hvad han dog ikke længere kan have gjort Regning paa at have til sin Raadighed.

Efter alt Foranførte vil Indstævnte blive at frifinde for Citantens Tiltale.

Processens Omkostninger vil Citanten efter Omstændighederne have at betale Indstævnte med 12 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Universitetsbogholder Baagøes Enke med Lavværge, bør for Citanten, Viinhandler H. H. Borchs Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger betaler Citanten til Indstævnte med 12 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 40.

En Sag afviist paa Grund af, at Citanten efter skeet Opfordring havde vægret sig ved at besørge de af ham fremlagte, i et fremmed Sprog affattede Documenter oversatte paa Dansk.

I Sagen:

Frederik August Hergetius,

contra:

Gjestgiver Murdoch og dennes Kone.

(Afsagt den 29de Februar 1836.)

Da Klageren, Frederik August Hergetius, uagtet Rettens Opfordring har nægtet at ville eller kunne besørge de af ham paa Tydsk affattede Documenter oversatte i det danske Sprog, og Indklagte, Gjestgiver Murdoch og Kone, paa Grund heraf have paastaaet Sagen afviist og sig tillagt Kost og Tæring, vil denne Paastand i Medfør af Frd. 16de Januar 1828 §. 5 være at tage til Følge, hvorhos Kost og Tæring for de Indklagte bestemmes til 1 Rbdlr. Sølv.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag afvises. I Kost og Tæring til de Indklagte, Gjestgiver Murdoch og dennes Kone, betaler Klageren, Frederik August Hergetius, 1 Rbdlr. Sølv, som udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 41.

Udøvelsen af den Haandværksdrift, som Lovgivningen tillader de Søeindrullerede, kan ei ansees betinget deraf, at de have lært den Profession, hvori de arbeide.

I Sagen:

Styrmand David Jensen Buch af Korsøer,

contra:

Malermesterne P. Meyer og W. Dahl sammesteds.

(Afsagt den 29de Februar 1836.)

Ifølge meddeelt Opreisning og beneficium paupertatis paaanker Citanten, Styrmand David Jensen Buch af Korsør, under nærværende Sag en inden Korsøer Kjøbstads Politieret den 24de August forrige Aar afsagt Dom, hvorved han efter Klage af de Indstævnte, Malermesterne P. Meyer og W. Dahl sammesteds, er for uberettiget Næringsbrug tilpligtet at bøde 5 Rbdlr. Sølv til lige Deling imellem de Indstævnte og bemeldte Kjøbstads Kæmnerkasse, samt at udrede Sagens Omkostninger.

Denne Dom har han paastaaet underkjendt, tilsidesat og derhen forandret, at han frifindes for de Indstævntes Tiltale og at disse paalægges at betale ham Processens Omkostninger i 1ste Instants skadesløst, samt til det Offentlige Retsgebyhr, Skriversalarium og Godtgjørelse for stemplet Papiir, som her ved Retten skulde have været erlagt og forbrugt, saafremt Sagen ei

for ham havde været beneficeret, saa og Salarium til hans befalede Sagfører, Prøveprocurator d'Auchamp.

De Indstævnte have, skjøndt lovligen varslede, ikke mødt eller ladet møde, hvorfor Sagen i Medfør af L. 1—4—30 og Frd. 3die Juni 1796 §. 2 bliver at paakjende efter de fra Citantens Side fremlagte Breve og Beviisligheder.

Da det under Proceduren i første Instants maa ansees in confesso, at Citanten ved sin personlige Stilling er berettiget til den de Søeindrullerede ved Lovgivningen indrømmede Næringsdrift, saa vil det blot være at undersøge, om han ved den Maling, han har erkjendt at have foretaget for Skipper Kruse og Snedker Laurberg, har overskredet den Søeindrullerede tilladte Haandværksdrift af den Grund, at der til sammes Øvelse skulde udfordres, at vedkommende Søeindrullerede har lært den Profession, hvori han arbeider, hvilket Citanten for sit Vedkommende har, hvad Malerprofessionen angaaer, erkjendt ikke at være Tilfældet.

Det findes imidlertid ikke at Pl. 7de Juli 1821 og 24de Mai 1823, naar de omhandle de Søeindrulleredes Berettigelse til at arbeide med egne Hænder i Kunster og Haandværker, ved de tilføiede Ord "de have lært" kunne antages at have villet betinge den ommeldte Berettigelse af nogen haandværksmæssig eller anden Lære, efterdi Frd. 8de Januar 1802 §. 14, der angaaende denne Gjenstand er Hovedlovstedet, og som ei i de citerede Placater antydes at skulle i berørte Punct

undergaae Forandring, uden videre tillader Søeindrulle-rede at øve alle Slags Kunster og Haandværker med de enkelte sammesteds fastsatte Undtagelser; hvorimod bemeldte Tillæg maa antages, analog med det lignende i den ældre i Søeindrullerings-Forordningen af 1ste Februar 1770 §. 9 forekommende Udtryk, at det er "de Indrullerede tilladt med egne Hænders Arbeide at ernære sig ved hvad Kunst eller Haandværk, de bedst kan", at henstille det til de Paagjeldendes egen Afgjørelse, hvorvidt de maatte tiltroe sig Duelighed til et eller andet Haandværks Arbeide.

Da Citanten som Følge heraf maa erkjendes at have været berettiget til at paatage sig det omhandlede Malerarbeide, vil han for de Indstævntes Tiltale i denne Sag være at frifinde.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne for begge Retter at ophæve, dog at de Indstævnte i Overeensstemmelse med Frd. 3die Juni 1796 §. 42 ville have, een for begge og begge for een, at betale Salarium til Citantens befalede Sagfører her ved Retten, Prøveprocurator d'Auchamp, med 6 Rbdlr. Sølv.

Den for Citanten befalede Sagførelse her ved Retten har været lovlig.

Under Sagen har stemplet Papiir ikke været at forbruge.

Thi kjendes for Ret: Citanten, Styrmand Daniel Jensen Buch af Korsøer, bør for Tiltale

af de Indstævnte, Malermesterne P. Meyer og W. Dahl sammesteds, i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger for begge Retter ophæves, dog at de Indstævnte, een for begge og begge for een, betale i Salarium til Citantens beskikkede Sagfører for Overretten, Prøveprocurator d'Auchamp, 6 Rbd. Sølv, der udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 42.

Spørgsmaal om en Tilstaaelses Beviiskraft, samt om analogisk Anvendelse af L. 1—19—7.

I Sagen:

Procurator Ring, som Actor,

contra:

Arrestanten, Røgter Niels Hansen Bergmann.

(Afsagt den 5te Marts 1836.)

Det er under nærværende i første Instants inden Antvorskov Birketing paadømte Sag af Arrestanten, Røgter Niels Hansen Bergmann, vedgaaet, at han i Forening deels med Huusmand Niels Christensen af Skousgaard, deels endnu med en tredie Arrestanten ubekjendt Person, har forøvet tvende Røverier paa Landeveien mellem Slagelse og Næstved, det ene ved at anholde en Vogn og under Trudsler at aftvinge

en paa samme kjørende Person en blaa Klædes Chenille, og det andet ved ligeledes under Trudsler at tvinge en vandrende Person til at aflevere et Pibehoved med Sølvbeslag, samt ved at fratage ham 2 Rbdlr. i Sedler. Ligeledes er det af Arrestanten vedgaaet, at han har frastjaalet Tjenestekarl Hans Nielsen af Gimlinge et Par Uldstrømper.

Vel er nu Rigtigheden af disse Arrestantens Tilstaaelser forsaavidt bestyrket, at Væver Niels Bisserup af Fenemark har forklaret paa den af Arrestanten omforklarede Tid og Sted, at være overfaldet af en Person, der var i Ledtog med 2 andre, som holdt sig skjulte i nogen Afstand, og frataget et Pibehoved med Sølvbeslag og 2 Rbdlr. i Sedler, samt at Tjenestekarl, Hans Nielsen ligeledes har forklaret at være frastjaalet et Par Uldstrømper; men da den Beskrivelse, Niels Bisserup har givet af den Person, af hvem han blev overfaldet, ikke synes at kunne passe sig paa Arrestanten, og de af denne angaaende dette Overfald afgivne Forklaringer ere ustadige og i Henseende til flere væsentlige Omstændigheder afvigende fra hinanden, saa skjønnes det ikke at der, naar tillige hensees til, at Arrestanten maa antages fra sin Barndom at have befundet sig i en til Fjollethed grændsende Sindstilstand, samt af saa svage Sjeleevner, at det ikke er usandsynligt, at han kunde forføres af andre til at paatage sig Skylden for Handlinger, han ikke selv havde forøvet, kan grundes en saadan Grad af Vished paa de af

Arrestanten afgivne Tilstaaelser, at han paa Grund deraf kan blive at fælde som skyldig i de vedgaaede Forbrydelser, hvorved det og, hvad det omhandlede Tyverie i Særdeleshed angaaer, maa bemærkes, at Arrestantens Tilstaaelse af dette Tyverie ikke har været stadig, samt at hans Forklaringer om, hvad han foretog sig med de stjaalne Uldstrømper, ikke alene ere aldeles afvigende fra hinanden, men og bære Præg af en høi Grad af Stupiditet.

Da det imidlertid dog ikke heller er usandsynligt, at Arrestanten kan være forledet af Andre til at deeltage i meerbemeldte Røverie, og af disse være brugt som et Redskab, paa hvem Ansvaret, i Tilfælde at Forsøget skulde mislykkes, maatte falde, maa man med Underdommeren være enig i, at ansee ham for en Person, der i saadan Grad er farlig for den offentlige Sikkerhed ved at være overladt til sig selv, at han for Fremtiden af Øvrigheden bør holdes i Forvaring.

Som Følge heraf vil Underretsdommen, hvis Bestemmelser i Henseende til Actionens Omkostninger og de Salarier, som derunder ere tillagte de befalede Sagførere i første Instants, ligeledes maa billiges, blive at stadfæste.

Actor her for Retten, Procurator Ring, bliver at tillægge 6 Rbdlr. Sølv i Salair, der vil være at udrede af det Offentlige.

Under den befalede Sagførelse her for Retten har fra Actors Side intet saadant Ophold, der kunde virke

Ansvar, fundet Sted. Iøvrigt har den befalede Sagførelse for begge Retter, saavelsom Sagens Behandling i første Instants, været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør ved Magt at stande.

Actor her for Retten, Procurator Ring, tillægges 6 Rbdlr. Sølv, som udredes af det Offentlige.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

*　　*　　*

Høiesterets-Dom, afsagt den 11te Mai 1836.

Niels Hansen Bergmann bør for Actors Tiltale i denne Sag fri at være, hvorimod han efter Øvrighedens Foranstaltning bør være specielt og sikkert Tilsyn undergiven. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. Justitsraad Salicath tillægges i Salarium for Høiesteret 20 Rbdlr. Sølv, som udredes af det Offentlige.

No. 43.

Spørgsmaal, hvorvidt en Person, hos hvem hans afdøde Broder i sine sidste Leveaar havde nydt Ophold og Pleie, uden at nogen Godtgjørelse derfor var betinget, kunde være berettiget til i dennes Stervbo at nyde Udlæg for sine i saa Henseende havte Udgifter.

I Sagen:

Forvalter Hansen af Vennerslund paa Falster,

contra:

Hans Christophersen Meyer i Kraghauge, Jens Wiberg sammesteds, Peder Meyer i Overup som Formynder for Peder Boesens Børn, Ole Skov i Overup som Formynder for Lars Vævers Børn i Gunsløv, Niels Meyer i Ønsløv, Hans Meyer i Stubberup, Ungkarl Hans Hansen paa Valdnæsse, Jens Hansen i Taaderup og Huusmand Ole i Lillebrænde.

(Afsagt den 7de Marts 1836.)

Citanten, Forvalter Hansen af Vennerslund paa Falster, paaanker under nærværende Sag en af Skifteforvalteren i Stervboet efter Ungkarl Hans Hansen af Valdnæssegaard under 14de October forrige Aar afsagt Decision, betræffende en af den Afdødes Broder, Forpagter Rasmus Hansen af Valdnæsse, i Stervboet anmeldt og siden af denne til Citanten overdraget Fordring, stor 139 Rbdlr. 2 Mk. 8 ß. Sedler og Tegn, ved hvilken Decision Citantens Paastand om at nyde Udlæg i Stervboet for bemeldte Fordrings Beløb ikkun er taget til Følge forsaavidt Omkostningerne med den Afdødes Begravelse, til Beløb 19 Rbdlr. 2 Mk. 8 ß., angik, hvorimod den for de øvrige 120 Rbdlr., hvilke Forpagter Rasmus Hansen formeente at komme tilgode for at have givet sin afdøde Broder Kost, Logis

og Pleie i de 4 sidste Aar af hans Levetid, er bleven nægtet Medhold.

Denne Decision har Citanten paastaaet underkjendt og saaledes forandret, at han kjendes berettiget for 139 Rbdlr. 2 Mk. 8 ß. at nyde Udlæg som Creditor i afdøde Ungkarl Hans Hansens Bo. Saa har Citanten og paastaaet de Indstævnte tilpligtede at betale Processens Omkostninger med noget Tilstrækkeligt.

De Indstævnte have derimod hverken mødt eller ladet møde her for Overretten, og Sagen bliver følgelig i Medfør af L. 1—4—30 at paakjende efter den af Citanten fremlagte Skifteact.

De Indstævnte, fra hvis Side det er in confesso, at afdøde Hans Hansen har nydt Ophold, Underholdning og Pleie hos sin Broder, Forpagter Rasmus Hansen, i de sidste 4 Aar af sin Levetid, grunde deres Formening om at Citanten maa være uberettiget til at nyde Udlæg for den i saa Henseende paa Stervboet gjorte Fordring derpaa, at den Afdøde formeentlig har givet Vederlag for de paa ham anvendte Bekostninger, ved at arbeide som Tyende hos sin Broder, samt at denne i alt Fald, ved ikke at betinge sig nogen Erstatning for de ommeldte Udgifter, maa antages at have udredet samme af Velvillie mod sin gamle og sygelige Broder, og derfor ligesaalidet kan have nogen Ret til at fordre Godtgjørelse af den Afdødes Bo, som han kunde have gjort nogen saadan Ret gjeldende mod den Afdøde selv.

Men ligesom det hvad den første af disse Erindringer angaaer, ved det af Citanten erhvervede Tingsvidne maa ansees godtgjort, at Forpagter Hansen 4 Aar førend Broderens Død havde opsagt denne af sin Tjeneste, og at der altsaa ikke siden denne Tid har fundet noget Tyendeforhold Sted mellem dem, saaledes give og de Oplysninger, der indeholdes i bemeldte Tingsvidne, Grund til at antage, at den Afdøde i bemeldte Periode af sit Liv formedelst Alder og Sygelighed var uskikket til at kunne erhverve sin Underholdning som Tyende, men at han alene er forbleven hos sin Broder efter at være opsagt af dennes Tjeneste, fordi han ei kunde forenes med sine øvrige Slægtninge om de Vilkaar, hvorunder han vilde søge sin Forsørgelse hos disse; og hvad den anden Erindring betræffer, da er det vel ikke beviist, at Forpagter Hansen har betinget sig nogen Godtgjørelse af sin afdøde Broder for at underholde og pleie denne i hans sidste Leveaar, men paa den anden Side kan man dog heller ikke, uden tilstrækkelig Grund være beføiet til at antage, at han skulde have villet bestride de dermed forbundne Udgifter for egen Regning.

Nu have de Indstævnte vel formeent, at det nøie Slægtskabsforhold, der fandt Sted mellem ham og den Afdøde, maatte afgive en saadan Grund, men om man end med Hensyn dertil kunde antage, at han vilde have været ubeføiet til at gjøre nogen Fordring paa Erstatning gjeldende, forsaavidt den maatte have faldet den Afdøde selv til Besvær, eller berøvet denne Midlerne til

sin Subsistents i Fremtiden, saa kan man dog ingenlunde formode en lignende Renunciation fra hans Side for det Tilfælde, at Broderen maatte efterlade sig saameget, at han kunde nyde Erstatning for sine Opoffrelser af hans Midler, eller at han skulde have villet underkaste sig den dermed forbundne Uleilighed og Udgivt, ikke blot til Lettelse for Broderen selv, men tillige til Fordeel for dennes Arvinger.

Efter alt Foranførte vil Citantens Paastand om i Hans Hansens Stervbo at nyde Udlæg for den omtvistede Fordring, mod hvis Størrelse der ingen speciel Indsigelse er gjort, være at tage til Følge.

Processens Omkostninger vil de Indstævnte efter Omstændighederne have at betale Citanten med 25 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Citanten, Forvalter Hansen af Wennersminde paa Falster, bør være berettiget til at nyde Udlæg som Creditor i afgangne Ungkarl Hans Hansens Bo for 139 Rbdlr. 2 Mk. 8 ß. Sedler og Tegn.

Processens Omkostninger betale de Indstævnte, Hans Christophersen Meyer i Kraghauge, Jens Wiberg sammesteds, Peder Meyer i Overup som Formynder for Peder Boesens Børn, Ole Skov i Overup som Formynder for Lars Bævers Børn i Gunsløv, Niels Meyer i Onsløv, Hans Meyer

i Stubberup, Ungkarl Hans Hansen paa Baldnæsse, Jens Hansen i Taaderup og Huusmand Ole i Lillebrænde, til Citanten med 25 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 44.

Naar Arvingerne under Stervboets Behandling tilforhandle sig en Fordring paa en Creditor, der har meldt sig i Boet, maa de være berettigede til at nyde Liqvidation for saadan Fordring i det anmeldte Krav. Frd. 18de Mai 1825 §. 35 anvendt.

I Sagen:

Kjøbmand E. Sidenius & Søn af Mariboe, som Mandatarier for Handelshuset Th. Hall & Søn i Hull,

contra:

H. C. Krøyer junior og M. D. Braband, som Arvinger efter afdøde Agent H. C. Krøyer.

(Afsagt den 14de Marts 1836.)

Forsaavidt den af Citanterne, Kjøbmand E. Sidenius & Søn af Mariboe, som Mandatarier for Handelshuset Th. Hall & Søn i Hull, under nærværende Sag instituerede Paaanke af en i afgangne Agent H. C. Krøyers Stervbo i Mariboe af Skifteforval-

teren, Byfoged Walentin, den 10de Juli forrige Aar afsagt Decision, hvorved Boet er kjendt berettiget til i en af Citanterne i foranførte Egenskab den 27de August 1833 anmeldt Fordring efter Contocourant af 31te December 1832, stor £ 82. 5. 8. Sterling, at liqvidere Beløbet af en Vexel, som fornævnte Handelshuus Th. Hall & Søn under 6te Januar 1834 har udstedt til Skipper S. Ørsted af Nakskov, og som denne den 31te Mai samme Aar har solgt til bemeldte Bo med £ 55. 14. 3. Sterling, gaaer ud paa, af den anmeldte Fordring at tillægges Renter fra den 11te December 1832, maa Sagen, da den afsagte Decision ikke har taget denne Punct, der ei heller i Boet har været Gjenstand for Tvist, under Paakjendelse, efter den af de Indstævnte, H. C. Krøyer junior og M. D. Braband, som Arvinger efter afdøde Agent H. C. Krøyer, derom nedlagte Paastand, blive at afvise.

Derimod vil den lige Paastand, de Indstævnte have nedlagt, forsaavidt Citanterne have paastaaet den ommeldte Fordring betalt med foranførte Beløb £ 82. 5. 8. Sterling, ikke kunne gives Medhold, eftersom Decisionen saavel i dens Præmisser som Conclusion har erkjendt, at Citanterne efter den fremlagte Contocourant paa Boet have et Krav af den nævnte Størrelse, og da hvad Decisionen i saa Henseende har statueret ligesaa lidet af de Indstævnte, der ei have contrapaaanket samme, kan paastaaes forandret, saa bliver det alene at undersøge, hvorvidt Decisionen retteligen har paalagt

Citanterne i deres anmeldte Fordring at taale Affort-nin af ovennævnte Vexels Beløb.

Naar Citanterne i denne Henseende for den benægtende Besvarelse af dette Spørgsmaal have paaberaabt, at Skifteforvalteren formeentligen har handlet imod de ham i saadan Egenskab paaliggende Pligter, ved, efter at deres Fordring paa Boet var anmeldt, ifølge Anmodning af Boets Vedkommende at have for dets Regning indkjøbt den nævnte Vexel, og at desaarsag den foregaaede Transaction ei bør have Indflydelse til Formindskelse af det Udlæg, som for deres Fordring bliver at give, da skjønnes det ligesaalidet, at Skifteforvalteren ved sin i bemeldte Henseende brugte Omgang kan ansees at have gjort sig til Part i Sagen, og derved inhabil til at forvalte Skiftet, saa at der af den Grund kunde være Føie til efter Citanternes Henstilling at annullere den i Boet brugte Behandling og affagte Decision, som den Omstændighed, at Boets Contrafordring efter Vexlen først er erhvervet efter Agent Krøyers Død og efter passeret Anmeldelse af Citanternes Fordring, i og for sig kan betage Boet Ret til ved samme at erholde Liqvidation i sidstmeldte Fordring. Ligesom dernæst de Indsigelser, Citanterne have villet hente fra, at Vexlen qvæstionis formeentligen ei skulde være overdragen Boet af rette Vedkommende, maa ansees ubeføiede, da, endog afseet fra den under 31te Mai 1834 udfærdigede Slutseddel, hvorved Vexlen af Skipper S. Ørsted, til hvis Ordre den er udstedt, er solgt til

Boet, den blotte Ihændehavelse af Verlen forsynet med Endossement af bemeldte Ørsted efter Ford. 18de Mai 1825 §. 12 giver Boet tilstrækkelig Adkomst til at indtale den Fordring, Verlen maatte give, saaledes vilde ei heller den Omstændighed, at det Mellemværende, hvorfor Verlen af Handelshuset Th. Hall & Søn er udstedt til Skipper Ørsted, paa anden Maade maatte være berigtiget, ifølge Grundsætningerne i Frd. 9de Februar 1798 kunne præjudicere Boets Fordring efter Verlen, forudsat at der med denne paa lovlig Maade var fremgaaet. Men da den Erindring, som Citanterne uden Protest af de Indstævnte her for Retten havde fremsat om, at Verlen ikke i rette Tid er bleven protesteret de non acceptatione, maa erkjendes grundet, idet Verlen, der lyder paa Betaling 2 Maaneder a dato (6te Januar 1834), efter hvad der er in confesso, ikke er overeensstemmende med Forskriften i Frd. 18de Mai 1825 §. 27 bleven protesteret inden eller paa Forfaldsdagen, den 6te Marts 1834, men først den 23de Juni næstefter, saa vil det heraf efter Lovbudet i nysmeldte Forordnings §. 35 blive en Følge, at Verlen ikke alene har tabt sin Gyldighed som Verel, men end ikke kan komme i Betragtning som simpelt Gjeldsbrev imod Trassenten, da det ikke, som bemeldte §. foreskriver, fra de Indstævntes Side kan ansees oplyst, at Handelshuset Th. Hall & Søn ikke ved den begaaede Forsømmelse har lidt noget Tab med Hensyn til dets Mellemværende med Trassatus, H. Lacoppidan.

Som Følge heraf kan oftmeldte Vexel ikke for afdøde Agent Krøyers Bo begrunde noget Contrakrav, som kan tjene til Liqvidation i den af Citanterne derpaa anmeldte Fordring, hvorfor den paaankede Decision vil være at forandre derhen, at Boet kjendes uberettiget til den af sammes Vedkommende paastaaede Liqvidation.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Under Sagen er fornødent stemplet Papiir her ved Retten blevet forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Afgangne Agent H. C. Krøyers Bo bør være uberettiget til i den af Citanterne, Kjøbmand C. Sidenius & Søn af Maribo, som Mandatarier for Handelshuset Th. Hall & Søn i Hull, den 28de August 1833 anmeldte Fordring paa £ 82. 5. 8. Sterling at liqvidere Beløbet af den af fornævnte Handelshuus den 6te Januar 1834 til Skipper S. Ørsted udstedte og af denne til ovennævnte Bo solgte Vexel, stor £ 55. 14. 3. Sterling.

Forsaavidt Citanterne have paastaaet sig tilkjendt Renter af deres anmeldte Fordring fra 11te December 1832 afvises Sagen.

Processens Omkostninger ophæves.

No. 45.

Utilstrækkelig begrundet Paastand om Forlagsretten til en Deel af en forlængst afdød Forfatters Værker.

I Sagen:

Directeur og Universitets-Bogtrykker Jens Hostrup Schultz,

contra:

Boghandler Steen, Bogtrykkerne Luno & Schneider og Student Carstensen.

(Afsagt den 28de Marts 1836.)

Citanten, Directeur og Universitets-Bogtrykker Jens Hostrup Schultz, søger under nærværende Sag de Indstævnte, Boghandler Steen, Bogtrykkerne Luno & Schneider og Student Carstensen, til at udrede Erstatning og lide Straf for deres formeentlige lovstridige Forhold ved at udgive, trykke og forhandle en ny Udgave af L. Holbergs Comoedier, til hvilket Værk Citanten anseer sig forlagsberettiget, samt til at betale ham Søgsmaalets Omkostninger.

Sin Forlagsret til det omhandlede Værk grunder Citanten væsentligen derpaa, at han deels ved Arv og deels ved Kjøb skal være indtraadt i de Rettigheder, hvoraf Værkets første Forlægger, Directeur og Universitets-Bogtrykker J. J. Høepfner, var i Besiddelse. De Indstævnte derimod have hverken villet erkjende at J. J. Høepfner var retmæssig Forlægger af det for-

anførte Værk, eller at, under Forudsætning af at saadant maatte befindes at være Tilfældet, Forlagsretten er fra ham gaaet over paa Citanten. Det er i førstnævnte Henseende fra Citantens Side indrømmet, at det ikke er muligt at tilveiebringe nogen nøiagtig Oplysning om Maaden, hvorpaa J. J. Høepfner er bleven Forlægger af det forommeldte Værk, men at han ikke destomindre maa have erhvervet Forlagsretten troer Citanten at kunne slutte af flere Omstændigheder. Saaledes har han paaberaabt sig, at det paa Titelbladene til den i 5 Tomer udkomne Udgave hedder: "Trykt paa Forlæggerens egen Bekostning", og paa det sidste Blad af den 5te Tome: "Findes tilkjøbs udi Hans Kongelige Majestæts og Universitets Bogtrykkerie hos Johan Jørgen Høepfner"; men ligesom de citerte paa Titelbladene forekommende Udtryk efter den nu gængse Sprogbrug, hvorefter Forlæggeren just er den, paa hvis Bekostning et Værk udkommer, maa ansees som tautologiske, og det derfor ikke er uantageligt, at Ordet "Forlægger" er paa de citerte Steder taget i en fra den nu brugelige forskjellig Betydning, saaledes kan ei heller den Omstændighed, at Skriftet er falbudet fra Høepfners Bogtrykkerie afgive noget Beviis for at det sammestedsr er blevet forlagt, hvorved bemærkes, at de Indstævnte ikke have villet erkjende, at Forfatteren skulde, saaledes som af Citanten er paastaaet, selv have pleiet at falholde de af ham udgivne paa hans egen Bekostning trykte Værker. Naar Citanten fremdeles har yttret, at

Titelbladet til en paafølgende, i 7 Tomer udkommen Udgave af det nævnte Værk udtrykkeligen indeholder, at det er trykt hos Directeuren over Hans Kongelige Majestæts og Universitets Bogtrykkerie, J. J. Høepfner, som første Forlægger, og findes hos hannem tilkjøbs, maa det, forsaavidt han har anført at det ikke er troligt, at Nogen paa den Tid, da det maatte være let at oplyse den rette Sammenhæng, skulde have dristet sig til at annoncere sig som Forlægger, naar han ikke virkelig var det, herved erindres, at der af den ommeldte Udgave er, ifølge hvad der under Sagen maa ansees givet, udkommen flere forskjellige Oplag, der ikke alle betegne J. J. Høepfner som første Forlægger, uden at det, siden Aarstallet ikke findes paatrykt, er muligt at opgive naar hvert enkelt Oplag er udkommet, og at det navnligen ikke har været at oplyse, naar det Oplag er trykt, der angiver Høepfner som Forlæggeren. Alt hvad man derfor af den citerte Passus kan med nogen Føie udlede er, at Høepfner har gereret sig som Forlægger af bemeldte Værk, men om dette er skeet med Forfatterens Villie, og om denne dertil har overdraget ham nogen Ret, lader sig saa meget mindre med Sikkerhed afgjøre, som det efter de fremkomne Oplysninger maa antages, at Holberg selv var afgaaet ved Døden inden noget Oplag af den forommeldte Udgave udkom.

Det fortjener herved at bemærkes, at den ene af de i denne Udgave indlemmede Comoedier, nemlig Don

Ranudo, maa, ifølge hvad der under Sagen er documenteret, antages at være udkommen ikke paa Høepfners Forlag, men derimod paa Berlings Forlag, idet et under Sagen fremlagt Exemplar har paa Titelbladet: "Kiøbenhavn 1745, Trykt og bekostet af Ernst Henrich Berling, og findes hos hannem tilkjøbs", ligesom og Fortalen viser, at dette er skeet med Forfatterens Tilladelse, uden at der er tilveiebragt nogensomhelst Oplysning om, hvorledes Høepfner desuagtet er kommen i Besiddelse af Forlagsretten ogsaa til denne Comoedie.

At de holbergske Comoedier endnu medens Forfatteren levede ere offentlig blevne falbudne fra det høepfnerske Bogtrykkerie kan, da det ikke er aldeles klart for hvis Regning denne Falbydelse er skeet, intet relevere, og at Udsalget ogsaa senere er skeet saavel fra det nævnte Bogtrykkerie som efter dettes Ophør fra det schultziske Officin, viser kun, at vedkommende Eiere af disse Bogtrykkerier have betragtet det nævnte Værk som deres Eiendom, men godtgjør derimod ikke, at de dertil have havt nogen Hjemmel, og herom er det just at der under denne Deel af Sagen er Spørgsmaal. Ei heller kan det af den Omstændighed, at Holberg ikke har ved sit Testament udtrykkelig disponeret over de omhandlede Comoedier, og at disse ikke blandt hans egne Forlagsskrifter ere bortsolgte ved den efter ham afholdte Auction, med nogen Føie udledes, at Forlaget alt i Holbergs levende Live var overdraget til en Anden, og at nævn-

ligen J. J. Høepfner havde erhvervet samme, tvertimod viser et af Citanten selv produceret Avis-Avertissement af 29de Marts 1754, hvilket altsaa er senere end Holbergs Død, der indtraf den 27de Januar samme Aar, at den 6te og 7de Tome af bemeldte Comoedier ere bekostede af Autor selv, og at de ifølge hvad der videre er in confesso bleve solgte til Fordeel for hans Bo. At nu Høepfner ikke desto mindre skulde have forhvervet sig Forlaget til den hele Samling af de holbergske Comoedier og dette endog uden nogensomhelst Indskrænkning eller Betingelse fra Forfatterens Side, kan under Sagen, om der end ved de ovenanførte Data herfor maatte findes at være fremkommen nogen Formodning, dog ingenlunde ansees tilfulde beviist, og det bliver derfor unødvendigt at undersøge, om en slig Rettighed gyldigen kunde ved Arv og Kjøbslutning gaae over paa Citanten.

Vel har Citanten formeent, at i alt Fald ikkun Forfatteren eller hans Arvinger kunde gjøre Paastand paa den omhandlede Rettighed, men at derimod ingen Anden, som agter at drage Fordeel af et Værk, hvortil han ikke directe har erhvervet Eiendomsret, kan være berettiget til at fordre Beviis for at den, der som Forlægger udsælger Værket, virkelig dertil har Adkomst; men naar Citanten saaledes som den udtagne Klage og Stævning udviser, just paa Grund af sin formeentlige Forlagsret anseer de Indstævnte ubeføiede til at foranstalte den af dem besørgede Udgave af Holbergs dramatiske

Værker, er det en Selvfølge, at han, forsaavidt saa= dant ikke indrømmes, maa bevise at en slig udelukkende Rettighed lovligen tilkommer ham, hvorfor naturligviis den Omstændighed, at flere Oplag af de holbergske Co= moedier ere udkomne fra det Officin, han nu eier, i og for sig intet Datum kan afgive.

Citanten har imidlertid ogsaa i en anden Henseende paaberaabt sig den Omstændighed, at det ommeldte Værk i en lang Række af Aar upaatalt er bleven oplagt og udsolgt først i det høepfnerske og senere i det schultziske Bogtrykkerie, idet han nemlig har antaget, at der her= ved maa være erhvervet Hævd paa den omtvistede Ret= tighed; men om endog Citanten maatte af denne Aarsag kunne gjøre Krav paa Ret til ogsaa for Fremtiden ligesom hidtil uforstyrret af andre at kunne udgive og udsælge det anførte Værk, er det dog ikke heraf nogen Følge, at han kan udelukke enhver Anden fra at foran= stalte det udgivet; en saadan udelukkende Ret kan saa meget mindre være Gjenstand for Hævd, som det maa betragtes som noget aldeles tilfældigt, at Concurrence i den ommeldte Henseende ikke tidligere har fundet Sted, uden at det heraf med Bestemthed kan sluttes, enten at der paa den ene Side er bleven gjort Fordring paa et sligt jus exclusivum, eller paa den anden Side en slig Rets Tilværelse er bleven anerkjendt.

Citanten har dernæst anført, at om det end ikke kan ansees beviist, at J. J. Høepfner er med For= fatterens Samtykke kommen i Besiddelse af Forlagsretten

til det omhandlede Værk, maa han dog ligefuldt antages at have erhvervet denne Ret derved, at han i Medhold af Slutningsbestemmelsen i Frd. 7de Januar 1741 har besørget det oplagt efterat de tidligere Udgaver vare udsolgte, i hvilken Henseende Citanten endvidere har bemærket, at efterat det nævnte Værk flere Gange er bleven oplagt i det høepfnerske Bogtrykkerie, har Citantens Stiffader, J. F. Schultz, ved at tilkjøbe sig bemeldte Bogtrykkerie, tillige blandt flere Oplagsskrifter tilforhandlet sig det anførte Værk, og at flere Hundrede Exemplarer af det i det høepfnerske Bogtrykkerie senest foranstaltede Oplag saaledes er kommen i Citantens egen Besiddelse og endnu udsælges af ham. Men om det endog kunde antages, at den, der paa den ommeldte Maade foranstaltede et nyt Oplag af et udsolgt Værk, ikke blot i Medfør af den citerte Anordning maatte være berettiget til uforstyrret af enhver Anden at udsælge dette Oplag, men endog erhvervede en udelukkende Forlagsret, som han ved Arv og paa anden Maade igjen kunde overdrage til Andre, maatte det dog, for at den Paagjeldende skulde komme i Besiddelse af en saa udstrakt Rettighed, i det mindste være klart, at alle de i den paaberaabte Anordning foreskrevne Betingelser for et sligt nyt Oplags Retmæssighed vare tilstede. Det er imidlertid af de Indstævnte specielt benægtet, at den af J. J. Høepfner besørgede Udgave, hvorpaa Citanten saaledes vil grunde sin Ret, har de Egenskaber, som Slutningen af Frd. 7de Januar 1741 paabyder,

og der kan følgelig, da intet Beviis herfor er præsteret, allerede af den Grund ikke blive Spørgsmaal om nogen af J. J. Høepfner i Kraft af den citerte Lovbestemmelse erhvervet udelukkende Ret, der senere kunde være gaaet over paa Citanten. Det maa tillige herved komme i Betragtning, at det Oplag, hvoraf Citanten saaledes er i Besiddelse, ifølge hvad der mellem Parterne maa ansees in confesso, er i flere Henseender mangelfuldt og at som Følge heraf dets Afsætning, skjøndt det endnu er i Boghandelen, ikke er af nogen Betydenhed, hvorfor ogsaa Citanten har med de Indstævnte været enig i at betragte en ny mere nøiagtig og correct Udgave af de holbergske Comoedier som et føleligt Savn. Vel har han antaget, at dette Savn allerede inden den paaankede Udgave udkom var bleven afhjulpen, deels ved den af hans Stiffader i Aarene 1804 til 1814 besørgede Udgave af Holbergs udvalgte Skrifter, og deriblandt ogsaa af Comoedierne, og deels ved den Duodez-Udgave af Comoedierne, som af Citanten selv er foranstaltet, og hvoraf 6 Dele udkom i Aarene fra 1824 til 1827 og en syvende Deel er udkommen i Aaret 1832, og da Frd. 7de Januar 1741 blandt andet forbyder at oplægge, eftertrykke eller falholde nogen Bog eller Skrift, som en Anden saaledes har forbedret, at derved nogen kjendelig Bekostning er gjort, har han, siden begge de nysnævnte af hans Stiffader og ham besørgede Udgaver ere af saadan Beskaffenhed, formeent, at de Indstævnte i hvert Tilfælde have været uberettigede til tvertimod den

allegerte Bestemmelse at foranstalte et nyt Oplag af det omtvistede Værk. Men hvad Udgaven af Holbergs udvalgte Skrifter angaaer, da indeholder denne, saaledes som ogsaa Titlen viser, flere af hans Værker end Comoedierne, og disse sidste kunne, ifølge hvad der er in confesso, i denne Udgave end ikke erholdes tilkjøbs uden ved at tilforhandle sig den hele Samling, saa at altsaa dette Værk baade har en større Udstrækning og er beregnet paa andre Kjøbere end det, der under nærværende Sag er Gjenstand for Parternes Tvist. Dette sidste kan hverken betragtes som et nyt Oplag eller som noget nyt Eftertryk af det første, og det kan navnligen under Sagen ikke ansees oplyst, at de af de Indstævnte udgivne Comoedier ere et simpelt Aftryk af dem, der ere optagne i hiin Samling, saaledes at de skete Forbedringer uden videre ere gaaede over i den omhandlede nye Udgave.

Med Hensyn dernæst til Duodez-Udgaven af 1824, da vil, selv under Forudsætning af at denne kunde saaledes som Forordningen paabyder, kaldes i den Grad forbedret, at derved nogen kjendelig Bekostning er gjort, denne Omstændighed dog in casu ikke kunne tillægges nogen afgjørende Vægt, siden bemeldte Udgave, ifølge hvad der under Sagen maa ansees givet, i det mindste ikke paa den Tid, da Indstævntes Foretagende tog sin Begyndelse, indeholdt nogen fuldstændig Samling af de Holbergske Comoedier, idet nemlig ikkun 6 Bind af Citantens Duodez-Udgave vare udkomne i Aarene fra

1824 til 1827 og det 7de derimod, uden at det er oplyst at der desangaaende er skeet nogen foreløbig Kundgjørelse, først udkom i 1832, efterat det var bleven bekjendt, at de Indstævnte vilde besørge en complet Samling af de ommeldte Comoedier udgivne i Trykken. Hertil kommer endnu, at det ingenlunde mod de Indstævntes Benægtelse kan ansees godtgjort, at de ved det af dem besørgede ny Oplag have lagt Duodez-Udgaven til Grund eller besørget denne eftertrykt, hvorimod det ved at sammenholde de tvende Udgaver meget mere viser sig, at der i begge er fulgt en noget forskjellig Plan.

Da saaledes de fra Citantens Side paaberaabte Grunde ikke skjønnes at være tilstrækkelige til at hjemle den af ham nedlagte Paastand, hvorhos kan bemærkes, at det schultziske Officin allerede i Aaret 1804 har gjort Forsøg paa at erholde et Privilegium paa Udgivelsen af de Holbergske Skrifter, hvilket ikke blev bevilget, og hvorved det allerede dengang synes at have tilkjendegivet, at det ikke antog sig saa udelukkende berettiget til Forlaget af disse Skrifter, som nu prætenderes, ville de Indstævnte for Citantens Tiltale i denne Sag være at frifinde.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Procurator Lange vil være at forelægge en Frist af 8 Dage fra denne Doms Afsigelse til at foranstalte de af ham den 17de December 1832, den 23de September og 4de Novbr. 1833, den 25de Mai, 27de Juli

og 26 October 1835 fremlagte Indlæg afskrevne paa behørigt stemplet Papiir; iøvrigt er det Sagen tilhørende stemplede Papiir rigtigt forbrugt.

Thi kjendes for Ret: De Indstævnte, Boghandler Steen, Bogtrykkerne Luno & Schneider og Student Carstensen, bør for Citanten, Directeur og Universitets-Bogtrykker Jens Hostrup Schultz's Tiltale i denne Sag frie at være.

Processens Omkostninger ophæves.

Procurator Lange forelægges en Frist af 8 Dage fra denne Doms Afsigelse til at foranstalte de af ham den 17de December 1832, den 23de September og 4de November 1833, den 25de Mai, 27de Juli og 26de October 1835 fremlagte Indlæg afskrevne paa behørigt stemplet Papiir.

No. 46.

Spørgsmaal, hvorvidt en Eedscitant, der først havde udtagen Stævning efterat den Dom, hvorved Eden var ham paalagt, for en Deel var exeqveret, kunde stedes til den tilstævnte Eeds Aflæggelse.

I Sagen:

Theatergarderobebud Peter Olsen Thostrup,

contra:

Johanne Marie Jørgensen med Fader og Værge Ole Jørgensen.

(Afsagt den 11te April 1836.)

I Henhold til denne Rets Dom af 23de Februar forrige Aar, hvorved Citanten, Theatergarderobebud Peter Olsen Thostrup, saafremt han ikke dristede sig til med sin corporlige Eed at bekræfte, at han ikke har havt legemlig Omgang med Indstævnte, Johanne Marie Jørgensen, paa en Tid, at han kunde ansees som Fader til det af hende den 12te Mai 1834 fødte Barn, blandt andet er tilpligtet at betale Indstævnte en passende Reparation efter uvillige af Retten udmeldte Mænds Skjøn for at have brudt det hende givne Ægteskabsløfte, har Citanten under 11te Februar d. A. udtaget Eedsstævning, og da Sagen den 22de samme Maaned faldt i Rette, fremstillet sig for at aflægge den ham ved formeldte Dom paalagte Eed. Indstævnte har, da Eedsstævningen ikke er udtagen inden den ved Dommen af 23de Februar f. A. fastsatte Tid af 15 Dage efter Dommens Forkyndelse, som skete den 9de Marts f. A., der desuden allerede er afgivet lovligt Skjøn over den hende tilkommende Reparation, og Dommen, hvad den Deel af Reparationen angaaer, som den 24de October f. A. var forfalden til Betaling, er ved Execution fuldbyrdet*), protesteret mod, at Citanten admitteres til at aflægge den af ham tilstævnte Eed, og har paastaaet Sa-

*) Den i saa Henseende af Underfogden den 27de October 1835 afsagte Kjendelse lød saaledes: "Forretningen vil for Tiden kun være at iværksætte for 18 Rbd. af den Domhaveren tilkjendte Reparationssum."

gen afviist, samt sig tillagt Kost og Tæring. Men da i Almindelighed en Eedsstævning, om denne end udtages efter Udløbet af den i Dommen for sammes Opfyldelse fastsatte Tid, hindrer Execution efter Dommen, og den her under Sagen omhandlede Dom endnu ikke i det Hele er fuldbyrdet, vil Citanten være at stede til at aflægge den tilstævnte Eed.

Til den af Citanten nedlagte Paastand om Godtgjørelse for Tids- og Creditspilde i Anledning af Indstævntes mod ham anlagte Søgsmaal, kan der under denne Eedssag ikke tages noget Hensyn.

Thi eragtes: Den af Indstævnte, Johanne Marie Jørgensen med Fader og Værge, Ole Jørgensen, nedlagte Protest imod, at Citanten, Theatergarderobebud, Peter Olsen Thostrup, admitteres til at aflægge den af ham tilstævnte Eed, kan ikke tages til Følge.

*　　*　　*

Høiesterets-Dom i Sagen:

Johanne Marie Jørgensen med Fader og Værge, Ole Jørgensen,

contra:

Theatergarderobebud Peter Olsen Thostrup.

(Affagt den 4de April 1837.)

Den paaankede Fogedkjendelse bør ved Magt at stande, og bør Indstævnte være uberettiget til at aflægge

den omhandlede Eed. Til Justitskassen betale hver af Parterne 1 Rbdlr. Sølv.

No. 47.

En Fader og Stifmoder straffede for utilbørlig at have revset og udviist anden haard Behandling mod deres Børn.

I Sagen:

Lottoadvocat Damkjer, som Actor,

contra:

De Tiltalte, Skomagerfrimester Hans Jacobsen og Hustrue Maren Hansdatter.

(Afsagt den 16de April 1836.)

Det er under nærværende Sag af Tiltalte, Maren Hansdatter, Skomagerfrimester Hans Jacobsens Hustrue, vedgaaet, at hun jevnligen har revset sine Stifbørn ved at banke dem med et Spanskrør, medens de ikkun havde deres Linned paa, samt engang slaget sin 10aarige Stifdatter Emilie Kirstine Jacobsen i Hovedet med en Ildtang, saa at det blødte, hvorhos hun som Grund til dette Forhold har angivet, at Børnene vare meget ulydige og stundom løbe bort og vare fraværende flere Dage; men ligesom der er Grund til at antage, at Tiltalte selv har foranlediget Børnenes Undvigelse og Forstokkenhed ved haard Medfart, i hvilken

Henseende det kan bemærkes, at de Personer, som af Medlidenhed med Børnene have taget sig af dem, og hos hvem disse søgte Tilflugt, have givet dem et godt Vidnesbyrd om deres Forhold, saaledes maa det, skjøndt det mod Tiltaltes Benægtelse ikke er beviist, at hun saaledes som Børnene have forklaret, slog dem med Spanskrøret paa den bare Krop, dog ansees tilstrækkelig godtgjort, at hun har anvendt dette Revselsesmiddel langt ud over den lovlige Revselsesrets Grændser, idet det, hvad fornævnte Pigebarn in specie angaaer, er oplyst, at dette i flere Dage efter har havt gule, grønne og blaa ophovnede Striber, der vare saa tæt paa hinanden, at man ei kunde lægge ên Finger derimellem, paa sin Krop fra Lænderne af og lige ned til Hælene, saa at Barnet, efter Vidnernes Udsagn, saae ud som et forraadnet Liig.

Ligeledes er det, hvad Tiltalte, Skomagerfrimester Hans Jacobsen, angaaer, ved hans egen Tilstaaelse i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder beviist, at han ikke alene har viist sig aldeles ligegyldig med hans Børns Opdragelse og udtaget dem af Skolen, men ogsaa bestyrket sin Hustrue, fornævnte Maren Hansdatter, i den haarde Medfart hun udviste mod Børnene, ved at opfordre hende til at hun, naar Børnene vare uartige, skulde slaae dem med det første det bedste hun havde i Haanden, ligesom han og har vedgaaet, engang at have kastet sin Datter Emilie Kirstine næsegruus hen ad Gulvet, saa hun siden er

bleven seet saaledes ophovnet i Ansigtet, at Næse og Mund næsten gik i eet.

Hvad nu Straffen angaaer, hvormed de Tiltalte, der ikke ere befundne forhen at have været straffede, for ovennævnte af dem udviiste Forhold maa blive at ansee, da skjønnes samme efter Lovgivningens-Grundsætninger i L. 6—5—5 og Frd. 4 October 1833 §. 23 i Medfør af sidstnævnte Anordnings 4de §. at kunne fastsættes til Fængsel paa Vand og Brød, hvorhos Straffetiden efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til 2 Gange 4 Dage for hver.

Saa ville de og in solidum have at udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvorunder Actor, Lottoadvocat Damkjer, bliver at tillægge 5 Rbdlr. Sølv i Salair.

Sagens Behandling, forsaavidt den efter Rescr. 12te Juni 1807 hører under Rettens Paakjendelse, saavelsom den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: De Tiltalte, Skomagerfrimester Hans Jacobsen og Hustru, Maren Hansdatter, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød hver i 2 Gange 4 Dage, samt een for begge og begge for een udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder i Salair til Actor, Lottoadvocat Damkjer, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 6te Mai 1836.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Straffetiden for hver af de Tiltalte bestemmes til 6 Gange 5 Dage. I Salarium til Justitsraad Sporon for Høiesteret betale de Tiltalte, een for begge og begge for een, 10 Rbdlr. Sølv.

No. 48.

Straf for Legemsbeskadigelse, foraarsaget ved en grov Uforsigtighed, hvorved Andres Liv og Lemmer udsattes for Fare.

I Sagen:

Procurator Bang, som Actor,

contra:

Tiltalte Smed Johannes Rasmussen af Haulykke.

(Afsagt den 16de April 1836.)

Det er under nærværende, i første Instants inden Mariboe Kjøbstads Politieret paadømte Sag beviist, at Tiltalte, Smed Johannes Rasmussen af Haulykke, da han om Eftermiddagen den 24de November forrige Aar forlod Mariboe, hvor der samme Dag var bleven holdt Marked, er redet i fuld Galop ned igjennem Byens Klostergade, medens Folk vare ifærd med at forlade Markedet, hvorved han først paa det ene For-

toug reed en Person og siden paa det andet Fortoug en anden Person, nemlig Huusmand Hans Jacob af Hillested, overende, hvilken Sidste, som Følge af den ham derved tilføiede Beskadigelse, bestaaende af et Saar i Baghovedet og en Contusion over Ryggen, blev liggende flere Minutter som livløs paa Fortouget, samt at Tiltalte derefter er galopperet ned ad Gaden til Byens vestre Bom, hvor han standsede Hesten ved Kjøbmand Sidenius's Gaard.

Til Undskyldning for dette Forhold har Tiltalte anført, at hans Hest var bleven kuldret og at det derfor ikke var ham muligt at styre den, førend han ved tage den med al Magt fik den standset ved bemeldte Gaard.

Vel er det nu ogsaa oplyst, at bemeldte Hest tilforn har løbet løbsk, men foruden at det i alt Fald maa tilregnes Tiltalte som en Uforsigtighed, at han, der ved at tilforhandle sig Hesten af dens forrige Eier, er bleven gjort opmærksom paa, at den havde denne Feil, og at man derfor maatte være forsigtig med den, har givet sig til at ride bort paa denne Hest paa en Tid, da Gaden var fuld af Folk, saa meget mere, som han iforveien havde ladet den staae under aaben Himmel i 6 Timer uden at give den andet end en Visk Hø, samt at flere Omstændigheder vise, at hans Foregivende om ganske at have været ude af Stand til at kunne styre Hesten ikke forholder sig rigtigt, i hvilken Henseende det maa bemærkes, at han, efter Gaardmand Christen Hansens Forklaring, hvis Rigtighed Tiltalte har vedgaaet, har,

efterat have tabt sin Hat, kunnet vende Hesten om og ride tilbage for at modtage Hatten, der blev ham rakt, samt at han ligeledes har kunnet standse Hesten ved Kjøbmand Sidenius's Gaard, hvor han netop havde et Erinde, saa viser hiin Omstændighed og, at Tiltalte i alt Fald maatte, da Hesten gjorde sig ustyrlig, kunne have steget af den istedetfor at fortsætte sit begyndte Ridt, ligesom det og er oplyst, at Tiltalte har sporet Hesten i Siderne, samt at han ganske har forsømt at advare Folk om at tage sig i Agt.

Under disse Omstændigheder skjønnes det ikke rettere, end at Underdommeren med Føie har anseet Tiltalte efter Frd. 4de October 1833 §. 28 som den, der ved en grov Uforsigtighed, der udsatte Andres Liv og Lemmer for Fare, har foraarsaget den Huusmand Hans Jacob paaførte Beskadigelse, hvorhos den Straf, hvormed Tiltalte for dette Forhold vil blive at ansee, og der i Underretsdommen er fastsat til en Mulct til Mariboe Kjøbstads Fattigkasse af 10 Rbdlr. Sølv, dog ikke findes at kunne bestemmes ringere end til en Mulct af 20 Rbdlr. Sølv.

Ligeledes maa det billiges, at Tiltalte i Medfør af bemeldte Forordnings 28de §. ved Underretsdommen er tilpligtet at erstatte Huusmand Hans Jacob Omkostningerne ved hans Helbredelse, samt det af denne, som Følge af den ham paaførte Beskadigelse, lidte Næringstab, saa og at give ham en billig Godtgjørelse for udstandne Lidelser, i hvilke Henseender Underretsdommens

Bestemmelser, efter de oplyste Omstændigheder, i det Hele findes passende.

Efter det Foranførte vil Underretsdommen, hvorved Tiltalte ligeledes retteligen er tilpligtet at udrede Actionens Omkostninger, med foranførte Forandring i Henseende til Størrelsen af den ham idømmende Mulct, blive at stadfæste, ligesom Tiltalte og vil have at betale Actor her for Retten, Procurator Bang, Salair, der skjønnes at kunne fastsættes til 5 Rbdlr. Sølv.

Hvad endeligen den af Tiltalte over Underdommerens Forhold med at lade ham arrestere førte Anke angaaer, da skjønnes der efter Omstændighederne Intet i saa Henseende at kunne falde Underdommeren til Last, hvorimod Tiltalte, forsaavidt han tillige har besværet sig over vedkommende Politiebetjentes og Arrestforvarers Adfærd imod ham, i denne Henseende maa have at henvende sig med Klage til vedkommende Øvrighed, da bemeldte Personers Forhold ikke under nærværende Sag kan komme under Paakjendelse.

Sagens Behandling i første Instants saavelsom den befalede Sagførelse her for Retten har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Politieretsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes, at den Tiltalte, Smed Johannes Rasmussen af Haulykke, idømte Mulct forhøies til 20 Rbdlr. Sølv.

I Salair til Actor her for Retten, Procurator Bang, betaler Tiltalte 5 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 49.

Straf for Opsætsighed mod Auctionsretten.

I Sagen:

Justitsraad og Procurator Weidemann, som Actor,

contra:

Tiltalte Fæstegaardmand Niels Olsen af Lundbye.

(Afsagt den 16de April 1836.)

Tiltalte, Fæstegaardmand Niels Olsen af Lundbye, er under nærværende i første Instants inden Vordingborg søndre Birketing paakjendte Sag overført, den 10de November forrige Aar, da der paa hans Bopæl skulde afholdes Auction over nogle Effecter, som hos ham vare udlagte til Udredelsen af en ham idømt Mulct af 100 Rbdlr. Sølv til Lundbye Sogns Fattigkasse m. m., at have viist Opsætsighed imod Auctionsretten og gjort Hinder for Auctionens Fremme ved at erklære, at han var Politiemester i sit eget Huus og ikke tillod nogen Auction afholdt, om han end skulde klæde Steiler og Hjul og stride til den sidste Blodsdraabe, saa og, at den første Handling, som blev iværksat til Auctionens Fremme, vilde have til Følge, at han kastede den By-

dende, der erholdt Tilslag, paa Døren, hvilket i Forbindelse med at Tiltalte allerede før Auctionen begyndte, havde stødt den første Lysthavende, som vilde træde ind i hans Stue, ud af Døren, maa antages at have foranlediget, at de fleste Lysthavende, som havde indfundet sig, forføiede sig bort og at intet Auctionsbud skete.

For det saaledes udviste Forhold, hvorfor Tiltalte ei disculperes derved, at Dommen, hvorved han var fældet til Bøder, var over Aar og Dag gammel da den blev exeqveret, eller ved at han i Juni Maaned 1834 skal have indgivet Ansøgning om Mulctens Eftergivelse og ikke derpaa modtaget Resolution, er han ved Underretsdommen retteligen i Henhold til Frd. 30te Marts 1827 §. 1 tilfunden Straf af Fængsel paa Vand og Brød, hvorhos det dog efter Omstændighederne skjønnes at Staffetiden, fra de i Dommen bestemte 3 Gange 5 Dage, kan være at nedsætte til 4 Dage.

Med denne Modification vil bemeldte Dom, hvis Bestemmelser angaaende den Tiltalte paalagte Erstatning for Auctionens Spilde, samt Actionens Omkostninger og de Sagførerne i første Instants derunder tillagte Salarier billiges, iøvrigt være at stadfæste, hvorhos dog bemærkes, at terminus executionis med Hensyn til Erstatningen bliver at tilføie, hvilket i Underretsdommen er forsømt.

Endvidere vil Tiltalte have at udrede det Actor her ved Retten, Justitsraad, Procurator Weidemann, tilkommende Salarium, hvilket bestemmes til 5 Rbd. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og Sagførelsen ved begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes at Straffetiden nedsættes til 4 Dage.

I Salarium til Actor for Overretten, Justitsraad og Procurator Weidemann, betaler Tiltalte, Fæstegaardmand Niels Olsen af Lundbye, 5 Rbd. Sølv. Den idømte Erstatning at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 1ste Juni 1836.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Sporon for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbd. Sølv.

No. 50.

Naar den Part, som ved Dom alternativ er paalagt enten med Eed at bekræfte en foregiven Betaling eller at udrede den paastævnte Sum, døer uden at have foretaget noget Skridt til Edens Aflæggelse, maa hans Bo ansees pligtig til Betaling.

I Sagen:

Bestyrerne af Communitetet i Odense,

contra:

Anders Simonsen til Rønnemosegaard, eller nu, da han ved Døden er afgaaet, hans Enke Andrejette Simonsen, fød Christensen.

(Afsagt den 2den Mai 1836.)

Citanterne, Bestyrerne af Communitetet i Odense, som i første Instants have saggivet Indstævnte, Anders Simonsen til Rønnemosegaard, til at betale i Renter for ½ Aar til 11te Juni 1834 af en hos ham indestaaende, Communitetet tilhørende Kapital, 4 Rbdlr. 82 ß. rede. Sølv og 40 Rbdlr. 35 ß. Sedler og Tegn, have, ifølge dertil meddeelt beneficium processus gratuiti, her for Retten paaanket til Underkjendelse og Forandring den i Sagen inden Lunde, Scham og Schoubye Herreders Ret den 25de August f. A. afsagte Dom, ved hvilken Indstævnte er bleven kjendt berettiget til med sin Ed at bekræfte at have tilstillet afdøde Communitetskasserer Koefoed bemeldte Renter og Intet i saa Henseende at være skyldig, og have paastaaet Indstævnte tilpligtet at betale fornævnte Summer tilligemed Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder Salair til deres for Underretten og Overretten befalede Sagførere.

Indstævnte er, efterat Overretsstævningen er ham forkyndt, afgaaet ved Døden, og hans Enke, Andrejette Simonsen, fød Christensen, har ladet anføre, at hun har overtaget Boet, og paastaaet sig

frifunden for Citanternes Tiltale og hos dem tillagt Sagens Omkostninger.

At Indstævnte havde i Juni Termin at erlægge det fordrede Beløb i Renter er in confesso, men han har paastaaet, at han har betalt samme til afdøde Communitetskasserer Koefoed, uden derfor at have modtaget Qvittering og har ogsaa for denne Paastand tilveiebragt nogen Formodning. Da imidlertid Beviset for denne Betaling har paaligget Indstævnte, fuldt Beviis i saa Henseende ikke er tilveiebragt, der heller ikke nu, efterat Anders Simonsen er død, kan blive Spørgsmaal om at lade ham supplere Beviset ved sin Eed, og den ham ved Underretsdommen paalagte Eed ikke, saaledes som hans Enke har paastaaet, kan betragtes som aflagt, og det saameget mindre som det ikke er oplyst, at han har foretaget noget Skridt, som sigtede til at aflægge Eden, vil Indstævnte eller nu hans Enke, være at dømme til at betale de fordrede Renter 4 Rbdlr. 82 ß. rede Sølv og 40 Rbdlr. 35 ß. S. og T.

Derimod findes Processens Omkostninger efter Omstændighederne for begge Retter at burde ophæves, dog bliver Indstævntes Enke i Medfør af Frd. 3die Juni 1796 §. 42 pligtig at betale Salair til de for Citanterne befalede Sagførere, hvilket for Procurator Jørgensen bestemmes til 6 Rbdlr. Sølv og for Procurator Borup, 10 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse ved begge Retter har været forsvarlig,

og det Sagen, forsaavidt samme ikke har været beneficeret, tilhørende stemplede Papiir er her for Retten rigtigen bleven forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Anders Simonsens Enke, Andrejette Simonsen, fød Christensen, bør til Citanterne, Bestyrerne af Communitetet i Odense, betale de paastævnte 4 Rbdlr. 82 ß. rede Sølv og 40 Rbdlr. 35 ß. Sedler og Tegn.

Processens Omkostninger for begge Retter ophæves, dog betaler Anders Simonsens Enke i Salair til Citanternes befalede Sagførere Procurator Jørgensen for Underretten 6 Rbdlr. Sølv, og Procurator Borup for Overretten 10 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 51.

Spørgsmaal, hvorvidt et, angaaende Ret til at have Vinduer ind til anden Mands Grund, mellem Eierne af de paagjeldende Steder indgaaet Forlig, hvorved den ene mod at bekræftes i Besiddelsen af hiin Ret havde forpligtet sig til, naar han ikke inden en vis Tid foretog visse Forandringer ved Vinduerne, da at tilmure disse, kunde ansees forpligtende for ham med Hensyn til, at hans Medcontrahent hverken ved Forligets Indgaaelse eller da det ommeldte Tidsrum var udløbet, havde erhvervet Skjøde paa sin Eiendom; samt hvorvidt den Omstændighed, at hiin Eier under Sagens

Drift havde solgt og bortskjødet sin Eiendom kunde have nogen Indflydelse paa Sagens Stilling.

I Sagen:

Murer P. C. Sørensen,

contra:

Skomagermester N. A. Holm.

(Afsagt den 9de Mai 1836.)

Nærværende Sag har sin Oprindelse af et mellem Citanten, Murer P. C. Sørensen, og Indstævnte, Skomagermester N. A. Holm, ved Kjøbenhavns Forligelsescommission under 27de Juni 1834 indgaaet og den 11te Mai f. A. tinglæst Forlig, hvorved det blandt andet vedtoges, at Indstævnte for sig og efterkommende Eiere af Gaarden No. 368 i Prindsensgade skulde være berettiget til fremdeles at beholde 5 Vinduer bestaaende hver af en Rude, der vare anbragte paa Muren af bemeldte Indstævntes Gaard imod Citantens Gaard No. 235 i Adelgaden, uden Indsigelse af Citanten eller efterkommende Eiere af fornævnte hans Gaard, dog at Indstævnte forpligtede sig til at paasee, at ingen Ureenlighed igjennem disse Vinduer nedkastedes paa Citantens Grund, eller nogen anden Uorden ved samme blev afstedkommet, samt senest 8 Dage efter den næstkommende October Flyttetid havde foranstaltet forsvarligen fastgjorte paa hvert af disse Vinduers udvendige Side imod Citantens Grund 3 Jernstænger, hver af $\frac{1}{8}$ Tommes Tykkelse og i en Afstand af 3 Tommer fra hin-

anden, hvorhos Indstævnte foruden at underkaste sig en Mulct af 10 Rbdlr. Sedler for hver Gang nogen Ureenlighed maatte blive udkastet gjennem fornævnte Vinduer, for det Tilfælde, at den omhandlede Foranstaltning med Jernstængers Paasættelse for Vinduerne ikke maatte være bragt i Stand inden den forommeldte Tid, eller at denne Foranstaltning efter at være truffen ikke senere maatte blive forsvarligen vedligeholdt, forpligtede sig og efterkommende Eiere af forbemeldte ham tilhørende Gaard at ville, naar Citanten eller efterkommende Eiere af dennes Gaard saadant maatte paafordre, strax borttage og forsvarligen tilmure de omhandlede Vinduer.

Da nu Indstævnte efter Citantens Formening ikke har opfyldt de Betingelser, hvoraf hans Ret til at have meerbemeldte 5 Vinduer ifølge foranførte Forlig var afhængig, saa har Citanten paastaaet ham under en daglig Mulct ved Dom tilpligtet at foranstalte disse borttagne og forsvarligen tilmurede. Saa har Citanten og paastaaet sig Processens Omkostninger skadesløs tilkjendte.

Mod dette Søgsmaal er fra Indstævntes Side erindret, at Citanten ikke ved det indgangne Forlig kunde erhverve nogen Ret til at fordre Opfyldelsen af de fra Indstævntes Side derved paadragne Forpligtelser, med mindre han havde været i Stand til at hjemle Indstævnte de Rettigheder, Citanten ved Forliget har tilsagt denne, men at dette ikke har været Tilfældet, eftersom

Citanten ikke ved Forligets Indgaaelse havde erhvervet Skjøde paa Gaarden No. 235 i Adelgaden, hvoraf formeentligen maa følge, at Forliget som indgaaet under et urigtigt Foregivende fra Citantens, og under en urigtig Forudsætning fra Indstævntes Side maa være ugyldigt.

Indstævnte har derhos bemærket, at Citantens Ret til at gjøre Forliget gjeldende i alt Fald først kunde begynde fra den Tid, han havde erholdt Skjøde, og at han, der først under Sagens Drift har erhvervet Skjøde paa bemeldte Eiendom, følgelig ikke har havt nogen saadan Ret ved nærværende Søgsmaals Begyndelse.

Fremdeles har Indstævnte erindret, at han, efter at nærværende Sag var bleven anlagt, har solgt og bortskjødet samt er fraflyttet Eiendommen No. 368 i Prindsensgade, saa at han ikke længere er i Stand til at opfylde Citantens Paastand, hvilken, som sigtende til at der burde foretages en Forandring ved Eiendommen, formeentlig maatte rettes mod Stedets nuværende Eier, hvem Citanten til den Ende burde have inddraget under Sagen.

Endelig har Indstævnte subsidialiter benegtet, at han i nogen Henseende har overtraadt Forliget, hvorimod han endog formener at have godtgjort, at sammes Opfyldelse fra hans Side nøiagtigen er bleven iagttaget.

Paa disse Grunde har Indstævnte paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale, og sig tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst hos Citanten.

Vel har nu Citanten, hvad den første af disse Indsigelser angaaer, erindret, at Parterne ved det indgangne Forlig gjensidigen have erkjendt hinandens Competence til at give og erhverve de Rettigheder, som i Forliget ommeldes; men saameget denne Mening end kunde have for sig, saafremt Indstævnte alene støttede sin Adkomst til at have de ommeldte Vinduer paa Forliget, i hvilket Fald det vel kunde synes, at han ligesaavel maatte lade Forliget gjelde imod sig som for sig, saa vil den dog ikke kunne komme til Anvendelse i nærværende Tilfælde, hvor meerbenævnte Vinduer alt vare anbragte paa den Tid, Forliget blev indgaaet, og hvor dette blot indeholder en Erkjendelse fra Citantens Side af Indstævntes Ret til fremdeles at have dem; thi da den af Indstævnte ved Forliget paadragne Forpligtelse, i Mangel af de deri bestemte Vilkaars Opfyldelse at borttage Vinduerne, som Følge heraf alene kan antages at være indgaaet under den Forudsætning, at Citanten maatte være i Stand til retsgyldigen at bekræfte ham i Servitutens Besiddelse og Udøvelse, saa er det klart, at Citantens Beføielse til at fordre hiin Forpligtelses Opfyldelse ikke kan ansees indrømmet ved Forliget selv, men at han i saa Henseende maa have at godtgjøre, at han var i Stand til at hjemle Indstævnte den derved tilsigtede Ret.

Dette fremgaaer ogsaa af Forligets eget Indhold, hvor Contrahenterne gjensidigen benævne hinanden som Eiere, og de Rettigheder, som i Forliget ommeldes, stiftes for de respective Eiendommes nærværende og tilkommende Eiere, hvilket viser, at Indstævnte ikkun har indgaaet Forliget under den Forudsætning, at Citanten var Eier, og som saadan i Stand til at hjemle Indstævnte den Ret, mod hvis Erhvervelse han paadrog sig den i Forliget ommeldte Forpligtelse.

Men om det nu end ikke kunde antages, at Indstævnte som Følge af at han, da Citanten ved Forligets Indgaaelse ikkun besad Eiendommen efter Kjøbecontract, og altsaa blot var i Stand til eventualiter at indrømme Indstævnte den ved Forliget tilsagte Ret, ikke ved Forliget selv erhvervede denne, maatte være beføiet til ligefrem og uden Hensyn til at Citanten senere maatte erholde Skjøde at ansee Forliget uforbindende for sig, saa er det dog klart, at Citanten i alt Fald, for at kunne ansees berettiget til at fordre de ommeldte Vinduers Borttagelse paa Grund af Forligets Misligholdelse fra Indstævntes Side, maatte have været i Stand til retsgyldigen at befæfte Indstævnte i Servitutens Besiddelse paa den Tid, de af denne ved Forliget paadragne Forpligtelser skulde opfyldes, men hvilket ikke har været Tilfældet, hvorimod Citanten først under nærværende Sags Drift har erhvervet Skjøde.

Men hertil kommer, at Indstævnte desuden maatte blive at frifinde for Citantens Tiltale af den Grund, at

han under Sagens Drift har bortskjødet den Eiendom, med hvilken den omtvistede Servitut er forenet; thi ligesom det heraf er en Følge, at den nye Eier ganske maatte indtræde i den Retstilstand, hvori Indstævnte befandt sig med Hensyn til den ommeldte Eiendom, følgelig og være bunden ved den af Indstævnte paa den Tid, Salget blev fuldbyrdet, i nærværende Sag angaaende Eiendommen brugte Procedure, saaledes maatte Indstævnte og fra samme Tid være ude af Stand til, uden Fuldmagt fra den nye Eier, at bekræfte eller benægte noget Eiendommen angaaende, følgelig og at fortsætte Sagen, hvorimod Citanten burde have rettet sin Paastand mod den nye Eier, der nu alene var i Stand til at opfylde den, og til den Ende ved en Continuationsstævning have inddraget denne under Sagen.

Da nu Indstævnte allerede af foranførte Grunde maa blive at frifinde for Citantens Tiltale, saa bliver det overflødigt at undersøge hvorvidt den af Citanten paaberaabte Misligholdelse af Forliget maatte have fundet Sted.

Processens Omkostninger vil Citanten efter Omstændighederne have at betale Indstævnte med 25 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Skomagermester N. A. Holm, bør for Citanten, Murer P. C. Sørensens Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger betaler Citanten til Indstævnte med 25 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 52.

Den Ret, der tilkommer Kjøbmændene i Kjøbstæderne til at sælge Drikkevare til de Bønder, hvormed de handle, kan alene udøves paa Torvedagene.

I Sagen:

Procurator Baastrup, som Actor,

contra:

Tiltalte Kjøbmænd i Hillerød Thorsen, Bach jun. og Frandsen.

(Afsagt den 10de Mai 1836.)

Under nærværende Sag, der i første Instants har været behandlet og den 4de December forrige Aar paakjendt inden Hillerød Kjøbstads Politieret, er det oplyst, at de Tiltalte, Kjøbmænd i Hillerød Thorsen, Bach junior og Frandsen, som efter deres Borgerbreve ei have Ret til Vertshuusholb, have udsolgt Brændeviin og andre Spirituosa til Fortæring paa Stedet til de Bønder, med hvem de have handlet, ei alene om Onsdagen, som ifølge Rescr. 14de Juni 1775 maa ansees for den lovbestemte Torvedag i Hillerød, og Mandagne,

som de Tiltalte antage for nu at være Torvedag, men ogsaa paa andre Dage. Da de Tiltalte ifølge den i Cancellie-Promemoria af 5te Januar 1788 indeholdte Kongelige Resolution, jfr. Rescr. 14de April 1820 og Canc. Skr. 8de October 1833 (i Coll. Tid. p. 736 739), maa antages at være uberettigede til at sælge Drikkevare til Fortæring paa Stedet undtagen paa Torvedagene til de Bønder, som komme til dem for at afsætte og indkjøbe Vare, og den af de Tiltalte paaberaabte Skik og Brug, om samme end var beviist, i nærværende Tilfælde ikke vil, som stridende mod Lovgivningens Bestemmelser, kunne komme i Betragtning, ville de være at ansee som skyldige i uberettiget Næringsbrug, og da de forhen ere straffede for denne Forseelse, ville de i Medfør af Pl. 4de Juni 1817 §. 2 være at dømme til en Mulct, hvis Størrelse efter Omstændighederne fastsættes til 10 Rbdlr. Sølv for hver, hvoraf Halvdelen i Overeensstemmelse med sidstnævnte Lovbestemmelse tilfalder Byens Kæmnerkasse, og den anden Halvdeel ifølge Pl. 19de Februar 1819 Politiekassen. Derhos ville de Tiltalte være pligtige at udrede enhver for sit Vedkommende alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder i Salair til Actor ved Overretten 5 Rbdlr. Sølv, hvoraf hver af de Tiltalte tilsvare ½ Deel.

Sagens Behandling i første Instants har ikke været forbunden med ulovligt Ophold, og den befalede Sagførelse ved Overretten har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: De Tiltalte, Kjøbmænd i Hillerød Thorsen, Bach junior og Frandsen, bør bøde hver 10 Rbdlr. Sølv, halvt til Byens Kæmnerkasse og halvt til sammes Politiekasse, samt udrede, enhver for sit Vedkommende, alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder i Salair til Actor ved Overretten, Procurator Baastrup, 5 Rbdlr. Sølv, som tilsvares af hver af de Tiltalte med $\frac{1}{3}$ Deel.

Den idømte Mulct at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og iøvrigt at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 53.

Et Forsøg paa at gjøre falske Banksedler anseet beviist ved indicia.

I Sagen:

Prøveprocurator Lihme, som Actor,

contra:

Arrestantinderne Hendrine Christiane Fick, Hansens Hustrue, Frederikke Mattine eller Martine Petersen, Kirstine Larsen og Frederikke Marie Hanekjær.

(Afsagt den 14de Mai 1836.)

Arrestantinden, Frederikke Martine Petersen, om hvem det for Politiet var anmeldt, at hun tillige-

med hendes Moder, Arrestantinden Hendrine Christiane Fick, Hansens Hustrue, i længere Tid skulde have forfærdiget og ladet udgive falske Banksedler, er ved en i den Anledning af Politiet paa Moderens Bopæl foranstaltet Undersøgelse befunden siddende ved et Bord i et aflaaset Kjøkken, hvortil det Vindue, gjennem hvilket det Stykke af Kjøkkenet hvor Arrestantinden opholdt sig, belystes, paa det nøieste var tildækket med Forklæder, uagtet det endnu var Dag, havende et tændt Lys, et Stykke Papiir, hvorpaa var prøvet en Pen, adskillige Penne, hvoraf en befandtes vaad, samt et Laag, i hvilket fandtes et Fluidum, der bestod af Tusch opløst i Vand, foran sig paa Bordet, hvorhos der paa Gulvet foran hende befandtes liggende en Tirigsbankdalerseddel, til hvilken var hæftet et Stykke Silkepapiir, hvorpaa en Begyndelse til at afcopiere den underlagte Seddel var gjort, ligesom den saaledes paabegyndte Seddel, ved at holdes op for Lyset, skjønnedes at være nylig skreven.

Vel har nu Arrestantinden, det ved sin Anholdelse fremtog endeel Silkepapiir fra en Hylde i Kjøkkenet, foregivet at have samme Dags Formiddag modtaget saavel dette Papiir, som den paa Gulvet liggende Seddel med den paabegyndte Afskrift, af Skræddersvend Andersen, samt blot at have begivet sig ud i Kjøkkenet i den Hensigt at undersøge hvad det var, Andersen havde leveret hende og for tillige at skrive et Brev, samt at hun netop da Politiet indfandt sig var ifærd med at

ville begynde paa dette Brev, i hvilken Hensigt hun, da Tirigsbankdalersedlen laae hende i Veien paa Bordet, havde kastet denne, efter først forgjeves at have anstrenget sig for at udfinde, hvad dette vel kunde betyde, ned paa Gulvet; men ligesom dette Arrestantindens Foregivende edelig er modsagt af Skræddersvend Andersen, saaledes bestyrke og de af Bogbindersvend Pache, og Urtekræmmersvend Friese aflagte edelige Forklaringer Andersens Vidnesbyrd, forsaavidt dette gaaer ud paa, at Arrestantinden og hendes Moder forfærdigede falske Banksedler, i hvilken Henseende den af ham afgivne Forklaring og stemmer med hvad han Tid efter anden har anmeldt for Politiet.

Under disse Omstændigheder maa Arrestantinden, der ene, paa et aflaaset og tilhyllet Sted, er befunden i Besiddelse af en paabegyndt falsk Seddel, omgiven af Apparater, der vare skikkede til en saadan Forbrydelses Udøvelse, ansees overbeviist at have gjort sig skyldig i et Attentat paa falske Sedlers Forfærdigelse, og hun vil derfor blive at ansee med en efter Analogien af Frd. 2den Juli 1819 §. 3 læmpet Straf, der efter samtlige Sagens Omstændigheder skjønnes at kunne fastsættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i 4 Aar, hvorved den Straf, hun for det af hende mod Politiet udviste utilbørlige Forhold havde forskyldt maa ansees absorberet.

Hvad derimod de øvrige Tiltalte, nemlig Arrestantinderne Hendrine Christiane Fich, Hansens Hustrue, Kirstine Larsen og Frederikke

Marie Hanekjær, af hvilke den første sigtes for at have eftergjort eller forsøgt at eftergjøre, og de to sidste for at have udgivet falske Banksedler, angaae, da ere disse mod deres Benægtelse ikke overbeviste at have gjort sig skyldige i de ommeldte Forbrydelser, hvisaarsag de i saa Henseende for Actors videre Tiltale ville blive at frifinde; hvorhos dog førstnævnte Arrestantinde, om hvem det er godtgjort, at hun under sin Anholdelse har udviist et ustyrligt og opsætsigt Forhold mod Politiet, for denne Forseelse vil blive at ansee med en arbitrair Straf, der efter Omstændighederne skjønnes at kunne fastsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage, ligesom Arrestantinden Hanekjær, der forhen ved Kjøbenhavns Politieretsdom af 12te Juni 1822 har været straffet for Lediggang og Løsagtighed, samt ved denne Rets Domme af 23de December 1828 og 26de April 1831 for attenteret Hæleri og ulovlig Omgang med Hittegods, og under nærværende Sag er overbeviist atter at have gjort sig skyldig i Løsgjængeri ved at forlade det hende af Politiet anviste Arbeide, og derpaa, efterat have taget Arbeide hos Bomuldsvæver Olsen uden Politiets Approbation, i flere Maaneder at unddrage sig for dets Tilsyn, vil blive at ansee efter Frd. 21de August 1829 §. 3 jfr. §. 9, hvorhos Straffen efter Omstændighederne, og i Medfør af Grundsætningerne i §. 2, skjønnes at kunne bestemmes til 8 Maaneders Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus.

Saa ville og Arrestantinderne Hansens Hustrue og Frederikke Martine Petersen, een for begge og begge for een, have at udrede samtlige af Actionen lovlig flydende Omkostninger, hvoraf de 2 andre Arrestantinder enhver for sit Vedkommende in solidum med hine vil have at tilsvare sin Andeel, og derunder hver ⅛ Deel af det Actor, Prøveprocurator Lihme, tilkommende Salair, der findes at kunne fastsættes til 8 Rbdlr. Sølv.

Under den befalede Sagførelse har fra Actors Side intet ulovligt Ophold fundet Sted, fra Defensors Side har Sagførelsen været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestantinderne, Frederikke Mettine eller Martine Petersen og Frederikke Marie Hanekjær, bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus, den Første i 4 Aar, og den Anden i 8 Maaneder.

Arrestantinden Hendrine Christiane Fick, Hansens Hustru, bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage.

Iøvrigt bør de 2 sidstnævnte Arrestantinder, saavelsom Arrestantinden Kirstine Larsen for Actors videre Tiltale i denne Sag frie at være.

Saa bør og Arrestantinderne Hansens Hustru og Frederikke Martine Petersen, een for begge og begge for een, betale samtlige af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder i Salair til Actor, Prøveprocurator Lihme, 8 Rbdlr. Sølv; hvorimod

Arrestantinderne Kirstine Larsen og Hanekjær in solidum med hine bør, enhver for sit Vedkommende, tilsvare Actionens Omkostninger, og derunder hver ⅛ Deel af Actors Salair.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 27de Juli 1836.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør, forsaavidt paaanket er*), ved Magt at stande, dog saaledes, at Straffetiden for Frederikke Mettine eller Martine Pedersen bestemmes til 2 Aar. I Salarium til Advocat Schæffer for Høiesteret betaler denne Tiltalte 20 Rbdlr. Sølv, hvoraf Frederikke Marie Hanekjær in solidum med hende bør tilsvare ½ Deel.

No. 54.

Naar Reqvisitus vil søge Erstatning hos Fogden for en formeentlig ulovlig Executionsforretning maa han saggive ham ved Overretten, uanseet at Fogedforretningen efter Reqvirentens Begjæring er bleven hævet.

I Sagen:

Justitsraad, Herredsfoged Lawætz,

*) For Hansens Hustrues og Kirstine Larsens Vedkommende var Dommen ikke paaanket.

contra:

Arvefæstehuusmand Christen Larsen i Trønninge.

(Afsagt den 16de Mai 1836.)

Nærværende, i 1ste Instants inden Meerløse og Tudse Herreders Ting af Justitsraad Borgemester og Byfoged Lynge i Holbek som Sættedommer under 11te Juni forrige Aar paadømte, Sag er foranlediget ved et mellem Procurator Arboe, paa Kammerraad og Universitets-Forvalter Grüners Vegne, paa den ene, og Contra-citanten, Arvefæstehuusmand Christen Larsen i Trønninge, paa den anden Side, inden fornævnte Ret den 21de Marts 1833 indgaaet Forlig, hvorved Con-tracitanten har forpligtet sig til at betale til Kammerraad Grüner 25 Rbdlr. Sedler, saaledes, at Halvdelen af denne Sum skulde erlægges til den paafølgende Mi-chaelsdag og den anden halve Deel ved Aarets Udgang, og med den Clausul, at saafremt det første Afdrag ude-blev ved den fastsatte Betalingstermin, skulde den hele Sum strax være forfalden til Udbetaling.

Da nemlig Hovedcitanten, Justitsraad, Herreds-foged Lawætz, efter Reqvisition af Procurator Arboe i fornævnte Egenskab alt under 5te September 1833 har foretaget en Executionsforretning hos Contracitan-ten efter dette Forlig, hvorved blev givet Udlæg for For-ligets hele paalydende Sum i det Contracitanten tilhø-rende Arvefæstehuus i Trønninge, uagtet det første Af-drag endnu ei var forfalden til Betaling, saa har Con-

tracitanten i første Instants saggivet Hovedcitanten til at udrede Erstatning for den ham ved bemeldte Executionsforretning paaførte Ulempe, Tort og Creditspilde, hvilken Erstatning han paastod sig tilkjendt med en Sum af 500 Rbdlr. Sedler foruden Processens Omkostninger, hvorimod Hovedcitanten principaliter nedlagde Paastand om Sagens Afviisning og subsidialiter om at vorde frifunden for Contracitantens Tiltale, og i sidste Fald at vorde tilkjendt Processens Omkostninger.

Da Sættedommeren ikke har fundet at kunne billige nogen af disse Hovedcitantens Paastande, hvorimod han ved Dom af 11te Juni forrige Aar har tilpligtet Hovedcitanten at betale Contracitanten i Reparation 50 Rbdlr. Sedler, men iøvrigt frifunden Hovedcitanten for Contracitantens Tiltale samt ophævet Processens Omkostninger, har Hovedcitanten nu indanket denne Dom her for Retten med Paastand principaliter, at den paaankede Dom kjendes uefterrettelig at være, og subsidialiter at den underkjendes og saaledes forandres, at Hovedcitanten frifindes for Contracitantens Tiltale, eller at den idømte Reparation i alt Fald nedsættes til en langt ringere Sum efter Rettens nærmere Skjøn, hvorhos han i ethvert af disse Tilfælde har paastaaet sig tilkjendt Processens Omkostninger hos Contracitanten. Derimod har Contracitanten paastaaet Underretsdommen deels stadfæstet, deels saaledes forandret, at den Contracitanten ved samme tilkjendte Reparation bestemmes til 500 Rbdlr. Sedler eller efter Ret-

tens Skjøn, samt at Hovedcitanten tilpligtes at betale Processens Omkostninger for begge Retter.

Til Styrke for den af Hovedcitanten nedlagte principale Paastand er anført, at der under nærværende Sag handles om at drage ham til Ansvar for sine Embedshandlinger som Foged, men at han i denne Egenskab alene sorterer under vedkommende Overret, for hvilken Contracitanten burde have fremsat sin Anke i Stedet for at saggive Hovedcitanten ved Underretten. In subsidium har han bemærket, at Søgsmaalet burde været anlagt inden den i Lovens 1—6—12 foreskrevne Appellationsfrist, hvorhos han har benægtet, at Contracitanten er paaført nogetsomhelst Tab ved den omhandlede Executionsforretning.

Vel har nu Contracitanten, hvad den første af disse Indsigelser angaaer, paaberaabt sig, at der ingen Anledning kunde være for ham til at paaanke bemeldte Executionsforretning for Overretten, eftersom den under 12te September 1833 paa Reqvirentens Begjering er bleven hævet og af Fogden er annulleret, hvorimod han, da Forretningens Ulovlighed saaledes baade fra Reqvirentens og Fogdens Side er erkjendt, formeentlig maatte være berettiget til at indtale den Erstatning, der tilkom ham for samme ulovlige Anholdelse, ved Executors personlige Værneting; men denne Formening skjønnes ikke at kunne billiges. Da nemlig Hovedcitanten som Foged ingen Grund kunde have til at nægte Executionsforretningens Ophævelse, naar Reqvirenten begjerte Forret-

ningen hævet, saa er det klart, at hiint Decret ikke i og for sig kan afgive noget Beviis for at Hovedcitanten skulde have erkjendt Forretningens Ulovlighed; men kan Contracitanten ikke grunde sit Søgsmaal paa nogen allerede tilstedeværende Erkjendelse fra Hovedcitantens Side om at have foretaget en ulovlig Handling, saa følger heraf, at Qvæstionen i nærværende Sag ikke reducerer sig til at afgjøre om og hvorvidt Contracitanten maatte have lidt noget Tab ved denne Handling, og hvad Erstatning Hovedcitanten som Følge deraf maatte have at udrede, men at det først maa blive at afgjøre, om Hovedcitanten har handlet ulovligen ved at foretage den omhandlede Executionsforretning, hvilket Spørgsmaal, som vedrørende Hovedcitantens Embedsforhold som Foged, efter Lovens Grundsætninger i 1—5—3, 4, 9, 1—6—6 og Frd. 19de August 1735 §. 9 ei kunne blive at afgjøre uden af den Overret, hvorunder han som Foged sorterede.

At Executionsforretningen alt var bleven hævet førend Contracitanten fremkom med sin Anke over Fogden, kunde alene medføre, at Contracitanten ikke behøvede at procedere til Forretningens Ophævelse paa Grund af dens formeentlige Ulovlighed, men kunde derimod ingenlunde berettige ham til at drage Hovedcitanten til Ansvar for sit Embedsforhold ved nogen anden Ret, end den, der var competent til at sentere over hans Embedsforretninger som Foged.

Da nu Underretsdommen, som Følge heraf, i Overeensstemmelse med Hovedcitantens principale Paastand maa blive at kjende uefterrettelig at være, og Sagen fra Underretten at afvise, saa vil de til Styrke for hans subsidiaire Paastand gjorte Indsigelser ikke komme under Paakjendelse.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne for begge Retter at ophæve, ligesom det Procurator Næsted ved Underretsdommen tillagte Salair, der billiges, vil blive at udrede af det Offentlige.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Det til Sagen, forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør uefterrettelig at være, hvorimod Sagen fra Underretten afvises.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves, og bør det Procurator Næsted ved Underretsdommen tillagte Salair af 8 Rbdlr. Sølv udredes af det Offentlige.

No. 55.

En Mægler anseet pligtig at indestaae som Hjemmelsmand for en af ham solgt Obligation paa Grund af, at han ei kunde fremlægge den i Frd. 22de December 1808 §. 6 ommeldte Udskrift af den Slutseddel, som han i Egen-

stab af Mægler maatte have udstedt ved Obligationens Forhandling. Kjøberen af en Kongelig paa Ihændehaveren lydende Obligation, hvorom der ved Statsgjeldsdirectionen var gjort Anmeldelse, at den ved et falsum var frakommen dens Eier, nægtet Regres til Sælgeren formedelst Mangel paa Beviis for, at der ved Obligationen eller i Henseende til Sælgerens Eiendomsret fandt nogen saadan Mangel Sted, som kunde forpligte denne til Erstatning, samt da Paakjendelsen af den nedlagte Protests Gyldighed laae udenfor Sagens Gjenstand.

I Sagen:

Generalconsul, Grosserer J. H. Sieveking,

contra:

Mægler Bützovs Enke med Lavværge.

(Afsagt den 6te Juni 1836.)

Citanten, Generalconsul, Grosserer J. H. Sieveking, som i Efteraaret 1834 har kjøbt hos nu afdøde Mægler Bützov en Kongelig, paa Ihændehaveren lydende, den 30te Juni 1832 udstedt og med No. 1506 betegnet Obligation, stor 1000 Rbdlr. Sølv, hvoraf svares i Rente 4 pCt. aarlig med Halvdelen i hver 11te Juni og 11te December Terminer, søger under nærværende Sag, da han ikke har kunnet faae bemeldte Obligation solgt eller i Statsgjeldscontoirets Bøger noteret, Indstævnte, Mægler Bützovs Enke med Lavværge, tilpligtet imod at erholde Obligationen tilbage at levere ham en anden Kongelig Obligation af samme Størrelse og Forrentning, og som paa vedkom-

mende Steder kan blive noteret, samt at betale Processens Omkostninger skadesløst.

Indstævnte, der har paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale og hos ham Processens Omkostninger skadesløst tillagte, har vel erkjendt, at ommeldte Obligation er kjøbt hos hendes afdøde Mand, men har mod Søgsmaalet for det første erindret, at hendes Mand ved Forhandlingen af Obligationen alene har handlet som Mægler og ikke som Sælger, og, idet hun har opgivet af hvem Obligationen er hendes Mand leveret, har hun formeent, at ingen videre Hjemmelspligt kan paaligge hende. Men Formodningen maa i nærværende Tilfælde saameget mere være for, at Mægler Bützov, hos hvem Obligationen er Citanten solgt, har været den egentlige Sælger, som det ei alene, efter hvad Indstævnte selv har opgivet, i hendes Mands Bøger er noteret, at Obligationen er til ham indkommen den 22de September 1834, og først er udleveret til Citanten den paafølgende 3die October, men Indstævnte ikke heller har efterkommet Citantens Opfordring til at fremlægge Udskrift af den Slutseddel, som hendes Mand, saafremt han kun har handlet i Egenskab af Mægler, maa have udstedt, og hvortil hun ifølge Bestemmelsen i Frd. 22de December 1808 §. 6 maatte være pligtig.

Dernæst har Indstævnte paastaaet, at der ikke existerer nogen lovlig Grund til Hinder for, at Obligationen kan blive noteret, og at i alt Fald ingen saadan Grund var tilstede, da Obligationen blev solgt, samt

formeent formedelst denne Omstændighed at maatte fri-
findes. Nu har Citanten vel fremlagt en Skrivelse fra
Directionen for Statsgjelden og den synkende Fond af
30te October f. A. hvori Directionen i Anledning af at
Citanten havde anholdt om at Obligationen maatte
vorde noteret eller en ny udstedt i Stedet for samme,
melder, at indtil videre Intet fra Directionens Side
kan blive foranstaltet i Henseende til Obligationen, da
Directionen for de Kongelige Skuespil har anmeldt, at
den af den forrige Theaterkasserer, Secretair Printz-
lau, er fravendt Theaterkassen, men da Citanten ikke
har godtgjort, at Theaterkassen nogensinde har havt og
end mindre at den endnu har nogen Ret til den om-
handlede Obligation, og Indstævnte derimod uimodsagt
har avanceret, at Obligationen hverken er forfalsket eller
er Theaterkassen fravendt, og med Attest fra Directio-
nen for Statsgjelden og den synkende Fond har oplyst,
at Obligationen i Statsgjeldscontoirets Bøger stedse
har været anført som lydende paa Ihændehaveren, kan
det som Følge heraf ingenlunde antages beviist, at da
Citanten kjøbte Obligationen, ved samme eller i Hen-
seende til Sælgerens Eiendomsret fandt nogen Mangel
Sted, som kunde forpligte Sælgeren til at give Erstat-
ning eller lade Kjøbet gaae tilbage.

At Obligationen ei kan blive noteret, kan ikke saa-
ledes som Citanten formener, i og for sig forpligte
Hjemmelsmanden til at give Erstatning; thi den Om-
stændighed, at tredie Mand ubeføiet maatte gjøre Protest

mod Obligationens Notering, maa være Hjemmelsmanden uvedkommende. Vel har Citanten ogsaa fremlagt en af 2 Vexelmæglere udstedt Attest, hvori yttres, at det er en almindelig antagen Vedtægt ved Kjøb og Salg af Kongelige Obligationer, at naar en saadan af en eller anden Aarsag ikke kan blive noteret i Statsgjeldscontoirets Bøger, Sælgeren da enten ombytter den mod en anden eller giver den modtagne Valuta tilbage. Men om det endog ved denne Attest, skjøndt den ikke i Retten er beediget, kan ansees beviist, at en saadan Vedtægt existerer som Attesten ommelder, kan det dog ikke antages at være godtgjort, at denne Vedtægt er andet end en Følge af de almindelige Regler om Hjemmelspligten, og der maa saaledes, naar der spørges om, hvorvidt Sælgeren kan tilpligtes at tage Obligationen tilbage, sees hen til, om enten Sælgeren ikke havde Ret til at afhænde den, eller der iøvrigt, da Obligationen solgtes, ved samme fandtes nogen Mangel.

Dette er imidlertid, som allerede bemærket, ikke under Sagen godtgjort. Thi forsaavidt Citanten endvidere har beraabt sig paa, at den Omstændighed, at Obligationen er sammenklistret, muligen kan være kommen i Betragtning som Grund til, at den ei er bleven noteret, er i denne Henseende mod Indstævntes Benægtelse ikke fremkommet noget Beviis; og da Citanten ligesaalidet har beviist, at han, hvilket han ogsaa har paastaaet, ikke har kunnet faae Obligationen solgt, bliver det ufornødent at undersøge, hvorvidt denne

Omstændighed ellers vilde have kunnet komme i Betragtning.

Indstævnte vil derfor være at frifinde for Citantens Tiltale, ligesom Citanten efter Omstændighederne bliver pligtig at betale Indstævnte Processens Omkostninger med 20 Rbdlr. Sølv.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir er rigtigen blevet brugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Mægler Bützows Enke med Lavværge, bør for Citanten, Generalconsul, Grosserer J. H. Sievekings Tiltale i denne Sag fri at være, og bør Citanten betale Indstævnte Processens Omkostninger med 20 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 56.

Spørgsmaal, om Beviisbyrden for et solgt Vareparties Qvalitet enten maatte paaligge Sælgeren eller Kjøberen.

I Sagen:

Meelhandler P. Schou,

contra:

Grosserer Jens Petersen.

(Afsagt den 6te Juni 1836.)

Citanten, Meelhandler P. Schou, søger under nærværende Sag Indstævnte, Grosserer Jens Petersen, tilpligtet at betale Citanten for ham afkjøbte 20 Tdr. gule Flæk-Ærter à 12 Lspd. pr. Td. hvert Lspd. à 4 Mk. 8 ß. Tegn, af hvilke Ærter Indstævnte allerede skal have mogtaget Brutto 141 Lspd., og Resten have staaet og fremdeles staae til Indstævntes Disposition, den Sum 180 Rbdlr. Sedler tilligemed lovlige Renter deraf fra Dato af Klagen til Forligelsescommissionen, den 25de Marts f. A., indtil Betaling skeer, samt Processens Omkostninger skadesløs.

Indstævnte har derimod paastaaet sig frifunden for Citantens Tiltale, og sig tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst hos Citanten.

Det er fra Indstævntes Side in confesso, at han i Marts Maaned f. A. har indgaaet en Handel med Citanten om, at denne skulde levere ham 20 Tdr. Flæk- eller Split-Ærter, gode og forsvarlige Kjøbmandsvarer til 4½ ß. pr. Pd., samt at Citanten og har ladet henbringe et Partie Ærter til Indstævntes Pakhuus, uden at Indstævnte dog erkjender, at bemeldte Partie har den af Citanten opgivne Vægt; derimod vægrer Indstævnte sig ved at opfylde den ommeldte Händel, paa Grund af at disse Ærter ikke skal være af den Qvalitet, at de kunde ansees for gode og forsvarlige Kjøbmandsvarer.

Vel har nu Citanten, der benægter at de omhandlede Varer ei skulde være af den accorderede Qvalitet, formeent, at Beviisbyrden i saa Henseende maatte paaligge Indstævnte, men dette skjønnes ikke at kunne gives Medhold.

Ligesom det nemlig er en Følge af Sagens Natur, at Citanten for at kunne ansees berettiget til at affordre Indstævnte den accorderede Kjøbesum, maa have at godtgjøre, at han har opfyldt Contracten fra sin Side, følgelig og at de Varer, han har leveret, vare af den Beskaffenhed, hvorpaa Contracten gik ud, saaledes skjønnes den af Citanten paaberaabte Omstændighed, at det af ham leverede Partie Ærter alt har været i Indstævntes Besiddelse siden Marts Maaned f. A., ikke at kunne begrunde nogen Afvigelse i nærværende Tilfælde fra ovennævnte i Sagens Natur grundede Sætning, naar hensees til, at Indstævnte strax da det ommeldte Partie Ærter bleve afleverede i hans Pakhuus, har erklæret Citanten, at han ikke ansaae dem for at være af den betingede Qvalitet, og derfor ikke vilde modtage dem, samt at han ligeledes har gjentaget denne Erklæring, efterat Citanten i Anledning deraf havde ladet det leverede Partie Ærter bortføre til Ommaling, og derpaa atter henbringe i Indstævntes Pakhuus, siden Aarsagen til at disse ere forblevne i Indstævntes Værge efter det Foranførte ikke kan antages at ligge deri, at Indstævnte har modtaget Varerne, men deri, at Citanten har undladt at tage dem tilbage, og bemeldte Varer altsaa blot

kan antages at have beroet i Indstævntes Forvaring, som Følge af denne Citantens Vægring, ligesom det heller ikke af Citanten er beviist, at Indstævnte har foretaget nogensomhelst Disposition over det ommeldte Partie Ærter; hvorimod det meget mere fra Indstævntes Side er godtgjort, at disse have henstaaet og endnu henstaae i hans Pakhuus i samme Sække, hvori de vare henbragte.

Da der saaledes intet Factum er foretaget fra Indstævntes Side, ifølge hvilket det kunde antages, at Beviisbyrden var gaaet over paa ham, saa vil det blive at undersøge, hvorvidt Citanten mod Indstævntes Benægtelse kan antages at have beviist, at det omtvistede Partie Ærter har været af saadan Qvalitet, at det kunde ansees for godt og forsvarligt Kjøbmandsgods, og at Indstævnte som Følge deraf har været ubeføiet til at vægre sig ved at modtage dem.

Men et saadant Beviis skjønnes ikke at være præsteret; thi vel har Citanten i saa Henseende paaberaabt sig, at det efter de Forklaringer, som indeholdes i det af ham erhvervede Tingsvidne, maa antages at Ærterne, efterat være blevne ommalede, have erholdt den betingede Qvalitet, men foruden at de Personer, der have afgivet disse Forklaringer, nemlig Mølleren selv og hans Folk, ikke kunde ansees som aldeles uinteresserede Vidner i det, hvorom de have vidnet, og at disse Vidners Udsagn derhos svækkes ved det af Indstævnte erhvervede Tingsvidne, saa maa det og bemærkes, at der efter

Indstævntes Foranstaltning er afholdt en Skjønsforretning, hvorunder de ommeldte Ærter ere befundne at være altfor brudte og blandede med Skaller, til at kunne erholde Benævnelsen gode Handelsvarer, eller svarende til hvad man kalder antagelige Split-Ærter.

Vel har Citanten ved denne Skjønsforretning erindret, at de Mænd, som have afholdt samme, formeentlig hverken kunde ansees for kyndige eller uvillige, samt at Skjønsforretningen i alt Fald blot viser, hvorledes Ærterne nu ere, men ikke hvorledes de vare paa den Tid, de bleve leverede af Citanten, hvorhos han har benægtet, at de Ærter, hvilke de udmeldte Mænd have synet, ere de samme som Citanten har leveret, eller at de nu ere i den Tilstand, hvori de ved Afleveringen vare; men ligesom de Indsigelser, Citanten har fremført mod Skjønsmændenes Habilitet, ere blottede for al Grund, saaledes skjønnes den Indsigelse, at bemeldte Skjønsforretning ikke er bleven tidligere afholdt, i nærværende Tilfælde, hvor Bevisbyrden ikke paalaae Indstævnte, saameget mindre at kunne komme i Betragtning, som Citanten, da Indstævnte ved Varernes Aflevering strax erklærede dem for at være uantagelige, havde havt al Anledning til selv betimeligen at lade en Skjønsforretning afholde over dem for derved at godtgjøre deres contractmæssige Qvalitet, og der iøvrigt aldeles intet fra Citantens Side er oplyst, der kunde give Anledning til at antage, at de Ærter, der have været Gjenstand for den afholdte Skjønsforretning, enten skulde være andre

end de af ham leverede, eller at disse skulde være undergaaet nogen Forandring i Indstævntes Værge, hvorimod det Modsatte endog ved de fra Indstævntes Side tilveiebragte Oplysninger efter Omstændighederne maa ansees tilstrækkeligen godtgjort.

Efter alt Foranførte, og da den af Citanten paaberaabte Erklæring af den Person, som Indstævnte havde hensendt til Møllen for at paaskynde Ærternes Aflevering, om det end kunde antages, at der i den indeholdes nogen Erkjendelse af at Ærterne, efterat være blevne ommalede, skulde have erholdt den ved Contracten betingede Qvalitet, ikke vil kunne tillægges nogen Virkning mod Indstævnte, mod hvis Benægtelse det ikke er beviist, at bemeldte Person har havt nogen Bemyndigelse af ham til paa hans Vegne at yttre sig over Varernes Qvalitet, vil Indstævnte blive at frifinde for Citantens Tiltale.

Processens Omkostninger vil Citanten efter Omstændighederne have at betale Indstævnte med 25 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Grosserer Jens Petersen, bør for Citanten, Meelhandler P. Schous Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger betaler Citanten til Indstævnte med 25 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 57.

Cedenten af en Kongelig Obligation, der var sagsøgt til under en daglig Mulct at legitimere sin Competence til at transportere Obligationen, frifunden paa Grund af, at Retten ikke for Tiden var sat i Stand til at paakjende Gyldigheden af den mod Transportens Notering for Statsgjeldsdirectionen nedlagte Protest, paa hvilken Directionens Vægring ved at notere Transporten alene var grundet.

I Sagen:

Hørkræmmer J. S. Aarestrup,

contra:

Renteskriver i Generaltoldkammeret J. Jensen.

(Afsagt den 13de Juni 1836.)

Citanten, Hørkræmmer J. S. Aarestrup, søger under nærværende Sag Indstævnte, Renteskriver i Generaltoldkammeret J. Jensen, i Anledning af, at denne formeentlig til Ihændehaveren har transporteret en paa nu ved Døden afgangne Lars Jacobsens Navn den 18de Januar 1826 noteret Kongelig Depositokasse Obligation No. 16,636, stor 500 Rbdlr., under en passende daglig Mulct ved Dom tilpligtet at forskaffe saadan Legitimation for sin Competence til

Transporten af denne Obligation, der nu eies af Citanten, at bemeldte Transport kan blive noteret i Statsgjeldscontoirets Bøger, hvorhos han har paastaaet Indstævnte tillige tilpligtet at betale Processens Omkostninger.

Da nu Indstævnte, uden at ville erkjende at have skrevet den ovenover hans Navn paa Obligationen tegnede Transport til Ihændehaveren, har benægtet, at Obligationen ikke ifølge denne Transport kan erholdes noteret, og saadan hans Benægtelse ikke fra Citantens Side er afbeviist, men det ifølge Indholdet af de under Sagen fremlagte Skrivelser fra Statsgjeldsdirectionen af 3die October f. A. og 12te Januar d. A., i Forbindelse med Citantens Forespørgsel af 12te September f. A., meget mere maa antages, at bemeldte Direction blot har nægtet at notere Citanten som Obligationens Eier, fordi Skifteforvalteren i Lars Jacobsens Boe derimod har nedlagt en Protest, hvis Gyldighed Retten ikke for Tiden er i Stand til at paaskjønne, og som derfor under ingen Forudsætning kan i nærværende Sag tillægges Virkning imod Indstævnte, saa vil Citantens Paastand ei kunne gives Medhold, hvorimod Indstævnte for hans Tiltale maa blive at frifinde.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Renteskriver i Generaltoldkammeret J. Jensen, bør for Citanten, Hørkræmmer J. S. Aarestrups Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

No. 58.

En Fæster, som ved sit Fæstebrev havde forpligtet sig til at have et med betinget Ansvar forbundet Tilsyn med den paa hans Gaards Lod værende Skov, tilpligtet at udrede Erstatning for befunden Skovhugst.

I Sagen:

Gaardfæster Lars Jørgensen af Kirkerup,

contra:

Proprietair Qvistgaard paa Lyngbyegaard.

(Afsagt den 13de Juni 1836.)

Citanten, Gaardfæster Lars Jørgensen af Kirkerup, paaanker under nærværende Sag en inden Antvorskov Birketing den 22de December f. A. afsagt Dom, hvorved han er tilpligtet i Erstatning til Indstævnte, Proprietair Qvistgaard paa Lyngbyegaard, for 6 paa Citantens Fæstelod bortkomne Egetræer, at betale sammes ved Taxation ansatte Værdie med 64 Rbdlr. Sedler, samt at tilsvare Indstævnte Processens Omkostninger med 12 Rbdlr. Sølv, hvorimod han, forsaavidt Ind:

stævntes Paastand tillige gik ud paa, at Citanten i Medfør af Frd. 26de Januar 1733 burde erlægge en Mulct af 100 Rbdlr. Sølv, er bleven frifunden for Indstævntes Tiltale.

Denne Dom har Citanten paastaaet underkjendt og derhen forandret, at han vorder frifunden for Indstævntes Tiltale i Sagen, enten aldeles, eller i alt Fald som for tidlig anlagt, samt at Indstævnte tilpligtes at betale Citanten Processens Omkostninger skadesløst.

Derimod har Indstævnte paastaaet Underretsdommen stadfæstet og sig tilkjendt Processens Omkostninger her for Retten hos Citanten.

Da Underretsdommen saaledes er upaaanket fra Indstævntes Side, bliver det følgelig kun at paakjende om og hvorvidt Citanten maatte være pligtig at udrede den omtvistede Erstatning.

Ved den 5te Post i Citantens Fæstebrev er det gjort ham til Pligt at have stadigt Tilsyn med den paa Gaardens Lod værende Skov, og naar Uorden eller ulovlig Hugst spores at være begaaet, da strax at anmelde saadant for Skytten og andre Skovbetjente; hvorhos tilføies: "Forsømmer Fæsteren dette, da skal han selv staae til Ansvar herfor."

Skjøndt det nu er in confesso imellem Parterne, at der savnes 6 Egetræer af den paa Citantens Fæstelod værende Skov, foruden 2 andre, hvorom der dog ikke under nærværende Sag er Spørgsmaal, samt at Citanten ingen Anmeldelse har gjort om denne Hugst for

Skytten eller nogen anden Skovbetjent, formener Citanten dog, at der intet Ansvar kan paaligge ham for de bortkomne Træer.

Til Styrke for denne Formening har han paaberaabt sig, at han af flere Omstændigheder maatte antage, at Herskabet havde fritaget ham for det i Fæstebrevet ommeldte Tilsyn med Skoven, i hvilken Henseende han in specie har anført, at hverken Skoven eller de enkelte Træer bleve ham foreviiste ved Gaardens Tiltrædelse, at Herskabet ikke underrettede ham om naar det selv skovede enkelte Træer, samt at dette baade holdt Skytte og Skovfoged, der vare lønnede for at føre Tilsyn med Skoven, hvilket derimod ikke uden megen Vanskelighed kunde udøves af Citanten, hvis Gaard ligger over en halv Fjerdingvei fra den til samme hørende Skovpart.

Fremdeles har Citanten erindret, at der intet Beviis haves for, at de ommeldte Træer ere ulovligen borttagne, eller at Citanten skulde have begaaet nogen Forsømmelse ved ikke at anmelde deres Borttagelse, da det er muligt, at alle 6 Træer ere skovede paa een Nat og samtidigen med et syvende Træe, hvis Borttagelse Skovfogden strax bemærkede.

Endelig har han og formeent, at den omhandlede Post i hans Fæstebrev i alt Fald blot kunde forstaaes saaledes, at Citanten, naar han ikke selv var overbeviist at være Medvider i ulovlig Skovhugst paa hans Skovpart, ikkun kunde være pligtig at indestaae for at Her-

skabet ei skulde lide Tab ved saadan Hugst, og altsaa blot have at svare til Værdien af de borttagne Træer, for det Tilfælde, at Erstatning ei maatte kunne erholdes hos rette Vedkommende, i hvilken Henseende han har bemærket, at der formeentlig haves Vished for, hvem der har borttaget det syvende Træe, og at Indstævnte efter Lovens Grundsætninger 5—2—88 formeentlig maa være berettiget til at kræve Erstatning hos denne for samtlige bortkomne Træer.

Men disse Grunde skjønnes ikke at kunne billiges.

Da det ved Citantens Fæstebrev er gjort ham til Pligt, at føre stadigt Tilsyn med den paa hans Fæstelod værende Skov, saa maatte det naturligviis være hans egen Sag at gjøre sig bekjendt med denne Skovpart, efterat Gaarden fra Herskabets Side var ham overleveret; en speciel Overlevering af bemeldte Skovpart skjønnes derimod ingenlunde at have været fornøden, ligesom det i alt Fald havde staaet i Citantens egen Magt at fordre en saadan, saafremt han havde anseet den fornøden for at kunne opfylde den ham ved Fæstebrevet paalagte Forpligtelse. At Herskabet skulde have undladt at underrette Citanten om, naar det selv skovede enkelte Træer paa hans Fæstelod, er ikke mod Indstævntes Benægtelse beviist, men desuden skjønnes en saadan Efterladelse heller intet at kunne relevere; thi foruden at der ikke ved Citantens Fæstebrev er givet ham noget Tilsagn om at fornævnte Underretning skulde blive ham meddeelt, saa er det og fra Indstævntes Side godtgjort,

Skytten eller nogen anden Skovbetjent, formener Citanten dog, at der intet Ansvar kan paaligge ham for de bortkomne Træer.

Til Styrke for denne Formening har han paaberaabt sig, at han af flere Omstændigheder maatte antage, at Herskabet havde fritaget ham for det i Fæstebrevet ommeldte Tilsyn med Skoven, i hvilken Henseende han in specie har anført, at hverken Skoven eller de enkelte Træer bleve ham foreviiste ved Gaardens Tiltrædelse, at Herskabet ikke underrettede ham om naar det selv skovede enkelte Træer, samt at dette baade holdt Skytte og Skovfoged, der vare lønnede for at føre Tilsyn med Skoven, hvilket derimod ikke uden megen Vanskelighed kunde udøves af Citanten, hvis Gaard ligger over en halv Fjerdingvei fra den til samme hørende Skovpart.

Fremdeles har Citanten erindret, at der intet Beviis haves for, at de ommeldte Træer ere ulovligen bortragne, eller at Citanten skulde have begaaet nogen Forsømmelse ved ikke at anmelde deres Borttagelse, da det er muligt, at alle 6 Træer ere skovede paa een Nat og samtidigen med et syvende Træe, hvis Borttagelse Skovfogden strax bemærkede.

Endelig har han og formeent, at den omhandlede Post i hans Fæstebrev i alt Fald blot kunde forstaaes saaledes, at Citanten, naar han ikke selv var overbeviist at være Medvider i ulovlig Skovhugst paa hans Skovpart, ikkun kunde være pligtig at indestaae for at Her-

skabet ei skulde lide Tab ved saadan Hugst, og altsaa blot have at svare til Værdien af de borttagne Træer, for det Tilfælde, at Erstatning ei maatte kunne erholdes hos rette Vedkommende, i hvilken Henseende han har bemærket, at der formeentlig haves Vished for, hvem der har borttaget det syvende Træe, og at Indstævnte efter Lovens Grundsætninger 5—2—88 formeentlig maa være berettiget til at kræve Erstatning hos denne for samtlige bortkomne Træer.

Men disse Grunde skjønnes ikke at kunne billiges.

Da det ved Citantens Fæstebrev er gjort ham til Pligt, at føre stadigt Tilsyn med den paa hans Fæstelod værende Skov, saa maatte det naturligviis være hans egen Sag at gjøre sig bekjendt med denne Skovpart, efterat Gaarden fra Herskabets Side var ham overleveret; en speciel Overlevering af bemeldte Skovpart skjønnes derimod ingenlunde at have været fornøden, ligesom det i alt Fald havde staaet i Citantens egen Magt at fordre en saadan, saafremt han havde anseet den fornøden for at kunne opfylde den ham ved Fæstebrevet paalagte Forpligtelse. At Herskabet skulde have undladt at underrette Citanten om, naar det selv skovede enkelte Træer paa hans Fæstelod, er ikke mod Indstævntes Benægtelse beviist, men desuden skjønnes en saadan Efterladelse heller intet at kunne relevere; thi foruden at der ikke ved Citantens Fæstebrev er givet ham noget Tilsagn om at fornævnte Underretning skulde blive ham meddeelt, saa er det og fra Indstævntes Side godtgjort,

at de Træer, som Herskabet lod skove, bleve forsynede med et Stempel ved Roden, saa at Citanten af de tilbagestaaende Stubber maàtte kunne see, om Skovningen var foretaget af Herskabet eller ikke. At Indstævntes Skytte og Skovfoged, der ere førte til Vidner herom, ei skulde være aldeles troværdige, fordi de selv havde at foretage den omvundne Stempling, kan saameget mindre billiges, som denne Omstændighed dog paa ingen Maade kunde give dem nogen Interesse i at afvige fra Sandheden, forsaavidt der blot var Spørgsmaal om fornævnte Skik i Almindelighed var indført paa Indstævntes Gods, og Citanten, om den ommeldte Fremgangsmaade end ikke i ethvert Tilfælde maatte være bleven iagttagen, hvilket der dog ingen Anledning er til at antage, dog ikke paa Grund af Skovbetjentens Forsømmelse kunde ansee sig løst fra den ham ved Fæstebrevet paaliggende Forpligtelse, hvorimod han i saa Fald, hvor han ikke af Stubbens Mærke kunde skjønne, at Hugsten var foretagen af Herskabet, havde været pligtig at anmelde den skete Hugst. Da det er in confesso, at der er hugget i Citantens Skovpart, og at han ingen Anmeldelse derom har gjort, saa maa det paaligge ham, for at undgaae det ham i saadant Tilfælde efter Fæstebrevet paaliggende Ansvar, at bevise, at den ommeldte Hugst er skeet efter Indstævntes Foranstaltning, eller at Citanten ingen Forsømmelse har taget ved at undlade at anmelde samme, men dette er ikke mod Indstævntes Benægtelse beviist.

Citanten har vel yttret, at samtlige Træer kunde være skovede i een Nat, men foruden at den blotte Mulighed heraf ikke kunde disculpere Citanten, saa kan dette og saameget mindre antages at være Tilfældet, som det kun er den af Indstævntes Skovfoged den 24de Februar f. A. bemærkede Stub, der fandtes frisk, hvorimod de øvrige 6 Stubbe alle ere befundne at være tidligere skovede, skjøndt dog ei for længere Tid siden end i Løbet af forrige Aars Winter, og da det er klart, at en saadan Skovning ikke kan være foregaaet uden at være bemærket af Citanten, med mindre han maatte have gjort sig skyldig i en kjendelig Forsømmelse af det ham paaliggende stadige Tilsyn med sin Gaards Skovpart, saa vil han, der naturligviis ligesaalidet kan ansees fritagen for dette ved Fæstebrevet af ham paatagne Tilsyn, formedelst den Afstand, hvori bemeldte Skov laae fra hans Gaard, som derved, at Indstævnte holdt Skovbetjente, hvilket sidste endog er forudsat i selve Fæstebrevet, ikke kunne undgaae at staae Indstævnte til Ansvar for den forøvede Skovhugst.

Om nu dette Ansvar end, saaledes som Citanten har formeent, maatte bortfalde, saafremt Indstævnte kunde erholde Erstatning hos Gjerningsmændene, saa er det dog klart, at der alene kunde blive Spørgsmaal om en saadan Begrændsning af Citantens Ansvar for det Tilfælde, at Gjerningsmændene beviislig vare udfundne, men dette kan i alt Fald, hvad de under nærvæ-

rende Sag omhandlede Træer angaae, ikke antages at være skeet.

Efter alt Foranførte vil Underretsdommen, hvis Bestemmelse i Henseende til Processens Omkostninger ligeledes maa billiges, blive at stadfæste.

Processens Omkostninger her for Retten vil Citanten efter Omstændighederne have at betale Indstævnte med 16 Rbdlr. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten betaler Citanten, Gaardfæster Lars Jørgensen af Kirkerup, til Indstævnte, Proprietair Qvistgaard paa Lyngbyegaard, med 16 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 59.

En Guldsmed anseet med Mulct for at have forsynet noget til det saakaldte Nips henhørende Guldarbeide med et Karatstempel, der ikke svarede til Guldets virkelige Gehalt.

I Sagen:

Procurator Dahl, som Actor,

contra:

De Tiltalte Guldsmedmesterne Johan Carl Eckeroth og Hans Buurmeister.

(Afsagt den 14de Juni 1836.)

Under nærværende Sag actioneres de Tiltalte, Guldsmedmesterne Johan Carl Eckeroth og Hans Buurmeister, som begge ere over criminel Lavalder og som forhen ikke befindes tiltalte eller straffede, for at have forfærdiget, falholdt og solgt Guldsmedarbeider, som deels vare hule og opfyldte med Sølvslaglod, deels ikke havde den Gehalt, hvortil de vare stemplede.

Forsaavidt det nu imputeres Guldsmedmester Eckeroth, at han til Grovsmedlærling Christian Olsen skal have solgt et bruunt Silkebaand med en Guld Skydering, en Guldring og Guldnøgle for en dets sande Værdie langt overstigende Priis, under Foregivende af at Guldet var godt, hvilket Kjøberen ogsaa antog, da Nøglen var stemplet til 18 Karat, er det af Eckeroth forklaret, at lignende Guldtøi falholdes i hans Boutik, og at han derfor hverken kan nægte eller vedgaae at have solgt de omhandlede Guldsager, men at han i alt Fald ikke har angivet, at Guldet var af bedre Gehalt, end det virkeligen indeholder. Nogen yderligere Oplysning om det stedfundne Salg og Tiltaltes Forhold ved denne Leilighed end den, der indeholdes i denne Forklaring, har ei heller under Sagen været at tilveiebringe og han vil desaarsag ikke i denne Anledning kunne drages

til Ansvar. Derimod har han under det i Criminelkammeret optagne Forhør vedgaaet, at han i en Række af Aar har fra sin Boutik udsolgt Signeter, Ringe, Uhrnøgler o. desl., der vare forsynede med 18 Karats Stempel, uagtet de vare af langt ringere Gehalt, og at Uhrnøglerne, der vare forfærdigede af stampet Guld, indvendig have været hule og fyldte med Sølvslaglod, men han har derhos bemærket, at Kjøberne selv gjerne ville, at der skal staae 18 Karat i de Pretiosa, som kjøbes, uagtet Guldet er af ringere Gehalt, og at det, da det stampede Guld er meget tyndt, er nødvendigt at forstærke det indvendigt, ligesom han endvidere har erindret, at der i de ommeldte af ham falbudne Guldsager ikke har været noget Navnestempel, hvorfor han har staaet i den Formening, at Karatstemplet, da Mesterens Navnestempel saaledes fattedes, ikke kunde have noget at betyde. Han har endeligen tilføiet, at han af Tiltalte Buurmeister har kjøbt endeel af det saaledes, deels med urigtigt Stempel forsynede og deels med Sølvslaglod udfyldte Guldtøi, men tillige erkjendt, at han derved ikke er bleven bedraget, eftersom Buurmeister ikke har til ham solgt noget Arbeide for bedre, end det virkelig var. Rigtigheden af denne Forklaring er for Buurmeisters Vedkommende af Sidstnævnte indrømmet, hvorhos han har anført den samme Aarsag til Guldtøiets urigtige Stempling og det stampede Gulds Udfyldning, som Tiltalte Eckeroth har paaskudt, og ligeledes har yttret den Formening, at Karatstemplet

ikke kunde have nogen Betydning, naar Guldsmedens Navnestempel ikke tillige var paatrykt.

Vel henhører nu det omhandlede Guldarbeide til det saakaldte Nips, der ifølge Placat 21de Marts 1827 ikke behøver at forsynes med vedkommende Guldsmeds Navn og Stempel om Guldets Gehalt, men heraf kan dog ingenlunde udledes, at vedkommende Guldsmed, naar han foretrækker at forsyne sligt Arbeide med Gehaltstempel, skulde være berettiget til at opgive et andet Gehalt end det, der virkeligen indeholdes i Guldet. Ei heller vil det kunne undskylde de Paagjeldende, at Guldarbeidet ikke har været forsynet med Guldsmedens Navnestempel, siden det urigtige Gehaltstempel aabenbar er paatrykt i det Øiemeed, at give det Udseende af at bestaae af bedre Guld, end virkeligen Tilfældet er, og hvorved den mindre Kyndige, der ikke har Leilighed til at lade et saadant mindre betydeligt Arbeide underkaste en med Omkostninger forbunden Prøve, som han i Tillid til Rigtigheden af den i Stemplet opgivne Gehalt, anseer unfornøden, maa udsættes for at lide Tab.

Hvad dernæst det stampede Guldarbeide angaaer, der, efter Opgivende for at styrke det, er udfyldt med et ringere Slags Metal, da ville Bestemmelserne i Laugsartikel af 7de November 1685 §. 12, saa meget mindre herpaa kunne komme til Anvendelse, som det ikke kan antages, at de Tiltalte ved den brugte Fremgangsmaade have havt nogen svigagtig Hensigt, men da ogsaa her, ifølge hvad der er in confesso, Guldet har været

stemplet til en høiere Gehalt end det har indeholdt, ville de efter det Foranførte ikke kunne undgaae at drages til Ansvar for deres saaledes udviste Forhold.

I Overeensstemmelse hermed ville følgeligen begge de Tiltalte være at ansee med en arbitrair Straf, der efter Omstændighederne skjønnes at kunne bestemmes for enhver især til en Mulct af 20 Rbdlr. Sølv til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse, ligesom de og, een for begge og begge for een, ville have at udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder Salair til Actor, Procurator Dahl, 5 Rbdlr. Sølv.

Sagførelsen har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: De Tiltalte, Guldsmedmesterne Johan Carl Eckeroth og Hans Buurmeister, bør hver især til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse bøde 20 Rbdlr. Sølv, samt een for begge og begge for een udrede alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder Salair til Actor, Procurator Dahl, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 60.

En Hoved-Appellationsstævning, der var udtagen til at falde i Rette samme Dag, som den i Sagen udtagne Contra-Appellationsstævning, og tilligemed den fra Hovedappellantens Side paaankede Executionsforretning, samt

et Indlæg af ham umiddelbar tilstillet Overretten, anseet som ikke incamineret.

I Sagen:

Overformynderiet i Faaborg,

contra:

Commissionair A. Larsen sammesteds.

(Affagt den 27de Juni 1836.)

Overformynderiet i Faaborg paaanker under nærværende Sag til Stadfæstelse og yderligere Paakjendelse ved Contrastævning af 10de Mai d. A., en efter Reqvisition af 13de Januar næstforhen af Agent C. J. Petersen, som daværende ene Overformynder, hos Commissionair A. Larsen den 18de samme Maaned begyndt og den 21de næstefter sluttet Executionsforretning, hvorved der til Opfyldelse af en bemeldte Commissionair Larsen ved nærværende Ret under 28de September f. A. overgaaet Dom er givet bemeldte Overformynderie Udlæg i Domfældtes Gaard No. 149 i Faaborg Byes Grønnegade, saavelsom 2 under fornævnte Executionsforretning den 18de og 20de Januar dette Aar affagte Kjendelser.

Vel har nu Commissionair Larsen ved Skrivelse af 7de Juni d. A. tilstillet Retten et Indlæg med den deri paaberaabte, af ham under 19de Februar næstforhen udtagne Hovedstævning, samt den paaankede Executionsforretning beskreven i Actsform, hvilken Stævning er

udtagen til at falde i Rette samme Dag, hvorpaa Contrastævningen er incamineret, men da det følger af Sagens Natur og vor Proceslovgivnings Grundsætninger, at Retten, der har at dømme i nærværende Sag, ikke kan paatage sig at incaminere bemeldte Stævning paa Commissionair Larsens Vegne eller overhovedet udføre nogen til Processen hørende Handling for ham, hvilket han derimod, naar han ikke selv kunde møde, maatte have at lade udføre ved en dertil lovligen antagen Fuldmægtig, saalidet som Retten efter hans derom i bemeldte Skrivelse gjorte Begjæring kan indlade sig paa at oversende ham Sagens Documenter, eller træde i nogen Correspondence med ham angaaende nærværende Sag, saa vil bemeldte Hovedstævning være at ansee som ikke irettelagt, hvoraf følger, at den paaankede Executionsforretning, saavelsom de derunder afsagte Kjendelser, efter den af Faaborg Overformynderie nedlagte Paastand vil blive at stadfæste.

Til det Offentlige vil Indstævnte, Commissionair Larsen, efter Omstændighederne have at betale Retsgebyhr, Skriversalarium og det stemplede Papiir, som i Sagen, hvis den ikke for Citanternes, Faaborg Overformynderies Vedkommende havde været beneficeret, her for Retten skulde have været erlagt og forbrugt, ligesom han og vil have at betale Citanternes her for Retten beskikkede Sagfører, Procurator Lihme, Salair, der skjønnes at kunne fastsættes til 8 Rbdlr. Sølv. Den befalede Sagførelse har været lovlig. Det til Sagen,

forsaavidt den ikke har været beneficeret, hørende stemplede Papiir har her for Retten været forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Executionsforretning, saavelsom de derunder afsagte Kjendelser, bør ved Magt at stande.

Til det Offentlige betaler Indstævnte, Commissionair A. Larsen i Faaborg, Retsgebyhr, Skiversalarium og det stemplede Papiir, som i Sagen, hvis den ikke for Citanternes, Faaborg Overformynderies Vedkommende havde været beneficeret, her for Retten skulde have været erlagt og forbrugt.

Saa betaler han og i Salair til Prøveprocurator Lihme 8 Rbdlr. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 61.

Straf for Indsnigning og Indbrud.

I Sagen:

Secretair og Procurator Schønberg, som Actor,

contra:

Arrestanten Peter Ludvig Eckert og Arrestantinden Frederikke Vilhelmine Eckert, Søren Larsens separerede Hustrue.

(Afsagt den 2den Juli 1836.)

Ved egen Tilstaaelse i Forbindelse med de øvrige tilveiebragte Oplysninger, er det under nærværende Sag tilstrækkelig godtgjort, at Arrestanten. Peter Ludvig Eckert, der ifølge vedgaaet Døbeattest er født den 18de Januar 1816 og døbt den 5te Mai s. A., og som forhen ikke findes tiltalt eller straffet, har gjort sig skyldig i tvende forskjellige Tyverier, hvori hans Søster, Arrestantinden Frederikke Wilhelmine Eckert, Søren Larsens separerede Hustrue, der er 26 Aar gammel, og som ei heller forhen befindes at være criminaliter dømt, har deeltaget som Hælerske.

Det ene af disse Tyverier er forøvet Natten imellem den 5te og 6te Januar d. A. hos Agent From paa Hjørnet af Raadhuusstrædet og Farvegaden. Arrestanten, som her oftere havde arbeidet som Snedker, og saaledes nøie var kjendt med Localets Beskaffenhed, begav sig nemlig den 5te Januar sidstleden om Aftenen Kl. 9 ind i bemeldte Gaard igjennem den endnu aabenstaaende Gadeport og skjulte sig i et lidet Aflukke under Taget i Nærheden af Boutikfolkenes Kammer.

Da han hørte, at disse havde forføiet dem op paa dette Kammer, og han antog at de vare komne til Ro, samt at han uforstyrret kunde udøve det af ham paatænkte Tyverie, gik han atter ned i Porten, hvorfra der er Adgang til Kjelderen, der er indrettet til Boutik og Contoirleilighed, og hvor han vidste at Ingen om Natten opholdt sig. Den ommeldte Adgang fra Porten

til Kjelderen er forsynet med 2 Dørre, der begge vare tillaasede, men Arrestanten udborede med et medhavende Centrumboer saa meget af den yderste Dørkarm, som Laasen hæftede i, og efterat han paa denne Maade, uden Vanskelighed havde aabnet denne Dør, borede han fremdeles i Fyldingen af den inderste Dør endeel Huller ved Siden af hinanden, skar med en Kniv Træet bort mellem Hullerne og udtog derefter den midterste Fylding, hvorpaa han gjennem Aabningen krøb ind i Contoiret og derfra gik ind i Boutiken, hvor han af en aabenstaaende Skuffe udtog 500 Rbdlr. Sedler og 12 à 14 Rbdlr. i Kobber, og efterat han endvidere havde bemægtiget sig et i et tilstødende Værelse hængende Lommeuhr, vurderet til 2 Rbdlr., aabnede han en Dør, som fører ud til Farvegaden og som kun indvendig var tillukket med Kroge, giennem hvilken han forføiede sig bort fra Gjerningsstedet.

Med Pengene og Uhret indfandt han sig hos sin Søster, Arrestantinden Frederikke Wilhelmine Eckert, Søren Larsens separerede Hustrue, som han underrettede om det Passerede og som modtog det Stjaalne i Forvaring, hvilket de senere have forbrugt, med Undtagelse af Uhret, der er kommet tilstede under Sagen.

Det andet Tyverie har Arrestanten begaaet Natten mellem den 17de og 18de Februar sidstleden hos Vexeleer Hahn paa store Kjøbmagergade, hvor han nogle Dage tidligere havde indfundet sig for at vexle en Sølv Rigsort

og ved denne Leilighed skaffet sig noget Bekjendtskab til Localet. Han indsandt sig ogsaa her inden Gadedøren blev tillaaset om Aftenen Kl. 9, og skjulte sig i et paa Trappegangen anbragt Afslukke, hvor han ventede indtil Klokken omtrent 2 om Natten, da Alt blev roligt. Nu gik han ud, tændte Lampen paa Trappegangen med et chemisk Fyrtøi, som han i dette Øiemeed havde medbragt, og borede med det forommeldte Centrumboer Huller i den yderste Contoirdør saa tæt ved hinanden, at han kunde udtage Brædtet af Døren, hvorpaa han tog Trappelampen ud af Glaskuppelen, hvori den hang, satte den ned ved Døren og gjennemborede ligeledes den inderste Dør paa saadan Maade, at han uden Vanskelighed kunde udtage Fyldingen, og efterat han derpaa var krøbet ind i Contoiret og havde nedrullet Rullegardinerne, samt forvisset sig om, at Ingen opholdt sig i Sideværelset, hvilket han ogsaa efter de forud erhvervede Oplysninger antog at være Tilfældet, satte han sig i Besiddelse af en Deel Sølvpenge, som han fandt paa en Pult, samt opbrød et Skab, hvori han forefandt flere Poser med større og mindre Sølvmynter, som han bemægtigede sig. Han holdt sig derefter skjult indtil han mærkede, at Gadedøren den næste Morgen var bleven aabnet, hvorpaa han forføiede sig hjem og gjemte Pengeposerne i sin Kuffert, efterat han dog først havde udtaget nogle af de største Sølvpenge, som han henbragte til sin Søster Arrestantinden Larsen, hvem han underrettede om det Passerede, hvorefter hun besør-

gede saavel disse, som senere flere andre af de stjaalne Mynter omvexlede og udbetalte ham nogle af de herfor modtagne Sedler, hvorimod hun selv beholdt Resten. Den største Deel af de saaledes stjaalne Penge er imidlertid under Sagen kommen tilstede og befunden at udgjøre ialt 650 Rbdlr. 3 Mk. 7 ß. rede Sølv, hvorimod der endnu maa antages at mangle 100 Rbdlr. rede Sølv, som af Arrestanten og Arrestantinden ere forbrugte.

Da begge de forommeldte Tyverier, baade efter Maaden og Tiden, hvorpaa de ere udførte, maae betragtes som Indbrud, og den Omstændighed, at Ingen har havt Natteleie i det Locale, hvori Indbruddet er skeet, ikke vil kunne relevere noget, siden dette Locale dog befinder sig i den beboede Deel af Bygningen og derfor ikke er isoleret, vil Arrestanten være at ansee med Straf efter Frd. 20de Februar 1789 §. 4.

Ligesaa vil Arrestantinden for den Deeltagelse hun har havt i de forøvede Forbrydelser, være at dømme efter bemeldte Forordning §. 7, cfr. Pl. 15de Januar 1790, og findes Straffen efter Omstændighederne og naar tillige hensees til, at det under Sagen er oplyst og af hende vedgaaet, at hun, der lever separeret fra sin Mand, har i Separationstiden gjort sig skyldig i Hoer, passende at kunne bestemmes til 1 Aars Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus.

Arrestanten og Arrestantinden blive derhos pligtige, een for begge og begge for een, at udrede i Erstatning

til Agent og Urtekræmmer From de af ham paastaaede 500 Rbdlr. Sedler og til Vexeleer Hahn 100 Rbdlr. rede Sølv, samt at tilsvare alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder i Salair til Actor, Secretair og Procurator Schønberg, 8 Rbd. Sølv. Sagførelsen har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten, Peter Ludvig Eckert, bør stryges til Kagen samt hensættes til Arbeide i Fæstningen sin Livstid.

Arrestantinden, Frederikke Vilhelmine Eckert, Søren Larsens separerede Hustrue, bør hensættes til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i 1 Aar. Saa bør og Arrestanten og Arrestantinden, een for begge og begge for een, udrede i Erstatning til Agent og Urtekræmmer From 500 Rbdlr. Sedler og til Vexeleer Hahn 100 Rbdlr. rede Sølv, samt tilsvare alle af Actionen lovlig flydende Omkostninger, og derunder i Salair til Actor, Secretair og Procurator Schønberg, 8 Rbdlr. Sølv.

Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

*　*　*

Høiesterets-Dom, afsagt den 5te Januar 1837.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Lars Christian Jensen*)

*) Lars Christian Jensen var umiddelbar saggivet for Høiesteret for ulovlig Omgang med Hittegods m. m.

bør straffes med Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 5 Dage, samt in solidum med Peter Ludvig Eckert og Frederikke Vilhelmine Eckert tilsvare den Vexeleer Hahn ved Dommen tillagte Erstatning, saa og for sit Vedkommende udrede de af Actionen lovlig flydende Omkostninger. Justitsraad Bleschinberg tillægges i Salarium for Høiesteret 20 Rbd. Sølv, hvoraf Peter Ludvig Eckert og Frederikke Vilhelmine Eckert, een for begge og begge for een, erlægge $\frac{2}{3}$ Dele, og Lars Christian Jensen $\frac{1}{3}$ Deel.

Det Spørgsmaal, hvo der i Tilfælde af, at en paa en Eiendom hvilende Bankheftelse er bleven indfriet, og den af Banken for den indbetalte Heftelsescapital udstedte og cederede Obligation siden er bleven skildt fra Eiendommen, skal ansees som Actionair i Banken, nemlig enten Eieren af den cederede Obligation eller Eieren af den Bygning eller Grundeiendom, hvorpaa Heftelsen hvilede, har oftere været Gjenstand for theoretiske Undersøgelser; og ligesom der i disse have yttret sig modsatte Anskuelser, saaledes er det bekjendt, at slige Tilfælde ere blevne afgjorte paa en forskjellig Maade af den Kongl. Lands-Over- samt Hof- og Stadsret og Landets øverste Domstol, hvor dog factiske Omstændigheder tildeels have havt Indflydelse paa Sagens Udfald. Da imidlertid den for Grundeiere fordeelagtige Mening synes at have havt de fleste og talentfuldeste Forfægtere blandt dem, som gjennem Pressen have yttret sig over hiint Spørgsmaal, vil det sikkerlig være af Interesse, ogsaa at see Grundene for den modsatte Mening udviklede med Grundighed, Klarhed og Tydelighed. Vi meddele derfor med

Hr. Etatsraad Treschows Tilladelse efterstaaende af ham forfattede Indlæg, der har været fremlagt i Høiesteret i en Sag af den omhandlede Qvæstion.

Etatsraad Treschows Indlæg for Høiesteret af 27de April 1838.

I Sagen:

Grosserer Fæster, som Mandatarius for Justitsraad Frederichsen,

contra:

Justitsraad Riis-Lowsow.

Det Spørgsmaal, der i nærværende Sag, i hvilken jeg har den Ære at møde for Citanten, Justitsraad og Byfoged Frederichsen af St. Croix, forelægges Deres Majestæt til allerhøieste Afgjørelse, gaaer ud paa, om Citanten, der i Aaret 1823, som daværende Eier af Gaarden No. 6 paa Gammeltorv, har indfriet den paa samme hvilende Bankhæftelse, og som efter den Tid har været og endnu er Interessent i Banken, og som saadan Actieberettiget, lovmedholdeligen af Indstævnte, som nærværende Besidder af den nævnte Eiendom, kan tvinges til at cedere sin Actieret til ham.

De factiske Omstændigheder ere følgende:

Ved Skjøde af 3die October 1821 solgte Brygger og Rodemester Bolvig den omhandlede Gaard til

Citanten for 38,000 Rbdlr. Sølv, blandt andre paa det Vilkaar, at han skulde overtage sig den paa Eiendommen hæftende, endnu ikke indfriede Sølvafgift til Banken, uden Afkortning i Kjøbesummen (Acten pag. 53-59). Den 8de Marts 1823 udstedte Citanten, i Overeensstemmelse med Frd. 5te Januar 1813 og de øvrige Bankvæsenet vedkommende Anordninger, sin Obligation for den paa hans Gaard hvilende Hæftelse til Banken, stor Rbdlr. 3,456 rede Sølv, paa hvilken han den paafølgende 16de April modtog Bankens Cession, der den 28de April blev noteret i Pantebogen (Acten p. 31-36). Da Citanten i Aaret 1831 ved Skjøde af 19de Marts solgte den omhandlede Eiendom til Justitsraad og Landsoverrets-Procurator Weidemann for 36,000 Rbdlr. deels Sølv deels rede Sølv, blev det ved den 3die Post i Skjødet udtrykkeligen bemærket, at Bankhæftelsen, stor 3,456 Rbdlr. rede Sølv, var indfriet, og at den derfor cederede Obligation ikke fulgte med Eiendommen, men skulde fra 1ste April 1831 af Kjøberen forrentes med 4 pCt. aarlig, paa Vilkaar, at Sælgeren — altsaa Citanten — skulde have Ret til at kunne opsige Obligationen til Udbetaling med ½ Aars Varsel til en af de lovbestemte Terminer. Skjødet blev tinglæst den 28de Marts, og erholdt da Paategning om, at Obligationen var cederet til Justitsraad Frederichsen, ligesom det ogsaa udtrykkeligen blev bemærket, at den, ifølge dens Indhold, var uopsigelig fra Creditors Side (Acten p. 60-67).

Ved Kjøbecontract af Juni 1832 — i Acten staaer ved en Feilskrift den 24de — og Skjøde af 19de samme Maaned solgte endelig Justitsraad Weidemann den oftnævnte Gaard med alle dertil hørende Rettigheder og Forpligtelser til Indstævnte for 38,000 Rbdlr. r. S., ved hvilken Leilighed det ved Kjøbecontractens 2den Post med Hensyn til Bankhæftelsen blev vedtaget, at den ikke skulde følge med i Kjøbet, men af Kjøberen forrentes fra 1ste April (Acten p. 67-75). Indstævnte besad derefter Eiendommen i 4 Aar, uden at der var Tanke om Opsigelse af Bankhæftelsen, som han fandt sig vel tjent med, at en Anden havde indløst, hvem han kun betalte 4 pCt. Rente, men da der netop i Juni 1836 begyndte at blive Tale om den Fordeel, som Bankactier formeentlig vilde give, saa opsagde han under 30te Juni f. A. Bankhæftelsen, med den Yttring, at han ansaae det for en Selvfølge, at han ved Obligationens Indfrielse erholdt Actieberettigelse. Denne Mening kunde Citantens Befuldmægtigede, Grosserer Fæster, paa ingen Maade dele, og ligesom han derfor ved Opsigelsens Forkyndelse tog Forbeholdenheden af den Citanten tilhørende Actierer, saaledes erklærede han ogsaa, da de opsagte 3,456 Rbdlr. r. S. i Januar 1837 bleve ham ved Notarius tilbudne, at han ikke kunde transportere Obligationen uden med Forbeholdenhed af Actieretten. Dette havde til Følge, at Sagen, som allerede tidligere var paaklaget til Forligelsescom-

missionen og den 7de Januar 1837 til Rettergang henviist, nu ved Domstolene blev forfulgt (Acten p. 8-16).

Efter disse Sagens factiske Omstændigheder kan det vel neppe være nogen Tvivl underkastet, at Citanten, som medens han selv var Eier af Gaarden No. 6 paa Gammeltorv, har indfriet den bemeldte Gaard ved Frd. af 5te Januar 1813 paalagte Hæftelse til Banken, og som derefter, ved at sælge samme, har gjort den udtrykkelige Bemærkning, at Bankhæftelsen var indfriet, og at den cederede Obligation ikke fulgte med Eiendommen, har en uomtvistelig Ret til de Actier, som ved denne Indfrielse er erhvervet, hvilken paa ingen Maade kan fravendes ham af den nærværende Besidder af Eiendommen, om end denne efter Opsigelse kommer i Besiddelse af Bankhæftelsesobligationen. En nærmere Undersøgelse af Lovgivningen om Bank- og Pengevæsenet, som jeg udbeder mig Deres Majestæts allernaadigste Tilladelse til at anstille, vil hæve al Tvivl i denne Henseende, om en saadan kunde existere.

Det er bekjendt, at da Kongen i Aaret 1813 havde besluttet, at bringe Orden og Fasthed tilveie i det daværende, i sit Inderste rystede Pengevæsen, ved at sætte det paa en varig og urokkelig Grundvold, saa var det Middel, Allerhøistsamme dertil valgte, at oprette en Rigsbank. Ved den 2den §. af den Fundats, som under 5te Januar 1813 blev givet denne Bank, bestemtes det, at Rigsbankens oprindelige Fond skulde være en Fordring af 6 pCt. i rede Sølv af alle faste

urørlige Eiendommes Værdie i Kongens Riger og Hertugdømmene. Saalænge denne Fordring ikke var betalt, havde Banken for samme første Prioritets Panteret fremfor al til den Tid eller siden derpaa hæftende Gjeld, endog fremfor Kongelige Skatter og Afgifter. Denne Hæftelse kunde ikke opsiges fra Bankens Side, men til alle Tider af Debitor afbetales i det Hele eller tildeels, paa den Maade, som i Fundationen nærmere blev bestemt, og skulde den imidlertid fra 1ste Januar 1813 af og saalænge den blev indestaaende hos Debitor forrentes med 6½ pCt. aarligen i Rigsbankdaler Sølvværdie. Det blev endvidere ved den 11te §. af denne Fundation forordnet, at ligesom Banken skulde være berettiget til i ethvert Tilfælde, hvor den maatte finde det tilraadeligt eller ønskeligt, at fordre Udstedelse af en formelig Panteobligation, saaledes skulde ogsaa paa den anden Side hver Eiendomsbesidder være beføiet til at forlange, at Banken for dens paa hans Eiendom hvilende Hæftelse skulde modtage formelig Panteobligation, med særdeles Hensyn til, at naar Eiendomsbesidderen indfriede Hæftelsen, burde Banken ikke blot qvittere, men naar det blev fordret, formeligen cedere Obligationen, saa at han selv, eller hvem han lovligen transporterede den til, blev i Besiddelse af den med de samme reelle Rettigheder, hvormed Banken førend Indfrielsen eiede den. Men herved er det at mærke, at Rigsbanken var et aldeles offentligt, et Statsinstitut, til hvis Formaal det efter Fundationens 10de §. hørte, at naar Banken

engang i sin Tid havde opnaaet, at dens rede Sølvfond stod i lige Forhold med Massen af dens circulerende Sedler, og følgelig ikke mere behøvede Indtægterne af sine til den Tid udestaaende Fordringer, skulde den anvende sin hele saaledes overskydende Formue til Statsgjeldens Afbetaling. Denne Betragtning af Bankens daværende Stilling er upaatvivlelig af stor Vigtighed; thi naar Fundationen gjorde det til Pligt for Banken, til en Tid, da ingen Actieret var knyttet til Hæftelsen, at den, naar Eiendomsbesidderen forlangte det, skulde modtage hans formelige Obligation, som den atter, naar Indfrielse fandt Sted, skulde enten qvittere eller cedere: saa viser dette, at Lovgiveren har tænkt sig, at Alt dette kunde blive til Fordeel for Eiendomsbesidderen, uagtet der til den Tid ikke var Tanke om noget Udbytte, som den, der indfriede sin Bankhæftelse derved skulde kunne erholde Adgang til. Og i Sandhed saaledes forholdt det sig ogsaa. Det var en meget stor Byrde, som dengang blev paalagt Eiendomsbesidderne ved at behæfte deres Eiendomme med en Capitalgjeld af 6 pCt., som de skulde forrente med 6½ pCt., og ligesom Banken paa den ene Side vilde have stor Fordeel af at Hæftelserne bleve indløste, hvorved den erholdt en disponibel Capital, saaledes burde Adgangen paa den anden Side ogsaa lettes Eiendomsbesidderen til om muligt paa billigere Vilkaar og mod at svare 6, 5½, 5, 4½ eller 4 pCt., at befrie sig fra denne trykkende Gjeld. Men i alle disse Bestemmelser skete ingen Forandring ved det aabne Brev af 30te Juli 1813, ved

hvilket Rigsbanken gik over til at blive privat under et notionalt Interessentskab; thi ved §. 2 blev det bestemt, at Beløbet af de 6 pCt., for hvilke Rigsbanken havde første Prioritets Panteret i alle faste Eiendomme, og som forrentedes til Banken med 6½ pCt. aarlig, skulde vedblive at udgjøre Bankens Grundfond, men saaledes, at det Enhver deraf skyldte eller havde betalt i Forhold til sin faste Eiendoms Værdie, skulde være og blive ham tilhørende som hans Indskud i Banken, af hvilket Indskud han i Tiden kunde vente sig Udbytte, naar Udbytte ved Siden af de Forpligtelser, som hvilede paa Banken, kunde gjøres mulig, og dette Udbytte da først mindre, siden fremgaaende større indtil 4 pCt. kunde opnaaes. Bliver man nu staaende ved denne Bestemmelse, saa veed jeg ikke, hvorledes det efter de klare og tydelige Ord, den indeholder, er muligt at afvise Citanten den under nærværende Sag omhandlede Actieret; thi det siges jo udtrykkeligen, at det, som Enhver til Banken har betalt i Forhold til sin faste Eiendoms Værdie, skal være og blive ham tilhørende som hans Indskud i Banken, af hvilket Indskud han i Tiden kan vente sig Udbytte. Men det vilde jo ikke blive ham tilhørende, og han vilde jo ikke i Tiden erholde Udbytte deraf, hvis det stod til enhver paafølgende Besidder af Eiendommen, uden at nogen speciel Overdragelse af Actieretten ved Afhændelsen havde funden Sted, at tiltvinge eller vindicere sig denne, ved at opsige Bankhæftelsesobligationen. Nu er det imidlertid saa langt fra,

at Justitsraad Frederichsen, ved at sælge sin Gaard, tillige har afhændet Bankhæftelsen, at det tvertimod i hans til Justitsraad Weidemann udstedte Skjøde, der paa lovlig Maade findes tinglæst, udtrykkeligen er angivet, at Bankhæftelsen af ham var indfriet og at den for samme cederede Obligation ikke fulgte med Eiendommen, og under de samme Vilkaar har Justitsraad Riis-Lowsow igjen kjøbt Gaarden af Weidemann. Vilde man maaskee herimod indvende, at den paaberaabte Bestemmelse er tilbagekaldt og forandret ved det Kongelige aabne Brev af 6te April 1818, samt ved Octroien og Reglementet for Nationalbanken af samme Aar, saa spørger jeg, hvorledes dette vel kan tænkes muligt, da det aabne Brev af 1818 grunder sig paa det foregaaende af 1813, og paa ingen Maade bebuder, at det indeholder Afvigelser fra samme. Det Kongelige aabne Brev af 1813 slutter med, at de nøiere og udførligere Bestemmelser, som det udkræver, skulle i Octroi og Reglement samt andre derhen hørende Anordninger nærmere vorde gjorte, og det aabne Brev af 1818 begynder med, at efterat Deres Majestæt har taget Sagen angaaende Rigsbankens Overgang til at blive Nationalbank, i Overeensstemmelse med det aabne Brev af 30te Juli 1813, under nøieste Overveielse, vil Deres Majestæt have de Bestemmelser saavel over den nationale Banks Indretning som i Henseende til Pengevæsenet i Almindelighed fastsatte, som bemeldte aabne Brev indeholder. Men det kunde

maaskee tænkes muligt, at Octroien for Nationalbanken af 4de Juli 1818 og Reglementet af 27de Juli samme Aar alligevel vare afvegne fra den paaberaabte Bestemmelse og havde fastsat noget Nyt i den omhandlede Henseende. Dette er imidlertid paa ingen Maade Tilfældet, og for at godtgjøre Rigtigheden af denne Paastand, udbeder jeg mig Deres Majestæts allerhøieste Opmærksomhed for disse Lovgivninger. For det første tillader jeg mig da at bemærke, at Octroien slutter sig ikke til det aabne Brev af 1818, men til det af 1813. Octroien begynder med, at ved det aabne Brev af 30te Juli 1813 har Kongen kundgjort, hvorledes det var hans Villie og Ønske, at see den ved Rigsbank-Fundatsen af 5te Januar 1813 tilsigtede Orden og Fasthed i Statens Pengevæsen fremvirket ved endnu flere og kraftigere Midler, og at han til den Ende havde tilsagt, at Rigsbanken, som er grundet paa Statens faste Eiendomme, skulde gaae over til at blive privat under et nationalt Interessentskab af Statens Grundeiere som Hoved-Actiehavere. Dette Tilsagn er det, som Kongen nu vil sætte i Udførelse, efterat de fornødne Forberedelser dertil ere gjorte, i Overeensstemmelse med de i det aabne Brev af 6te April 1818 givne Befalinger.

Dernæst tillader jeg mig at gjøre opmærksom paa, at §. 3 i Octroien angiver, at Bankens første Bestemmelse er og skal være, at virke frem til at befæste et sikkert Pengevæsen i Landet, og at der som et Middel

dertil angives, at den skal drage Omsorg for at samle og opbevare en Fond af rede Sølv i Mynt, Barrer eller Banco, ved hvilken Fond den kan opretholde dens circulerende Sedler i deres Værd, og paa hvilken Fond den kan grunde Anviisninger og Sedler, som verles paa Anfordring med Sølv. Alt paa det at rede Sølv eller realisable Sedler kan saasnart muligt blive de eneste gjængse og gjældende Betalingsmidler i Landet. Endvidere indeholde §§. 7 og 8 de samme Bestemmelser, som findes i de af mig paaberaabte 2den og 11te §§. af Fundationen for Rigsbanken, nemlig 1) at den Banken forsikkrede Capital bestaaer i 6 pCt. af Værdien af Landets faste Eiendomme, med 1ste Prioritet i disse og en Rente af 6½ pCt. af denne Capital, og 2) at ligesom Banken er berettiget til at fordre Udstedelsen af en formelig Panteobligation, saaledes skal enhver Besidder være beføiet til at forlange, at Banken for den paa hans Eiendom hvilende Hæftelse skal modtage formelig Panteobligation, med særdeles Hensyn til, at naar Eiendomsbesidderen indfrier Hæftelsen, bør Banken ikke blot qvittere, men og naar han forlanger det formeligen cedere Obligationen, saaledes at han selv, eller den han lovligen transporterer den til, bliver i Besiddelse deraf med samme reelle Rettigheder, hvormed Banken førend Indfrielsen eiede den. Her findes saaledes netop de samme Udtryk som dem, der ere brugte i Fundationen, uagtet denne sidste hverken kjendte til Actieret eller Udbytte, som først ved Octroien

fik deres Tilværelse og nærmere Bestemmelse. De Resultater, som kunne uddrages af hvad jeg nyligen har givet mig den allerunderdanigste Frihed at fremføre, ville til Afgjørelsen af den omhandlede Qvæstion befindes at være af den største Vigtighed. Kunde nemlig Banken ved Siden af sine øvrige mange og byrdefulde Forpligtelser opnaae sin første Bestemmelse, at virke frem til at befæste et sikkert Pengevæsen i Landet, ved at drage Omsorg for at samle og opbevare en Fond af rede Sølv derved, at den eiede en Prioritet af 6 pCt. i alle Landets faste Eiendomme, eller derved, at den af disse Prioriteter oppebar en Rente af 6½ pCt.? Nei! ingenlunde; og paa hvilken anden Maade skulde den da vel naae det Øiemeed, uden derved, at Besidderne af de faste Eiendomme indløste deres Hæftelser. Men hvilken Opfordring eller Opmuntring var der vel for Eiendomsbesidderne til at iværksætte den paa hine Tider meget byrdefulde Indløsning, dersom Lovgiveren havde berøvet dem Frugterne af deres Opofrelse ved at overlade det til enhver paafølgende Besidder, om han, naar Tider og Omstændigheder forandrede sig, vilde vindicere sig disse Frugter! Man har vel sagt, at for Eiendomsbesidderen indeholdt den høie Rente af 6½ pCt. en tilstrækkelig Opfordring til at indløse sin Hæftelse, og for Capitalisten Opnaaelsen af paa saa sikker en Maade at kunne anbringe sine Capitaler, en passende Opmuntring til at forskyde de dertil fornødne Summer. Men i førstnævnte Henseende betænker man ikke, at den høie Priis,

hvori Sølvet i meget lang Tid stod, medførte et stort Offer fra deres Side, som indløste deres Hæftelser, og i sidstnævnte Henseende, at den Omstændighed, at Capitalerne for bestandig bleve bundne, eftersom de ikke fra Creditors Side kunde opsiges, samt den Uleilighed og Bekostning, som var forbunden med Renternes Inddrivelse, da de uefterrettelige Debitorer sædvanligen maatte sagsøges for disse, kun gjorde Capitalisterne lidet tilbøielige til paa saadan Maade at benytte deres Capitaler, for hvilke der dengang var overflødig Anvendelse, endog til en høi Disconto. Sandheden heraf har ogsaa Erfaringen beviist, thi for blot at nævne eet, Deres Majestæt bekjendt Exempel, blev der ifølge en af Nationalbankens Direction afgiven Erklæring i Aaret fra 1ste Januar til 31te December 1817 kun indløst Hæftelser for et Beløb af Rbdlr. 3,022. 25 ß., og i det paafølgende Aar for 7,309 Rbdlr. 16 ß., og Følgeslutningerne ere, efter hvad jeg ovenfor har givet mig den allerunderdanigste Frihed at yttre, lette at uddrage.

Med Deres Majestæts allerhøieste Tilladelse vender jeg mig atter til Octroien, og i Særdeleshed til den 11te §., som lyder derhen, at som Actiehavere i Bankens Grundfond deeltage:

1. alle Besiddere af Kjøbstædbygninger m. Fl., og det hvad enten de have indbetalt deres Hæftelses Beløb heelt eller for en Deel, eller og de vedblive at skylde samme, og skulle de være berettigede til at modtage Udbytte, saasnart Udbytte kan gives;

2. alle Besiddere af Jorder og Tiender i Danmark for den $\frac{1}{6}$ Deel af deres Hæftelser. Dog bliver at iagttage, at de nævnte Vedkommende, som enten ganske eller tildeels have indbetalt deres Hæftelser, maae, for at erholde Actiebreve meddeelte, forsaavidt de iøvrigt dertil ere berettigede, være i Besiddelse af de dem for Betalingen til Banken givne Qvitteringer eller cederede Obligationer, da i modsat Fald som Actionairer i deres Sted ansees:

6. Alle de, som ere i lovlig Eiendomsbesiddelse af bemeldte cederede Obligationer eller meddeelte Qvitteringer.

Men heraf er det jo evident, at Lovgiveren har skjelnet mellem saadanne Actionairer, som ere i Besiddelse baade af den faste Eiendom og den cederede Obligation eller Qvittering, og saadanne, som ere i Besiddelse af de sidstnævnte Adkomster, uden at være det af Eiendommen, og herved bortfalder da som aldeles ugrundet den aldeles vilkaarligen opstillede Hypothese, at Actieretten er knyttet til den faste Eiendom, og ikke til bestandige Tider kan skilles fra samme. Dette Resultat er udentvivl afgjørende, thi naar det Falske i den ovennævnte Theorie derved er givet, falde de ligesaa urigtige Følgeslutninger ogsaa bort, som man af denne har villet uddrage.

Endelig fører Ordenen mig til det høist vigtige Reglement for Nationalbanken af 27de Juli 1818. I denne Lovgivning indeholder §. 8 de nærmere Regler,

som i Henseende til Actiebrevenes Udstedelse og Udbyttets Uddeling blive at iagttage, og gaae da Litr. a og b ud paa, at de Hæftelsespligtige kunne til alle Tider afdrage deres Hæftelser og da erholde Actiebreve for den betalte Sum, forsaavidt samme udgjør fulde 100 Rbdlr. r. S. eller derover, og hvis dette ikke er Tilfældet, kunne de ved at tilskyde det Manglende blive Interessenter i Banken; men Ingen af disse Slags Interessenter kan kræve Actiebreve, forinden de have betalt deres Hæftelse, hvoraf da ligefrem følger, at de have været berettigede til at fordre og erholde Actiebreve til samme Tid, som de indfriede deres Hæftelser. Men at det saaledes har været Bankens Pligt til de Eiendomsbesiddere, som indløste deres Hæftelser, strax at udstede Actiebreve, er vistnok overmaade vigtigt; thi vare disse Eiendomsbesiddere engang komne i Besiddelse af Actiebrevene, saa maatte de ogsaa være berettigede til aldeles efter Godtbefindende at disponere over dem, og en Vindication fra en senere Besidders Side vilde indeholde en juridisk Umulighed.

Dernæst foreskriver Reglementets Litr. c, at Enhver, der for en indbetalt Hæftelsessum begjærer Actiebreve, bør forinden forevise de af Banken for Betalingen meddeelte Qvitteringer eller cederede Obligationer, samt godtgjøre sin lovlige Adkomst til disse Documenter, men at det iøvrigt er en Selvfølge, at dersom en saadan Obligation eller Qvittering har været cederet med udtrykkelig Reservation af Actieret, bliver denne

Ret Cedenten i alle Dele forbeholden. Af denne Bestemmelse er det dog vel i høieste Grad evident, at lovlig Eiendomsbesiddelse af en Obligation eller Qvittering giver fuldgyldig Ret til at begjære og erholde Actiebreve, uden at dertil udfordres samtidig Besiddelse af den faste Eiendom, hvilket ogsaa staaer i fuldeste Harmonie med Octroiens 11te Post, der erklærer Alle dem for Actiehavere, der ere i lovlig Besiddelse af cederede Obligationer eller meddeelte Qvitteringer. Men dette Lovbud er ogsaa i en anden Henseende afgjørende, thi naar det i samme hedder, at det er en Selvfølge, at hvor udtrykkelig Reservation af Actieretten har fundet Sted, bliver denne Cedenten i alle Dele forbeholden: saa er det jo dog ikke muligt paa en tydeligere Maade at tilkjendegive, at Actieretten ikke er knyttet til Besiddelsen af den faste Eiendom, men kan adskilles fra samme. Denne Bestemmelse om Reservationsretten, over hvilken man maaskee kunde undre sig, at Lovgiveren har villet gjøre opmærksom paa samme, har udentvivl en ligesaa dyb som retfærdig Betydning. Jeg har i det Foregaaende godtgjort, at der af gyldige Grunde i Aarene 1817 og 1818 kun indbetaltes ubetydeligt af de paa Eiendommene hvilende Hæftelser, og det var følgelig af Vigtighed at opmuntre til en saadan Indbetaling. Men hvilken Opmuntring vilde vel dertil have været, hvis den Eiendomsbesidder, som indfriede sin Hæftelse, skulde engang i Tiden, naar der maaskee netop blev Udsigt til Udbytte, været nødt til at lade sig udløse af en paaføl-

gende Besidder, og der var saaledes god Grund til at skjelne mellem de forskjellige Rettigheder, en Bankhæftelsesobligation giver, og idet Actieretten naturligen blev forbeholdt den Eiendomsbesidder, som havde indløst sin Bankhæftelse, saafremt han ønskede for sig at bevare denne Ret, vedligeholdtes paa den anden Side det fra Begyndelsen etablerede Princip, at enhver baade nærværende og tilkommende Eiendomsbesidder maatte ved Opsigelse af Obligationen kunne befrie sig for den trykkende Byrde, at betale en aarlig Rente af 6½ pCt., naar Capitaler til en lavere Rente vare at erholde. Ligesom disse Bestemmelser unægteligen til den Tid, de bleve givne, vare politisk rigtige, saaledes ere de ogsaa i høieste Grad retfærdige. Idet Lovgiveren nemlig allerede ved det aabne Brev af 30te Juli 1813 havde indrømmet de Eiendomsbesiddere, hvem Bankhæftelsesbyrden havde truffen, Ret eller Udsigt til Udbytte, som en Slags Erstatning for denne overordentlige Byrde, saa har han paa den anden Side senere indseet, at disse uheldige Eiendomsbesiddere aldeles vilde gaae Glip af denne dem tiltænkte Fordeel, hvis Actieretten uadskillelig blev forbunden med Eiendommen og ikke erholdt sin egen, individuelle Existents. Man indsaae dengang, hvad 20 Aars Erfaring siden har stadfæstet, at Udsigt til Udbytte var meget fjern, og Følgen heraf maatte da blive, at ved Afhændelsen af de med Bankbyrden behæftede Eiendomme, Kjøberen intet vilde give for Udsigten til at opnaae Udbytte. Hertil sigter da for

dem, som anstrængte sig med at indbetale deres Bankhæftelse, Bestemmelsen om Actiebreves Udstedelse strax, og hertil sigter det, at den retfærdige Lovgiver i den nu omhandlede §. 8 gjør opmærksom paa, at Actieretten kan skilles fra Obligationen og reserveres Cedenten; thi derved alene saae han sig istand til at sikkre de Eiere, der lede det store Tab, som Bankhæftelsen medførte, den eventuelle Fordeel, som blev sat i Forbindelse med dette Tab. Da nu Actieretten, ifølge alt Foranførte, ikkun saaledes er knyttet til Obligationen, at den kan skilles fra samme ved en i Transporten tagen Reservation: saa følger det af Tingens Natur, at den, der er i lovlig Eiendomsbesiddelse af Obligationen, i alle Tilfælde maa kunne skille de flere Rettigheder, som han er i Besiddelse af, fra hinanden, og altsaa være istand til at forbeholde sig Actieretten, medens han opgiver sin Ret til at hæve Rente af Obligationens paalydende Capital. Naar Indstævnte derimod, ikke tilfreds med paa denne Maade at erholde Obligationen cederet, desuden vil hindre Citanten i at reservere sig Actieretten: saa paaligger det upaatvivleligen ham at paavise en særlig Grund, hvorfor i det her omhandlede Tilfælde Citanten skulde have mistet denne Reservationsret, da jo Lovgiveren udtrykkeligen har erklæret det for en Selvfølge, at denne Ret tilkommer ham. Jeg skjønner derfor ikke rettere, end at Reglementet, forstaaet paa den nu udviklede Maade og efter sine egne utvetydige Ord, netop fører til det ene retfærdige Resultat. Endnu maa jeg

tillade mig paa dette Sted at gjøre opmærksom paa den høistvigtige Omstændighed, at cederede Obligationer og Qvitteringer, saavel i det sidst paaberaabte som flere Lovsteder ere med Hensyn til Actieretten ganske satte ved Siden af hinanden. Det er nemlig klart, at hverken Cedenten eller en paafølgende Eiendomsbesidder kan opsige Qvitteringen for en indfriet Bankhæftelse eller fordre sig den udleveret, og jeg veed ikke med hvilket Skin af Grund man da vil kunne gjøre den Paastand gjeldende, at de, hvad Obligationen angaaer, skulde have Krav paa disse Rettigheder. Ved Siden heraf fortjener det ogsaa at komme i Betragtning, at det i Bankens Cessioner altid hedder, at den Vedkommende er berettiget til at lade Obligationen udslette af Pantebogen, og altsaa til at træffe en saadan Foranstaltning, hvorved Obligationen ophører at være en Gjeldsforskrivelse, og hvorved al Tale om Ret til eller Mulighed af at opsige, af sig selv vil bortfalde.

Dog, hvis det til de Grunde, som jeg har givet mig den allerunderdanigste Frihed at fremføre, for at godtgjøre Urimeligheden af den Paastand, at Actieretten ubetinget er knyttet til Besiddelsen af den faste Eiendom, endnu var nødvendigt at føie flere: saa indeholdes visst nok en fuldkommen afgjørende i Reglementets §. 8 Litr. c, der hjemler Enhver at erholde Actiebrevet udstedt paa sit Navn eller lydende paa Ihændehaveren, og som vil, at Actiebreve, lydende paa Navn, skulle ved en Paategning paa samme kunne transporteres enten paa Navn

eller til Ihændehaveren. Kunne nemlig Actier udstedes til Ihændehaveren eller siden transporteres i denne Form, saa følger deraf umiddelbart, at de heller ikke kunne reclameres fra Nogen, der bona fide har erhvervet dem, og at saaledes Grundeieren ved Opsigelse af Obligationen paa ingen Maade vil kunne komme i Besiddelse af Actierne. Det har altsaa været Lovgiverens Mening, at den, der befinder sig i lovlig Eiendomsbesiddelse enten af Bankhæftelsesobligationer eller Qvitteringer, for bestandig skal beholde de til disse Documenter svarende Actier, og dette er, som jeg tidligere har tilladt mig at bemærke, i fuldkommen Harmonie med hvad den 6te Punct i Octroiens §. 11 bestemmer, hvor det med udtrykkelige Ord siges, at disse Personer ere Actionairer i Banken og altsaa bestandige Participanter i samme. Havde dette ikke været Lovgiverens Mening, da vilde han jo have bestemt, at Besidderne af disse Documenter interimistisk havde at modtage Actierne, dog saaledes, at de ikke turde disponere over disse, selv om de lød paa Ihændehaveren, hvorimod de stedse maatte forvare dem, for at Grundeieren, naar han engang fik det Indfald at opsige Obligationen, kunde, tilligemed denne, komme i Besiddelse af Actierne. En saadan udtrykkelig Bestemmelse var absolut fornøden, da Ingen kunde formode, at Lovgiveren vilde berøve den, der efter hans eget Bud skulde ansees som Actionair, den væsentligste af alle Actionairens Rettigheder, den nemlig til sin Fordeel at kunne disponere over

Actierne. Havde Bankdirectionen, efter dens Pligt, successive ligesom Indbetalinger til den skete, udstedt Actier, da vilde de jo for længe siden været skilte fra Obligationerne, og al Strid om, hvorvidt Ihændehaverne af disse sidste ere pligtige at transportere dem til Grundeierne med Actieret af sig selv bortfalde. Men den tilfældige Omstændighed, at Bankdirectionen har ladet henved 20 Aar hengaae, uden at udstede Actier, kan dog paa ingen Maade have til Følge, at Besidderen af Obligationerne skulde nyde mindre Ret eller have flere Pligter at opfylde, end om en modsat Fremgangsmaade havde fundet Sted.

Jeg har nu forelagt Deres Majestæt de positive Forskrifter, som vor Lovgivning indeholder angaaende det Retsforhold, der i nærværende Sag underkastes Deres Majestæts allerhøieste Paakjendelse, og jeg troer ikke, at Resultatet af disses Anvendelse kan være tvivlsomt. Men ligesom min Mandants Vægring ved at meddele Transport paa anden Maade, end Reglementets §. 8 Litr. c hjemler, finder sin tilstrækkelige Hjemmel i det aabne Brev af 30te Juli 1813 samt Nationalbankens Octroi og Reglement, saaledes har jeg ogsaa bestræbt mig for at godtgjøre, at den ikke mindre understøttes af Retfærdighed og Forholdets Natur. Da hertil kommer, at Deres Majestæts Høiesteret i en Sag mellem Galanteriehandler Henriques og Kattuntrykker Ruben, der i Alt var af samme Beskaffenhed som nærværende, har givet den Paastand Medhold, som

Citanten forsægter, og dette Præjudicat har været Indstævnte tilfulde bekjendt, saa vil han vist ikke kunne undgaae at erstatte min Mandant Omkostningerne ved denne Proces, som han uden Nødvendighed har paatvungen ham.

Thi bliver, i Henhold til alt Foranførte, min allerunderdanigste Paastand og Irettesættelse:

At den paaankede Dom allernaadigst underkjendes, tilsidesættes og derhen forandres, at Citanten bør for Indstævntes Tiltale i denne Sag fri at være.

Saa paastaaes og, at Indstævnte bør betale Citanten Processens Omkostninger for Høiesteret med noget Tilstrækkeligt.

Og indlades saaledes Sagen til Deres Majestæts allerhøieste Dom.

Kjøbenhavn den 27de April 1838.

Allerunderdanigst

Treschow.

Academiske Efterretninger.

(See 30te Bind Side 347.)

Til den fuldstændige juridiske Examen i Efteraaret 1837 havde 22 Studerende meldt sig, af hvilke een forlod den skriftlige Prøve, og 6 udebleve fra den mundtlige Prøve. De Øvrige fik følgende Charakterer:

Carl August Restorff Schack. Laudabilis.
Carl Frederik Juul Dons. Haud illaudabilis.
Jacob Thorup. Haud illaudabilis.
Moritz Peter With. Haud illaudabilis.
Simon Georg Bie. Haud illaudabilis.
Otto Carl Christian Schumacher. Haud illaudabilis.
Ludvig Heckscher. Haud illaudabilis.
Carl Marenus Møller. Laudabilis.
Johan Henrik Meincke. Haud illaudabilis.
Ole Hvalsøe Rømer. Haud illaudabilis.
Andreas Frederik Krieger. Laudabilis et qvidem egregie.

Gustav Edvard Brock. Landabilis.

Johan Gustav Lillienskjold. Haud illaudabilis.

Jacob Holm. Haud illaudabilis.

Gebhard Christian Vilhelm Obelitz. Laudabilis.

Til den juridiske Examen for Ustuderede havde meldt sig 22 Personer; af disse bleve de af 4 indleverede Specimina fundne uantagelige, og 4 indstillede sig ikke til den mundtlige Prøve, hvis Udfald for de Øvrige var følgende:

Frederik Christian Knudsen. Beqvem.

Pnud Peter Theodor Søeborg. Beqvem.

Johan Christopher Olivarius. Beqvem.

Christopher Qvist Lunøe. Beqvem.

Morten Leemeier Brendstrup. Beqvem.

Stig Mygind. Beqvem.

Carl Grandjean Rieper. Beqvem.

Peter August Ringberg. Beqvem.

Peter Larsen. Beqvem.

Anton Frederik Hastrup. Ei ubeqvem.

Gottfred Berggreen. Ei ubeqvem.

Andreas Wilhelm Dahlstrøm. Beqvem.

Georg Henrik Rosenkilde. Ei ubeqvem.

Harald Rudolph Schmidt. Beqvem.

Til den practiske Prøve meldte sig 22 Studerende, hvis Specimina bleve saaledes censurerede:

Carl Wilhelm Bjørnsen. Laudabile.

Gustav Edvard Brock. Laudabile.

Carl Frederik Juul Dons. Laudabile.

Nicolai Levinsen. Laudabile.

Andreas Frederik Krieger. Laudabile.

Wilhelm Peter Nicolai Møller. Laudabile.

Carl Marenus Møller. Laudabile.

Jens Frederik Løwe. Laudabile.

Ole Hvalsøe Rømer. Laudabile.

Carl August Restorff Schack. Laudabile.

Erik Sophus Becker. Haud illaudabile.

Waldemar Nicolai Benny Glückstadt. Haud illaudabile.

Jacob Holm. Haud illaudabile.

Frederik Gottlieb Kratzenstein Stub. Haud illaudabile.

Edvard Christian Møller. Haud illaudabile.

Johan Henrik Meincke. Haud illaudabile.

Johan Gustav Lillienskjold. Haud illaudabile.

Gebhard Christian Wilhelm Obelitz. Haud illaudabile.

Otto Carl Christian Schumacher. Haud illaudabile.

Joseph Levin Simonsen. Haud illaudabilis.
Wilhelm Søndergaard. Haud illaudabilis.
Georg Flemming Tillisch. Haud illaudabilis.

Til den practiske Prøve for ustuderede Jurister havde meldt sig 17, hvoraf een forlod Examen, og det af een indleverede Specimen blev befundet uantageligt. De øvrige bleve saaledes censurerede:

Morten Leemeier Brendstrup. Vel.
Andreas Peter Wilhelm Dahlstrøm. Vel.
Frederik Christian Knudsen. Vel.
Peter Larsen. Vel.
Christopher Qvist Lunøe. Vel.
Peter August Ringberg. Vel.
Knud Peter Theodor Søeborg. Vel.
Frederik Lønborg Crone. Temmelig vel.
Adam Heinrich Gleerup. Temmelig vel.
Anton Frederik Hastrup. Temmelig vel.
Stig Mygind. Temmelig vel.
Johan Christopher Olivarius. Temmelig vel.
Carl Grandjean Rieper. Temmelig vel.
Harald Rudolph Schmidt. Temmelig vel.
Carl Gustav Tersling. Temmelig vel.

De til den fuldstændige juridiske Examens theoretiske Prøve opgivne Spørgsmaal vare følgende:

1. Disquiratur, num jus essentiale quoad res naturaliter obtineat numque in hoc jure contineatur jus dominii?
2. An et quatenus secundum jus universale imperanti jus leges fundamentales authentice interpretandi competit?
3. Til hvilke Spørgsmaal giver Lovens 5—3—29 Anledning, og hvorledes er den i Henseende til disse at fortolke?
4. Quosnam ex præceptis juris romani et juris patrii error juris habeat effectus, quæritur.
5. Hvorledes bør efter vor Lovgivning Fællesboet, i Tilfælde af Skilsmisse ved Dom, deles mellem Ægtefællerne?
6. Kunne Brugsrettigheder ved den blotte Contract stiftes som Rettigheder i Tingen?
7. Hvorledes er Meeneed strafbar i ulovbestemte Tilfælde?
8. Bør Fogden bevilge Execution efter et Forlig, som af Vedkommende bevises at indeholde en Nullitet?

Til den juridiske Examen for Ustuderede vare følgende Spørgsmaal opgivne:

1. Hvorvidt kan et Selskabs Medlem ansees berettiget til at udgaae af Selskabet uden at have dettes Samtykke?

2. Kan et Slegfredbarn i Overeensstemmelse med Lovene legitimeres ved en anden end den i Lovens 5—2—70 anførte Fremgangsmaade?
3. Hvilke Retsvirkninger medfører efter vor Lovgivning den Art af Tilvært, som kaldes Paabygning?
4. Hvorvidt er den Beskadigede, som selv havde Andeel i Beskadigelsen, berettiget til Erstatning for den ham tilføiede Skade?
5. Hvorvidt er Frd. 20de Februar 1789 analogisk at anvende paa de Eiendomsindgreb, som ere beslægtede med Tyveri?
6. I hvilke Tilfælde kan Fyldingseed finde Sted?

Den til den practiske Prøve for de studerede Jurister givne Opgave lød saaledes:

I November 1835 bortleiede Kammerraad Jensen Stueetagen i en ham tilhørende Gaard i Kjøbenhavn til Klædekræmmer Holm paa 5 Aar fra næste Flyttetid i April 1836 at regne, og reiste, umiddelbar efterat Contracten var oprettet, til sit Jordegods i Jylland. I Begyndelsen af Mai 1836 lod han ved sin Commissionær i Kjøbenhavn en Kjøbecontract afslutte med Grosserer Nielsen om Gaardens Afhændelse til denne, og da deri var bestemt, at Skjøde paa Gaarden skulde overleveres Kjøberen, naar han enten i den tilstundende Snapstingstermin eller Decemberterminen næstefter udbe-

talte Kjøbesummen, lod Nielsen sin Kjøbecontract, som var dateret den 20de Mai, strax efter Udstædelsen tinglæse. Efterat have erfaret dette, lod Holm i Begyndelsen af Juni ogsaa sin Leiecontract tinglæse. Om denne var intet anført i hiin Contract, og Nielsen blev saaledes uvidende om dens Indhold, indtil han, efterat have betalt Kjøbesummen, havde tilligemed Skjødet modtaget de Eiendommen vedkommende Documenter. Skjødet, som var udstædt den 20de Juni blev andet Ting efter Udstædelsen tinglæst og Kjøberen tilbageleveret med Rettens Paategning om den tinglæste Leiecontract. Da mindelig Forening i den i Anledning heraf opkomne Tvistighed ikke var at opnaae, sagsøges Holm af Nielsen i September samme Aar til at fratræde den omtvistede Stueetage til Paaske Flyttetid 1837.

Til den practiske Prøve for Ustuderede var følgende Thema opgivet:

Kræmmersvend Petersen, der ved Tjenesteløshed var kommen i en meget trængende Forfatning, havde i et Tidsrum af omtrent ½ Aar Ophold hos Skræddermester Møller, som ogsaa forsynede ham med nødvendige Klædningsstykker. Da han for at tiltræde en Tjeneste skulde forlade Møllers Huus modtog han af denne en Regning for Kost, Logis og de ham overladte Klædningsstykker, i det Hele til Beløb 130 Rbdlr. Sedler.

Denne Regning leverede han Møller tilbage med Paategning, ved hvilken han erkjendte dens Rigtighed og Billighed, hvorhos han mundtlig lovede at betale den, naar 1 Aar var forløbet fra den Tid han tiltraadte Tjenesten. Da Møller efter den aftalte Tids Udløb forgjeves havde fordret Betaling hos Petersen, saggiver han ham. Mod dette Søgsmaal lader Petersen, da han ikke var istand til at tilveiebringe Pengene, ved sin Sagfører Umyndigheds-Exception fremsætte, idet han ved Døbeattest beviser, at han paa den Tid, da han forlod Møllers Huus, ikkun var lidet over 24 Aar gammel, og paastaaer sig frifunden.

Til den fuldstændige juridiske Examen i Foraaret 1838 havde meldt sig 41 Studerende, af hvilke 2 forlode den skriftlige Prøve, og 10 indstillede sig ikke til den mundtlige. De Øvrige fik følgende Charakterer:

Ole Malling Hersleb. Laudabilis.

Peter Alexander Harald Nyegaard. Laudabilis.

Einar Theodor Schiern. Laudabilis.

Ole Hvalsøe Rømer. Laudabilis.

Edvard Philip Hother Hage. Haud illaudabilis.

Jacob Thorup. Laudabilis.

Simon Vilhelm Delbanco. Laudabilis.

Christian Ancher Hoffmann. Haud illaudabilis.

Johan Julius Grønbech. Haud illaudabilis.

Johan Diderik August Meyer. Laudabilis.

Georg August Emanuel Müller. Haud illaudabilis.

Julius Skrike Laudabilis.

Ludvig Heckscher. Laudabilis.

Otto Christian Rehling. Laudabilis.

Andreas Holmblad. Laudabilis.

Jens Frederik Løwe. Laudabilis.

Ernst Emil Rosenørn. Laudabilis.

Christian Emil Grüner. Haud illaudabilis.

Carl Gisle Gunnar Simonsen. Haud illaudabilis.

Wilhelm Peter Nicolai Møller. Laudabilis.

Otto Carl Christian Schumacher. Laudabilis.

Lauritz Bertelsen Møller. Laudabilis.

Johan Frederik Schlegel. Laudabilis.

Bernhard Adolph Castenschjold. Haud illaudabilis.

Emil Frederik Severin Fanøe. Laudabilis.

Christian Christiansson. Laudabilis.

Johan Moses Georg Hollard Nielsen. Haud illaudabilis.

Frederik Jespersen. Haud illaudabilis.
Wilhelm Kofoed. Laudabilis.

Til den juridiske Examen for Ustuderede havde meldt sig 32 Personer, af hvilke tvende forlode den skriftlige Prøve, een blev formedelst Afbenyttelse af utilladelige Hjelpemidler udelukt fra Adgang til den mundtlige Prøve, de af 4 indleverede Specimina bleve befundne uantagelige, og tvende udebleve fra den mundtlige Prøve, hvis Udfald for de Øvrige var følgende:

Janus Magnus Terndrup. Beqvem.
Lars Christian Nyholm Buch. Beqvem.
Gottfred Berggreen, Beqvem.
Wilhelm Peter Plenge. Beqvem.
Christian Lykke. Beqvem.
Johan Adolph Fibiger. Beqvem.
Niels Peter Westerbye. Beqvem.
Jacob Lindberg Müller. Beqvem.
Ludvig Ditlev Hansen. Beqvem.
Hans Peter Torben Lange. Ei ubeqvem.
Svend Emil Glæsser. Beqvem.
Rudolph Waldemar Schiøtz. Ei ubeqvem.
Philip Edvard Brodersen. Ei ubeqvem.
Hans Peter Mauritzen. Ei ubeqvem.
Peter Johan Wolff. Ei ubeqvem.
Jacob Georg Scheel. Beqvem.

Carl Emil Neess. Beqvem.
Frederik Plenge. Beqvem.
Knud Otto Wilhelm Nyegaard. Beqvem.
Jens Albert Hvidberg Abel. Ei ubeqvem.
Poul Peter Christian Engelstrup. Ei ubeqvem.
Peter Johan Wilhelm Jensen. Ei ubeqvem.

Til den practiske Prøve meldte sig 26 Studerende, af hvilke een udeblev, og det af een indleverede Specimen blev befundet uantageligt. De øvrige bleve saaledes censurerede:

Simon Wilhelm Delbanco. Laudabile.
Emil Frederik Severin Fanøe. Laudabile.
Ole Malling Hersleb. Laudabile.
Andreas Holmblad. Laudabile.
Wilhelm Koefoed. Laudabile.
Johan Diderik August Meyer. Laudabile.
Lauritz Bertelsen Møller. Laudabile.
Peter Alexander Harald Nyegaard. Laudabile.
Christian Christiansson. Haud illaudabile.
Frederik Jespersen. Haud illaudabile.
Nicolai Edinger Kratup. Haud illaudabile.
Frederik Gottlieb Kratzenstein Stub. Haud illaudabile.

Georg August Emanuel Müller. Haud illaudabile.

Gebhard Christian Wilhelm Obelitz. Haud illaudabile.

Otto Christian Rehling. Haud illaudabile.

Ernst Emil Rosenørn. Haud illaudabile.

Einar Theodor Schiern. Haud illaudabile.

Johan Frederik Schlegel. Haud illaudabile.

Otto Carl Christian Schumacher. Haud illaudabile.

Joseph Levin Simonsen. Haud illaudabile.

Julius Skrike. Haud illaudabile.

Moritz Peter With. Haud illaudabile.

Johan Julius Grønbech. Non contemnend.

Carl Gisle Gunnar Simonsen. Non contemnendum.

Til den practiske Prøve for ustuderede Jurister havde meldt sig 23, af hvilke tvende forlode Examen. De Øvriges Specimina bleve saaledes censurerede:

Svend Emil Glæsser. Vel.

Christian Lykke. Vel.

Carl Emil Neess, Vel.

Stig Mygind. Vel.

Johan Frederik Schiern Nielsen. Vel.

Knud Otto Wilhelm Nyegaard. Vel.

Wilhelm Peter Plenge. Vel.

Janus Magnus Terndrup. Vel.
Niels Peter Westerbye. Vel.
Jens Albert Hvidberg Abel. Temmelig vel.
Gottfred Berggreen. Temmelig vel.
Philip Edvard Brodersen. Temmelig Vel.
Lars Christian Nyholm Buch. Temmelig vel.
Poul Peter Christian Engelstrup. Temmelig vel.
Johan Adolph Fibiger. Temmelig vel.
Jacob Lindberg Müller. Temmelig vel.
Peter Christian Nielsen. Temmelig vel.
Frederik Plenge. Temmelig vel.
Jacob Georg Scheel. Temmelig vel.
Rudolph Waldemar Schiøtz. Temmelig vel.
Samuel Friedlieb Zimmermann. Temmelig vel.

Til den fuldstændige juridiske Examens theoretiske Prøve vare følgende Spørgsmaal opgivne:

1. Disquiratur, num in jure naturæ fundamenta successionis hereditariæ ab intestato contineantur?
2. An ex pacti unionis idea deducenda est indoles juridica civitatis?
3. Hvorledes er L. 5—2—44, 48, 51 at fortolke i Henseende til Udtrykkene: "og saa fremdeles ned ad til 7de Mand efter den Døde —"?

4. **Præmissa correalis obligationis notione, et ex jure romano et ex jure patrio disquiratur, quomodo ejusmodi obligatio oriatur, quinamque sunt ejusdem effectus?**
5. **Kan den, som har tilforhandlet sig en Ting af en Mindreaarig, i noget Tilfælde fordre det af ham givne Vederlag tilbage, naar den Mindreaarige i Medhold af L. 5—3—10 vindicerer sin Ting?**
6. **I hvilke Tilfælde kan efter vor Lovgivning condictio indebiti finde Sted?**
7. **Bør ved Straffelovenes Fortolkning andre Regler anvendes end ved Fortolkningen af den øvrige Lovgivning?**
8. **Hvilken Virkning har den saakaldte qvalificerede Tilstaaelse?**

Til den theoretiske Prøve for de ustuderede Jurister vare Opgaverne følgende:

1. **Af hvilke Grunde og i hvilke Henseender ere den aabenbare og den Fuldmagts Retsvirkninger forskjellige?**
2. **Kan en Ægtefælle fordre Ægteskabsskilsmisse paa Grund af, at den Anden er dømt til at romme Byen eller Herredet?**
3. **Hvad forstaaes ved Besiddelse og hvilke Rettigheder ere efter vor Lovgivning dermed forbundne?**

4. Hvorvidt kan anden Prioritetshaver være berettiget til at optræde i den første Panthavers Sted, naar denne er fyldestgjort for sin Fordring?
5. Hvorvidt kunne Handlinger begaaede i Drukkenskab tilregnes til Straf?
6. Hvorledes bør de Exceptioner, som en Part maatte have imod Dommerens Habilitet, gjøres gjeldende?

Det til den practiske Prøve for de studerede Jurister opgivne Thema lød saaledes:

Kjøbmand Petersen i Aalborg udstæder den 28de Juni 1837 til Kjøbmand Nielsen et Skadesløsbrev, hvorved han for skyldige 3000 Rbdlr. giver Pant i det ham tilhørende Varelager. Dette Document, som indeholder den Bestemmelse, at der efter Overeenskomst mellem Parterne ikke skulde tinglæses, bliver dog af Nielsen indleveret til Læsning ved Petersens Værneting den 21de Januar d. A. da Nielsen havde bragt i Erfaring, at Petersen befandt sig i stor Pengeforlegenhed. Han erholder det tilbage med Rettens Paategning om, at det var læst den 22de Januar, uden at der tilføies nogen Bemærkning om Udstæderens Inhabilitet til at raade over sit Gods. Imidlertid har Petersen sidstmeldte Dag opgivet sit Boe til Rettens Behandling og denne Fallitanmeldelse bliver samme Dag tinglæst. Da Nielsen vil gjøre sin Panteret gjeldende i Boet, exci-

perer Curator paa de øvrige Creditorers Vegne, hvoraf Ingen har Panterettigheder eller privilegerede Fordringer.

Til den practiske Prøve for de ustuderede Jurister var følgende Thema opgivet:

Vægter Niels Hansen har i flere Uger ved Lygternes Reengjøren savnet endeel af Bliklamperne i disse. Omsider griber han en Aften Jens Christensen i Begreb med at borttage en saadan Lampe. Da Jens Christensen stilles for Forhør, tilstaaer han, at han til forskjellige Tider har borttaget et Dousin Lamper af de Lygter, som Niels Hansen havde at passe, for paa denne Maade at bringe ham i Fortred, da han var forbittret paa Niels Hansen, som havde faaet Vægtertjenesten umiddelbart efter ham, der formedelst Drikfældighed var bleven afskediget. Han paaviser en Grøft, hvori han havde henkastet alle de borttagne og savnede Lamper, og de findes paa det angivne Sted. For denne Forbrydelse sættes Jens Christensen under Tiltale.

Til den fuldstændige juridiske Examen i Efteraaret 1838 havde meldt sig 29 Studerende, af hvilke een forlod den skriftlige Prøve, og 12 indstillede sig ikke til den mundtlige. De Øvrige fik følgende Charakterer:

Frederik Jespersen. Haud illaudabilis.
Edvard Philip Hother Hage. Laudabilis.
Werner Jasper Andreas Ussing. Laudabilis.
Frederik Christian Boye. Laudabilis.
Christian Michael Winther. Laudabilis.
Frederik Henrik Jørgensen. Laudabilis.
Carl Otto Malling. Laudabilis.
Carl Vilhelm Nielsen. Haud illaudabilis.
Otto Georg Vilhelm Müller. Haud illaud.
Niels Ruhe Petersen. Haud illaudabilis.
Theodor Christian Castenskjold. Haud illaudabilis.
Alexander Halberg. Haud illaudabilis.
Johan Moses Georg Hollard Nielsen. Haud illaudabilis.
Otto Bernhard Hedemann. Non contemn.
Frantz Christian Dræbye. Laudabilis.
Johan Georg Trojel. Laudabilis.

Til den juridiske Examen for Ustuderede havde meldt sig 33; de af 6 af disse indleverede Specimina bleve befundne uantagelige, og 4 af dem indstillede sig ikke til den mundtlige Prøve, der for de Øvrige havde følgende Udfald:

Otto Wilhelm Synnestvedt. Beqvem.
Niels Gylding Hjort. Beqvem.
Jørgen Peder Roed. Beqvem.
Jeppe Nielsen Bollerup. Beqvem.

Philip Edvard Brodersen. Ei ubeqvem.
Carl Anton Georg Rambusch. Beqvem.
Carl Julius Møller. Beqvem.
Julius Wilhelm Mørck. Beqvem.
Andreas Henry Frederik Joachim Erichson. Ei ubeqvem.
Johannes Simon Jørgen Ditzel. Ei ubeqvem.
Hans Jørgen Peter Blesberg. Ei ubeqvem.
Christian Frederik Sophus Petersen. Beqvem.
Theodor Carl Sophus Frederik Rasmussen. Ei ubeqvem.
Frederik Sophus Neess. Ei ubeqvem.
Thomas Edvard Mendes. Beqvem.
Jens Nielsen Tengstidt. Ei ubeqvem.
Peter Wilhelm Johan Gensen. Ei ubeqvem.
Jens Albert Hvidberg Abel. Ei ubeqvem.
Peter Bang Neess. Beqvem.
Edvard Joachim Carlsen. Ei ubeqvem.
Carl Johannes Emil Dall. Ei ubeqvem.
Fritz Theodor Møller. Ei ubeqvem.
Johannes Wilhelm Wilstrup. Beqvem.

Til den practiske Prøve meldte sig 23 Studerende, af hvilke tre udebleve og een forlod Examen. De Øvriges Specimina bleve saaledes censurerede:

Frederik Christian Boye. Laudabile.
Edvard Philip Hother Hage. Laudabile.

Frederik Jespersen. Laudabile.
Frederik Henrik Jørgensen. Laudabile.
Carl Otto Malling. Laudabile.
Werner Jasper Andreas Ussing. Laudabile.
Christian Michael Winther. Laudabile.
Christian Christianson. Laudabile.
Gebhard Christian Vilhelm Obelitz. Laudabile.
Ernst Emil Rosenørn. Laudabile.
Johan Frederik Schlegel. Laudabile.
Julius Skrike. Laudabile.
Georg Flemming Tillisch. Laudabile.
Otto Georg Vilhelm Müller. Haud illaudabile.
Carl Vilhelm Nielsen. Haud illaudabile.
Niels Ruhe Petersen. Haud illaudabile.
Johan Georg Trojel. Haud illaudabile.
Vilhelm Joseph Henrik Baron af Schaffalitzky de Muckadell. Haud illandabile.
Joseph Levin Simonsen. Haud illandabile.

Til den practiske Prøve for ustuderede Jurister havde 25 meldt sig, af hvilke tre udebleve, og det af een indleverede Specimen blev befundet uantageligt. De øvrige bleve saaledes censurerede:

Gottfred Berggreen. Vel.
Johan Frederik Colberg. Vel.
Niels Gylding Hjort. Vel.

Fritz Theodor Møller. Vel.
Jacob Georg Scheel. Vel.
Johannes Wilhelm Wilstrup. Vel.
Jens Albert Hvidberg Abel. Temmelig vel.
Hans Jørgen Peter Blesberg. Temmelig vel.
Jeppe Nielsen Bollerup. Temmelig vel.
Edvard Joachim Carlsen. Temmelig vel.
Carl Johan Emil Dall. Temmelig vel.
Johannes Simon Jørgen Ditzel. Temmelig vel.
Ludvig Ditlew Hansen. Temmelig vel.
Carl Julius Møller. Temmelig vel.
Julius Wilhelm Mørck. Temmelig vel.
Frederik Sophus Neess. Temmelig vel.
Peter Bang Neess. Temmelig vel.
Christian Frederik Sophus Petersen. Temmelig vel.
Carl Anton Georg Rambusch. Temmelig vel.
Jørgen Peter Roed. Temmelig vel.
Otto Wilhelm Synnestwedt. Temmelig vel.

De til den theoretiske Prøve for de studerede Jurister opgivne skriftlige Spørgsmaal vare følgende:

1. Disquiratur, ex quonam fundamento sequantur jura hominis essentialia et quænam sint hæcce jura?
2. Quæritur, num ad vim armatam hostis delendam qualiacunque media jure adhiberi

possint, numque, si hoc generaliter negandum sit, ultimum periculum, ubi de salute gentis agitur, exceptionem a regula adducat?

3. Hvorledes bestemmes det, hvilken af de flere Ordbetydninger et Lovbud kan tænkes at indeholde, har overveiende Grunde for sig? Dette oplyses ved Exempler af Fædrenelandets Lovgivning.
4. Quomodo ex jure Romano pupillis et minoribus consulitur, ne ex negotiis suis damnum capiant? Conferatur de ea re jus patrium cum jure Romano?
5. Kunne juridiske Personer besidde Ærerettigheder og paatale formeentlige Krænkelser af samme?
6. Med Hensyn til hvilke Personer ere de i Lovens 5—1—7 givne Forskrifter anvendelige?
7. Har Beskaffenheden af det Motiv, som er anvendt af den psychologiske Aarsag, nogen Indflydelse paa denne Straffeansvar ifølge vor Lovgivning?
8. Kunne de lovbestemte Regler om Appel i civile Sager modificeres ifølge Parternes Samtykke?

Til den theoretiske Prøve for de ustuderede Jurister vare følgende skriftlige Spørgsmaal opgivne:

1. Hvori bestaaer Præventions- eller Forekommelsesretten og under hvilke Betingelser og med hvilket Omfang kan dens Udøvelse finde Sted?

2. Kan en Enke, naar hun er sat under en af Øvrigheden beskikket fast Lavværges Tilsyn, paa egen Haand indlade sig i Ægteskab?
3. Hvorvidt ere de almindelige Regler om haandfaaet Pant anvendelige, naar Pantet bestaaer i en privat Gjeldsforskrivning?
4. Kan der i de Tilfælde, hvor Lovene have bestemt en særegen Maalestok for Skadeserstatningens Ansættelse, med Nytte gjøres Paastand paa, at Erstatningen skal rette sig efter Skadens virkelige Størrelse?
5. Hvorvidt har Forbryderens Bevæggrund ifølge vor Lovgivning Indflydelse paa Forbrydelsens Strafbarhed?
6. Er det ifølge vor Lovgivning tilladeligt i eet Søgsmaal at cumulere flere civile Sager?

Til den practiske Prøve for de studerede Jurister var opgivet følgende Thema:

Efterat Skifteretten i Kjøbmand Jensens Dødsbo havde udstedt Proclama med 12 Ugers Varsel og dette var udløbet, blev den gjort opmærksom paa, at den Afdøde, som havde staaet i flere Handelsforbindelser med Udlandet, mulig kunde have udenrigske Creditorer, hvilket bestemte den til at udstæde, efter ansøgt Bevilling, et nyt Proclama med Aars og Dags Varsel. Under Løbet af dette sidste Proclama har, foruden nogle uden-

rigske Creditorer, een indenrigsk Creditor, Kjøbmand Hansen, meldt sig med en beviislig Fordring paa den Afdøde af 350 Rbdlr., men Boets Curator, Sagfører Petersen, modsætter sig at samme tages i Betragtning, da Hansen ikke havde meldt sig ifølge det først udstedte Proclama.

Det til den practiske Prøve for de Ustuderede opgivne Thema lød saaledes:

Snedker Jens Jochumsen er overbeviist om, at have, under et Besøg hos Væver Mogensen, hemmeligen tilvendt sig et af ham selv til Mogensen udstædt Gjeldsbeviis paa 100 Rbdlr., der laae i et utillaaset Chatol og om kort Tid skulde betales. Ifølge hans, ved de under Sagen oplyste Omstændigheder bestyrkede, Forklaring har han gjort dette i den Hensigt, at han kunde fordre det bortkomne Gjeldsbrev mortificeret, førend han indlod sig paa dets Betaling og saaledes udhale Betalingstiden, da Udbetalingen for Tiden var ham særdeles trykkende. For denne Handling sættes Jens Jochumsen under Justitiens Tiltale. Han er 34 Aar gammel og befindes forhen at være som ungt Menneske paa 16 Aar straffet for første Gang begaaet Tyverie med 40 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.
